

ಮಹಾಭಾರತದ
ನೂರು ಕತೆಗಳು

Mahābhāratada Nūru Kategaḷu is a collection of more than 100 short stories from The Mahābharata of Bhagavan Śri Vedavyāsa. The stories are in Kannada language.

Printed in INDIA

First Edition: 2007-08

Second Revised Edition: 2010

Copies : 5,000

Published by:

Mahābhārata Samśodhana Pratisthānam

(Mahābhārata Research Foundation)

#1/E, 3rd Cross, Girinagar,

Bangalore - INDIA.

www.mahabharata.org

© Publisher

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission of the publisher.

Pages xxviii + 298

ISBN 978-81-903860-5-0

Typeset by Latha M @ MSP

Coverage and Book Design by Ramachandra Budihal

Printed by OMKAR Offset Printers

New Tharegupet, Bangalore - 2

Ph : 080 26708186, 26709026 e-mail: omkaroffset@gmail.com

ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರು ಕತೆಗಳು

ಸಂಗ್ರಾಹಕರು
ಡಾ. ಟಿ. ರಮಾಮಣಿ
ವಿದ್ವಾನ್. ಸಿ. ಜಿ. ವಿಜಯಸಿಂಹ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಸ್. ಆರ್. ಲೀಲಾ

ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ಗಿರಿನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು - ಭಾರತ

ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರು ಕತೆಗಳು - ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರು ಉಪಾಯಗಳ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ಸಂಗ್ರಹ.

ಪ್ರಥಮಮುದ್ರಣ: ೨೦೦೭-೦೮

ದ್ವಿತೀಯಮುದ್ರಣ: ೨೦೧೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

#1/E, ೨ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, 1ನೇ ಹಂತ,

ಗಿರಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಭಾರತ

ಫೋ.ನಂ. ೦೮೦೨೬೪೨೨೩೮೭

© ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಮುದ್ರಕರು:

ಓಂಕಾರ್ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್,

ಹೊಸ ತರಗುಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨

ದೂ : 080 26708186, 26709026

e-mail : omkaroffset@gmail.com

ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರು ಕತೆಗಳು

ಪ್ರಾಣಕತೆಗಳು

೧. ಗರುಡನ ಮಾತೃ ಭಕ್ತಿ	3
೨. ಕಣಕನೀತಿ	6
೩. ಮಂದಪಾಲನ ಋಣಮುಕ್ತಿ	9
೪. ಸುರಭಿಯ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯ	14
೫. ಶಿಬಿಯ ಔದಾರ್ಯ	15
೬. ವಿವಾದ-ಅವನತಿಗೆ ಹಾದಿ	17
೭. ಹಂಸ - ಕಾಕ	18
೮. ನರ ಮತ್ತು ಹುಲಿ	20
೯. ಅವಿವೇಕಿ ಒಂಟೆ	24
೧೦. ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಬಾಗಬೇಕು	26
೧೧. ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಋಷಿ	28
೧೨. ಮೂರು ಮೀನುಗಳು	30
೧೩. ಇಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು	32
೧೪. ಪೂಜನಿ	37
೧೫. ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ	40
೧೬. ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು	42
೧೭. ದುರಹಂಕಾರ ಅವನತಿಗೆ ಹಾದಿ	45
೧೮. ಸಾಳೀಪಂಘ	47
೧೯. ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಫಲ	49
೨೦. ಗಿಣಿ. ಮರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರ	52
೨೧. ನರ ಮತ್ತು ಕಪಿ	55
೨೨. ದೇಹಾಭಿಮಾನ	57
೨೩. ಶ್ರೇಷ್ಠದಾನ	59

ಗುರುಶಿಷ್ಯರ ಕತೆಗಳು

೨೪. ಉದಂಕ	65
೨೫. ಉದ್ದಾಲಕ	69
೨೬. ಉಪಮನ್ಯು	71
೨೭. ವಿಪುಲ	74
೨೮. ರಾಜಾ ಕುಶಿಕ	77

ಸುರಾಸುರರ ಕತೆಗಳು

೨೯. ಸುಂದೋಪಸುಂದರು	85
೩೦. ಗರುಡೋತ್ಪತ್ತಿ	89
೩೧. ಭೀಮ - ಬಕ	91
೩೨. ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ತ	94
೩೩. ಮಾತಲಿ	97
೩೪. ತ್ರಿಪುರದಹನ	99
೩೫. ಕುಂಡಧಾರನ ಕರುಣೆ	102

ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕತೆಗಳು

೩೬. ನಾಲಾಯಣೀ	107
೩೭. ಗೃಹಿಣಿ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠ	110
೩೮. ಮಾಧವೀ	113
೩೯. ಶಾಂಡಿಲಿಯ ಯೋಗಶಕ್ತಿ	117
೪೦. ವಿದುಲಾ	119
೪೧. ವೃದ್ಧ ಕನ್ಯೆ	121
೪೨. ಪಿಂಗಲಾ	122
೪೩. ಸುಲಭಾ	124
೪೪. ನಿರ್ಲಿಪ್ತಗೌತಮಿ	127

೪೫. ಒಘವತೀ	131
ಪ್ರೇಮ ಕತೆಗಳು	
೪೬. ರುರು - ಪ್ರಮದ್ವದಾ	137
೪೭. ಕಚ - ದೇವಯಾನಿ	139
೪೮. ತಪತೀ - ಸಂವರಣ	142
೪೯. ಸುಕನ್ಯಾ - ಜ್ಯವನ	146
೫೦. ನಳ - ದಮಯಂತಿ	149
೫೧. ಸಾವಿತ್ರೀ - ಸತ್ಯವಾನ್	161
೫೨. ಸೃಜಾವತೀ - ಇಂದ್ರ	166
ಋಷಿಗಳ ಕತೆಗಳು	
೫೩. ಜರತ್ಕಾರು	169
೫೪. ದೀರ್ಘತಮಸ್	171
೫೫. ಅಗೋಮಾಂಡವ್ಯ	173
೫೬. ಶ್ವೇತಕೇತುವಿನ ನಿಯಮ	175
೫೭. ವಸಿಷ್ಠ - ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ	177
೫೮. ಔರ್ವ	180
೫೯. ವಂದಿ - ಅಪ್ಪಾವತ್	183
೬೦. ಯಚಕ್ರೇತ	188
೬೧. ವಾತಾಪಿ, ಇಲ್ವಲ ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯ	190
೬೨. ಸಮುದ್ರ, ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯ	192
೬೩. ಋಷ್ಯಶೃಂಗ	194
೬೪. ಪರಶುರಾಮ	197
೬೫. ಮುದ್ಗಲ	200
೬೬. ಸಂಸಾರವೆಂಬ...	202

೬೭. ಶಂಖ - ಲಿಖಿತ	204
೬೮. ಕಾಲಕೃಷ್ಣಿಯು	206
೬೯. ಆಪದ್ಧರ್ಮ	208
೭೦. ಚರಣಾರಿಕ	210
೭೧. ಮಂಕಿಯ ಕಾಣ್ಕೆ	212
೭೨. ಜಾಪಕ	214
೭೩. ದಿವ್ಯದಾಂವತ್ಯ	216
೭೪. ಜಾಜಲಿಯ ಗರ್ವಭಂಗ	221
೭೫. ವತ್ಸನಾಭನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ	223
೭೬. ಅಪ್ಪುವಕ್ರನ ವರಪರೀಕ್ಷೆ	225
೭೭. ಗೋವಿನ ಬೆಲೆ	227
೭೮. ನಟಕೇತ	231
೭೯. ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪಾದುಕೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ	234

ರಾಜರ ಕತೆಗಳು

೮೦. ಪರಣಿತ್ತನ ದುರ್ಮರಣ	239
೮೧. ಯಯಾತಿ	241
೮೨. ದುಃಷಂತ	245
೮೩. ಮಹಾಭಿಷೇಕ	247
೮೪. ವೃಷಿಕುಶ್ವ - ಭದ್ರಾ	250
೮೫. ಕಲ್ಮಷಾದ	252
೮೬. ಸ್ತ್ರೀ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾದ ಕಲ್ಮಷಾದ	255
೮೭. ಮಾಂಧಾತಾ	256
೮೮. ಸೋಮಕನ ಪುತ್ರ ಜಂತು	258
೮೯. ಶಿಬಿ - ಸುಹೋತ್ರ	260

೯೦. ಇಂದ್ರದ್ಭುವು	261
೯೧. ಧುಂಧುಮಾರ	263
೯೨. ಭಗೀರಥ	265
೯೩. ಶಲ	268
೯೪. ಧರ್ಮಜನ ಪರೀಕ್ಷೆ	270
೯೫. ನಹುಷನ ಪತನ	274
೯೬. ಸುವರ್ಣಾಭ್ಯವಿ	277
೯೭. ವಿರಾಹವ್ಯ	280
೯೮. ಭಂಗಾಸ್ತನ	282
೯೯. ನೃಗ	286
೧೦೦. ಸಂವರ್ತ - ಮರುತ್ತ	287
೧೦೧. ಅಲರ್ಕ	290

ಮೊದಲ ನುಡಿ

ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸಂಶೋಧನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆ, ಉತ್ತಮ ಆಯೋಜನೆ, ವಿಶ್ವಕೋಶರಚನೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಪ್ರಕಟಣಾಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಥಮಕುಸುಮವಾಗಿ ಶ್ರೀವಾದಿದಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ 'ಮಹಾಭಾರತಲಕ್ಷ್ಮಾಲಂಕಾರ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಂಪುಟವೂ ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ಪುಟಗಳುಳ್ಳ ಬೃಹದ್ರಂಧ. ಲಕ್ಷಶ್ಲೋಕಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಠಿಣಪದಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೂಪವಾದ ಈ ಅಮೋಘಗ್ರಂಥವು ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹೋಪಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಇದೀಗ ವ್ಯಾಸಭಾರತದ ಕಥಾಸಮುದ್ರದಿಂದ ಆಯ್ದ ನೂರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಸಿ ಓದುಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವು ಮನಕ್ಕೆ ಮುದ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಬೋಧನನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಅಚ್ಚ ಭಾರತೀಯ ಕಥಾಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ರತ್ನಗಳು.

ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವಕೋಶವಿಭಾಗದ ಸಂಪಾದಕ-ಸಂಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಡಾ. ಎಸ್. ಆರ್. ಲೀಲಾ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಪುಟಕ್ಕಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದವರು ವಿರುಷಿ ಡಾ. ಟಿ. ರಮಾಮಣಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನ್. ವಿಜಯಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ. ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯೊಂದು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಶೋಧಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಹೊಂದಿದೆ. ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಉವಾಖ್ಯಾನಗಳು, ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪರ್ವಗಳು, ಅಧ್ಯಾಯಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಓದುಗರು ಬಯಸುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತಕಥಾಶೋಕದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಡಾ. ಲೀಲಾ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನವನ್ನು ಹಿಂದಿ ಮುಂತಾದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಮುಂತಾದ ವಿದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಉವಾಖ್ಯಾನಗಳು ಕಥಾಲಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಶ್ರವಣಮಾಧ್ಯಮದ (MP3 audio CD) ಮೂಲಕ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳ ಕಿವಿಯನ್ನು ಹಾದು

ಹೃದಯವನ್ನು ಸದೃದಲೇ ತಲುಪುವವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ
 ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೂ (Animated movie) ಜನರ ಮನ, ಮನಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ
 ಯೋಜನೆಯಿದೆ.ಈ ಕನ್ನಡಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ , ಅದು
 ಯಥೇಚ್ಛ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ದಿನಾಂಕ : ೧೪/೦೫/೦೭

ಪ್ರೊ|| ಡಿ. ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಚಾರ್ಯ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ವೈಶಾಖ ಕೃಷ್ಣದ್ವಾದಶಿ, ಸರ್ವಜಿತನಾಮ

ಸಂಪತ್ತರ

ಕಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಗೋಡಿಸುವ ಮುನ್ನ . . .

ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಎಂದರೆ ಆರ್ಷಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಗಳೇ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಮೊದಲು ಬರುವುದು. ಇವರಡೂ ಇತಿಹಾಸಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಮಾನವ ಜೀವನದ ಕಟುವಾಸ್ತವಿಕಗಳನ್ನೂ ಮಹೋನ್ನತಿಯನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಮಾನವನು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಎಂಥಹ ಅಗಾಧವಾದ ಕಂದಕಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು ಬೃಹತ್ಕಥೆಯ ರಮ್ಯಾದ್ಭುತವಾದ ಕಲ್ಪಿತಕಥಾಲೋಕ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಕಥೆಗಳ ಆಗರ ಗುಣಾಡ್ಯರಚಿತವಾದ ಕಥಾಸಂಪ್ರದಾಯ.

ವ್ಯಾಸಲೋಕವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ ಕುತೂಹಲಿಗಳು, ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳು. ಭಾರತವೇ ಒಂದು "ಮಹಾಪ್ರದೀಪ". ಇದರಿಂದ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಬೆಳಕು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ದೀಪಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ. ಪ್ರದೀಪದಡೆಗೆ ಓಡುಗರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಒಂದೊಂದು ಕಿರುದೀಪದ ಕೈಕರ್ಯವೂ ಅವಶ್ಯಕ. ಇದೀಗ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ "ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರು ಕತೆಗಳು" ಆ ಧೀರೋದಾರಕಥಾಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕೊಂಚಮಟ್ಟದರೂ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥಾಸಂಕಲನ

ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ನೂರೊಂದು ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಹದಿನೆಂಟುಪರ್ವಗಳಿಂದಲೂ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕಥಾಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಉಪಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಮಹಾಖ್ಯಾನ ಎಂದು. ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೀಳಕ್ಕೆ, ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಎಂದು ಎರಡಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಹಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿಯೂ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

1. ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ಕಥೆ
2. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೊಡ್ಡ ಕಥೆಗಳು
3. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವ ಪುಟ್ಟ ಕಥೆಗಳು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳೂ ಅನೇಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿಲ್ಲೊ ಹುದುಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಂಟಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು

ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಸಂಖ್ಯವದರಗಳ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ.

ಮಹಾಭಾರತದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಥಾಪ್ರಪಂಚ ಮೂರು ಪಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಹಾಭಾರತವೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

ಮನ್ವಾದಿ ಕೇಚಿತ್ ಬ್ರುವತೇ ಹ್ಯಾಸ್ತಿಶಾರಿ ತಥಾಪರೇ

ತಥೋಪರಿಚರಾದ್ಯನ್ಯೇ ಭಾರತಮ್ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ || 66-1- ಅದಿವರ್ವ

- ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವರ ಕಥೆ
- ಪಾಂಡವರ ಕಥೆ
- ದೇವರ ಕಥೆ

ಮೌಲ್ಯ ಉಳ್ಳವರ ಕಥೆ ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾರರೂಪವಾಗಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆ. ಪಾಂಡವರ ಕಥೆ ಇತಿಹಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರಕಥೆ ಗುಣಗಣಸ್ತವನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಾರವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಹಸ್ತನಾಮ.

ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳೂ ಸುದೀರ್ಘ ಭಾರತೀಯಜೀವನದ, ಗತಿಶೀಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರುಹುಗಳು. ಕಥೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ವಿಶ್ವಕೋಶವನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದಂತೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಆದರೆ ನಮಗೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೆರೆದು ತೋರಿಸುವವ ಉತ್ತಮ ಕವಿ, ಕ್ರಾಂತದರ್ಶಿಯೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನೇ ಕವಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ. ಈ ಕಾರಣ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳ ಕ್ರಾಂತದರ್ಶಿತ್ವವೂ, ಕವಿತ್ವವೂ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಕಥನ ಶೈಲಿ ನೇರ ಹಾಗೂ ಸರಳ. ಮೂಲದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತೋರಿಲ್ಲ. ಕಥೆ ತುಂಬ ದೀರ್ಘವಾಗಬಾರದೆಂಬ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಹಲವೆಡೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನೇ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಳದಮಯಂತಿಯರ ಕಥೆ ೨೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೧೩ ಪುಟಗಳ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತುಂಬ ದೊಡ್ಡವು, ಕೆಲವು ತುಂಬ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಆತ್ಮಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಯೆಂದರೆ ವಿವಾದ ಆವನತಿಗೆ ಹಾದಿ ಎಂಬ ಬಲೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಕಥೆ. ಕಥೆಗಳು ಧ್ವನಿಸುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀತಿಯನ್ನೂ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಒಂದಂತು ನಿಜ, ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿವೆ. ಕಥೆಗಳ ದೈರ್ಘ್ಯ ಅಥವಾ ಹ್ರಸ್ವತೆಯಿಂದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅನುವಾದವೇ ಇಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರಬಹುದಾದರೆ ಮೂಲದ ಸೊಗಸು ಇನ್ನದಷ್ಟಿರಬಹುದೆಂಬ ಊಹೆಯನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಭಾಷೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಯ ಸಾಲುಬಿಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ನೆಪಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮೂಲದ ರುಚಿಕಟ್ಟನ್ನು ಸವಿಯದೆ ಹೋಗುವ ದಡ್ಡವಾಗಬಾರದು ನಮ್ಮ ಜನ. ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನು ಹೇಳುವಂತೆ "ನ ರತ್ನಂ ಅನ್ವಿಷತ್ಯ ಮೃಗ್ಯತೇ ಹಿ ತತ್"; ರತ್ನವು ಯಾರನ್ನೂ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟುನಾವೇ ರತ್ನವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಕಥೆಗಳ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ರತ್ನವನ್ನು ಮೂಲವ್ಯಾಸವಾಣಿಯನ್ನು ಅರಸಿಹೋಗಲು ಇದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಕೈಪಿಡಿ.

ಒಂದೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ಆದರದೇ ಆದ ಅನನ್ಯವಾದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ನಾದ, ವದಪುಂಜಗಳ ಸೊಗಡು, ಭಾವಾರ್ಥ, ದೃಶ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳು ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಎಟಕುವ ಸರಕಲ್ಲ. ಋಷಿಕಾಣ್ಯೆಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾದ ಅನೇಕ ಕವಿಪುಂಗವರಿಂದಲೂ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಜ್ಞರಿಂದಲೂ ಸಂಸೇವ್ಯಮಾನಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗ್ಗೇವಿಯ ವರ್ಚಸ್ಸು ಅಪೂರ್ವವಾದದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು ಕೂಡ. ಸಂಸ್ಕೃತವಾಣಿಯ ಈ ಅನಿರತಸಾಧಾರಣಗುಣವನ್ನು ಯಾವ ಅನುವಾದವು ತಾನೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು?

ಸಣ್ಣ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮದ್ದಾನೆಯೂ ಕಾಣುವಂತೆ, ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಪುಟ್ಟಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಸಜಗತ್ತಿನ ಕಿರುಬಿಂಬ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಎಂದಿಗೂ ಬಿಂಬವಾಗದು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಅನುವಾದಸಂಗ್ರಹವೂ ಕೂಡ. ಮೂಲಕಥೆಯಲ್ಲದೆಯೂ ಅದೇ ಆಗಿರುವುದು ವಿಚಿತ್ರ.

ಕಥೆಗಾರ ವೇದವ್ಯಾಸರು

ಅಗಾಧವಾದ ಜೀವನಸಮುದ್ರದ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾದ ಅಲೆಗಳನ್ನು, ಕಾಲಕಾಲದ ಭರತ ಇಳಿತಗಳನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದವರು ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು. ಸ್ವತಃ ಭಾಗಿಯೂ ಆಗಿದ್ದವರು. ಅನಾಸಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದ ಸಾರಸಾರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದವರು; ನಿರುಪಮವಾದ ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿ ಪ್ರತಿಭೋಜನವಾದ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಥೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲಿಕಜೀವನಗಾಥೆಯನ್ನು ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿದವರು.

"ಅನಾಶ್ರಿತೈಃ ಪಿತೃದಾಹ್ಯಾನಂ ಕಥಾ ಭುವಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ" (ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕಥೆಗಳ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಛಾಯೆ

ಇದೇ ಇರುತ್ತದೆ.) ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಾಸಭಾರತದ ಹೆಗ್ಗುಣ. ಯುಷ್ಕಿಣ್ಯಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದ ತತ್ಪಾಲಿನ ವೀರಜೀವನಗಾಥೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಧನ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅಮರವಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ವಾತ್ಸ್ಯಗಳು ಇಂದಿನವೋ ಎಂಬಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಸಾವಿತ್ರಿ, ಶಕುಂತಲೆ, ಭೀಮಸೇನ, ಅರ್ಜುನ, ಕುಂತಿ, ದ್ರೌಪದಿ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಭಾರತದ ಮಹಾವಾತ್ಸ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಒಡನಾಡಿಗಳೋ, ಆದರ್ಶಗಳೋ, ಸ್ನೇಹಿತರೋ ಎಂಬಂತೆ ಇರುವವರು. ಮಹಾಭಾರತವು ಇಂದೂ ನಮ್ಮ ಕಥೆ, ಹರಿಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಸಿನೆಮಾ, ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟ, ನಾಟ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ರಂಗೋಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ನಿತ್ಯವ್ಯವಹಾರದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತಕಥೆ ಹಾಗೂ ಕಥಾವಾತ್ಸ್ಯಗಳು ಫಳನ ಮಿಂಚುತ್ತವೆ. ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ ಬಳಕೆಯಾದ ಏನೂ ಸಿಗದೆ ಹೋದರೆ "ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಕುಂತಿಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೇಡು ಬಯಸುವ ಕುಟುಂಬದ ಶಕುನಿಮಾಮನ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ, ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪಟಸಾವಿತ್ರೀವ್ರತವನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ಇಂದೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾವಿತ್ರೀ ಉಮಾಮುನಿದ ಕಥನದಲ್ಲಿನ ಅನುಪಮ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ, ಕಥನಡೆಯುವ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ನಿಗೂಢ ಆಕರ್ಷಣೆ, ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಅಚಲ ನಿಷ್ಠೆ ತಪಸ್ಸು ತ್ಯಾಗ, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ, ಅಪ್ಪೇಕೆ ಸಾವನ್ನೇ ಎದುರಿಸುವ ಮಹಾಸಾಹಸ, ಭಾವಸೌಂದರ್ಯ ಇವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶದ ರಮಣೀಯತೆಯನ್ನು ಎಂ.ವಿಂಟರ್‌ನಿಟ್ ಮಹಾಶಯನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಎದೆಗಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈತನೇನು ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆರಾಧಕನಲ್ಲ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕರೋರವಿರ್ಮಲಶನಿಂಬದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆತನ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

"Whoever it was, who has sung the song of Sāvitṛī, whether a sūta or a Brāhmin in any case, he was one of the greatest poet of all times. Only a great poet was in position to present this marvellous character of a woman so lively to us that we think, we are seeing her in front of our eyes. Only a true poet could describe the victory of love and loyalty, of kindness and wisdom over destiny and death in such a moving and solemn manner without degenerating even for a moment into a dull preacher of morals. And only an artist blessed with divine grace could conjure up such wonderful images before us....."

And we see all these images, in the glorious frame work of an Indian jungle the feeling of whose profound calm and the breathing of whose sweet fragrance are experienced by us so to say when we devote ourselves to the magic of this incomparable poetry." (A History of Indian Literature, Vol. 1. PP 382)

ಕಥೆಗಾರ ವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದೊಂದು ಅಪೂರ್ವಸಂಗತಿ. ವ್ಯಾಸಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಜೀವನದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯೆಂಬ ಮೂರು ವಾತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿವೆ. ಆಳವಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಇಳಿಯಬಹುದು, ಆದರೆ ಯಾರೂ ಮುಟ್ಟಲಾರದ ತಳ ಇವುಗಳದ್ದು. ಕಥಾಲೋಕವನ್ನು ಕಂಡಾಗ "ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ತನ್ನ ಜಾನಾತಿ ಈಷಾ ಸರ್ವೇಽಪಿ ಜಾನತೇ" ಎನ್ನುವ ಅನುಭವ ಎಲ್ಲರದ್ದು.

ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಸ್ತವೈವಿಧ್ಯ

ಉದಂಕ, ಉದ್ದಾಲಕ, ಉಪಮನ್ಯು, ವಿಪುಲ ಮುಂತಾದಕಥೆಗಳು ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಲ್ಲದೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಗುರು ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವೇದವಾಙ್ಮಯ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉಪದೇಶ ಪಡೆಯಲು, ಉಪದೇಶ ಕೊಡಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ವೇದಕೃತಗುಣವಾಗಿ ತಂತ್ರಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಆದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದರ್ಶನವನ್ನು ಇತಿಹಾಸ - ಪುರಾಣಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತವೆ.

"ಆಚಾರ್ಯಃ ಪೂರ್ವರೂಪಂ, ಅಂತೇವಾಸ್ತುತ್ಪರರೂಪಂ, ಪ್ರವಚನಂ ಸಂಧಾನಂ". ಎಂದು ತೈತ್ತಿರೀಯಆರಣ್ಯಕವು ಗುರುಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಹತೆ ಬೇಕು. ಆ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಗುರು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಉಪಸಿದ್ಧತೆಗೊಂದು ಮಾತಿದೆ.

"ನಾತಪ್ತ್ವಾಯ, ನ ಚಾಶುಶ್ರೂಷಮೇ ನಾಶ್ರದ್ಧದಾನಾಯ ನಾಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್" ತಪ್ಪಿಲ್ಲದವನಿಗೆ, ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡದವನಿಗೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಾನು ತಿಳಿದುದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಗುರುಪದೇಶವು ಸಲ್ಲದು.

"ನಾಪ್ರಪ್ತ್ಯ ಕ್ಷೃತಿರ್ದ್ರೂಯಾತ್" ಕೇಳದೆ ಹೇಳಬಾರದು ಎಂಬುದು ಭಾರತದ ಅನುಶಾಸನವೂ ಹೌದು. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದವನಿಗೆ ಫಲ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಅನುಸರಿಸದವರು ಇನ್ನಾವ ರೀತಿಯ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರೆಂಬುದು ಈ ಕಥೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು.

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೆಟ್ಟವನಾದರೆ ಅದು ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಉಂಟಾದದ್ದು ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂದಿನ ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಯ ರೀತಿ. ನಾಟಕ, ಸಿನೆಮಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ, ನೀತಿ. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಕಥಾರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ. ಒಳ್ಳೆಯತನ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟತನಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಒಳಗಿನದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಂಕಿಯ ಕಾಣ್ಕೆ ಕಥೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಅವನು ತನಗೊದಗಿದ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮಾಗಿದ, ಜ್ಞಾನಿಯಾದ.

ದರೋಡೆಕೋರನಾಗಲಿಲ್ಲ, ವಿಕ್ರತ ಮನಸ್ಸನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಭಿಮ - ಬಕ ರ ಕಥೆ. ಬಕಾಸುರನ ಕಥೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಒಬ್ಬರಾಜ ಹೇಡಿಯಾದಾಗ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಬವಣೆಪಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಸರು ಮಹಾಭಾರತ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ "ಕೃತುಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ, ದೈತಿಂ ಕುಂತ್ಯಾಃ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾಃ ಧರ್ಮಶೀಲತಾಂ..." ಎಂದು ಕುಂತಿಯ ದೈರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂತೀದೇವಿ ತನ್ನ ಒಲವಿನ ಮಗ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ದೌಷ್ಟ್ಯದ ಹುಟ್ಟಡಗಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಬಲಹೀನನಾದ, ದೂರದೃಷ್ಟಿರಹಿತ ಪ್ರಜಾವಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ಬಕಾಸುರರಿಗೆ ಪ್ರಜಾಹಿತವನ್ನು ಬಲಿಗೊಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನೇತಾರನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕಾವಾಡಬಲ್ಲದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭೀಮ-ಬಕಾಸುರರ ಕಥೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದೇಶಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದು ಕಥೆಯ ಹೂರಣ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯದ ಅಗಾಧವಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ತನ್ನ ಹಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಳಜಿವಹಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು

ಈ ಕಥಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯ ! ಅದೆಷ್ಟು ಸಹಜಸುಂದರ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಗಳ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಧುನಿಕರು ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೊಸದು ಪ್ರಚಾರ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಸಕಥಾಲೋಕದ ನೇರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ನೆತದೃಷ್ಟಿರವರು ! ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಯಾತಿಪುತ್ರಿ ಮಾಧವಿಯು ಕಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯಲೇಖಕಿಯೊಬ್ಬರು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಇದನ್ನಾಧರಿಸಿದ ನಾಟಕಗಳೂ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಈಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಶೋಷಣೆಯ ಜ್ವಲಂತ ನಿರ್ದರ್ಶನ ಎಂದು 'ಮಾಧವಿ'ಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ "ಹೋರಾಟಗಾರರು" ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿಯಂಥವರು ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಯಾತಿಪುತ್ರಿ ಮಾಧವಿಗೆ ಒದಗಿದ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಸಂಗ ಅವಳೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಎಲ್ಲ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೂ ಇಂಥಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮಾಧವಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಆಕೆಯ

ಒಬ್ಬಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗಾಲವ ಆಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮಾಧವಿಯು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಗುವ ಆಮ್ರವಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಾಳೆ.

ಭಾರತಕಥಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿನಿಯರಾದ, ವಿದ್ಯಾವತಿಯರಾದ, ಸ್ವತಂತ್ರವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಾಂತಿಲಿ, ಸುಲಭಾ, ವೃದ್ಧಕನ್ಯೆ ಮುಂತಾದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೂ ; ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠಗಳೇ ಮೈವಾಂತು ಬಂದಿರುವ ವಿದುರಾದೇವಿ, ಕುಟೀರೇವಿ, ತನಗೆ ಮಹಾತಪಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಿಣಿ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಏಕೆ ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ? ಅದೆನು ಪ್ರೇಮನಿಷ್ಠೆ, ಸ್ನೇಹನಿಷ್ಠೆ, ಜವನಿಷ್ಠೆ, ತಪೋನಿಷ್ಠೆ, ಒಟ್ಟು ಜೀವನನಿಷ್ಠೆ ! ಅದ್ಭುತವಾದ, ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮಹನೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಸುವ ಅದೆಷ್ಟು ಪಾತ್ರಗಳು! ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನದ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ತೋರುವ ಎಷ್ಟು ರಮ್ಯಕಥಾನಕಗಳು ! ವೃದ್ಧಕನ್ಯೆಯ ಸರಳತೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಸತ್ಯಕಾಮ-ಜಾಬಾಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸು, ಯೋಗಶಕ್ತಿ, ಹೃದಯದ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಜರಾಕ್ಷುರು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಜರಾಕ್ಷುರುವಿನ ವಿಚಿತ್ರನಿಬಂಧನೆಗಳು ಇವೆ. ಸಿಗಬೇಕಾದ ವಸ್ತು ಯಾವುದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಶರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಕೆಲವರಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ-ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕಥೆಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೇಮ, ವಿವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ

ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದದ್ದು ಮರುವ ಎಂಬ ಬಂಧ. ಇದನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದವರು ಬಂಧಕ್ಕೊಳಗಾಗುವ ಸತಿ-ಪತಿಗಳು. ವಿವಾಹ ಎಂಬುದು ಎರಡುಮುಖಗಳಿರುವ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದಂತೆ. ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ ತದಾಧಾರಿತ ವಿವಾಹ. ಕುಟುಂಬವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ, ತ್ಯಾಗವನ್ನೂ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತ ಕಥಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳನ್ನು ತೋರುವ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಚಿತ್ರಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಗಬಹುದು.

ಒಂದೆಡೆ ಸಾವಿತ್ರೀ, ದಮಯಂತಿಯರ ಅಚಲವಾದ ಪತಿಪ್ರೇಮದ ಸುಂದರ ಕಥಾನಕಗಳಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಪತಿಯಾಗಬೇಕಾದವನು ತನ್ನ ಪ್ರಣವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಯ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಕಲಕುವ ಕಥೆಯಿದೆ. "ಪ್ರಣಾಪ್ರಿಯೆ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದವನು ಋಷಿಶುಮಾರ ರುರು ಹಾವಿನ ವಿಷದಿಂದ ಸತ್ತ ತಾನು

ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದ ಕನ್ಯೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಆಯುರ್ವಾಸಿನಿಂದಲೇ ಮತ್ತೆ ವಡೆದ ಮಹಾಪ್ರೇಮಿ ಆವನು.

ನಳ-ದಮಯಂತಿಯರ ಪ್ರೇಮಕಥೆಯಂತೂ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಥೆ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಜಾಕ್ ಮಹಾಶಯನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೧೯ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷಾಂತರವೊಂದಿಗೆ ನಳ-ದಮಯಂತಿಯರನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಳೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ಕಥಾಕುತೂಹಲಿಗಳ, ಪಂಡಿತ-ಪಾಮರರ ಆತ್ಮಿಕ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಕಥೆಯಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಭಾರತೀಯ ಕಥಾಲೋಕ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಪಂಚ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನರ್ವ್ಯಾಹಿತವೆಂದು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಮೆರೆದಿದೆ.

"It has been one of the most distinguished pearls of Indian Literature, nay even of the Literature of the world" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ವಾನ್ ಷ್ವೇಲ್, ಹೋಲ್ಸ್ ಮನ್, ವಿಂಬರ್‌ನೀಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಂಡಿತರು.

ಕಾವ್ಯದ ಸೊಬಗು, ಕಥೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲಕರ ತಿರುವುಗಳು, ಭಾವೋನ್ವಿತ, ವಾತ್ಸರ್ಯಕೌಶಲ್ಯ, ಸಂದೇಶದ ಮಹೋನ್ನತಿ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನು ಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಂತೂ ಅನುಭಾವಿ ಭಕ್ತಕವಿ ಕನಕದಾಸರು ನಳಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅಮರವಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಗಳ ಆತ್ಮಿಕ ಪ್ರಿಯಕಾವ್ಯ ನಳಚರಿತ್ರೆ.

ಪ್ರಾಣಕಥೆಗಳು

ಸೂರುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ೨೨ ಪ್ರಾಣಕಥೆಗಳು. ಇವು Fables ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಕಥಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಒಂಟಿ, ನರಿ, ನಾಯಿ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಗಿಣಿ, ಗುಬ್ಬಿ, ಹಂಸ, ಕಾಕ, ಕೀಟ ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು ೫೦ ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಲೋಕದಲ್ಲೂ ಕಾಣುವುದು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದ ವ್ಯವಹಾರವೇ. ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯ ಜೀವನ ವ್ಯವಹಾರದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಲು ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ, ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಸರಿ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ನೀತಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರವರ್ತನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ತಪಸ್ಸು, ವೈದ್ಯಕ, ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕಾರ ಇವುಗಳು ಬಹುಮಾರ್ಪಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ರಾಜಕೀಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಶತ್ರು-ಮಿತ್ರಸಂಬಂಧಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ತಿರ್ಯಗಗ್ಧಯುಗಳೊಡನೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವನ ನೀತಿ-ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅಭೂತಪೂರ್ವಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲಿದೆ. ಪರಿವಾಳಗಳ

ಆತ್ಮಾಹುತಿಯಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬೇಡನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗುತ್ತದೆ. (ಕಥೆ - ಆತಿಥಿಪತ್ನಿ); ಹಂಸದ ಸತ್ಕಾರದಿಂದಲೂ, ಔದಾರ್ಯದಿಂದಲೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೇ ವಿವೇಕಹೀನನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ ಭ್ರಷ್ಟಬ್ರಾಹ್ಮಣ¹ ಗೌತಮ! ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲೂ ಕೆಲವರು ಎತ್ತರಕ್ಕೇರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅಧೋಗತಿಗಿಳಿಯುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. ಅಬ್ಬಾ! ಮಹಾಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿಲುಕಬಲ್ಲ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದೆ.

ಕೆಲವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ಇವರನ್ನು ಕುರುಡು ಕುರುಡಾಗಿ ಅನುಕರಿಸುವ ಕೆಲವು ಭಾರತೀಯರೂ ಕೂಡ ಕಥೆಗಳನ್ನು - ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಥೆ, ಇದು ಬೌದ್ಧ ಕಥೆ ಮತ್ತೊಂದು ಜೈನ ಕಥೆ ಎಂದು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಭೇದ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆತಿ ಸುಂದರವೆಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕೊಳಕೆಂದು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿತ್ರಿ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದೆ ಹಾಡಿಹೊಗಳುವ ವಿಂಬರನೀಟ್ಸ್ ಮಹಾಶಯನು ಋಷ್ಯಶೃಂಗನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೆಟ್ಟಕಥೆಯೆಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣ-ದೋಷಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳು ವಿಶ್ವದ ಅಗಾಧ ವೈಶಾಲ್ಯ. ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ನಾನಾ ಮುಖಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಥೆ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇವರು ಏಕೆ ಬಗೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಋಷ್ಯಶೃಂಗನಂತಹ ಮುಗ್ಧ ಋಷಿಹುಮಾರನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವ ಕಥಾನಕ ಚೆಲುವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಜಾತಕಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಈ ಕಥೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಟಬೆಟ್, ಚೈನ, ಜಪಾನ್ ದೇಶಗಳ ಕಥಾಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಕಥೆ ಸೇರಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಯೂನಿಟಾರ್ಸ್ ಲೆಜೆಂಡ್‌ನಲ್ಲೂ ಇದರ ಸ್ಮೃತಿ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ... ಕಥೆಯು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದ ಗಭೀರತೆಯನ್ನು, ದುರ್ಭರತೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲೇ ಅಡಗಿರುವ ಸುಖಸಾರವನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ, ಬಣ್ಣಗಂಧ ಕೂಡಿದ ಚೆಲುವಾದ ಕಥೆಗಳು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿವೆ.

ಧರ್ಮಜನ ಪರಿಣಿ ಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಮೊದಲನೆಯ

¹ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿಜವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಚರ್ಚೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ವಿವರಣೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಜಗರ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಂವಾದ. ಯಕ್ಷ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು

quiz ಎನ್ನಬಹುದೇನೋ. ಇಲ್ಲಿನ quiz master ಆತ್ಮಂತ ಕಛೋರ ಹೃದಯ. ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬಾಡಿ ಬಸವಳರು, ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಾವಿನ ವಾಸನೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತಾಗಾದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಲೆದಂಡ ತೆರಬೇಕಾದ ಭೀಕರ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಸುಂಕದಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸೋದರಮಾವನೇ? ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಾಶ್ನಿಕನಾದ ಯಕ್ಷನ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು! ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಅತಿ ಕಷ್ಟದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ನೀತಿ-ನಿಯಮಗಳ ವಾಲನೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿ ಅಗತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರುವ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ನೂರುಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಧ ಸಮುದ್ರದಂಥವು ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತದಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆದು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿರುವವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ವಿಶ್ವಕೋಶವಿಭಾಗದ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ವಾಂಸರು; ಡಾ. ಬಿ. ರಮಾಮಣಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನ್. ಸಿ. ಜಿ. ವಿಜಯಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ. ಮೂಲಕಥೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿಗಾಗಿ, ಭಾವಶ್ಯಾಗರಿ ಕುಂದಾಗದಂತೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಓದುಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಅವರ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ ಒದಗಲಿದೆ.

ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎ. ಪಿ. ಎಸ್. ರಾವ್‌ರವರು ಕೊನೆಯ ಹಂತದ ಕರಡನ್ನು ತಿದ್ದುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ನೇಹತೀಲರೂ, ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಕೂ ಆದ ರಾಯರು ನಮ್ಮ ಹೃತ್ತೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪಾತ್ರರು.

ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮುದ್ರಣಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕುಂಭಕೋಣದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಎಂಟು ಸಂಪುಟಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು. ಸಹೋದರರಾದ ಪಂ. ಬಿ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಚಾರ್ ಮತ್ತು ಪಂ. ಬಿ. ಆರ್. ವ್ಯಾಸಚಾರ್ ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತಾಹಸದಿಂದ ಬೆಳಕು ಕಂಡ ಕುಂಭಕೋಣ ಸಂಪುಟಗಳು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತೀಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಹಲವೆಡೆ ಪುಣೆಯ ಭಂಡಾರ್ಕ್ ಪ್ರಾಚ್ಯಸಂಶೋಧನಾಲಯದ ಸಂಶೋಧಿತ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿಯನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ದೇವಶಿಖಾಮಣಿ ಅಳಸಿಂಗಾಚಾರ್ಯರ ಮಹಾಭಾರತದ ಅನುವಾದದ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನಾಕಾರರಿಗೆ/ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲೂ ಆಕರ ಗ್ರಂಥದ ಅಧ್ಯಾಯ, ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಆಕರವು ಕುಂಭಕೋಣದ ಪಾಠವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಎರಡನೆಯದ್ದು ಪುಣೆಯ ಭಂಡಾರ್ಕ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೊರತಂದ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿದೆ.

ಕಥೆಗಳ ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ. ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಮತಿ. ರಮಾದೇವಿ ಹಾಗೂ
ಲತಾ ಅವರಿಗೂ ಶುಭಹಾರೈಕೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ, ಆದರಣೀಯರಾದ ಡಾ. ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ
ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಭಾರತಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗಕ್ಕೂ,
ಮಹಾಭಾರತಕಾರ್ಯದ ಕನಸುಗಾರ ರಾಮಚಂದ್ರಬೂದಿಹಳ್ಳಿ ಅವರಿಗೂ ನಮ್ಮ
ಎರೆಯಾಳದ ನಮನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ದಿನಾಂಕ : ೧೪/೦೫/೦೭

ಬೆಂಗಳೂರು

ವೈಶಾಖ ಕೃಷ್ಣ ದ್ವಾದಶಿ, ಸರ್ವಜಿತನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ

ಡಾ|| ಎಸ್. ಆರ್. ಲೀಲಾ

ಸಂಪಾದಕ ಸಂಯೋಜಕರು

ವಿಶ್ವಕೋಶವಿಭಾಗ

ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರು ಕತೆಗಳು ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಕರ ಮುನ್ನುಡಿ

ಮಹಾಭಾರತವು ಅಗಣಿತ ಕತೆಗಳ ಗಣಿಯ ಸಂ. ಈ ಕಥಾಸಾಗರದ ಮುಖ್ಯ ಕಥೆಯಾಗಲಿ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳಾಗಲಿ ಕೇಳುಗರನ್ನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಸತ್ತ್ವ,ಸ್ಥಾರಸ್ಥ್ಯಗಳುಳ್ಳದ್ದು. ಕೇಳಿದಷ್ಟೂ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಗಳೆ ಹೌದು. ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳು, ಭಾವಗಳು ತಮ್ಮ ಹೊಸತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವಂತೆ. ಅಂಥ ಪರಿಚಿತವಾದರೂ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿ ತೋರುವ ವಸ್ತುವಿಶೇಷಗಳ ಒಂದು ಸಣ್ಣಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಓತೋಪದೇಶ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಕಥೆಯೂ ಸೇರಿರುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ.

ಇಷ್ಟಳಾದ ಹೆಂಡತಿ, ಪ್ರಿಯನಾದ ಗೆಳೆಯ, ತಾಂಬೂಲ, ಭಾರತಕಥೆ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಮೋದಯ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹಳತೆಂಬ ಕಳಂಕವಿಲ್ಲ! ಅನುದಿನವೂ ಹೊಸತಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳವು ಈ ಪಂಚವಿಶೇಷಗಳು.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಏನೋ ಮಹಾಭಾರತಕಥೆಯು ಅನುವಾದಗಳು, ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಚಿತ್ರಮೂರ್ತಿಯಿ, ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪ, ಸಿನೆಮಾಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಾದರಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತಲೂ ಇದೆ.

ಇದುವರೆಗೆ ಹತ್ತು,ಇಪ್ಪತ್ತು-ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ಐವತ್ತು ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು ಹೊರಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ನೂರು ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಹೊರತಂದು "ಇದಂ ಪ್ರಥಮ"ವೊಂದಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. ಕೇವಲ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿ ಚಿತ್ರಸಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಓದುಗರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ದೊರೆಯಿತು. ಪ್ರತಿಕೇಳಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಮೂಡಿಬಂತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದವು. ದ್ವಿತೀಯ

ಮುದ್ರಣದ ಸಮಯವೇನೋ ಸಮೀಪಿಸಿತು. ಓದುಗರಿಂದ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೂ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬೇಗ ಹೊರತರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ ಕಾಲ ಕೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣಕ್ಕಿಂತ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿರಿದಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಅಂತೂ ಪರಿಷ್ಕೃತ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ ಎನ್ನಲದ್ದಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಓದುಗರ ಕೈಗಿಡುವ ಸಂತೋಷವಿದ್ದರೂ ವಿಳಂಬವಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದವೂ ಇದೆ. ನೂರು ಕಥೆಗಳು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಓದುಗರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಾಗಿರುವ ಕು. ಎಂ.ಲತಾ ಅವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ತೋರುಪುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ.

ತಮ್ಮ ಹಿತಮಿತವಾದ ಮೃದುವಚನಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೀಡಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ, ತಿರುಪತಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ನಿವೃತ್ತ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ವಿದ್ವಾನ್. ಡಿ.ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ವಿಕ್ಕುತಿನಾಮ ಸಂಪತ್ತರ
ಪುಷ್ಪ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯ
ಬೆಂಗಳೂರು.

07.01.2011.

ಡಾ.ಎಸ್.ಆರ್. ಲೀಲಾ.ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ.
ಸಂಪಾದಕರು

ಮಹಾಖ್ಯಾನ ಉಪಖ್ಯಾನಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕ ಪ್ರೇರಕಗಳು

ಮಹಾಖ್ಯಾನ ನೇರವಾಗಿ ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉಪಾಖ್ಯಾನವೆಂದರೆ ಮಹಾಖ್ಯಾನದ ಮಧ್ಯೆ ದೃಷ್ಟಾಂತರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಇತರ ಕಥೆಗಳು. ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೀಳ್ಗತೆ, ಸಣ್ಣಕತೆ ಎಂದು ಎರಡಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಹಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿಯೂ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ. ಯತೋ ಧರ್ಮಃ ತತೋ ಜಯಃ ಎಂಬುದು ಮಹಾಖ್ಯಾನದ ಸಾರ. ಧರ್ಮದ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂಬುದು ನಿತ್ಯಸತ್ಯ. ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೋಲಾಂಟು, ದುರ್ಯೋಧನನಂತೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮ-ಅಸತ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬ ಸುಲಭ. ಅದರ ಫಲ ಮಾತ್ರ ಭಯಾನಕ. ಆದರೆ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬೇಕು ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಧೈರ್ಯ. ಮಹಾಖ್ಯಾನದ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಧರ್ಮಜ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅಸಂಖ್ಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು.

ಪಾಂಡವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದರು. ನಾಡಿಗಿಂತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಕಲಿತದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕಾಡಿನಲ್ಲೂ ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವನ್ನೇ ಬಯಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಯಯಾತಿಯ ಕಥೆಯಾಗಬಹುದು. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರಾ ಕ್ಷಯಿಸಿ ಧರಣಿ ಬೀಳುವಾಗ ಬೇಡಿದ್ದು ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವನ್ನು. ಪಾಂಡವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿವಾಗಲೂ ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಸಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕಣಿವೆಯ ಉಪದೇಶವಿದ್ದು ದುರ್ನೀತಿ. ಅದು ಅವನಿಗೂ ಅವನ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ರುಚಿಸಿತು. ಅವನು ಹೇಳಿದ ಜಂಬುಕೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವರು ಧಾರ್ಮರಾಷ್ಟ್ರರು.

ರಘುನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಹಂಸ-ಕಾಕ ಕಥೆ. ಯೋಗ್ಮತೆಗೆ ಮೀರಿ

ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಾರದು ಎಂದು. ದುರ್ಯೋಧನನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಹೋಲುವನು. ದುರ್ಯೋಧನನು ವೀರನಾದರೂ ಜಂಬಗಾರ. ಬಂಧುಗಳ ಮುಂದೆ ಒಣಜಂಬವನ್ನು ಕೊಚ್ಚುವನು. ಒಪ್ಪಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಾಡುವಾಲಾದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಚಿತ್ರಾಂಗದನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದಾಗ ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನರೆಂದು ಇವನನ್ನೂ, ಪರಿವಾರವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅಪಮಾನದಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನು ಧರ್ಮಜನು ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮತ್ತು ರುರು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡ ಧೀರರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಮುಂದೆ ಯಮನೂ ಸೋಲಬೇಕಾಯಿತು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಅಲ್ಪಾಯುಷಾದವನನ್ನು ವರಿಸಿ, ತನ್ನ ಅಂತಃಕೃತ್ಯಿಯಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ದೀರ್ಘಾಯುಷವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರ್ತೃತ್ವಶಾಲಿನಿ. ಋಷಿಮತ್ರ ರುರು ಮುಂದೆ ಮರುವೆಯಾಗಬೇಕಿದ್ದವನು. ಸರ್ಪದಂಶನದಿಂದ ಸತ್ತು ಮಲಗಿದ ಪ್ರಿಯತಮೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಆಯುರ್ವಾಸದಿಂದಲೇ ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಇವರನ್ನು ಹೋಲುವುದು ಧರ್ಮಜನ ವರ್ತನೆ.

ಪಾಂಡವರು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಅಡವಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಧರ್ಮಜನು ತನ್ನಿಂದ ಪತ್ತಿಗೂ, ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೂ ಒದಗಿದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ಕಾಮೃಕ ವನದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಭೆಗಳೆದು ತರಲಾಯಿತು. "ಭಾರ್ಯಾ ಮೆ ಸಭಾಂ ನೀತಾ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಗರೋಯಸೀ" ಎಂದು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬೃಹದಶ್ವಋಷಿಗಳು ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ನಳಮಹಾರಾಜನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಿನಗಿಂತಲೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟವರುಂಟು. ನಳರಾಜನು ತಮ್ಮನೊಡನೆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಡವಿ ಸೇರಿದನು. ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದಿಗಂಬರನಾದನು. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ದೂರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಸುಂದರ ರೂಪು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದನು. ನಿನಗಾದರೆ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳಾದ ಹೆಂಡತಿಯೂ, ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಜೊತೆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಧರ್ಮಜನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿದರು. ಹೀಗೆ ನಳಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿ ರೂಪವನ್ನು ಮರೆಸಿಕೊಂಡಿರಲು

ಅವರಿಗೆ ನಳಸು ಮಾದರಿಯಾದನು. ನಳಸು ಹೇಗೆ ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆ, ಶಿಲ್ಪ, ಅಶ್ವ, ಪಾಶಾದಿ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿದಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಯತುರ್ಪಣನ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಆಶ್ರಯವನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರೂ ನಳನ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದರು. ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೈರಂಧ್ರಿಯಾಗಿ ಸುದೇಷ್ಣೆಯ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಸೇರಲು ದಮಯಂತಿಯ ಪಾತ್ರವೇ ಪ್ರೇರಣೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಣ್ಣ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ ಪತ್ನನುಭಸು ಪ್ರಾಯಃ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ. ಅಣ್ಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾಗ "ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊ ಅದು ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಾಗಕ್ಕೆ ಸಮ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು ಕೃಷ್ಣ. ಸಾಳ್ವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಅಂದೆಯು ಅವರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತಳಾಗಿ, ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಿರಾಶ್ರಿತಳಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಪಾಂಚಾಲನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪುರುಷತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದೆಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಥೆ. ಇದನ್ನೇ ಹೋಲುವುದು ಭಂಗಾಸ್ತನನ ಕಥೆ.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಾನಗಳು ಮಹಾಶ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ ಆಗಿವೆ. ಎರಡೂ ಕಥಾ ಸ್ತೋತಗಳಿಗೂ ಸಾವಯವ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಎರಡು ಮಾತುಗಳು

ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಮಹಾಭಾರತದ ಸೂರುಕತೆಗಳ ಎರಡನೆ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಹೊರತರಲು ತುಂಬ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಓದುಗರು ತುಂಬ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಂತೆ ಸ್ನೇಹಪುಟ್ಟ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುವರೆಂದು ನಮಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.

ಈ ಪರಿಷ್ಕೃತ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಹೊರತರಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಸಂಪಾದಕ ಡಾ. ಎಸ್.ಆರ್. ಲೀಲಾ ಅವರಿಗೂ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಡಿ. ಪ್ರಹ್ಲಾದಬಾಯ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಾಣಿಕಥೆಗಳು

೧. ಗರುಡನ ಮಾತೃಭಕ್ತಿ

ಕಶ್ಯಪಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯರು ಹಲವರು. ಎಲ್ಲರೂ ಆತ್ಮ-ತಂಗಿಯರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಜನಾಂಗದ ಮೂಲಸ್ರೋತಸ್ಸುಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನತೆ ಹಾಗೂ ಕದ್ರೂ ಎಂಬಿಬ್ಬರೂ ಇದ್ದರು. ಕದ್ರೂವಿನ ಸಂತತಿ ನಾಗಗಳು. ವಿನತೆಯ ಸಂತತಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು. ಸೋದರಿಯರಾದ ವಿನತೆ ಹಾಗೂ ಕದ್ರೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಚಂಡ ವೈಷೋಟಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವಿನತೆಯ ಬಳಿ ಎರಡು ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿದ್ದವು. ಬಹಳ ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಮರಿ ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿನತೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಕೀಳರಿಮೆಗೀಡು ಮಾಡಿತ್ತು. ವಿಕೇಂದರ ಸವತಿ ಕದ್ರೂ ನಾಗ ಸಂತತಿಯಿಂದ ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಹನೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವಿನತೆ ಒಮ್ಮೆ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನೊಡೆದಳು. ಆಘಾತ ಕಾಡಿತ್ತು. ತೊಡೆಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುವ ಮಗುವೊಂದು ಇತ್ತು. ವಿನತೆಯ ಅಪರಾಧದಿಂದ, ಅಕಾಲಿಕ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಮಗುವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಆ ಮಗುವು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಾ ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಶಬ್ದಿಸಿತು. "ಅಪ್ರಬುದ್ಧಳೇ, ನಿನ್ನ ಈ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಸವತಿಯ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅನುಭವಿಸುವ ಕರ್ಮ ನಿನ್ನದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನಾದರೂ ಹೀಗೆ ಒಡೆಯಬೇಡ. ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗ ನಿನ್ನನ್ನು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ" ಎಂದಿತು. ಈ ವೈನತೆಯೇನೇ ಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸೂರ್ಯನ ಸಾರಥಿಯಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿ ಆದಳು.

ಇತ್ತ ಒಂದು ಸಾರಿ ಕಡಲತೀರದಲ್ಲಿ ಕದ್ರೂ, ವಿನತೆಯರು ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಿಶ್ರವಸ್ ಎಂಬ ಬಿಳಿಯಾದ ಕುದುರೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ವಿನತೆ ಕದ್ರೂವಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು. "ಕದ್ರೂ ನೋಡಲ್ಲಿ! ಕುದುರೆ ಎಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಗಿದೆ!" ಕದ್ರೂ ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಿದಳು, "ಮೈ ಬಿಳಿಯದಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಬಾಲ ಕಪ್ಪಗಿದೆ." ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಉದಯಿಸುತ್ತಾಂಥರೆ ಅದನ್ನೂ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪದವಳು ಕದ್ರೂ. ಅವಳೊಡನೆ ವಿನತೆಯ ವಾದ ಪಣಕಟ್ಟುವವರೆಗೂ ಹೋಯಿತು. ಮಾರನೆಯದಿನ ಬಂದು ನೋಡುವುದು, ಕುದುರೆಯ ಬಾಲದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದು. ಸೋತವರು ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ದಾಸಿಯಾಗಿರುವುದು ಎಂಬ ಪಣ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಕದ್ರೂದೇವಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾಗರನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದಳು. "ಮಕ್ಕಳೇ, ವಿನತೆಯೊಡನೆ ಪಣವೊಂದನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದೇನೆ. ಉಚ್ಚಿಶ್ರವಸ್ಸಿನ ಬಾಲ ಕಪ್ಪದು. ನಾಳೆ ನೀವೆಲ್ಲ ಬಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕಪ್ಪದು ತೋರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ದಾಸಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ."

ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಯಜ್ಞವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಲಿಯಾಗುವ ಶಾಪ

ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಶಾಪದ ಭಯದಿಂದ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಒಪ್ಪಿದವು. ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಯ ಬಾಲ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕವಾಯಿತು. ಏನತೆ ದಾಸಿಯಾದಳು. ಸವತಿಯ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎರಡನೆಯ ಮೊಟ್ಟೆ ಒಡೆಯಿತು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನೊಬ್ಬ ಹೊರ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಆಕಾರವೂ, ರೆಕ್ಕೆಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ. ಆ ವೈನತೇಯನಿಗೆ 'ಅರ್ಕ್ಷ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಅವನೂ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಕದ್ರೂವಿಗೂ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ. ನಂತರ ತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ, "ನಾವೇಕೆ ಇವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು?" ಏನತೆ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಗರುಡ ನೇರವಾಗಿ ನಾಗರ ಬಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಕೇಳಿದ, "ನಾವು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲು ನಿಮಗೇನನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು?" ನಾಗರು ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದರು, "ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ."

ಅಮೃತ ತರಲು ಹೋದ ಗರುಡನು ಹೊತ್ತು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಆಹಾರ ಕೇಳಿದ. ತಾಯಿಯು ಸಮುದ್ರಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ನಿವಾಸದ ದ್ವೀಪವೊಂದನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ದುಷ್ಟರು ನಿನಗೆ ಆಹಾರ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಬೇಡ ಎಂದಳು. ಅದರಂತೆ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟರನ್ನೂ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸಪತ್ನೀನಾರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಬೇಡಿದ. ಅವರು ಸಾವಿರಾರುವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿರುವ, ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ಆಮೆ, ಆನೆ ರೂಪದ ಅಗ್ಲತಮಂದಿರನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದು, ಅವರು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಬಹುದೆಂದರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕೂರಲು ಸ್ವರ್ಣಾನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮರವೊಂದರ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ. ಕೊಂಬೆ ಭಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗದೇ ಮರದಿಂದ ಕಳಚಿತು.

ಕೊಂಬೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವ ಮುನ್ನ ಗರುಡ ಅದನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದ. ಕಾರಣ ಆ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಾ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಕಟುಬಾರದಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಬಂದ. ಕಶ್ಯಪರು ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು. ನಂತರ ಗರುಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಸೀಮೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ.

ಅಲ್ಲಿ ಅಮೃತವನ್ನು ಯಾರೂ ಕದ್ದೊಯ್ಯದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ದೇವತೆಗಳಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಚಕ್ರದ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಇತ್ತು. ಗರುಡ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೋಳುಲಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ. ದೇವತೆಗಳು ಅಡ್ಡಹಾಕಿದ ತಿರುಗಣೆ ಚಕ್ರದ ಅರಿಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕದಷ್ಟು ಸಣ್ಣಗಿನ ರೂಪಧರಿಸಿ ಒಳಸರಿದ. ನಂತರ ಅಮೃತಕಲಶವನ್ನು ಹೊರತಂದ. ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೂ

ಗರುಡನ ಮಾತೃಭಕ್ತಿ

ಗರುಡ ಕುಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರ ಗರುಡನನ್ನು ಮನಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅದರಂತೆ, ಗರುಡನಿಗೆ ಅಮೃತ ಕಲಶದ ಒಯ್ಯುವಿಕೆಯಿಂದ ದಾಸ್ಯಮುಕ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ದುಷ್ಪದಾದ ನಾಗರಿಗೆ ಅಮೃತ ಸಿಗಬಾರದು ಎಂಬುದೇ ಆ ಒಪ್ಪಂದ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಂದ್ರನು ಮಹಾಪ್ರತಾಪಿಯಾದ ಗರುಡನ ಸ್ನೇಹ ಕೋರಿದ. ಗರುಡನೂ, ಇಂದ್ರನೂ ಮಿತ್ರರಾದರು. ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಗರುಡ ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದ. ನಾಗರಿಗೆ ನೀಡಿದ. ತಾಯಿಯ ಸಹಿತ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ.

ನಾಗರು ಅಮೃತವನ್ನು ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೋದರು. ಇಂದ್ರ ಅಮೃತ ಕಲಶವನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ ನಾಗರಿಗೆ ನೀಡಲಿಕ್ಕೆ ಅದರೂ ಅಮೃತದ ಬಿಂದುಗಳು ದರ್ಭೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ನೆಕ್ಕಿದರು. ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಾದುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೋಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦....೩೪,

ಬೋರಿ. ಸಂ. ಆದಿವರ್ಗ, ೧೪-೩೦

೨. ಕಣಕನೀತಿ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಚಿಂತಾಕುಲನಾಗಿದ್ದನು ಕಳವಳಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಾಂಧವನ ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಪ್ರಬಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಅವನ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸೋತುಬಿಡುವದೋ ಎಂದು ಒಳಗೊಳಗೇ ಅವನಿಗೆ ಯೋಚನೆ. 'ಕಣಕನೆಂಬ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ತನ್ನ ದುಗುಡವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡನು. ಈಗ ತಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿದರೆ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುವುದು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕಣಕನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ದುರ್ನೀತಿಯ ! ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತ ನರಿಯು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಥೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಮತಿಯಿಂದಲೂ ಅಂಧನಾಗಿದ್ದ ರಾಜನಿಗೆ ಕಣಕನು ಹೇಳಿದನು.

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕುತಂತ್ರಿ ನರಿಯೊಂದು ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಳಗಿತ್ತು. ಆ ನರಿಗೆ ಹುಲಿ, ಇಲಿ, ಮುಂಗುಸಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ತೋಳ ಗಳೆಯರು. ಅವು ಕೂಡಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಮೈ ಕೈ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಲಶಾಲಿಯಾದ, ತನ್ನ ಗುಂಪಿಗೆ ನಾಯಕನಾದ ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ಈ ಗಳೆಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಈ ಗಳೆಯರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಕುಳಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ನರಿಯು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿತು, "ಜಿಂಕೆಯು ಮಲಗಿದ್ದಾಗ, ಮಿತ್ರನಾದ ಇಲಿಯು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಚ್ಚಿಬಿಡಲಿ. ನೋವಿನಿಂದ ಓಡಲಾಗದೆ ಜಿಂಕೆ ಕುಂಟುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಹುಲಿಯು ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿ. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಹಭೋಜನ ಮಾಡೋಣ."

ನರಿಯ ಉಪಾಯವು ಸರಿಯೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿತು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿದವು. ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮುಹೂರ್ತ ಒದಗಿ ಬಂತು. ಆನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಳಸಾರಿ ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಕಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಗಾಯಗೊಂಡು ಓಡಲಾರದ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಹುಲಿಯು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು. ಗಳೆಯರು ಸತ್ತ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು. ನರಿಯು ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಮಿತ್ರರೇ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿ. ನೀವು ಬಂದಮೇಲೆ ನಾನೂ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬರುವೆನು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ ನೀವು ಸುಖವಿಂದಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂತು ಇದನ್ನು ತಿನ್ನೋಣ."

ನರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದವು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಹುಲಿಯು ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮುಗಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿತು. ನರಿಯು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಹುಲಿಯು ನರಿಯ ಭಂಗಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿತು, "ಮಿತ್ರ! ಏಕೆ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವೆ? ಇನ್ನೇನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದುಬಿಡುವರು. ನಾವು ಆನಂದದಿಂದ ತಿನ್ನಬಹುದು."

ನರಿಯು ಉತ್ತರಿಸಿತು, "ಗೆಳೆಯ! ಏನು ಹೇಳಲಿ, ನೀನು ಆತ್ಮ ಹೋದಮೇಲೆ ಮಿತ್ರನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಲಿಯು ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು, 'ಮೃಗಗಳಿಗೆ ರಾಜನಾದ ಹುಲಿಗೆ ಪದಾಕ್ರಮವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಾನೇ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಈಗ ಹುಲಿಗೂ ಆಹಾರ' ಎಂದು ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿತು. ಇಲಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೂ ಇದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ."

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಹುಲಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ಅದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಹೇಳಿತು, "ಇಲಿಯು ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿತೆ ? ನೀನು ಈಗಲೇ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಅದು ಕಚ್ಚಿ ಎಂಜಲು ಮಾಡಿದ ಈ ಆಹಾರವು ನನಗೆ ಬೇಡ. ನಾನೇ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಹುಲಿಯು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ಹುಲಿಯು ಹೋದಮೇಲೆ ಇಲಿಯು ಬಳಿ ಬಂದಿತು. ನರಿಯು ಇಲಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು,

"ಮಿತ್ರ! ಈಗಲೇ ಮುಂಗುಸಿಯು ಬಂದಿತ್ತು. ಅದು ಈ ಜಿಂಕೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಾನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸೇರದು. ನಾನು ಇಲಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲೇ ? ಇಲಿಯ ಮಾಂಸವೇ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿ." ಎಂದಿತು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇಲಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಓಡಿ ಬಿಲವನ್ನು ಸೇರಿತು.

ನಂತರ ಬಂದದ್ದು ತೋಳ. ತೋಳಕ್ಕೆ ನರಿಯು ಹೇಳಿದ್ದು ಹೀಗೆ, "ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರ! ಹುಲಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಬಂದಿದೆ. ನೀನಿಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ. ಅದು ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೋಗಿದೆ. ಹಸಿದವನಿಗೆ ಕೋಪವು ಹೆಚ್ಚಂತೆ. ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತೋಚುವುದೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡು." ತೋಳವು ಹೆದರಿತು. ಹುಲಿಯ ಮುಂದೆ ಬದುಕುವುದುಂಟೆ ? ಎನ್ನುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲು ಕಿತ್ತಿತು.

ಉಳಿದದ್ದು ಮುಂಗುಸಿ. ಅದೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ನರಿಯ ಬಳಿ ಬಂತು. ಮುಂಗುಸಿಗೆ ನರಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಮುಂಗುಸಿ! ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬಂದು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕಾಳಗ ಮಾಡಿ, ನನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಾರದೆ ಸೋತು, ಹಿಂತಿರುಗಿಯೂ ನೋಡದೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಭುಜಬಲವನ್ನು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ನೋಡಬೇಕಷ್ಟೆ. ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ, ನೀನೇ ಈ ಮಾಂಸವನ್ನು

ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರು ಕತೆಗಳು

ತನ್ನಬಹುದು." ಮುಂಗುಸಿಯು ನಡುಗುತ್ತ ಹೇಳಿತು, "ನರಿಯೆ! ಮೃಗರಾಜನೆನ್ನಿದ ಹುಲಿಯೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಸೋತಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪಾಡೇನು ? ನನಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವೂ ಬೇಡ, ಈ ಮಾಂಸವೂ ಬೇಡ. ನಾನು ಹೋಗುವೆನು." ಮುಂಗುಸಿಯು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಸಾಗಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ನರಿಯು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಜಂಕೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿತು.

ನೋಡಿದಿದಾ! ನರಿಯು ತಂತ್ರಕೌಶಲವನ್ನು ನಿಷ್ಕರವಿಲ್ಲದೆ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ದೂರಮಾಡಿತು! ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೂ ಹೀಗೇ ಇರುವರಲ್ಲವೇ? ರಾಜ್ಯವೂ, ಕೋಶವೂ ತನಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಗಬೇಕೆಂಬ ಉಪಾಯಚಿಂತನೆಯಲ್ಲೇ ಕಾಲಕಳೆಯುವರು, ಕಾದಾಡುವರು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಾರು? ಕಾಯುವವರೇ ಕಳ್ಳರಾದಾಗ ಏನು ಉಳಿಯುವುದು? ಬರೀ ದುಬ್ಬಿ, ಹತಾಶೆ. ಇಂದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಣಕನ ದುರ್ನೀತಿಯೇ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೫೩

೩. ಮಂದಪಾಲನ ಋಣಮುಕ್ತಿ

ಬಹಳ ಹಿಂದೆ 'ಶ್ರೇತಕ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರ ಅನೇಕ ಯಾಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೊಮ್ಮೆ ದೂರ್ವಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಯಾಗವೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

ಈ ನಂತರ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅಗ್ನಿದೇವನು ಬಳಲಿದನು. ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತುಪ್ಪವೇ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಗೆ ಅರ್ಜೀರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಂತಿಗುಂದಿದವನಾದ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ಯಸನವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡನು. ಯಮುನಾ ನದಿಯ ತೀರದ ಕಡೆಗೆ ಖಾಂಡವವನವೆನ್ನುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮದತುಂಬಿದ ಅನೇಕಪ್ರಾಣಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ವನವನ್ನು ದಹಿಸಿದರೆ, ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಅರ್ಜೀರ್ಥವು ನೀಗುವುದೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಗ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತಿನಂತೆ ಅಗ್ನಿಯು ಖಾಂಡವದಹನಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಅವನಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಆ ದಹನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಗ್ನಿಯು ಸ್ವರ್ಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ಕಥೆಯಿದು.

ಮಂದಪಾಲನೆಂಬ ಋಷಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ತಪಸ್ವಿ, ದೃಢವ್ರತ, ಧರ್ಮಪರ ಮತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು. ಅವನ ತಪಸ್ಸು ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ್ದು. ತಪೋಬಲದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಲಭಿಸುತ್ತ, ಅದರೂ ದೇಹಾವಶಾನದ ನಂತರ ಅವನು ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು, "ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಲೋಕಗಳು ನನಗೇ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ? ನನ್ನ ವಾಲಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೇ? ನಾನು ಮಾಡದ ಬಿಟ್ಟ ಕರ್ಮವು ಯಾವುದು? ನಿಜವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅದನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು."

ದೇವತೆಗಳು ನೊಂದ ಮಂದಪಾಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು, "ಮುನಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೆ ಮೂರುಸಾಲಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವನು. ಅವುಗಳಿಗೆ ದೇವಯುಗ, ಋಷಿಯುಗ, ಪಿತೃಯುಗ ಎಂದು ಹೆಸರು. ನಿನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯಿಂದ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ, ಯಾಗ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿದೆ. ಕೊನೆಯದಾದ ಪಿತೃಯುಗವನ್ನೂ ನೀನೇ ತೀರಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ವಿವಾಹವಾಗಿ ಸತ್ಪುತ್ರನವನ್ನು ಪಡೆಯದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಆ ಯುಗವು ತೀರುವುದಂತು? ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಲೋಕಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳೂ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ನೀನೀಗ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಬಾ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗುವುದು."

ಮಂದಪಾಲನಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯೇನೆಂದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಯಾವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆಂ! ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರಲಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಬೇಗನೆ ನೆರವೇರುವುದು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, 'ಶಾರ್ಙ್ಗ'ವೆಂಬ ಪಕ್ಷಿಯ ರೂಪಧರಿಸಿ ಧರಣಿ ಬಂದನು. ಖಂಡವವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುಂದರವಾದ ಈ ಹಕ್ಕಿಗೆ 'ಜರಿತೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿಯು ಜೊತೆಯಾಯಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಜರಿತೆಯು ನಾಲ್ಕು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಮಂದಪಾಲನೂ ಜರಿತೆಯೂ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಂದಪಾಲನು 'ಲಪಿತೆಯೆಂಬ ಹಕ್ಕಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಜರಿತೆಯು ಇನ್ನೂ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬರದ ತನ್ನ ಮರಿಗಳ ಮೇಲಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿತು,

“ಋಷಿಪುತ್ರರಾದ ಈ ಮರಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಮೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಇವರ ತಂದೆಯು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವನು. ಮುನಿಗಳ ಮನವನ್ನು ಅರಿಯಲಾಗದು. ನಾನೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.” ಜರಿತೆಯು ಖಂಡವವನದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾವುಕೊಟ್ಟು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಮೊಟ್ಟೆಯೊಡೆಯಿತು. ಮುದ್ದುಮರಿಗಳು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದವು. ಮರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಜರಿತೆಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ತಂದು ಮರಿಗಳ ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊಕ್ಕಿಟ್ಟು ತುತ್ತು ನೀಡಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಖಂಡವವನವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯು ನುಂಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಲಪಿತೆಯೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಪಾಲನು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಗೊಂಡನು. ಅವನಿಗೆ ಜರಿತೆಯೂ, ಮರಿಗಳೂ ನೆನಪಾಗಿದ್ದವು. ಮಂದಪಾಲನು ಮುಂದೆನೂ ಯೋಚಿಸದೆ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾದನು. ಮಂದಪಾಲನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದನು,

“ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯೇನು? ಹೇಳು.” ಆಗ ಮಂದಪಾಲನು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಕೇಳಿದನು. “ಈ ವನದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀನು ಸುಡದೆ ಬಿಡಬೇಕು.”

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಅಗ್ನಿಯು ಮಂದಪಾಲನಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಇದಾವುದೂ ಜರಿತೆಗಾಗಲೀ, ಮರಿಗಳಿಗಾಗಲೀ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವೂ ಅವಕ್ಕೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯು ಏಳು ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಕಾಡನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜರಿತೆಯು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಗೊಂಡಿತು.

“ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಮೊಳೆಯದ ಈ ನನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ? ಇವು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಹಾರಬರಲಾರವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೋಗಲಾರೆ. ಅಥವಾ ಈ ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮರೆಯನ್ನು ಬಿಡಲಿ? ಯಾವುದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ ? ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ತಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಯಾವ ಉಪಾಯವೂ ನನಗೆ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ನಾನೂ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಲೇ ? ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ವಾರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ?” ಹೀಗೆ ಜರಿತೆಯು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಗೋಳಾಡಿತು. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಇಲಿಯ ಬಲವೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಹದ್ದೊಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದುದನ್ನು ಜರಿತೆ ನೋಡಿತು. ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೊಂದು ತೋರಿತು. ಮರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿತು, “ಮಕ್ಕಳೇ, ಇದೋ ಈ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯ ಬಲವೊಂದಿದೆ. ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಇಲಿಯೊಂದನ್ನು ಹದ್ದು ಒಯ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಬೇಗನೆ ಆ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ. ನಾನು ಅದರ ಬಾಯನ್ನು ಮಗ್ಗಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುವೆನು. ಬೆಂಕಿಯು ಆರದಮೇಲೆ ನಾನು ಬಂದು ಮಣ್ಣುತೆರೆದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.”

ಅಮೃತ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮರಿಗಳು ಹೇಳಿದವು, “ಅಮ್ಮಾ! ನಮಗಿನ್ನೂ ರೆಕ್ಕೆಗಳೇ ಮೊಳೆತಿಲ್ಲ. ಬಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾಂಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇತರ ಇಲಿಗಳು ಕೊಂದು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ನಮಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ಭಯವಿದ್ದರೂ, ಇಲಿಯ ಬಲವು ಮಾತ್ರ ಬೇಡ. ಇಲಿಗಳಿಂದ ಬರುವ ದುರ್ಮರಣಾಕೃಂತಲೂ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದೇಹತ್ಯಾಗವು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆ ?”

“ಹಾಗೆಯೇ ಅಮ್ಮಾ, ಗಾಳಿಯು ಅತ್ತಡೆ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ ನೋಡು! ಬೆಂಕಿಯು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಬ್ಬಲಾರದೆಂದು ತೋರುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಬದುಕಿದರೂ ಬದುಕಬಹುದು. ಬಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರೆ ನಾವು ಖಂಡಿತ. ನಾವು ನಿಶ್ಚಿತ ಹಾಗೂ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಎಂದು ಎರಡಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಿಶ್ಚಿತ ಎನ್ನುವುದು ವಜ್ರವಾಗುತ್ತದಲ್ಲವೆ ? ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಒಂದು ಕೆಲಸಮಾಡು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಹಾರಿಹೋಗು. ನೀನಿನ್ನೂ ಯುವತಿ. ನೀನಾದರೂ ಬದುಕಿದರೆ ತಂದೆಯ ಕುಲೋದ್ಧಾರಕದಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯಳಾಗಿರುವೆ. ನಮಗಿಂತಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬೆಂಕಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಸುಡದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನೀನು ಮರಳಿ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಾ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಹಾರಿ ಹೋಗು.” ಮಕ್ಕಳ ಮಾತನ್ನು ತಾಯಿಯು ಕೇಳಿತು. ಬೇರೆ ದಾರಿಕಾಗಾದ ಪುತ್ರರ ಒಳಿತನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ, ದುಃಖದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳವೊಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಆ ಶಾರ್ಙ್ಗಿಕ ಮರಿಗಳಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದಿತು. ನಾಲ್ಕು ಸಹೋದರರೂ ಈಗೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡವು.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಂದೇನೂಗಾವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಅಗ್ನಿದೇವನನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದು.

ಮೊದಲನೆಯವನಾದ ಜರಿತಾರಿಯು, "ಅಗ್ನಿ ಸಕಲವ್ಯಾಸಗಳ ಜನನಾಧಾರವಾದ ವಾಯುವಿನ ಆತ್ಮ ನಿನು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಜಲವು ಹುಟ್ಟಿತು ಜಲದಿಂದ ನಿನು ಹುಟ್ಟಿದೆ (ಬಡೆದಾಗಿ). ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿತು.

ಎರಡನೆಯ ಸಾವಿತ್ಯಕೃಷ್ಣನು, "ಧೂಮರ್ದೃಶನ, ನಮಗೆ ಕಾಯಯೂ ಜೋರಕ್ಕು ತಂದೆಯನ್ನು ಹಾಕಿತ್ತು. ನೀನಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರು ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಕೂಡಲಾಗ ಕಿರಣಗಳಿಗೂ ಉಷ್ಣವನ್ನು ತೊಡುವ ನಿನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿತು.

ಮೂರನೆಯವನಾದ ಸ್ತಂಭಮಿತ್ರನು ಮಾಡಿದ ಕ್ರೋಧವಿದು, "ಅಗ್ನಿ ಎಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಧಾರಣೆನು ನೀನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವ್ಯವನ್ನೂ ಒಕ್ಕಗಳಿಗೆ ಹವ್ಯವನ್ನೂ ಸೇರುವವನು ನೀನು. ಧ್ವಾನಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಕರೊಡವನ್ನಾಗಿಯೂ ಬಹುರೊಡವನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯುವರು. ರೋಷದ ಜವ್ವಣವೂ, ಸಂಹಾರ ಪ್ಲಾವಣ ನೀನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು."

ಕೊನೆಯವನಾದ ದ್ರೋಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಅಗ್ನಿದೇವ ಎಲ್ಲ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲೂ ನೀನು ರಾಕ್ಷಸವಾಗಿದ್ದು ತಿಂದ ಆನ್ನವನ್ನು ವಶ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಕೂಡಲಾಗಾಗಿ ಧೂಮಿಯ ಜಲವನ್ನು ಆಹಾರಿಸುವೆ. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾರವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೀರುವೆ. ಎಲ್ಲ ದೇವರಾತಿಯ ಉದಯವೂ ನಿನ್ನಿಂದಾಗುವುದು ಈಗ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಐವಾರು."

ಅಗ್ನಿದೇವನು ಈ ಪುಟ್ಟ ಪಾಞ್ಜಗಳ ಮಂಗಳ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. "ನಿಮಗೆನು ಬೇಕು ಕೇಳಿ" ಎಂದನು. ದ್ರೋಣನು ಅಗ್ನಿ, "ಈ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡು." ಎಂದು ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಮುದ್ದಾಗಿ ಕೇಳಿತು. ಅಗ್ನಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ಅಗಲೆಂದು ಆ ಮಂಗಳಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಮಾಡದೆ ಮುಂದುವರಿದನು. ಇತ್ತ ಮಂದವಾಬನ ಮನಸ್ಸು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ನಿಂತೆಡೆ ನಿಲ್ಲದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಮಂಗಳು ಎನಾದವೋ ? ದಿಕ್ಕುಗಿಟ್ಟು ಜರೆಯು ಎತ್ತು ದುಡುವುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎಂದು ಎಲಿಟುತಲಲೇ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಿಟಿಗೇ ಆಹಾರಿಯಾಯಿಡಿತು. ಅದು ಕೊನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿತು.

"ಪ್ರಿಯನೇ ನೀನು ಪುತ್ರರನ್ನು ನೆನದು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದಕ್ಕೋ ಹೀಗೆ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಕೃಷ್ಣಾಭಿವರೇಂದರು ನೀನೇ ಹೇಳುವೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯ ಫಲವಿರದು. ಅಗ್ನಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನೆನಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವವನು ಇನ್ನು ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡು ನೀನು ನನ್ನ

ಮಂದವಾಬುನ ಮಗನು

ದಡಿಯಾದ ಒಡೆಯನ್ನು ನೆಯುವುದರಿಂದ ಅತಿಯ ಮೇಲಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕೊಂದುವುದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕಾಳಜಿ ನನ್ನ ಮೇಲಿರುವುದೂ ತಿಳುವುದು ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇವು ಪ್ರತಿಯಾದವು. ನಾನು ಒಡೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು. " ಈ ಮಂದವಾಬನು ನಡೆದನು. " ಒಬ್ಬ ನಾನು ಕೊಂದುವುದು ನಿಜವಲ್ಲ ನಾನು ಕೊಂದುವುದು ಈ ಕೊಂದಲ್ಲಿರುವವನು ನನ್ನ ಕಂಠಿಯು ಕೊಂದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ತುಡುತ್ತಿರುವನು ನಾನು ನನ್ನ ಕೊಂದ ಮೂರುಕೊಂದ ಮತ್ತೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದುಕೊಂಡವನು ನಾನು ನನ್ನಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು. "

ಈ ಒಬ್ಬಯು ತನ್ನ ಕೊಂದವನು ಮಂದವಾಬನನ್ನು ಕೊಂದುಕೊಂಡವನು

ಒಡೆಯು ಬೆಂಚಿಯು ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಕೊಂದರಿಂದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಬಂದಿತು ಇವು ಕೊಂದುಕೊಂಡವನ್ನು ಕೊಂಡು ಒಡೆಯಗೆ ಕೊಂದವಾಯಿತು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ನಾನು ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಈ ಮರಗಳೂ ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಕೊಂಡೊಡನೆ ಮೂವತ್ತೈದು ದಿನದ ಕೊಂದರಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕೊಂದು ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಕೊಂಡೊಡನೆ.

ಒಡೆಯು ಬಳಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮರಿಯನ್ನೂ ಕೊಂದು ಮುಟ್ಟು ಅಟ್ಟೊಂಡು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಿಳಿದು ತಿಳಿದು ತಿಳಿದು ! ಅವಳಲ್ಲಿ ಮಂದವಾಬನೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಂದನು ಮಂದವಾಬನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳವನು ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಅವನೂ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೊಂದುಕೊಂಡವನು ಒಡೆಯನ್ನೂ ಕೊಂದುಕೊಂಡವನು ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಅವನಿಗೆ ಸಮೀಪವು.

ಬಳಿ ಮಂದವಾಬನು ತನ್ನ ಕೊಂದವನೊಡನೆ ಬೇರೆ ಕೆಳಗೆ ಹೋದನು ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಕೊಂದುಕೊಂಡವನು.

ಮುಕ್ತಮನನ್ನು ತಿಳುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕೆಳಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಇದು ಅವನುಕೊಂಡು.

ಮಂಗಳೋಗಾ ಸು ಅದಿವಾ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೪೭.....೨೪೮

ಮಂಗಳ ಸು ಅದಿವಾ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೪೯-೨೫೦

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಂದೇಮಾರ್ಗವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವು. ಅದರಂತೆಯೇ ಅಗ್ನಿದೇವನನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದವು.

ಮೊದಲನೆಯವನಾದ ಜರಿತಾರಿಯು, "ಅಗ್ನಿ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವನಾಧಾರವಾದ ವಾಯುವಿನ ಆತ್ಮ ನೀನು. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಜಲವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಜಲದಿಂದ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದೆ (ಬಡಬಾಗಿ). ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು." ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿತು.

ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿಸೃಕ್ವನು, "ಧೂಮಧ್ವಜನೆ, ನಮಗೆ ತಾಯಿಯೂ ಹೋರಳು. ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಣುವು. ನೀನಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರು ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಗೂ ಉಷ್ಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು." ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿತು.

ಮೂರನೆಯವನಾದ ಸ್ತುತಮಿತ್ರನು ಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರವಿದು, "ಅಗ್ನಿ ಎಲ್ಲವೂ ನೀನೆ. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಧಾರಕನು ನೀನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವ್ಯವನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕವ್ಯವನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವವನು ನೀನು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಶರೂಪವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಬಹುರೂಪವನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯುವರು. ಲೋಕದ ಜನಸ್ತಳವೂ, ಸಂಹಾರ ಸ್ಥಾನವೂ ನೀನೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು."

ಕೊನೆಯವನಾದ ದ್ರೋಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಅಗ್ನಿದೇವ! ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳಲ್ಲೂ ನೀನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿದ್ದು ತಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಕ್ಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಜಲವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವೆ. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾರವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೀರುವೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಯ ಉದಯವೂ ನಿನ್ನಿಂದಾಗುವುದು. ಈಗ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಕಾಪಾಡು."

ಅಗ್ನಿದೇವನು ಈ ಪುಟ್ಟ ಶಾರ್ಙ್ಗಕ ಮರಿಗಳ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು, "ನಿಮಗೆನು ಬೇಕು ಕೇಳಿ" ಎಂದನು. ದ್ರೋಣನು ಆಗ, "ಈ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡು." ಎಂದು ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಮುದ್ದಾಗಿ ಕೇಳಿತು. ಅಗ್ನಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಆ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಮಾಡದೆ ಮುಂದುವರಿದನು. ಇತ್ತ ಮಂದವಾಲನ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ನಿಂತಕಡೆ ನಿಲ್ಲಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಮರಿಗಳು ಏನಾದವೋ ? ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಜರಿತಾಯಿ ಎಷ್ಟು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವಳೋ ಎಂದು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಪಿತೆಗೆ ಆಸೂಯೆಯುಡಿಸಿತು. ಅದು ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳಿತು,

"ಪ್ರಿಯನೆ, ನೀನು ಪುತ್ರರನ್ನು ನೆನೆದು ವ್ಯಸನ ಪಡುವುದೇಕೋ ಕಾಣೆ. ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವರೆಂದು ನೀನೇ ಹೇಳಿರುವೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯು ಭಯವಿರದು. ಅಗ್ನಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಇನ್ನು ಅಂಜಕಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ನೀನು ನನ್ನ

ಮಂದಪಾಲನ ಬುಗಾಮ್ಮಕ್ಕೆ

ಸವತಿಯಾದ ಜರಿತೆಯನ್ನು ನೆನೆಯುವುದೊಂದ ಆಕೆಯ ಮೇಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಕಾಳಜಿ ನನ್ನ ಮೇಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸುವುದು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಜರಿತೆಯ ಬಳಗೇ ಹೋಗು." ಆಗ ಮಂದಪಾಲನು ನುಡಿದನು, "ಲಿಪಿತೆ, ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ನಿಜವಲ್ಲ ನಾನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವನು. ನನ್ನ ಸಂತತಿಯು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ನೀನು ನಿನ್ನ ಕಠೋರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮತ್ತೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಯಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನೀನು ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು."

ಆಗ ಲಿಪಿತೆಯು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನರಿತು ಮಂದಪಾಲನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಳು.

ಜರಿತೆಯು ಬೆಂಕಿಯು ದೂರವಾದಮೇಲೆ ಕಾತರದಿಂದ ಮರಿಗಳಿದ್ದ ಕಡೆ ಬಂದಿತು. ಅವು ಜೀವಂತವಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಜರಿತೆಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಅದರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಈ ಮರಿಗಳೂ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಮಹಾವಿಪತ್ಯನ್ನು ದಾಟಿದ ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಬಳಿಬರಲು ಹಾತೂರದವು.

ಜರಿತೆಯು ಬಳಿಬಂದು ಬಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮರಿಯನ್ನೂ ತಲೆಸವರಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಶಬ್ದಗಳೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ! ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಮಂದಪಾಲನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಮಂದಪಾಲನಿಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೇನು ಕಡಿಮೆಯೇ? ಅವನೂ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತಬ್ಬಿ ಮುದ್ದಾಡಿದನು. ಜರಿತೆಯನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಅವನಿಗೆ ಸಮಿಸಿದವು.

ಬಳಿಕ ಮಂದಪಾಲನು ತನ್ನ ಸಂಸಾರದೊಡನೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಕಾಲಾನಂತರ ಉತ್ತಮಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದನು.

ಬುಗಾತ್ರೆಯವನ್ನು ತೀರಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಬುದ್ಧಿಯಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವದಾತರಿಗೂ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೪೮.....೨೬೦

ಬೋರಿ. ಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೨೦-೨೨೫

೪. ಸುರಭಿಯ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯ

ತಾಯಿ! ಅದೊಂದು ಭಗವಂತನ ಅದ್ಭುತ ಸೃಷ್ಟಿ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಶಿಶುವಿನ ಮೇಲಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯಾದುದು ಮತ್ತಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ವ್ಯಾಸರು ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದದ್ದನ್ನಿಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತವೊಂದರ ಮೂಲಕ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ!

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ; ಇಂದ್ರನಸಭೆ ; ಒಮ್ಮೆ ಕಾಮಧೇನುವು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ ಇಂದ್ರನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಸರ್ವರ ಸತ್ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ತಣಿಸುವ ಮಹಾಮಾತೆಯಾದ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅನುಕಂಪೆಹುಟ್ಟಿತು. ಧೇನುವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

“ಮಾತೆ, ಏಕೆ ಈ ರೋದನ ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು ?”

“ದೇವೇಂದ್ರ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ನೋಡಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೃತನಾದ ಮಗನನ್ನು ನೇಗಿಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಚಾಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ಬಲನಾದ ಅವನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗುತ್ತಿರುವೆನು. ಭಾರವೆಳೆಯಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ನರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊತ್ತ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರುವೆ.” “ತಾಯಿ, ನಿನಗೆ ಅನೇಕ ಪುತ್ರರಿರುವಾಗ ಇವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಂಡು ಹೀಗೆಣೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವೆ ?” ಆಗ ಸುರಭಿ ಹೀಗೆಂದಿತು.

“ಇಂದ್ರನೇ, ನನಗೆ ಅನೇಕಪುತ್ರರಿರುವರು ನಿಜ. ಎಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ಸಮಾನರೇ. ಆದರೆ ಕಷ್ಟ ಪಡುವ ಮಗನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ, ಕನಿಕರವೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲವೆ.” ಇಂದ್ರನು ತಾಯಿಯ ಮಮತೆಯನ್ನರಿತನು. ಉಳುತ್ತಿದ್ದ ಎತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸವು ಸುಲಭವಾಗಲೆಂದು ಮಳೆಸುರಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಿದನು.

“ನೀನೂ, ಪಾಂಡುವೂ, ವಿದುರನೂ ನನಗೆ ಸಮಾನರು. ಆದರೆ ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸದ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸತ್ಯವಂತರೂ, ಧರ್ಮಶೀಲರೂ ಆದ ಅವರ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು.” ಎಂದು ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸರು ಒಮ್ಮೆ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯

ಬೋಧಿ ಪು.ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦

೫. ಶಿಬಿಯ ಔದಾರ್ಯ

'ಶಿಬ' ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು. ಶಿಬ ಎಂಬ ಮಹಾಪುರುಷನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಉಶೀನರದೇಶದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ಔದಾರ್ಯಗುಣದ ಕೀರ್ತಿಯು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತ, ಇಂದ್ರನು ಒಮ್ಮೆ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಅಗ್ನಿಯೊಡನೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು. ಇಂದ್ರನು ಗಿಡುಗನಾದನು. ಅಗ್ನಿಯು ಪಾರಿವಾಳವಾದನು. ನಾಟಕವೊಂದು ಶುರುವಾಯಿತು.

ಗಿಡುಗವು ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂತು. ಕಪೋತವು ಪ್ರಾಣಾರಕ್ಷಣಿಗಾಗಿ ಹೋದಾಡುತ್ತಾ ಹಾರುತ್ತಾ ಶಿಬಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಶರಣಾಯಿತು, ಗಿಡುಗನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿತು.

ರಾಜನಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವಾಯಿತು. ಮಾತನಾಡುವ ಪಕ್ಷಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲವೆಂದರಿತನು. ಆದರೂ ಶರಣಾದವನಿಗೆ ಅಭಯನೀಡಿದನು.

ಗಿಡುಗವು ಮಾತನಾಡಿತು, "ರಾಜ, ನನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀನು ಕೂದಂತಾಗುವುದು. ಅದು ವಾಪಸಾರ್ಯ. ನನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು." ಎಂದಿತು.

ರಾಜನಿಗೆ ಧರ್ಮ ಸಂಕಟವೊದಗಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಹಾರವೂ ಬೇಕು. ಇದರ ಪ್ರಾಣವೂ ಉಳಿಯಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. "ನಿನಗೆ ಪಶ್ಚಾನ್ನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನು, ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಅಪ್ಪು ಸಾಣಾಗದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಈ ಕಪೋತವನ್ನು ಬಿಡು" ಎಂದನು ಶಿಬ.

ಗಿಡುಗ ಹೇಳಿತು- "ರಾಜ! ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನೇ ಕೊಡು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅದರ ಸಮತೂಕದ ನಿನ್ನ ಬಲತೊಡೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಡು."

ರಾಜನು ಒಪ್ಪಿದನು. ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ತಕ್ಕಡಿಯ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಾನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಕಪೋತದ ತೂಕವೇ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶಿಬಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚಿಂತಿಸದೆ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಟ್ಟನು. ಇಪ್ಪಾದರೂ ಕಪೋತದ ತೂಕಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮರುಮಾತನಾಡದೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ತಾನೇ ಬಂದು ತಕ್ಕಡಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವು ಕೊಂಚವೂ ಕುಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಮ ಶಾಂತನಾಗಿದ್ದನು.

ಗಿಡುಗ ಮಾತನಾಡಿತು, "ರಾಜನೆ, ಈಗ ನಾನು ತೃಪ್ತನಾದೆನು. ನೀನೇ ಕಪೋತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದಂತಾಯಿತು." ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಗಿಡುಗವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

ರಾಜನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ಕಪೋತವನ್ನು ಕೇಳಿದನು "ಕಪೋತನೆ, ನೀವು ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆಯೇ ಕಾಣುವಿರಿ. ಆದರೆ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನೀನಾರು ? ಆ ಗಿಡುಗನು ಯಾರು ? ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿರುವೆ. ನನ್ನ ಸಂಶಯವನ್ನು ಶಮನಮಾಡು." ಕಪೋತವು, "ಮಹಾರಾಜ, ನಾನು ಅಗ್ನಿ ಗಿಡುಗನು ಇಂದ್ರ. ನಾವು ನಿನ್ನ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಲು ಹೀಗೆ ಬಂದೆವು. ತೃಪ್ತರಾದೆವು. ನೀನು ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗು. ನೀನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶರೀರದ ಭಾಗವು, ಶುಭವೂ, ಸುಂದರವೂ, ಸುರ್ವಾಮಯವೂ ಆಗಲಿ. ಆ ಭಾಗದಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಕಪೋತರೋಮನೆಂಬ ಸತ್ಕೃತನು ಹುಟ್ಟಲಿ. ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವನು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಸರ್ವದಾ ಪ್ರೀತಿಸುವ ರಾಜನಾಗುವನು. ನಿನಗೆ ಶುಭವಾಗಲಿ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಶಿಬಿಯು ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದನು. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದನು.

ಶುಂಭಕೋರಾಃ ಸೌ ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೩

ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬೭

ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦೦

ಬೋಧಿ ವೃ.ಸೌ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೯ - ೧೩೧

೬. ವಿವಾದ ಅವನತಿಗೆ ಹಾದಿ

ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುವವನೊಬ್ಬ ಪಕ್ಷಗಳ ಸೆರೆಗಾಗಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಲೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿದ್ದ. ಪಕ್ಷಗಳೆರಡು ಕಾಳಿನ ಆಸೆಯಿಂದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದವು. ಸೆರೆಯಾದ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬೇಡ ಹೊರಬ. ಅವನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಕ್ಷಗಳೆರಡೂ ನೆಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಲೆಯ ಸಮೇತ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಹಾರಿದವು. ಬೇಡ ಮುಗಿಲಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಅನುಸರಿಸಿದ. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮುನಿಯೊಬ್ಬ ಬೇಡನನ್ನು ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಕೇಳಿದ,

“ಸೋಜಿಗಗಳಲಿ ಸೋಜಿಗವೆಲಾ ಬೇಡ ನಿನ್ನ ನಡೆ
ಮುಗಿಲ ಹಕ್ಕಿ ಭುವಿಯ ಬೇಡ ಎಂತು ನಿನಗೆ ಎಡೆ.”

ಬೇಡ ಹೇಳಿದ,

“ಮುನಿಯೇ ಎರಡು ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಸಂದ ತಂತುವೊಂದು
ಮನಸು ದೂರವಾಗಿ ಮಾತು ಎರಡು ನೋಡು ದಿಬ
ಮಾತು + ಮಾತು ಕೂಡಿ = ಸಿಡಿವ ವೇಳೆ ದೂರವಿಲ್ಲ
ಛಾತಿಯಿಂದ ಪಾರಿ ಹಕ್ಕಿಜೋಡಿ ಬೇಡನೀಡು”(ಬೇಡನ ಈಡು)

ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಎರಡೂ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ವಿವಾದ ಬೆಳೆಯಿತು. ವಾದಬೇಕು ನಿಜ. ಆದರೆ ವಿವಾದದ ಅಪಸ್ವರ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು. ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸುಖಾಂತವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಎರಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹಾರಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ವಿವಾದ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಎರಡೂ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನೆಡೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಎರಡೂ ಹಾರಲಾಗದೆ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿದವು. ಬೇಡ ತನ್ನ ಎಣಿಕೆಯಂತೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಾರಲು ಪೇಟೆಗೆ ಹೊರಬ. ಇಬ್ಬರ ಜಗಳ ಮೂರನೆಯವನಿಗೆ ಲಾಭ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬೪

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬೨

೭. ಹಂಸ - ಕಾಕ

ಶಲ್ಯನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಿದು. ದುರ್ಯೋಧನಾದಿ ಅಲ್ಪರ ಸಹವಾಸ ತೊರೆದು ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಹಕರಿಸು ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಲು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಯಿತು.

ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ದ್ವೀಪವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಧನಿಕನಾದ ವೈಶ್ಯನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು. ಎಲ್ಲರೂ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರು ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಸದ್ಗುಣಿಗಳು.

ಅವರು ನಿತ್ಯವೂ ಊಟಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಆಹಾರದಕಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಾಗೆಯೊಂದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಪುಷ್ಟ್ಯವಾದ ಊಟದ ನಂತರ ಉಳಿದ ಎಂಜಿನ್ ಆಹಾರವು ನಿತ್ಯವೂ ಅದರದ್ದೆ. ಅದು ಆನಂದದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿಂದು ದಪ್ಪ - ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಉತ್ತಮವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಎಂಬ ಗರ್ವವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಪಾಯಸ, ತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೊಕ್ಕಿತ್ತು. ಸೊಕ್ಕಿನ ಫಲವಾಗಿ ಉಳಿದ ಸಜಾತೀಯ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಅಪಮಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ವಿಜಾತೀಯ ಉತ್ತಮ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ ಆಸದ್ವಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹಲವು ಹಂಸಗಳೊಮ್ಮೆ ಹಾರುತ್ತಾ ಅತ್ತ ಕಡೆ ಬಂದವು. ಕಾಗೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಗರ್ವವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಜೊತೆಗೆ ವೈಶ್ಯನ ಕುಮಾರರೂ ಅದನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿದರು.

"ಕಾಗೆಯೇ, ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದಿರುವೆ. ನೀನೂ ಆ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಹಾರಿ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸು. ಅವುಗಳಂತೆಯೇ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ, ದೂರಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಹಾರಬಾರದು?"

ಸರಿ, ಇವರ ಮಾತಿಗೆ ಕಾಗೆ ಮರುಳಾಯಿತು. ಹಂಸವೊಂದನ್ನು ಕರೆದು ಪಂದ್ಯಕಟ್ಟಿತು. "ನಾವು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹಾರೋಣ. ಯಾರು ಮೇಲೆಂದು ನೋಡೋಣ." ಎಂದು ಕಾಗೆಯು ಹಂಸಕ್ಕೆ ಹೇಳಿತು.

ಮನದಲ್ಲೇ ನಕ್ಕ ಹಂಸವೂ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಿಳಿಯಿತು. ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಆ ಕಾಗೆಯು ಹಂಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿತು, "ನಾನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಹಾರಾಟಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನೊಡನೆ ಪಂದ್ಯಕ್ಕಿಳಿದು ಗೆಲುವವರನ್ನು ಕಾಣೆ. ಉಡ್ಡಿನ, ಆವಡೀನ, ಪ್ರಡೀನ, ಡೀನ, ವಿಡೀನ, ಸಂಡೀನ, ತಿಯುಗ್ನೀನ, ಪರಿಡೀನ, ಪರಾಡೀನ, ಸಂಡೀನೋಡ್ಡೀನಡೀನ, ಡೀನವಿಡೀನ, ಸಂಪಾತ, ಸಮಡೀನ, ನಿಕುಡೀನವೇ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ಹಾರುವಿಕೆಗಳು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಎಷ್ಟು ದೂರವಾದರೂ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಹಾರಬಲ್ಲೆ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲೆ."

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಾರಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಹಂಸವು ಒಂದೇ ಗತಿಯಿಂದ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಹಾರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕಾಗೆಯು ಅನೇಕ ಉಡ್ಡಯನದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಗರ್ವದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಲಿಯುತ್ತಾ ಹಾರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರ ಹಾಡದ ಪರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಂಸವು ಮನದಲ್ಲೇ ನಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗೆಲುವು ಯಾರದ್ದೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಕಾಗೆಯು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಹರಟುತ್ತಾ, ಯಾವ ವಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಹಂಸವನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆಯಿತು.

ಹಂಸವು ನೊಂದು, ಒಂದು ಕೈ ನೋಡೋಣವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಪೇಗವಾಗಿ ಹಾರಿತು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಕಾಗೆಯು ಹಿಂದೆಬಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದವರೆಗೆ ಹಂಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅದರ ಬಲವು ಇಳಿಮುಖವಾಯಿತು. ಹಂಸವನ್ನು ಮೀರದೆ ಹೋಯಿತು. ಹಾರಲಾಗದೆ ದಣಿಯಿತು. ಸೂರ್ಯನ ತಾಪಕ್ಕೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿತು.

ಆಯಾಸ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಧಾರಸಿಗುವುದೇ ಎಂದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿತು. ಅವು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಹುದೂರ ಬಂದಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ನೀರೇ ನೀರು, ಮತ್ತೆನೂ ಕಾಣಲೊಲ್ಲದು. ಹಂಸವು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಬಹಳ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿತ್ತು. ಕಾಗೆಯು ಇನ್ನು ಹಾರಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು. ಉಸಿರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಂಸವು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿತು. ಕಾಗೆಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹಿಂದಿರುಗಿತು. ಇವು ಬದುಕುಗಳ ನಡುವೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕನಿಕರ ಹುಟ್ಟಿತು. ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂದು ಮಾತನಾಡಿತು, "ಇದಾವ ಬಗೆಯ ಉಡ್ಡಯನವು ಮಿತ್ರ, ನನಗಿದು ತಿಳಿಯದು!" ಬಳಲಿದ ಕಾಗೆಗೆ ಗರ್ವಭಂಗವಾಗಿತ್ತು. ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಯಿತು. ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿತು. ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಲು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿತು. ಹಂಸವು ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಕಾಗೆಗಳೂ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಅರಿತವು. ಕಾಗೆಯ ಸೊಕ್ಕಿಳಿಯಿತೆಂದು ಸಂತಸಪಟ್ಟವು. ಹಂಸಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಹಾರಿ, ಮಾಯವಾದವು. ಕಾಗೆಯು ಕಾಗೆಯೇ. ಹಂಸವು ಹಂಸವೇ. ಯೋಗ್ಯರೊಡನೆ ಅಯೋಗ್ಯನು ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಂಬಾರದು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಗರ್ವದಿಂದ ಅವಮಾನಪಡಿಸಬಾರದು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಕರ್ಣಾವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೫

ಬೋರಿ. ಸಂ. ಕರ್ಣಾವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೮

೮. ನರಿ ಮತ್ತು ಹುಲಿ

ಕಠಿಣ ಸ್ವಭಾವದವರು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸೌಮ್ಯರೂಪದಿಂದ ಕಾಣುವರು. ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವದವರು ಕಠಿಣರಂತೆ ತೋರುವರು. ನಿಜವನ್ನು ತಿಳಿಯುವವರು ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಧರ್ಮಜನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಭೀಷ್ಮತಾಮಹರ ಮುಂದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮರು ನರಿ ಮತ್ತು ಹುಲಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ಹಿಂದೆ ಪುರಿಕಾಪುರಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವೊಂದಿತ್ತು. ಅದು ಸಕಲಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. 'ಪೌರಿಕ' ಎಂಬವನು ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ನಿತ್ಯವೂ ಆಶುಭದ ಸೂರ್ಯೋದಯವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜನು ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಪರರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪುರುಷಾಧಮನು. ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗತಿಗೀಡನು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ದಿನ ಕಾಲವಾದನು.

ವಾಪರ ಫಲವಾಗಿ ನರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆವ್ಯರ್ಥವಾದ ಮಾನವ ಜನ್ಮವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡವರ ಹಣೆಬರಹವೇ ಹೀಗೆ 'ಮಾಡಿದ್ದುಕ್ಕೋ ಮಹರಾಯ' ಎಂಬಂತೆ. ನರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ, ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನೂ ನೆನೆನೆದು ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗಲಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿತ್ತು. ನರಿಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿತ್ತು. ಪರರು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮರದಿಂದ ತಾನಾಗಿ ಉದುರುತ್ತಿದ್ದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಆನೆಗೆ ಬಾರಿ ಬರೀ ನೀರುಕುಡಿದೇ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೂ ಒಳಪಡದೆ, ತನ್ನ ವಾಡಿಗೆ ತಾನು ಸ್ವತಃನವೊಂದರಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತೆಯಿಂದಿತ್ತು.

ಓರಗಿಯ ನರಿಗಳೆಲ್ಲ ಇದರ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿದವು. ಅದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದವು. "ಮಿತ್ರ, ಏನಿದು ನಿನ್ನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಚಾರ? ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುವುದೆಂದರೇನು? ನಿನಗೆ ತರೆ ಕೆಟ್ಟಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ನೀನೂ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಇರಬಾರದೇ? ನಿನಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವೇ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನ ಮುಂದಿಡುವೆವು. ನಾವಿರುವಾಗ ನೀನೇನೂ ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ಹೀಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಲು ಬಂದ ನರಿಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಇದು ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿತು, "ಮಿತ್ರರೆ, ಈ ಧರ್ಮವೂ, ಈ ಜಾತಿಯೂ ನಮಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕರ್ಮದಂತೆ ಕುಲ. ಉನ್ನತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ನಾನು ಕೋರುವೆನು. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬನು ಕೊಲೆಗಾರನಾಗಬಹುದು. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವನು

ನರಿ ಮತ್ತು ಹುಲಿ

ಸಾತ್ವಿಕನಾಗಬಹುದು. ನೀವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರಿ. ನಿನ್ನ ಹಿಡಿದಿರುವ ಜೀವನಮಾರ್ಗವು ಎಂದೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಇಹ-ಪರಗಳು ನಾಶವಾಗುವವು. ಧರ್ಮಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಯು ನನಗೆಂದೂ ಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ." ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಇದರ ವೈರಾಗ್ಯ ತುಂಬಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಹುಲಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ಆ ಹುಲಿಗೆ ಈ ನರಿಯು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಪಂಡಿತನಂತೆ ತೋರಿತು. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳೆಸಲು ಯೋಚಿಸಿ, ಬಳಿಬಂದು ಮಾತನಾಡಿತು. "ಗೆಳೆಯ, ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವು ನನಗರ್ಥವಾಗಿದೆ. ನಿನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಬಂದು ಇದ್ದುಬಿಡು. ಈ ಅಡವಿಯ ರಾಜನಾದ ನನಗೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರು. ಇದರಿಂದ ನಿನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಹುಲಿಯು ಈ ಉದಾಸೀನನಾದ ನರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಿತು. ನರಿಯು ಹುಲಿಗೆ ಹೇಳಿತು. "ನಿನು ನನ್ನನ್ನು ಮಂತ್ರಿಪದವಿಗೆ ಕರೆಯುವೆಯಲ್ಲವೇ ? ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭೃತ್ಯರೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವವು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇನೋ ? ನಿನ್ನವರಿಗೆ ನಾನು ಹಿಡಿಸದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಬಹುದು. ನನ್ನಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿಸಲು ಒಪ್ಪಾಯಿಸುತ್ತಿರುವೆ."

"ನನ್ನ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ನಿನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬರಬಹುದು. ನಾನು ಹೇಳುವ ಹಿತವಾದವನ್ನು ನಿನು ಕೇಳಬೇಕು. ನನ್ನ ವೃತ್ತಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಿನು ಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆಂದು ಆದರನ್ನು ನಿನು ಹಿಂಸಿಸಲೂ ಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿನು ಕೋಪದ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬಾರದು." ಹುಲಿಯು ನರಿಯ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿತು. ನರಿಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು.

ನರಿಯು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಳೆಯ ಭೃತ್ಯರಿಗಲ್ಲ ಇದರ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಈ ನರಿಯ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವು. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮಿತ್ರನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಆ ನರಿಯು ತಮ್ಮ ದಾರಿಗೆ ಬರುವದೇನೋ ಎಂದು ಇಂಪಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿನೋಡಿದವು. ಲಂಚದ ಆಸೆ ತೋರಿಸಿದವು. ಮಾಂಸದ ರುಚಿಗೂ ಯತ್ನಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಈ ನರಿಯು ಅವುಗಳ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳದೆ ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಸಿನಿಂದಿತ್ತು. ಉಳಿದ ನರಿಗಳಿಗಿಂತೂ ಮಂತ್ರಿನರಿಯಿಂದ ಹೇಳತೀರದ ಕಷ್ಟವೊದಗಿತ್ತು. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರ ತಿರ್ಚಕರಾಗಿ

ತಡೆಯುಂಟಾಗಿತ್ತು ಎಲ್ಲ ನರಿಗಳೂ ಸೇರಿ ಬಹಳ ಯೋಚಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ನರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪವುಂಟುಮಾಡಲು ತಂತ್ರವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವು. ಅದರಂತೆ ಹುಲಿಗೊಂದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ತಂದು ನರಿಯಿದ್ದ ಕಡೆ ಇಟ್ಟು ಗದ್ದಲ ಮಾಡದ ಹೊರಟುಹೋದವು. ಮಂತ್ರಿನರಿಗೆ ಈ ದುಷ್ಕೃತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವು ಕೂಡಲೇ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ರಾಜನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಇದೊಂದು ಸುಸಂದರ್ಭವೆಂದರಿತು ತನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹುಲಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡರೆ, ಇಷ್ಟಲ್ಲದ ಈ ಕೆಲಸದಿಂದ ತನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಸಿಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿತು.

ಇತ್ತ ಹುಲಿಗೆ ಆಹಾರದ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಅದರೂ ಮಾಂಸದ ವಾಸನೆಯೇ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಸೇವಕರನ್ನು ಕೇಳಿತು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಇತರ ನರಿಗಳು, ಮಂತ್ರಿನರಿಯು ತಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದವು. ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹುಲಿಗೆ ನರಿಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ಸರವು ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಿದವು. ಹಸಿದವನಿಗೆ ಬಲುಬೇಗ ಕೋಪಬರುವುದು. ಕೋಪಿಷ್ಠನ ಬುದ್ಧಿಯು ನಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಈ ಹುಲಿಗೂ ಅದೇ ಆಯಿತು. ಮಂತ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪೋದ್ರೇಕವುಂಟಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಮಂತ್ರಿಯ ಬಳಿ ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ಮಂತ್ರಿನರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ವಿಪತ್ತು ಹುಲಿಯ ತಾಯಿ ಅರಿತು. ಉಳಿದ ನರಿಗಳ ಕುತಂತ್ರವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ರಾಜನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿತು, “ಪುತ್ರ, ಇದಾವುದನ್ನೂ ನೀನು ನಂಬಬೇಡ. ಇದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸೇವಕರ ಕಪಟತಂತ್ರಗಳು. ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ನಿಜವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ನಿಜವು ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗಿದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡು. ಹಾಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ನಂಬುವ ರಾಜನು ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ನಾಶವಾಗುವನು.”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟನರಿಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಕೊಂಚ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನರಿಯೊಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿತು. ಹುಲಿಗೇಗ ನಿಜದ ಅರಿವಾಯಿತು. ದುಷ್ಟರು ಯಾರು, ಸಜ್ಜನರು ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಮಂತ್ರಿನರಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸಿತು. ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿತು.

ಅದರೂ ಈ ನರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮುರಿದಿತ್ತು. ಹುಲಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಈ ಪದವಿಯು ಇನ್ನು ಬೇಡವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಹುಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿತು, “ಪ್ರಭು, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಆದರಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವನ್ನೂಪಟ್ಟಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಚಪಲ ಬುದ್ಧಿಯು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಇನ್ನು

ನರಿ ಮತ್ತು ಹುಲಿ

ನಿನ್ನ ಬಳಿ ನಾನಿರುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರು, ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಚ್ಯುತರಾದವರು, ಅಪಮಾನಗೊಂಡವರು, ಅಪವಾಧಿಗಳು, ಭೀತರು ಇವರೆಲ್ಲ ರಾಜನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಎಂದಾದರೂ ಅವನಿಂದ ಬರುವ ಆಪತ್ತನ್ನು ಇದಿರು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಸಂಶಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು ತಿರುಗಿ ನಿನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಗೌರವವನ್ನನುಭವಿಸಿದ ಕಡೆ ಅವಮಾನವನ್ನನುಭವಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ನನಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡು. ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿಬರುವೆನು.” ನರಿಯು ಹುಲಿಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅದು ಎಷ್ಟು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕೇಳದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಸ್ವಾತಿಕವಾಳನ್ನು ಬಾಳಿ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ ಮಾಡಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಾ ಸ೦ ಶಾಂತಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೧

ಬೋರಿ ಸ೦. ಶಾಂತಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೨

F. ಅವಿವೇಕ ಒಂಟೆ

ಅಗತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಆಸೆಯೂ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದ ಆಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯ ಅಡ್ಡದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ನಡೆಗಾರಿಂದ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪಡೆಯನ್ನೇ ಅವನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ರೂಪಕದಿಂದ ವೇದವ್ಯಾಸರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಂಟಿಯಿತ್ತು. ಅದು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂಟಿಯ ಕಠೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಂದು ಒಂಟಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಗೊಂಡ ಒಂಟಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಮಹಾತ್ಮನೆ, ನನಗೆ ಬೇರಾವ ವರವೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯು ಉದ್ದವಾಗುವಂತೆ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರವನ್ನು ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ತಿನ್ನಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವರ ಕೊಡಬೇಕು." ಎಂದಿತು. ಒಂಟಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿ ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿದ ಆ ಮೂರ್ಖ ಒಂಟಿಯು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಫಲಿಸಿತೆಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿತು.

ಉದ್ದವಾದ ಕತ್ತನ್ನು ಪಡೆದ ಬಳಿ ಒಂಟಿಯು ಹಸಿವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೆ ಕತ್ತನ್ನು ಚಾಚಿ, ಅಚಿ ಈಚಿ ಇದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ವರ ಪಡೆದಾಗಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಡುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಮರಗಳು ತತ್ತರಿಸಿದವು. ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳು ಮುರಿದುಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಮೋಡಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಬಿರುಗಾಳಿಯ ವೇಗವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಒಂಟಿಯು ತನ್ನ ತಲೆ-ಕುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಪುಟ್ಟ ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಚಾಚಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಳೆ-ಗಾಳಿಯು ನಿಲ್ಲಲಿ ಎಂದು ಒಂಟಿಯು ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಮಳೆ-ಗಾಳಿಗೆ ಹೆದರಿದ ನರಿಯೊಂದು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುನರಿಯೊಂದಿಗೆ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅದೇ ಗುಹೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಆ ನರಿಗಳೆರಡೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹಸಿದಿದ್ದವು. ಗುಹೆಯ ಒಳಗೆ ಚಾಚಿದ್ದ ಒಂಟಿಯ ಕತ್ತನ್ನು ಕಡಿದು ತಿನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಬುದ್ಧಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಒಂಟಿಯು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ವಾಪ ! ಆ ಪುಟ್ಟ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನೊಂದಿತು. ನರಿಗಳು ಒಂಟಿಯ

ಅವಿವೇಕಿ ಒಂಟೆ

ಕತ್ತನ್ನು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದವು. ಮಳೆ-ಗಾಳಿಯು ನಿಂತಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ನರಿಗಳು ಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದವು. ಒಂಟೆಯು ಫೋರ ತಪ್ಪಿನ ವರದಿಂದಲೆ ಶಪಥಸ್ವರವಾಗಿ ಮರಣಹೊಂದಿತು!

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೨

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೩

೧೦. ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಬಾಗಬೇಕು

ಕಥೆ ಹೇಳುವುದೊಂದು ಕಲೆ. ಬಾಲಕರಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ವೃದ್ಧರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೂ, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಜನರಿಗೂ, ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ, ಎಲ್ಲ ದೇಶಕ್ಕೂ ಆಂತರ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಿಯ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಾಡವೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದಿಗ ಹಳೇ ಕಥೆ. ಅಜ್ಜನ ಬಳಿಯೋ ಅಜ್ಜಿಯ ಬಳಿಯೋ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಆತು ಕೂತು ಅವರ ಮಾಗಿದ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಿವಿಯಾಗಿಗೊಂಡು ಕೇಳುವುದು ರೋಚಕವಲ್ಲವೇ?

ಕತ್ತುವು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದಾಗ ಹೇಗೆ ಅವನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಧರ್ಮಜನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ಈ ಪುಟ್ಟ ಕಥೆಯ ಉತ್ತರ. ಭೀಷ್ಮನು ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಕಲೆಗಾರನಾಗಿದ್ದನು.

ಅನೇಕ ಆಸುರರ ನಿಲಯ ಶಾಗರ. ಅದು ಸರಿತುಗಳ ಪತಿಯೂ ಹೌದು. ಬಹುಕಾಲದ ನಂತರ ಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಪತ್ನಿಯಂತೆ, ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ದೂರದೂರದಿಂದ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು ಶಾಗರವನ್ನು ಸೇರುವವು. ಆಗ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲರ ಆನಂದ.

ಒಮ್ಮೆ ಸಮುದ್ರವು ತನ್ನ ಮಡದಿಯರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು, "ನದಿಗಳೆ, ನಿವು ಆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ವೇಗವಾಗಿ ಬರುವಿರಲ್ಲ, ಆಗ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುನಿಂತ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಿತ್ತು ತಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸುವಿರಿ. ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ನಿಮಗೆ! ಆದರೆ ನನಗೊಂದು ಸಂದೇಹ. ಬಲಿಷ್ಠ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತು ತರುವ ನಿವು, ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ, ಕೊಂಬೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹಗುರವಾದ ಜೊಂಡು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರವಾಹ ಇದ್ದರೂ ಕಿತ್ತು ತರುವುದಿಲ್ಲವೇ?"

"ನಿಮಗೆ ಆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಉದಾಸೀನವೇ? ಸತ್ತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಗಿಡಗಳೆಂದು ಯೋಚಿಸಿರುವಿದಾ? ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನವೇ? ಇಲ್ಲವೆ, ಆವು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವಿದಾ? ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿಮಗೆ ಭೀತಿಯೇನಾದರೂ ಉಂಟೇನು ? ಆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀವು ತಾರದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ಏನು ? ಆ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾನರಿಯಬೇಕೆಂದಿರುವೆ."

ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮಂದಾಕಿನಿಯು ಪತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿತು, "ಜಲಾಧಿಪ, ಇದಕ್ಕೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರಣವಿದೆ. ನಮ್ಮ ತೀರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾರೀ ಗಾತ್ರದ ಮರಗಳೆಲ್ಲ ತಾವಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತು ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಹವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ದರ್ಪತೋರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಾವು ಅದರ ಹುಟ್ಟಡಗಿಸಲು ಬೇರು

ಸಹಿತ ಆ ಮರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸಾಗಿಸಿಬಿಡುವೆವು."

"ಆದರೆ ಜೊಂಡುಗಿಡಗಳು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ತೀರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ, ಬೇರೂರಿ ನಿಂತಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಹವು ಹೆಚ್ಚಾದೊಡನೆ, ತಲೆ ಬಾಗಿ ನಮ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರುವುವು. ಪ್ರವಾಹವು ಕಡಿಮೆಯಾದೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲುವುವು. ಅವು ಕಾಲ-ದೇಶಗಳನ್ನೂ, ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಅರಿತು ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲಾರವು. ನೀರಿನ ವೇಗಕ್ಕೂ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗಕ್ಕೂ ವಿನೀತವಾಗಿದ್ದು , ಆಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವುವು. ಹೀಗೆ ನಮ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರುವ ಓಷಧಿಗಳೂ, ಮರಗಿಡಗಳೂ ನಮ್ಮಿಂದ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗದೆ ಸುಖವಾಗಿರುವುವು."

ಶತ್ರುಗಳ ವೇಗವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ವಿನಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಿರದವನು ನಾಶವಾಗುವನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೩

ಬೋರಿ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೪

೧೧. ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಮುಷಿ

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮುನಿಯೊಬ್ಬನು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ವ್ರತಗಳನ್ನು ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದವು. ಮುಷಿಯ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಜೊತೆ ನಾಯಿಯೊಂದು ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಸದಾ ಮುನಿಯ ಬಳಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಜೊತೆ ತನ್ನ ಉಪವಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ತಿಂದರೆ ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸು ಮುಂತಾದ ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ ಮಾತ್ರ ಮುನಿಗೆ ನಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಒಮ್ಮೆ ಚಿರತೆಯೊಂದು ಆ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿತು. ನಾಯಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸು ಹೆದರಿರ ನಾಯಿಯು ಮುನಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿತು. ಮುನಿಯು ಅಭಯಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಚಿರತೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ. ಇದರ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಹುಲಿಯು ಆಕ್ರಮಣವಾಯಿತು. ಮುನಿಯ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಇದೂ ಹುಲಿಯಾಯಿತು. ಹುಲಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ನಾಯಿಯು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಹುಲಿ ಕಾಡಾನೆಯೊಂದು ಎದುರಾಯಿತು. ಮದದಿಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಧಾವಿಸಿತು. ಹೆದರಿ ಹುಲಿಯು ಪುನಃ ತಾಪಸನ ಬಳಿಬಂತು. ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇದೂ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಆನೆಯಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಆನೆಯು ಇದೂ ತನ್ನಂತೆ ಒಂದು ಆನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ವಾಡಿಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಆನೆಯು ಆನಂದದಿಂದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಸಿಂಹದಿಂದ ಹೆದರಿ ಮುನಿಯ ಬಳಿ ಜೀವರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಓಡಿಬಂತು.

ಪುನಃ ಅವನ ಅಭಯದಿಂದ ಸಿಂಹದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಮೊದಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸಾತ್ವಿಕಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಯೇ ಆಯಿತು. ಮೃಗರಾಜನೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಉಳಿದ ಪುಟ್ಟಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಒಂದು ದಿನ ತನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಶರಭನನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಎಂಟುಕಾಲಿನ, ಭಯಂಕರವಾದ ಈ ಪ್ರಾಣಿಯು ಸಿಂಹವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಧಾವಿಸಿತು. ಮತ್ತೆ ಸಿಂಹವು ತನಗೆ ಮುಷಿಯ ಅನುಗ್ರಹವು ಸದಾ ಸಿದ್ಧ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿತು. ಪರಮಕರುಣಾಮಯಿಯಾದ ಮುನಿಯು ನೀನು ಶರಭನಾಗು ಎಂದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಸಿಂಹವು ಶರಭವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿತು; ಅವಾಯವ ತಪ್ಪಿತು.

ನಂತರ, ಶರಭವಾದ ನಾಯಿಯು 'ಇನ್ನು ತನಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡಿತು. ಮುನಿಯು, ನಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ವರದ ಬಲದಿಂದ ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವನು. ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದ ನಾನೀಗ ಸಬಲನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಫಲಗಳನ್ನು

ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಬುಷಿ

ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಅವಾಯವು ಬರುವುದಾದರೆ ಮುನಿಯಿಂದಲೇ. ಕರುಣಾಳುವಾದ ಅವನು ನನ್ನಂತೆ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೇ ತೊಂದರೆ. ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿಕಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಕೆಲಸ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಆ ಮುನಿಯನ್ನೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ನಿರಾಳ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿತು. ಬುಷಿಯ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನನೆಯದೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದಿತು. ಮುನಿಯು ಯೋಗದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶರಭನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದ ನಾಯಿಯ ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಅರಿತನು. "ನೀನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಾಯಿಯೇ ಆಗಿಬಿಡು" ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು. ಅದು ಪುನಃ ಮೊದಲ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ವರದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಫಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಅಪಾತ್ರನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರದಿಂದ ಅನಿಷ್ಟವು ಸಿದ್ಧ. ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಮುಖ್ಯ. ಗುಣಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಡಬೇಕು. ನಾಯಿಗೆ ಸತ್ವಗುಣವು ಬರುವುದೆ ? ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯವನಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಉನ್ನತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಗೆ ಬಂದ ಅಪೂರ್ವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸೂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೬, ೧೧೭

ಬೋದಿಸೂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೭-೧೧೯

೧೨. ಮೂರು ಮೀನುಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತರಹದ ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುವವರು, ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆಪತ್ತು ಎದುರಾದಾಗ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲವರು ಮತ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂದುವರಿಸುವವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕಡೆಯವರು, ಅಂದರೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವವರು ಖಚಿತವಾಗಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುಖಮಾಡಿದವರು. ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮೀನುಗಳ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ತಿಳಿಸುವ ಈ ಕಥೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ.

ದಟ್ಟವಾದ ಅಡವಿಯಲ್ಲೊಂದು ಸರೋವರವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೀನುಗಳು ತುಂಬ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮೀನುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಮೂರುಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಮೊದಲೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದ್ದು. ಈ ಮೀನಿಗೆ ಅದರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅನಾಗತವಿಧಾತ್ಯ ಅಥವಾ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಎರಡನೆಯ ಮೀನಿನ ಹೆಸರು ಪ್ರತ್ಯುತ್ಸನ್ನಮತಿ. ಇದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯ ಮೀನಿಗೆ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರವೆಂದು ಹೆಸರಿತ್ತು. ಈ ಮೀನು ತಾಮಸ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಈ ಮೀನುಗಳು ಇತರ ಮೀನುಗಳೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಕರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬೆಸ್ತರು ಒಮ್ಮೆ ಆ ಸರೋವರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಗೆ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಕೊಳದ ನೀರನ್ನು ಹರಿಯಲು ಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಮೂರುಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾಗತವಿಧಾತ್ಯವು ಬೆಸ್ತರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಕೆಲಸದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರಿತು ಇತರ ಮೀನುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಬೆಸ್ತರ ಈ ಕೆಲಸದಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪಾಯ ಖಂಡಿತ. ಇವರು ಇಲ್ಲಿನ ನೀರನ್ನು ಬತ್ತಿಸಿ, ತಳಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ನಾವು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದಾದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಊಹಿಸಿ ತಿಳಿದು ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈಗಲೇ ಈ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು." ಎಂದಿತು. ಆಗ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಸನ್ನಮತಿಯೆಂಬ ಮೀನು ಅನಾಗತವಿಧಾತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, "ನೀನು ಹೇಳುವಂತೆ ಬೆಸ್ತರಿಂದ ಅಪಾಯವು ಬರುವುದಾದರೆ ಬರಲಿ. ಆ ಸಮಯವು ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುವೆನು." ಎಂದಿತು.

ಆಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಮಾರಿಯಾದ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರವೆಂಬ ಮೀನು, "ಎಕಿಷ್ಟು ಆತುರ ? ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡೋಣ. ಈಗಲೇ ಆತುರದಿಂದ ಈ ಸರೋವರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

ಆಗ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯು ಈ ಎರಡು ಮೀನುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ, ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಆ ಸರೋವರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕಾಲುವೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಂದು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಸ್ತರು ಬಂದು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮೊದಲಬಾರಿ ಬೀಸಿದ ಬಲೆಗೇ ಆ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರವೆಂಬ ಸೋಮಾರಿ ಮೀನು ಸಿಕ್ಕಿಬಿತ್ತು. ಬೆಸ್ತರು ತಾವು ಹಿಡಿದ ಮೀನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಫೋಣಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವಾಗ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತನ್ನಮತಿಯೆಂಬ ಮೀನು ಇತರ ಮೀನುಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ತಾನೂ ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಆ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಫೋಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇತರ ಮೀನುಗಳಂತೆಯೇ ಕಂಡಿತು. ಆ ಮೀನನ್ನು ಫೋಣಿಸಿಲ್ಪವೆಂಬುದು ಆ ಬೆಸ್ತರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಬೆಸ್ತರು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಫೋಣಿಸಿದ್ದ ಮೀನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯಲು ತಂದಾಗ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವ ಗುಣವುಳ್ಳ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತನ್ನಮತಿಯೆಂಬ ಮೀನು ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ, ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರವೆಂಬ ಮೀನು ಮಾತ್ರ ನಾಶಹೊಂದಿತು.

ಹೀಗೆ, ಅವಾಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಯಾರು ಅವಿವೇಕಿಯಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ ಮೀನಿನಂತೆ ನಾಶವಾಗುವನು. ತಾನು ಸಮರ್ಥನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಯಾರು ಅವಾಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತನ್ನಮತಿಯೆಂಬ ಮೀನಿನಂತೆ ಆಗುವನು. ಅವಾಯವನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಊಹಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಅನಾಗತವಿಧಾತೃವಿನಂತೆ ಸುಖಿಯಾಗುವನು.

ಹಂಭಿಕೋಣಾ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೭

ಬೋಡಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೫

೧೩. ಇಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು

ಭೀಷ್ಮನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಿದು. ಆಪತ್ಸಿಲಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದವನು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು. ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಗೆಳೆತನದ ಕಾರಣದ ಅರಿವಿರಬೇಕು. ಶತ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತನಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೂ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಸತ್ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಅರಿತಿರಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ.

ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಆಲದ ಮರವಿತ್ತು. ಆ ಮರವು ಅಗಲವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು, ಅನೇಕ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳು ಬಹಳ ದೂರದವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ನೆರಳೂ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಡಿತ್ತು. ಆ ಮರದ ತಂಪಾದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಆಶ್ರಯಪಡದಿದ್ದವು. ಹಾಗೆ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಪರಿತ' ವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇಲಿಯೂ ಒಂದು. ಅದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಿಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಇಲಿಯು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ಲೋಮಶ' ಎಂಬ ಬೆಕ್ಕು ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಬೆಕ್ಕು ದಿನವೂ ಅನೇಕ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಡನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ದಿನವೂ ಸಂಜೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಲೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗುವನು. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪುನಃ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಒಮ್ಮೆ ಆ ಬೇಡನು ದೊಡ್ಡ ಆಲದ ಮರದ ಬಳಿ ಬಂದು ಬಲೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರದ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಕ್ಕೂ ಇತ್ತು. ಪರಿತವು ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಲೋಮಶ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಕ್ಕು ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿತು. ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಓಡಾಡಿತು. ಬೇಡನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆಸೆ ತೋರಿಸಲು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾಂಸದ ಚೂರು ಇಲಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆನಂದದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ನಗುತ್ತ ಲೋಮಶನ ಮುಂದೆಯೇ ಸುಳಿದಾಡಿತು. ಹೀಗೆ ಇಲಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಮುಂಗುಸಿಯು ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಹೆಸರು ಹರಿಕ. ಮುಂಗುಸಿಯು ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇನ್ನೇನು, ತನ್ನ ಆಹಾರವಾದ ಇಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಒಂದೇ ನೆಗೆ

ಇಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು

ನಗೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಇಲಿಯು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿತು. ಮುಂಗುಸಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅತ್ತ ತಿರುಗಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಶತ್ರುವನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಚೂಪಾದ ಕೊಕ್ಕುಳ್ಳ ಗೂಬೆಯೊಂದು ಇಲಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಕವೆಂದು ಅದರ ಹೆಸರು. ಆ ದೊಡ್ಡಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣವೇ ಹೋದಂತಾಯಿತು. ಅತ್ತ ಮುಂಗುಸಿ. ಇತ್ತ ಗೂಬೆ. ನಡುವೆ ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟ. ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ವಿಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ಇಲಿಯೂ ಧೈರ್ಯಗಡೆರ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿತು. "ಈಗ ನನಗೆ ಮರಣವು ನಿಶ್ಚಯ. ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮರಣಸಂಕಟದಲ್ಲೂ ಹಲವು ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬಂದಾಗಲೂ, ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವು. ನಾನೀಗ ಈ ಬಲೆಯನ್ನು ಹಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಮುಂಗುಸಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಬಡದೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಿಲದೊಳಗೂ ಬಂದುಬಿಡುವುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಗೂಬೆಯು ಬಂದು ಕುಕ್ಕುವುದು. ಇತ್ತ ಬೆಕ್ಕು ಬಲೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಂದೇ ತುತ್ತಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುವುದು. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾಗನು ಏನು ಮಾಡುವನು? ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಧೈರ್ಯಗಡೆರ, ಉಸಿರುವವರೆಗೂ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಈ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಜನಶತ್ರುವಾದ ಬೆಕ್ಕಿನಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಬೆಕ್ಕು ಈಗ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟದಲ್ಲಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೀಗ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವರೇ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕಡಿಮೆ ಅಪಾಯವಿರುವವನಲ್ಲಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ಸಹಾಯ ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಬೆಕ್ಕನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವುದೇ ಸರಿ. ಬೆಕ್ಕಿಗೆಗ ಹಿತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ನೋಡುವೆನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿನೊಡನೆಯಾದರೂ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವನ್ನೂಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೀಗ ಈ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಉಪಾಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿ ನೋಡುವೆ."

ಇಲಿಯು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಸ್ವಾಮಿ ಲೋಮಶರಾಯ, ನೀನೀಗ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವೆ. ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡದೆ ನೀನೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಸೆ. ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮ ಉಂಟಾಗಲೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನು. ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ನಾನು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆನು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನಿಂದಲೂ ನಾನು ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನಲು ಮುಂಗುಸಿಯೂ, ಆತ್ತ ಗೂಬೆಯೂ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬಂದೊದಗಿದ ಈ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ನಾನೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿರುವೆನು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು

ಮಾತುಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು." ಎಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಕ್ಕು, "ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿರುವೆನು. ನಾನು ಈ ಬಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ವಾರು ಮಾಡುವ ಉಪಾಯವಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ನಾನು ವಾದಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವೆನು. ನಾನು ನಿನಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ." ಎಂದಿತು. ಇಲಿಯು ಹೇಳಿತು, "ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕಷ್ಟವು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ತಪ್ಪುವುದು. ಇದರಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುವೆನು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ವಾರುಮಾಡು. ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಗೂಬೆ, ಮುಂಗುಸಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನೀನು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮರೆತು, ನನಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ಗೂಬೆಯಿಂದಲೂ, ಮುಂಗುಸಿಯಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಚೂಪಾದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಈ ಬಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವೆನು."

"ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಉಪಾಯವು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ನೀನು ಯಾವ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಅಡಗಿಕೊ. ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗ ತಿನ್ನಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುಗಳಿಬ್ಬರೂ ಹೋದಮೇಲೆ ಹೊರಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಈ ಬಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸು." ಎಂದಿತು ಬೆಕ್ಕು. ಈಗ ಇಲಿಗೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇಲಿಯು ಬೆಕ್ಕಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿತು. ಇಲಿಯು ಬೆಕ್ಕಿನ ಬಳಿ ಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಮುಂಗುಸಿ ಮತ್ತು ಗೂಬೆಗಳು ನಿದಾಶೆಗೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದವು. ಅವು ಹೊರಟುಹೋದವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮೇಲೆ ಇಲಿಯು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು. ಇನ್ನು ಪ್ರಾಣಭಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಧೈರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಇಲಿಯು ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡದೆ ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಬಲೆಯ ಒಂದೊಂದೇ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಈಗ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. ತನ್ನಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಇಲಿಯು ತನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಬೇಸರಗೊಂಡಿತು; ಅದಕ್ಕೆ ಕಳವಳವೂ ಆಯಿತು.

ಇಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, "ಅಯ್ಯಾ ಇಲಿರಾಯ, ನನ್ನಿಂದ ಉಪಕಾರ ಪಡೆದ ನೀನು ಈಗ ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಡಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಎಕೆ ? ಇದು ಅನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನದೆ, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಿಸಿದೆ. ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ನೀನು ತಡವಾಗಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ. ನನಗೊದಗಿದ ಪ್ರಾಣಭಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ದ್ರಾಕ್ಷಿಯು ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಬೇಡನು ಬಂದು ಬಿಡುವನು. ನೀನು ಬೇಗಬೇಗ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಈ ಬಲೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸು" ಎಂದು ತ್ವರೆ ಮಾಡಿತು. ಆಗ ಇಲಿಯು ಹೇಳಿತು.

ಇಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು

“ಲೋಮಶ, ಭಯಪಡಬೇಡ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ನಾನೀಗ ತಡಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಉದಾಸೀನದಿಂದಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡದ ಕೆಲಸವು ಅವಾಯವನ್ನು ತರುವುದು. ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಗ ಈ ಬಲೆಯಿಂದ ಬಿಡುಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೇ ಅವಾಯ. ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಬರುವುದು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ, ನಾನೂ ಬದುಕಬೇಕಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ತಡಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಇನ್ನೇನು ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಬೇಡನು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಈ ಹಗ್ಗವನ್ನೂ ಬೇಗ ಕತ್ತರಿಸಿ ನಾನು ಓಡಿ ಬಿಲವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಅವನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನೀನು ಹೆದರಿ, ಕೂಡಲೆ ಓಡಿ ಅವನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ನಾನು ಅವಸರವಾಗಿ ಈಗಲೇ ಕೊನೆಯ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಬಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ನೀನು, ನನ್ನನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ತಿಂದುಬಿಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಡನು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವೆನು. ಆಗ ನಮಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮ.”

ಹೀಗೆ ಬೆಕ್ಕು ಮತ್ತು ಇಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಪರಿಘನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೇಡನು ಬಂದನು. ಅವನ ಜೊತೆ ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಮುಢಗಳಿದ್ದವು. ಯಮದೂತನಂತೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬೇಡನನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆಕ್ಕು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಡುಗಿತು. “ಪರಿತನೆ, ನೋಡು ಅವನು ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಬೇಗ ಈ ಬಲೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸು.” ಎಂದಿತು.

ಪರಿತನು ತಾನು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಓಡಿ ಬಿಲವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಬೆಕ್ಕೂ ಕೂಡ ತಕ್ಷಣ ಬಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾರಿ ಮರವನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತಿತು. ಹೀಗೆ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎರಡೂ ಪ್ರಾಣಿವಾಯದಿಂದ ಪಾರಾದವು.

ಬೇಡನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಲೋಮಶನು ಬಿಲದೊಳಗಿದ್ದ ಇಲಿಯನ್ನು ಕರೆದಿತ್ತು. ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿತು, “ಪರಿತ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹಿತರಾದವು. ಗೆಳೆಯನಾದ ನನ್ನೊಡನೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಆಡದೆ ನೀನೇಕೆ ಓಡಿದೆ ? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವೆನು. ಬಂದು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸೇರು. ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆನಂದದಿಂದಿರೋಣ. ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತನು. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹವು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿದೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಆಪ್ತಮಂತ್ರಿಯಂತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು. ನನಗೆ ದೇಹಬಲವಿದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾದರೆ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಜಯವಿರುತ್ತದೆ.”

ಹೀಗೆ ಬೆಕ್ಕು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಳಲು ಇಲಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿತು. ಇಲಿಯು ಬೆಕ್ಕಿನ ಸಹಿಯಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಿತು. ನಂತರ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು- “ಲೋಮಶ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದೆನು. ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಗೆಳೆತನವನ್ನು

ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಗೆಲೆಯನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಸುವಾಗಲೂ ಅವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಮಿತ್ರನು ಯಾವಾಗ ಶತ್ರುವಾಗುವನೋ ಹೇಳಲಾಗದು. ಸಂದರ್ಭವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಿತ್ರರಾಗುವರು. ಆದು ಮುಗಿದಕೂಡಲೆ ಶತ್ರುಗಳಾಗುವರು. ಪ್ರಯೋಜನವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನೇಹವೂ, ಸಹಿಯಾದ ಮಾತುಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ."

"ಸ್ವಾರ್ಥವೇ ಸ್ನೇಹ-ದ್ವೇಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮಿತ್ರನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಂಬುವುದು, ಹಾಗೆಯೇ ಶತ್ರುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದ್ವೇಷಿಸುವುದು ಎರಡೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನ ಗುಣ-ಸ್ವಭಾವವನ್ನರಿಯದೆ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿರಿಸಬಾರದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಬಂಧುಗಳೂ ಕೂಡ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವರು. ಕೆಲಸವು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ದ್ವೇಷವೂ ಬರಬಹುದು. ದುಷ್ಪನನ್ನು ಶತ್ರುವನ್ನು ಬಂಧುವೇ ಆದರೂ ದೂರವಿಡಬೇಕು. ನೀನೇನೂ ಈಗ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಆಗ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮುಗಿಸದೆ ಬಿಡಲಾರೆ. ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರೇಮವು ಕಷ್ಟವು ತೀರಿದ ಬಳಿ ನಾಶವಾಗುವುದು. ಅಥವಾ ನನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನಲು ನೀನು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ಈಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಕಾರಣವೇನೂ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಜನ್ಮಶತ್ರುವಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿನ ಸ್ನೇಹವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಾಯವೇ. ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಬರಲಿ?"

"ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ಶುಭವನ್ನು ಕೋರುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರು. ನಾನು ನಿಷ್ಕಿಂತೆಯಿಂದ ಬಿಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವೆನು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೂ, ಸ್ನೇಹವೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು." ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಇಲಿಯು ಬಿಲದೊಳಗೆ ಹೋಯಿತು.

ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿನೊಡನೆಯೂ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು, ಶತ್ರುವಿನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಬದುಕಬಹುದು ಎಂಬದನ್ನು ಈ ಕಥೆಯು ಕಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೮

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೬

೧೪. ಪೂಜನಿ

ಶಾಂಖ್ಯವೆಂಬ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪೂಜನಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗುಬ್ಬಿಯು ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪತ್ನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದ್ದಿಯಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯೂ, ಆಲೋಚಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅದಕ್ಕಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಪೂಜನಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಮರಿಯೊಂದು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಮಗನೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪೂಜನಿಗೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅದು ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಗೆ ಹೋದಾಗ ತನ್ನ ತಿರುವಿಗೊಂದು, ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೊಂದು ಎಂದು ರುಚಿಯಾದ ಎರಡು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದನ್ನು ತನ್ನ ಮರಿಗೂ, ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಕುಮಾರನಿಗೂ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನೇ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆಕರೆಯಿಂದ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಮಾರನೊಂದಿಗೆ, ಗುಬ್ಬಿಯ ಮರಿಯೂ ಅಮೃತದಂತೆ ರುಚಿಯಾದ ಆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ದಿನವೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಃಪುರದ ದಾಸಿಯು ಆಗಾಗ ಕುಮಾರನನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಮರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗುಬ್ಬಿಮರಿಯೂ, ಕುಮಾರನೂ ಕೂಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಬಾಲಕನು ಗುಬ್ಬಿಮರಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅದನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರ ಕತ್ತನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕುಮಾರನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದರೂ ಪುಟ್ಟ ಗುಬ್ಬಿಮರಿಯು ಸತ್ತುಹೋಯಿತು. ಪೂಜನಿಯು ಹಣ್ಣುಗಳೊಡನೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ತನ್ನ ಮುದ್ದುಮರಿಯನ್ನು ನೋಡಿತು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಮಾರನೇ ಇದನ್ನು ಕೊಂದಿರುವನು ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಶೋಕದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟು ಗೋಳಾಡಿತು. ತನಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಕ್ರೃತ್ರಿಯರಲ್ಲಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

“ಕ್ರೃತ್ರಿಯರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಕೆಲಸವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಂಡುಬರುವರು. ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಉದಾಸಿನ ತೋರುವರು. ರಾಜಕುಮಾರನು ಮಾಡಿದ ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಲಿ? ನನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಮಹಾಪಾಪ ಮಾಡಿದ ಇವನಿಗೆ ತಕ್ಕಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಲೇಬೇಕು” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಪೂಜನಿಯು ಹಾರಿಬಂದು ಬಾಲಕನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿತು.

“ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕಾರ್ಯವು ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಬಿಡದು. ಕೊನೆಗೆ ಪಾಪಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಡ ಅದು ಖೇಡಿಸುವುದು.” ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದ ಪೂಜನಿಯು

ತನಗೆ ದುಃಖ ತಂದಿಟ್ಟ ಆ ಅರಮನೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನು ಪೂಜನಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣಿನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಸದುದ್ದಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ರಾಜನು ಮಗನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ಪುತ್ರನ ಕಣ್ಣೆಳೆದು ಆರಿ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ತುಂಬ ದುಃಖಿಸಿದನು. ನಂತರ ಪೂಜನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದನು, "ಪೂಜನಿ, ನಮ್ಮಿಂದ ನಿನಗೆ ದುಃಖವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಕಾರವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಿರುವೆ. ಎರಡೂ ಸರಿಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ದುಃಖಿಸಬೇಡ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ನೀನಿಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರು." ಎಂದನು.

ಆಗ ಪೂಜನಿಯು, "ರಾಜ, ಅಪಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ, ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅವಾರವಾದ ವಿಶ್ವಾಸ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನಿರಿಸಿ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಂಬಿಕೆಯು ಹೋದಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಅದನ್ನು ಗಳಿಸಲಾಗುವುದೇ ? ಮನಸ್ಸು ಗಾಜಿನಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಅದು ಒಡೆದು ಹೋದರೆ ತಿರುಗಿ ಪಡೆಯಲಾರೀತೆ ? ತನಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಿಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದುಃಖ ಕೊಟ್ಟವನು ದುಃಖಿಯನ್ನು ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಂತೈಸಿದರೂ ದುಃಖಿಯು ಅವನನ್ನು ನಂಬಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಾರದು. ಹಾಗೆ ನಿಂತರೂ ಪುನಃಪುನಃ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಕಲಹಗಳು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಂಬಿಕೆಗೆ ದ್ರೋಹವಾದ ಕಡೆ ಮತ್ತೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡಬಾರದು."

"ಒಮ್ಮೆ ವಿರೋಧವು ಬಂದಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ನಂಬದಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ನಾನಿಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ, ನಿನ್ನ ಜನರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದೆನು. ಅದು ಮುರಿದು ಬಿತ್ತು. ಇನ್ನೆಷ್ಟು ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸಿದರೂ, ಸತ್ಕರಿಸಿದರೂ ನನಗೆ ಒಳಗೆ ಭೀತಿಯು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಡುವೆನು." ಎಂದಿತು.

ಆಗ ರಾಜನು, "ಪೂಜನಿ, ನಿನಗೆ ಒದಗಿದ ಶೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಶೋಕವನ್ನು ನೀನು ಕೊಟ್ಟಾಗಿದೆ. ದುಃಖದ ಸಾಲವು ತೀರಿತು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಆದರೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನೀನಿಲ್ಲಿಯೇ ಇರು" ಎಂದನು. ಆಗ ಪೂಜನಿಯು, "ರಾಜನಿ ! ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದವನ ಮನವು ಎಂದೂ ಶಾಂತವಾಗಿರದು. ದ್ವೇಷವು ಎದು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುವುದು ಎಂಬುದು ಬಲ್ಲವರ ಮಾತು.

ವೈರಮ್ ಪಂಚಮುತ್ಥಾನಮ್ ತಚ್ಚ ಬುದ್ಧಂ ಪಿ ಪಂಡಿತಾಃ |

ಸ್ವೀಕೃತಮ್ ವಾಸ್ತವಮ್ ವಾಗ್ಗಂ ಸ್ವಸಪತ್ನಾಪರಾಧಜಮ್ ||

ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ, ವಸ್ತುವಿನಿಂದಲೂ, ಮಾತಿನಿಂದಲೂ, ಜನ್ಮಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ

ಪೂಜನಿ

ತಪ್ಪುಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ವೈರವು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಶಿಶುವಾಲರಿಗಿದ್ದ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯು ಕಾರಣ. ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಕಾರಣ. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಎಂದರೆ ರಾಜ್ಯ (ಭೂಮಿ). ದ್ರೋಣ-ದ್ರುಪದರ ವೈರಕ್ಕೆ ಮಾತು ಮೂಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಶತ್ರುತ್ವ ಜನ್ಮಿಸಿದ್ದವಾದ್ದು ಈಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಅಪರಾಧವು ಕಾರಣ."

"ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯು ಅಡಗಿರುವಂತೆ ವೈರವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ದುಡ್ಡಿಸಿದಲೋ, ವಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ, ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ನಾಶಮಾಡಲಾಗದು." ಎಂದಿತು. ರಾಜನು, "ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ, ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಕಾಲನೇ ಕಾರಣ". ಕೆಟ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವು ನಡೆದುಹೋಗಿದೆ. ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತು ನಿನ್ನ ಮರಿಯು ಸತ್ತಿತು. ಅದೇ ಕಾಲದಿಂದ ನನ್ನ ಮಗನು ಕಣ್ಣುಗಳೆದುಕೊಂಡನು. ನಡೆದು ಹೋದ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಮತ್ತೆ ತಪ್ಪು ನಡೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಯಾರನ್ನೂ ನಂಬದಿದ್ದವನು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಸಾಧಿ ಸಲಾದನು. ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಶಯ ಪಡುವವನು ಮತ್ತು ಭಯಪಡುವವನು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಇರಲಿ." ಎಂದನು.

ಆಗ ಪೂಜನಿಯು, "ರಾಜ . ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾಲವೇ ಕಾರಣವಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನಾಗಲಿ, ದ್ವೇಷವನ್ನಾಗಲಿ ಏಕೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವನು? ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಜನನಮರಣಗಳಾದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರೇಕೆ, ರೋಗಗಳೇಕೆ, ಔಷಧಗಳೇಕೆ? ಧರ್ಮ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪುಣ್ಯ, ಅಧರ್ಮಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪಾಪ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳೇಕೆ ? ನಿನ್ನ ಮಗನು ನನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ಕೊಂದನು. ದುಃಖದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿದೆನು. ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬರದಿರುತ್ತದೆಯೇ?" ಎಂದಿತು.

"ಅಲ್ಲದೆ, ನೀನು ರಾಜನು. ನಾನಾದರೂ ಸಾಧಾರಣವಾದೊಂದು ಹಕ್ಕಿ. ನನ್ನಂತಹ ಹಕ್ಕಿಯಿಂದ ನಿನಗಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ನೀನು ಆಸೆ ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದ ದುಃಖಗೊಂಡ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವುದೇ ಸರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆನು." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಪಕ್ಷಿಯು ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಡಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ನಂಬಿಕೆಗೆ ದ್ರೋಹವಾದರೆ ತಿರುಗಿ ನಂಬಬಾರದು.

ಶುಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೯

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೯

೧೫. ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ

ಕಾಡಿನಲ್ಲೊಬ್ಬ ಬೇಡನಿದ್ದನು. ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅತಿಯಾದ ಅವನ ಹಿಂಸೆಯ ಗುಣ ಎಲ್ಲರನ್ನು ನೋಯಿಸುತ್ತ, ಯಾವಾಗಲೂ ಆಯುಧ, ಬಲ, ಪಂಜರಗಳೊಡನೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಆಲಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆರಣ್ಯದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಭಯಂಕರ ಬಿರುಗಾಳಿ. ಗಗನದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಕಪ್ಪುಮೋಡಗಳು. ಜೋರು ಮಳೆ. ಬೇಡನು ಮಳೆ-ಗಾಳಿಗೆ ತತ್ತರಿಸಿದನು. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಳವು ತರಗೆಲೆಯಂತೆ ಬೇಡನ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿತು. ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವನು ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದನು.

ಬೇಡನು ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಬಳಿ ಬಂದನು. ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ಚಳಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದನು. "ಮರದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳೆ ನನಗೆ ಈ ರಾತ್ರಿ ಆಶ್ರಯಕೊಡಿ." ಎಂದು ಶರಣಾದನು. ಮರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಗಂಡು ಪಾರಿವಾಳವು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. "ಪ್ರಿಯೇ, ಆಹಾರವನ್ನರಸುತ್ತ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆ ? ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ? ನೀನಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಲಿ. ಯಾರಿಗಾಗಿ ಜೀವಿಸಲಿ ? ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಬಂಧು, ಬಾಂಧವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದರೂ ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೆ. ಕಪ್ಪಸುಬಿಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೆರಳಿನಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿರುವೆ. ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ಪತಿಯ ಜೀವನ ವೃಥಾ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಪತ್ನಿಯೇ ಆಪ್ತಳು. ಅರಮನೆಯಾದರೂ ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದುಃಖವೆ. ಮರದಡಿಯಾದರೂ ಆವಳಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನ." ಎಂದು ವಿಲಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಳವು, "ಆಹಾ, ನಾನಂತಹ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ, ಪ್ರಿಯಪತಿಯು ನನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಡನಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆಗೊಳಗಾದ ಹೆಂಡತಿಯ ಜೀವನ ಧನ್ಯ. ನನ್ನ ಬಾಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು." ಎಂದುಕೊಂಡಿತು. ನಂತರ, "ಪ್ರಿಯನೆ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ನಾನೀಗ ಬೇಡನ ಪಂಜರದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೊಂದು ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬೇಡನು ನಮಗೀಗ ಅತಿಥಿ. ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸು. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸದೆ ಅವನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸು." ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಳವು ಗಂಡನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿತು.

ಕೂಡಲೇ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಯು ಬೇಡನ ಬಳಿ ಬಂದು, "ನೀವೀಗ ನನ್ನ ಅತಿಥಿ ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ?" ಎಂದಿತು. ಅವನು, "ನನಗೆ ತಡೆಯಲಾರದ ಚರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ" ಎಂದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಹಕ್ಕಿಯು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಕಪ್ಪಜಟ್ಟು ಒಣಗಿದ್ದ

ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ

ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿತು. ಎಲೆಗಳ ದಾತೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯೊಡನೆ "ಬೆಂಕಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ" ಎಂದಿತು. ಬೇಡನ ಚಳಿ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತು. "ಈಗ ಹುಮಗುತ್ತಿದೆ" ಎಂದನು.

"ನಿನ್ನ ಹುಮನ್ನು ನೀಗಿಸುವಷ್ಟು ಆಹಾರ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಆಹಾರವನ್ನು ಅಂದೇ ಹುಡುಕುವೆವು" ಎಷ್ಟಿತ್ತಾ ಪಕ್ಕಿಯು ಯೋಚಿಸಿತು. ಉಪಾಯ ಹೊಲೆಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಹಾರಿತು. ಇನ್ನಷ್ಟು ತರಗಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರಳಿತು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. "ಅತಿಥಿ, ಬೆಂಕಿ ಸೇರಿದೆ, ನಿನ್ನ ಹುಮಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗಿಸಿಕೊ" ಎಂದು ಹಕ್ಕಿಯು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿತು. ಬೇಡನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವೇನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹಕ್ಕಿಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡನು, ದುಃಖಪಟ್ಟನು. ತನ್ನ ವಾಪಸನ್ನು ಅರಿತನು. ಹಕ್ಕಿಯಿಂದ ಧರ್ಮದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟನು. ಪಂಜರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು. ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧನೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.

ತನ್ನ ಪತಿಯು ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಸಂಗಾತಿಗೆ ಸಂತೋಷವೇನೋ ತಂದಿತು. ಆದರೆ ಪತಿಯಲ್ಲದ ಜೀವನವು ದುಃಖದಾಯಕವಾಯಿತು. ಸದಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಪಾರವಾಳವು ಗೊಣಗಾಡಿತು. ಎಹಾಂಗಿಯಾಗಿರಲು ಒಪ್ಪದ ಪತಿವಿಹಿನ್ಯನಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದೂ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿತು. ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯಿತು.

ಕೂಡಲೆ ವಿಮಾನವೊಂದು ಬಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನ ಮಾಡಿದ ವಾರಿವಾಳದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿತು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ಬೇಡನು ಉತ್ತಮ ಗತಿಯಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದನು. ಕಡೋರ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ಅದೇಗೆ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದನು. ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಕರಾರದ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವಾವಳೂ ಸುಖವಾಗಿದ್ದವು. ಮುಕ್ತಗಂಧರ್ವರು ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅವನು ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಕರಣಾಕಾರವಾದ ಕರುಣೆಗೂ ಸತ್ಕರಣವ್ಯವಹಾರದ ಅರ್ಥ ಮನಮನವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯ.

ಕುಂಠಿಕೋಣಾ ಸಂ ಪಾಣಿಪತ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೩.....೧೪೪

ದೋರ ಸಂ ಪಾಣಿಪತ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೫-೧೪೫

೧೫. ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ

ಕಾಡಿನಲ್ಲೊಬ್ಬ ಬೇಡನಿದ್ದನು. ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದನು. ಎಕೆಂದರೆ ಅತಿಯಾದ ಅವನ ಹಿಂಸೆಯ ಗುಣ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಯಿಸಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಆಯುಧ, ಬಲ, ಪಂಜರಗಳೊಡನೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಆಲಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಭಯಂಕರ ಬಿರುಗಾಳಿ. ಗಗನದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಕಪ್ಪುಮೋಡಗಳು. ಜೋರು ಮಳೆ. ಬೇಡನು ಮಳೆ-ಗಾಳಿಗೆ ತತ್ತರಿಸಿದನು. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಳವು ತರಗೆಲೆಯಂತೆ ಬೇಡನ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿತು. ರಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವನು ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದನು.

ಬೇಡನು ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಬಳಿ ಬಂದನು. ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ಚಳಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದನು. "ಮರದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳೆ ನನಗೆ ಈ ರಾತ್ರಿ ಆಶ್ರಯಕೊಡಿ." ಎಂದು ಶರಣಾದನು. ಮರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಗಂಡು ಪಾರಿವಾಳವು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. "ಪ್ರಿಯೇ, ಆಹಾರವನ್ನರಸುತ್ತ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆ ? ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ? ನೀನಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಲಿ. ಯಾರಿಗಾಗಿ ಜೀವಿಸಲಿ ? ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಬಂಧು, ಬಾಂಧವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದರೂ ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ನಿಗು ಘೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೆ. ಕಪ್ಪುಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೆರಳಿನಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿರುವೆ. ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಪತಿಯ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಪತ್ನಿಯೇ ಆಪ್ತಳು. ಅರಮನೆಯಾದರೂ ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರುಖಿವೆ. ಮರದಡಿಯಾದರೂ ಅವಳಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನ." ಎಂದು ವಿಲಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಳವು. "ಆಹಾ, ನಾನೆಂತಹ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ. ಪ್ರಿಯಪತಿಯು ನನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಡನಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆಗೊಳಗಾದ ಹೆಂಡತಿಯ ಜೀವನ ಧನ್ಯ. ನನ್ನ ಬಾಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು." ಎಂದುಕೊಂಡಿತು. ನಂತರ, "ಪ್ರಿಯನೆ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ನಾನೀಗ ಬೇಡನ ಪಂಜರದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೊಂದು ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬೇಡನು ನಮಗೀಗ ಅತಿಥಿ. ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸು. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸದೆ ಅವನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸು." ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಳವು ಗಂಡನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿತು.

ಕೊಡಲೇ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಯು ಬೇಡನ ಬಳಿ ಬಂದು, "ನೀವೀಗ ನನ್ನ ಅತಿಥಿ. ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನೆನು ಮಾಡಲಿ ?" ಎಂದಿತು. ಅವನು, "ನನಗೆ ತಡೆಯಲಾರದ ಚಳಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ" ಎಂದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಹಕ್ಕಿಯು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಕಪ್ಪುಪಟ್ಟು ಒಣಗಿದ್ದ

ಆತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ

ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿತು. ಎಲೆಗಳ ದಾಖಲೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯೊಡ್ಡಿ "ಬೆಂಕಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ" ಎಂದಿತು. ಬೇಡನ ಚಳಿ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತು. "ಈಗ ಹಸಿವಾಗುತ್ತಿದೆ" ಎಂದನು.

"ನನ್ನ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸುವಷ್ಟು ಆಹಾರ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಆಹಾರವನ್ನು ಅಂದೇ ಹುಡುಕುವೆವು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪಕ್ಕಿಯು ಯೋಚಿಸಿತು. ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಹಾರಿತು. ಇನ್ನಷ್ಟು ತರಗಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರಳಿತು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. "ಆತಿಥಿ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ, ನನ್ನ ಹಸಿವನ್ನೇಗ ಇಂಗಿಸಿಕೊ" ಎಂದು ಹಕ್ಕಿಯು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿತು. ಬೇಡನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹಕ್ಕಿಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸಿಂಧಿಸಿಕೊಂಡನು. ದುಃಖಿಪಟ್ಟನು. ತನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಅರಿತನು. ಹಕ್ಕಿಯಿಂದ ಧರ್ಮದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟನು. ಪಂಜರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು. ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧನೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.

ತನ್ನ ಪತಿಯು ಆತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಸಂಗಾತಿಗೆ ಸಂತೋಷವೇನೋ ತಂದಿತು. ಆದರೆ ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಜೀವನವು ದುಃಖದಾಯಕವಾಯಿತು. ಸದಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಳವು ಗೋಳಾಡಿತು. ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರಲು ಒಪ್ಪದೆ ಪತಿವಿಹೀನಳಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿತು. ವಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯಿತು.

ಕೂಡಲೆ ವಿಮಾನವೊಂದು ಬಂದು ಸಾರ್ಥಕಜೀವನಮಾಡಿದ ಪಾರಿವಾಳದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿತು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ಬೇಡನು ಉತ್ತಮ ಗತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದನು. ಕಳೋರ ವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದನು. ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಶರೀರದ ಜೊತೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಸುಟ್ಟುಹೋದವು. ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರು ಅವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅವನು ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಶರಣಾಗತನಾದ ಶತ್ರುವನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ ಸಾಧ್ಯ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೩.....೧೪೮

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೧-೧೪೫

೧೬. ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು

ಎದಿಶಾನಗರದಲ್ಲೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ವ್ರತ-ಉಪವಾಸಾದಿಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಸುಂದರವಾದ ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನು ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಮೃತಿಹೊಂದಿದನು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ದುಃಖದಿಂದ ಗೋಳಾಡಿದರು. ಕುಲದೀಪಕನಾಗಬೇಕೆಂದೆ ಅವನು ಬಾಲ್ಯಕಳೆಯುವ ಮುನ್ನವೇ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದನು. ಮೃತಬಾಲಕನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿಸಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಆಟಗಳನ್ನು ನೆನೆಸೆದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಶೋಕಕ್ಕೆ ಮೇರೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹದ್ದು ಇವರನ್ನು ನೋಡಿತು. ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿತು, "ಬಂಧುಗಳೆ ! ಸತ್ತ ಶರೀರದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಹೀಗೆ ಅಳುವುದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಅವನು ಬದುಕಿಬರುವನೆ ? ಉಸಿರಾಟವಿಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಜಡವಾದ ಶರೀರಕ್ಕಾಗಿ ರೋದಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥ. ಎಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಗಳೂ, ಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಶರೀರದೊಡನೆಯೇ ಹುಟ್ಟುವವು. ಅದರೊಡನೆಯೇ ಹೋಗುವವು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೃಢಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಶೋಕಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಪವನ್ನಾದರೂ ಆಚರಿಸಿ. ದುಃಖವನ್ನು ದೈನ್ಯವನ್ನು ಮೋಹವನ್ನು ತೊರೆಯಿರಿ. ಸತ್ತವನು ತಿರುಗಿ ಬದುಕಿ ಬಂದುದನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಕೆಳಲಿಲ್ಲ. ಯಮನಿಗೆ ವಶನಾದವನು ಹಿಂದಿರುಗಲಾರ. ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ನಿಶ್ಚಯವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜಡ, ಚೇತನವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಆಯಸ್ಸು ಎಷ್ಟೆಂಬುದರ ನಿಶ್ಚಯ ಮೊದಲೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವೆಷ್ಟು ರೋದಿಸಿದರೂ ಅವನು ನೋಡಲಾರನು, ಮಾತನಾಡಲಾರನು, ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಾರನು. ಜೀವಕಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇವನ ಮುಂದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಿರುವಿರಿ."

"ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಅವನ ಆಟವಾಟಗಳು ನೆನಪಾಗಿ ಅಳು ನಿಲ್ಲದು. ಹೆಣವನ್ನು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ನನೆಸಬೇಡಿ. ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರನ್ನು ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅನೇಕರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿರುತ್ತೀರಿ? ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸದೆ, ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಲಾರದೆ ಇರುವ ಈ ಶರೀರದ ಮುಂದೆ ಕೂತು ಎಷ್ಟು ಗೋಳಾಡಿದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವನು. ಕತ್ತಲಾಗುವುದರೊಳಗೆ ನೀವೀಜಾಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಿ." ಎಂದಿತು. ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಸದು. ಕತ್ತಲಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಇವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆ ಶರೀರವನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಹದ್ದಿನದು. ಹದ್ದಿನ

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು

ಇಂಗಿತವನ್ನಿವರು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೊರಡುವುದೇ ಸುಖವೆಂದು ತಿಳಿದರು. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಬಂದಕೂಡಲೆ ನರಿಯೊಂದು ಎದುರಾಯಿತು. ಕನಕರವಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿತು. "ನೀವೆಷ್ಟು ನಿರ್ದಯಿಗಳಾಗಿರುವಿರಿ! ಸೂರ್ಯನಿನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ಮುಂದಾದ ಈ ಕಂದನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿರುವಿರಲ್ಲ. ಅವನ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಮಮತೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಹದಿನೆಂಟು ಮಾತುಕೇಳಿ ಮರುಳಾದಿರಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವೇ ? ಅವನು ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವನು."

"ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇವನನ್ನು ಕನಕರವಿಲ್ಲದೆ, ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಡಿ. ಪುತ್ರನು ತಂದೆಯಿಗಳನ್ನು ನರಕದಿಂದ ದಾಟಿಸುವನು. ಅಂತಹ ಪುತ್ರನ ಸತ್ತ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಸತ್ತ ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅದಷ್ಟು ಮೋಹವಿರುತ್ತದೆ. ಅವವಾದಕ್ಕೇಡಾದವನಿಗೆ, ಸ್ಮಶಾನಸೇರುವವನಿಗೆ, ಬಂಧುಗಳೇ ಸಂಗಡವಿದ್ದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಾಣವೇ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುವು. ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಇವನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನವೇಕು. ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನಾದ ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡಿ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ನಿಮ್ಮ ದುಃಖ ನೀಗುವವರೆಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿ. ನಿಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಿ."

"ಅವನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ದುಃಖವೆನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗದು. ಇಲ್ಲಿ ಅವನ ಶರೀರವನ್ನಾದರೂ ನೋಡುವಿರಿ. ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲದೆ ದುಃಖವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಬಾಲಕನು ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಯಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದವರು ತಿರುಗಿ ಬಂದದ್ದೂ ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಮಗನೂ ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಕಾದುನೋಡಿ." ಎಂದಿತು.

ಹದಿನೆಂಟು ಮಾತು ಕೇಳಿ ಇವರಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ಹದ್ದೇ ತಿನ್ನುವುದು. ತನಗೆ ಸಿಗಲಾರದು. ಹಣ ತನಗೇ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿತ್ತು ನರಿಗೆ. ಕತ್ತಲಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತಾನೇ ತಿನ್ನಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವವರೆಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಇವರನ್ನು ಹೋಗದೆ ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿತು. ಹದ್ದು ಮತ್ತು ನರಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇರುವುದೋ, ಹೊರಡುವುದೋ ತಿಳಿಯದೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಒಡನೆಯೇ ಭಗವಂತನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮಗನು

ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ವರ ಕೇಳಿದರು. ಭಗವಂತನು ಬಾಲಕನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ 'ನೂರಾರುವಷ್ಟು ಬದುಕಲಿ' ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಮರಳಿದರು. ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ನಿಜವಾದದ್ದು ಕಂಡು ನರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಾ ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೫೨

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೯

೧೭. ದುರಹಂಕಾರ ಅವನತಿಗೆ ಹಾದಿ

ಹಿಮಾಲಯದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಲ್ಮಲೀಮರವೊಂದಿತ್ತು. ಬೃಹತ್ತಾದ ಕಾಂಡವನ್ನೂ ದೊಡ್ಡರಂಜಿಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಬಹಳದೂರದವರೆಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ತಂಪಾದ ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅದರ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಯಜ್ಞಗಳೂ ಕೂಡ ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನನಿರತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಾರದರೊಮ್ಮೆ ಮರದ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಅದರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. "ನೀನು ಎಷ್ಟು ರಮ್ಯವಾಗಿರುವೆ? ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಕೊಂಬೆಗಳು ಬಹಳವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಮುರಿಯದೇ ಹೇಗಿವೆ ? ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬಲವಾದ ಗಾಳಿಯು ನಿನ್ನ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲವೆ ? ನೀನು ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದೆ ಹೇಗೆ ದೃಢವಾಗಿರುವೆ? ಉಳಿದ ಮರಗಳೂ, ಪರ್ವತಗಳೂ ಗಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ನಿಲುವಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಃ ವಾಯುವೂ, ನೀನೂ ಸ್ನೇಹಿತರರಬೇಕು." ಎಂದರು.

ಮರವು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿತು, "ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಎಲ್ಲ ಮರಗಳನ್ನೂ ಅಚಲವೆಂದು ಬೇಗುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ನಡುಗಿಸುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಏನೂ ಮಾಡಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಗಾಳಿಗಿಂತಲೂ ನಾನೇ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಲಾರದು." ಆಗ ನಾರದರು, "ನೀನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಉಸಿರು ನೀಡುವ ಗಾಳಿಗಿಂತಲೂ ನೀನೇ ಬಲಶಾಲಿಯೆಂದು ಬೇಗುತ್ತಿರುವೆ. ಈಗಲೇ ಇದನ್ನು ವಾಯುವಿಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು." ಎಂದರು.

ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಗಾಳಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಮರದ ಬಳಿ ಬಂತು. "ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನೀನೊಮ್ಮೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನಾಳೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಳಸಿಬಿಡುವೆನು. ಯಾರ ಬಲವು ಹೆಚ್ಚು ನೋಡೋಣ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿತು. ಮರಕ್ಕೆ ಧಿಗಿರಾಯಿತು. ನಾರದರ ಬಳಿ ತಾನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳೆಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಶರೀರಬಲಕ್ಕಿಂತ ಹಿರಿದಾದ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದಲೇ ನಾನೀಗ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿತು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿ ಬೆಳಗಾಗಿ ಗಾಳಿಯು ಬರುವುದರೊಳಗೆ ತಾನೇ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನೂ ಎಲೆ, ಹೂ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಬೇಳಸಿಕೊಂಡು ಮೋಟುಮರವಾಗಿ ನಿಂತಿತು.

ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಮರವನ್ನು ಬೇಳಸಲು ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಮರದ ಬಳಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದರ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಳಿತು. "ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರದ ಮಾತುಗಳಿಂದ

ನೀನೇ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೆ." ಬೂರಗೆ ಮರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ತನ್ನಿಂದಲೇ ದೈವ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಡ್ಡಿಸಿತು ಎಂದು ರುಚಿಸಿತು.

ಪ್ರಬಲರಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲರೆಂದೂ ಧೈರ್ಯತೋರುವುದೂ, ದ್ವೇಷ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಮಾಡಬಾರದು.

ಕುಂಭಕೋಣಾ ಸೂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೫೩.....೧೫೫

ಬೋಧಿಸೂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೫೦-೧೫೧

ಮಧ್ಯಲೀಲದವಿಟ್ಟು ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು, ಹೆಳರು ಗೌರವ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಟ್ಟು ಕಳೆದೊಬ್ಬ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವಿಯಾದಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿಯಾದ ಮಡಿವಂತನು.

ಅದೇನು ಕೂಡ ಮಧ್ಯಭಾಷೆ ಬಂದೂ ಹವ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂದ
ಬಳಸಿದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಾಣಿಸು
ತ್ತವೆತರುವು ವೆತ್ತೆನ ಎಂದಾ ಕುರುವು. ಸುಂದರ ಪುಷ್ಪಗಳ ಕಣ್ಣು ಅಲ್ಲಿ ಕುಂದಿತ್ತು
ವಾಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಭಕ್ತಿಮುಂದೆ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದರು. ಸುಮ್ಮನೆ ದಿಡ್ಡವು
ಮರದ ಮೇಲೆ 'ನಾಗಬಾಣ'ವೆಂಬ ಹೆಸರು ಹವ್ಯಾಚಾರ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ 'ದಾಸಭವ'ವೆಂಬ
ವಿದುರನಿತ್ತು. ಮರದ ಮೇಲೆದ್ದ ಹವ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಬಳಸಿದ್ದವು ಕಂಡು ಬಾಗಿ ಬಂದಿತು.
ಇತ್ತೀಚೆಯು ತಾವಾಗಿಯೇ ಬಂದವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಿಸಿತು. ಮೃದು ಮಾತುಗಳಿಂದ
ಕಾಮವಾಚು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವರವಾಚು ಹೂ, ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ಮೃದುವಾದ
ಹಾಳಗಿದ್ದು ಬಿಡುವುದಿತ್ತು. ತನ್ನ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಗಾಂ ದಿಂ ಸಂತೋಷವಾದಿತು. ಅಂತ
ಅವನುಹವು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿತು.

“ಬ್ರಹ್ಮನು, ಒಬ್ಬ ಮಹಾದೇವ ? ಈ ಕಥೆಗೆ ಎಂಬುದು ?”

“ಎಮ್ಮೆ ಒಮ್ಮೆ ಧೂಳಿ ಮುಳುಗಿ ಬಂದಿದ್ದಳು”

[illegible][illegible]

ಗೌತಮನು ಹಿಂದೆ, ಅನೇಕ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಹಂಸವು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರದಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ದುಷ್ಪಯೋಚನೆಗಳೇ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಣದ ಗಂಟನ್ನು ಹೊರತಾರದೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೊತ್ತು ತಂದಿದ್ದನು. "ಈ ಭಾರವನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೊರುವುದು ಕಷ್ಟ, ತಿನ್ನಲು ಆಹಾರವಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಊರನ್ನು ಸೇರಬಹುದು." ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಆಹಾರಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದನು. ನಂತರ ಹಂಸವನ್ನೇ ಕೊಂದು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ರಾಜಧರ್ಮ ಮಲಗುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದು ಹಿಡಿದು ನಂತರ ಅದನ್ನು ಕೊಂದು, ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಹಂಸವು ತನ್ನ ಚರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಟ್ಟು ತಿಂದು ತೇಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು ರಾಜಧರ್ಮವು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು ದಿನಗಳಾದರೂ ಅದು ಬಾರದಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರಿಗೆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ರಾಜಧರ್ಮ ಹಂಸದ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ ಸೇವಕರು ಭಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನದೇ ಕೆಲಸವಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು ಹುಡುಕಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಾಜನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು. ಸೇವಕರು ಗೌತಮನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ಹೆಣವನ್ನು ಹದ್ದುಗಳಿಗೆ ಎಸೆದರು. ಹದ್ದುಗಳೂ ಕೂಡ ಕೃತಘ್ನನಾದ ಗೌತಮನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದವು!

ಹಂಸದ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಹಂಸವನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು. ಹಂಸವು ಗೌತಮನನ್ನು ಬದುಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿತು. ಇದರ ಉದಾರಗುಣವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಇಂದ್ರನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿ ಬಂದ ಗೌತಮನು ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಅವನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿವರ್ತನೆಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಗೌತಮನು ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಂಸವು, 'ಅತಿಥಿದೇವೋ ಭವ' ಎಂಬ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯಿತು. ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬೮....೧೭೨

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬೨-೧೬೭

೧೯. ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಫಲ

ಧರ್ಮದಾಯಕನು ಹೀಗೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪಿತಾಮಹರಾದ ಭೀಷ್ಮರ ಮುಂದಿಟ್ಟನು. "ತಾತಾ, ಮಾನವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಶ್ರಯವು ಯಾವುದು ? ಬಂಧುಗಳಿ ? ಕರ್ಮವೇ ? ಧನವೇ ? ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ? ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ." ಭೀಷ್ಮರು ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಶ್ರಯವೆಂದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸುಂದರವಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಮೂಲಕ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕಷ್ಟಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದ್ದದ್ದೇ. ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಹೆದರದೆ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಮಂಕಿ, ನಮುಚಿ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರೂ ದರಿದ್ರರಾದಾಗ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾತ್ಮರಾದರು.

ಹಿಂದೆ ವೈಶ್ಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ವಶ್ಯಾರ್ಯದ ಮದವು ತುಂಬತ್ತು ಅವನು ರಥವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಪಾರದೂಕತೆಯಿಂದ ಕಶ್ಯಪಕುಲಸಂಜಾತನಾದ ಋಷಿಪುತ್ರನೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಅವನ ರಥ ಹರಿಯಿತು. ಈ ಅಪಘಾತದಿಂದ ನೊಂದ ಋಷಿಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತಿ-ಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದನು, "ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನನಗೀಗ ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ಒದಗಿದೆ. ನಾನು ಬದುಕಿ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಸಾಧನೆಯೂ ನನ್ನಿಂದಾಗದು. ನಾನು ಸಾಯುವುದೇ ಸರಿ." ಎಂದುಕೊಂಡು ನಿತ್ಯಾನಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಶರೀರಗಳು ಬಳಲಿದ್ದವು. ಮೇಲೆಳಲೂ ಅವನಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವನ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನು ಮರುಗಿದನು. ನರಿಯ ರೂಪಧರಿಸಿ ಕುಮಾರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು,

"ಮಗು, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲೂ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಮಾನವಜನ್ಮಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಆಸೆ ಪಡುವವು. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೂ ನೀನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಋಷಿ ಪುತ್ರನಾಗಿರುವೆ. ಇಂತಹ ದುರ್ಲಭವಾದ ಜನ್ಮವಿಡಿದ ನೀನು ಕೇವಲ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಸಾಯಲು ಯೋಚಿಸುವೆಯಾ ?"

"ನನ್ನ ಸ್ವತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡು, ನಿನ್ನಂತೆ ನನಗೆ ಕೈಗಳಿಲ್ಲ, ಕೈಗಳು ನನಗೂ ಬರಬಾರದೇ ಎಂದು ಆಸೆ ಪಡುವೆನು. ಕೈಗಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿದ ಮುಳ್ಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾರದೆ ಸಂಕಟಪಡುವೆನು. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ಕೈಗಳಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನೆ ಎನಿಸುವುದು. ಮಾನವನಾದ ನೀವೇ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಗಳು. ವೈರಿಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಬಹುದು, ಮೈಯನ್ನು

ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಚಳಿ, ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಬಹುದು, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ತಿನ್ನಬಹುದು, ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಸುಗಳ ಹಾಲು ಕರೆದು ಕುಡಿಯಬಹುದು. ಪಶುಗಳನ್ನು ಬೇಕೆಂಬಂತೆ ಪಳಗಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು."

"ನನ್ನಂತೆ ನೀನು ನರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ನಿನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ. ಆದರೂ ನಾನು ಈ ನೀಚ ಜನ್ಮವು ಸಾಕೆಂದು ಸಾಯಲು ಆಸೆಪಡಲಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಸತ್ತರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೀಚ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನೆನೋ ಎಂದು ಭಯ."

"ಕುಮಾರ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ದುಃಖವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂತೋಷವೂ ಆಡಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆಸೆಗೆ ಕೊನೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ನೀರು ಕುಡಿದಷ್ಟೂ ದಾಹವು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಸೌದೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಷ್ಟೂ ಬೆಂಕಿಯು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಉರಿಯುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರುವುದಲ್ಲವೆ ? ಆದರೂ ಕೆಲವರು ಕೊಲೆ, ಸೆರೆ, ಸುರ, ನೀರೆ ಮುಂತಾದ ಕೆಟ್ಟ ಚಟಗಳಿಗೆ ಬೀಳುವರು. ಅವೂರ್ವವಾದ, ಶ್ರೇಷ್ಠಜನ್ಮವನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಮಾಯೆಯು ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ನೋಡು, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೋಮಂದಿ ಕೈಯಿಲ್ಲದವರುಂಟು, ವ್ಯಾಧಿ ಹಿಡಿದವರುಂಟು, ಅಂಗಗಳಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಿದವರುಂಟು, ಈ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನೀನು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಲ್ಲವೆ ? ಈ ಯಾವ ಕುಂದುಗಳಿಲ್ಲದೆ ನೀನು ಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ, ವಿವೇಕವೂ ನಿನಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳು ನಿನಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಶರೀರತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸುವುದು ಪಾಪಕಾರ್ಯ. ಏಳು, ನೀನು ಹೀಗಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಧರ್ಮನಿರತನಾಗು. ನೀನು ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಧ್ಯಾನ, ದಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸು. ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊ."

"ನಾನು ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಹಿಂದೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಒಣ ತರಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾದ-ವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆದುದರೆ ಫಲವಾಗಿ ಈಗ ನರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬೇಕಾಯಿತು. ಪುನಃ ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾನು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಡು ನನಗೇ ಗೊತ್ತು. ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, ದಾನವೇ ಮುಂತಾದ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವೆನು."

ಯುಷ್ಪುತ್ರನು ವಿವೇಕದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ನರಿಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡನು. ಅದರ ಮಾತುಗಳು ಇವನಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಿತು. ನರಿಯನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅದರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗೆ ಮಾರುಹೋದನು. ಅದರಿಂದ ಬೀಳ್ಗೊಂಡು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಫಲ

ನಿರತನಾಗಲು ಹೊರಟನು.

ಮನುಷ್ಯನು ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಯಾವುದೇ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಅವನ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಹಲವು. ಆ ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೮

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೩

ತುರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಚಳಿ, ಮಳೆ, ಬಿಸುಗಗಳೆನುಗುಣವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಬಹುದು, ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ ತಿನ್ನಬಹುದು, ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಸುಗಳ ಹಾಲು ಕರೆದು ಕುಡಿಯಬಹುದು. ಪಶುಗಳನ್ನು ಬೇಕೆಂಬಂತೆ ಪಳಗಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು."

"ನನ್ನಂತೆ ನೀನು ನರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ನಿನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ. ಆದರೂ ನಾನು ಈ ನೀಚ ಜನ್ಮವು ಸಾಕೆಂದು ಸಾಯಲು ಆಸೆಪಡೆದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಸತ್ತರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೀಚ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವೆನೋ ಎಂದು ಭಯ."

"ಕುಮಾರ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ದುಃಖವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂತೋಷವೂ ಆಡಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳಿಗೆ, ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆಸೆಗೆ ಕೊನೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ನೀರು ಕುಡಿದಷ್ಟೂ ದಾಹವು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಸೌದೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಷ್ಟೂ ಬೆಂಕಿಯು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಉರಿಯುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ತೀವಳಿಕೆಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರುವುದಲ್ಲವೆ ? ಆದರೂ ಕೆಲವರು ಕೊಲೆ, ಸೆರೆ, ಸುರ, ನೀರೆ ಮುಂತಾದ ಕೆಟ್ಟ ಚಟಗಳಿಗೆ ಬೀಳುವರು. ಅಪೂರ್ವವಾದ, ಶ್ರೇಷ್ಠಜನ್ಮವನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಮಾಯೆಯು ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ನೋಡು, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕೈಯಿಲ್ಲದವರುಂಟು, ವ್ಯಾಧಿ ಹಿಡಿದವರುಂಟು, ಅಂಗಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ತಪ್ಪಿದವರುಂಟು, ಈ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನೀನು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಲ್ಲವೆ ? ಈ ಯಾವ ಕುಂದುಗಳೆಲ್ಲದೆ ನೀನು ಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ, ವಿವೇಕವೂ ನಿನಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳು ನಿನಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಶರೀರತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸುವುದು ವಾಪಸಾರ್ಯ. ಏಳು, ನೀನು ಹೀಗಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಧರ್ಮನಿರತನಾಗು. ನೀನು ನಿಜವೆಂದ ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಧ್ಯಾನ, ದಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸು. ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊ."

"ನಾನು ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಹಿಂದೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಒಂಟೆ ತರ್ಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾದ-ವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆದುದರೆ ಫಲವಾಗಿ ಈಗ ನರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಯಿತು. ಪುನಃ ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸೌಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾನು ವಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಡು ನನಗೇ ಗೊತ್ತು. ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, ದಾನವೇ ಮುಂತಾದ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವೆನು."

ಮುಷ್ಠವೃತ್ತನು ವಿವೇಕದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಸರಿಯು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡನು. ಅದರ ಮಾತುಗಳು ಇವನಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಿತು. ಸರಿಯನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅದರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗೆ ಮಾರುಹೋದನು. ಅದರಿಂದ ಬಿಡ್ಲೊಂದು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಫಲ

ಸರ್ವವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊರಟವು.

ಮನುಷ್ಯನು ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಯಾವುದೇ ಘೋಷೆಯಿಲ್ಲದರೂ ಅವನ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಹಲವು. ಆ ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೈರ್ಯದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು.

ಕುಂಭಕೋಣಾ ಸೌ ಶಾಂತಿವರ್ತ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೮

ಬೋಧಿಸೌ ಶಾಂತಿವರ್ತ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೯

೨೦. ಗಿಣಿ, ಮರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರ

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರು ದಯಾಗುಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬನ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವು ಬೆಳೆದರೆ, ಅವನ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕು. ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಬರೀ ಸುಖ ಭಾಗಿಗಳೇ ಕಾಣುವರು. ದುಃಖವು ಬಂದಾಗ ದೂರವಾಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಿತ್ರೇಣ ಕಿಂ ವ್ಯಸನಕಾಲಪದಾಪ್ನುತೇನ ? ದುಃಖದಲ್ಲಿ ದೂರಾದ ಮಿತ್ರನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಎಂಬ ಮಾತು ಹುಟ್ಟಿತು. ಸುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಮಿಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ದುಃಖವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಎರಡನ್ನೂ ಭಗವಂತನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತೆಂದರೆ - ಸುಖದಲ್ಲೂ, ದುಃಖದಲ್ಲೂ ದೃಢತೆಯಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರು ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಲಕ ದೃಢತೆಯನ್ನೂ, ದಯೆಯನ್ನೂ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಶೀ ರಾಜ್ಯ. ಪಕ್ಕದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾದ ಬೇಡನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಬೇಟೆಗಾಗಿ ವಿಷಲೇಪಿತಬಾಣಗಳು ಸದಾ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಗುರಿ ಎಂದೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವನೊಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮೃಗಗಳ ಹಿಂಡು ಕಂಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಬಿನ್ನಿನಿಂದ ಬಾಣವು ಗುರಿಯಡೆಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಅಂದು ಮಾತ್ರ ವಿಷಲಿಪ್ತ ವಾದ ಆ ಬಾಣವು ಮೃಗಕ್ಕೆ ತಾಕದೆ ಗುರಿತಪ್ಪಿ ಮರವೊಂದಕ್ಕೆ ನಾಟಿತು.

ಹಸಿದಾದ ಎಲೆಗಳಿಂದ, ಫಲಗಳಿಂದ, ಆನೇಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ, ಅವುಗಳ ಗೂಡುಗಳಿಂದ ನಳನಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹೆಮ್ಮರವು ಈ ಬಾಣದ ವಿಷದಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಎಲೆಗಳನ್ನೂ, ಹೂಗಳನ್ನೂ, ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಣಗುತ್ತ ಬಂತು.

ಆ ಮರದ ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಗಿಳಿಯೊಂದು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮರದ ಈ ದುರವಸ್ಥೆ ಕಂಡು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿಗಳೂ ಬೇರೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದವು. ಈ ಗಿಳಿಯು ಮಾತ್ರ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಯಾಗಿದ್ದ ಈ ಮರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಗಿಳಿಗೆ ಇದರ ಮೇಲೆ ಆಶ್ರಯದಾತನೆಂಬ ಗೌರವವಿತ್ತು. ಭಕ್ತಿಯೂ ಇತ್ತು. ಅದರ ಅವಸ್ಥೆ ಕಂಡು ದಯೆಯೂ ಈಗ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿತು.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಾನೂ ಆ ವೃಕ್ಷದ ಜೊತೆ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಉದಾರಭಾವದಿಂದಲೂ ಗಿಳಿಯು ಮರದ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳಿಗೆ ತಾನು ಭಾಗಿಯಾಗಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತು. ಎಷ್ಟೇ ದುರ್ಬಲವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಲಿಲ್ಲ.

ಗಿಣಿ, ಮರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರ

ಕೆಲವಿನ್ಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ವರವತ್ತಿ ಕೂಗಲೂ ಆಗದಷ್ಟು ಕೃಶವಾಯಿತು.

ಮರದ ಜೊತೆ ತಾನೂ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧವಾದ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದನು, "ತೀರ್ಥಗೃಹೀನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲೂ ದೇವತೆಯಲ್ಲೂ ಇತರ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲೂ ಕಾಣದ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲಾ ? ಭಗವಂತನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವೇ ತುಂಬಿದೆ." ಗಿಣಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡಿಸೋಣವೆಂದು ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಮಾನುಷವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. "ಶುಕವೇ, ನೀನೇಕೆ ಶುಷ್ಕವಾದ ಈ ಮರವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಇನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಗಿಣಿಯು ಉತ್ತರಿಸಿತು, "ನೀನಾರಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ದೇವದಾಜ, ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ."

ಗಿಣಿಯ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ಮೆಚ್ಚಿದನು. ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಕೇಳಿದನು, "ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದ ಅನೇಕ ಮರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಒಣಗಿದ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಈ ಮರಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದೇಕೆ?"

ಗಿಣಿಯು ಹೇಳಿತು, "ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವನು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾವ ಕಷ್ಟವೂ ನನಗೊದಗಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ, ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದಿರುವ ಮಗುವಿನಂತೆ ಇದರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದೆನು. ಮರಕ್ಕೇಗ ಕಷ್ಟಪಾತೆಂದು ಅದನ್ನು ಒಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ ? ದಯೆಯೇ ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲವೆ ? ದಯೆಯ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದವನು ನಾನು; ಸುಖಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಕಷ್ಟವೊದಗಿದಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ನ್ಯಾಯವೆ ? ಏನಾದರೂ ಸರಿ, ನಾನಿಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನು."

ಪುಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಯ ಮನೋದಾಡ್ಕೆಕ್ಕೆ, ಅದರ ದಯಾಗುಣಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ತಲೆದೂಗಿದನು. ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಹೇಳಿದನು, "ಶುಕಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದನು. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು." ಗಿಣಿಯು ತನಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬದುಕಿಸುವಂತೆ ವರ ಕೇಳಿತು.

ಇಂದ್ರನು ಆ ಒಣಮರದ ಮೇಲೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸೇಚನಮಾಡಿದನು. ಮರವು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ, ಎಲೆಗಳಿಂದ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ತುಂಬ ಮನೋಹರವಾಯಿತು.

ಗಿಣಿಯ ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವೃಕ್ಷವು ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿತು. ತನ್ನ ದಯೆಯೆಂಬ ವ್ರತದ ಫಲದಿಂದ ನಂತರ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ದೃಢಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟವರು ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುವರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧

೨೧. ನರಿ ಮತ್ತು ಕಪಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವಿದ್ಯಾಪ್ರೇಮಿ. ಜಿಜ್ಞಾಸು. 'ಪರಿವ್ರಜ್ಞನ ಸೇವಯಾ' ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವನು. ತನ್ನೂಲಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೆಕ್ಕದಿರಲಿ ರೊಡ್ಡದಿರಲಿ ತನ್ನ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾತನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವನು. ಒಮ್ಮೆ "ಪಿತಾಮಹ, ಸಜ್ಜನನಿಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಆಮೇಲೆ ಲೋಭದಿಂದ ಅದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಗತಿಯುಂಟಾಗುವುದು ?" ಎಂಬ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನು ತಾತನ ಮುಂದಿಟ್ಟನು. ಅಂದರೆ ಮಾತು ತಪ್ಪಿದವನಿಗೆ ಏನಾಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅವನು ಕುತೂಹಲಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮರು ದೃಷ್ಟಾಂತವೊಂದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸುವರು.

ಒಂದು ಕಾದಿನಲ್ಲಿ ನರಿ ಮತ್ತು ಕಪಿಯು ವಾಸವಾಗಿದ್ದವು. ಇವರಡೂ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದೇ ಮನುಷ್ಯದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದವು. ಆಗ ಅನ್ನೋಸ್ಯ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದವು. ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕಮ ಮೋಷದಿಂದ ಈಗ ನರಿಯಾಗಿ, ಕಪಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದವು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ಅವು ಆಗಾಗ ಭೇಟಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕಪಿಯೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಮೃತರೊರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನರಿಯನ್ನು ನೋಡಿತು. "ನರಿಯೆ, ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ನಾರುತ್ತಿರುವ ಆಸಹ್ಯವಾದ ಈ ಹೆಣ್ಣವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ? ಇಂತಹ ಆಹಾರ ಪಡೆಯಲು ನೀನು ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಘೋರ ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೆಯೋ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಗತಜನ್ಮದ ನೆನೆಪಿತ್ತು. ನರಿಯು ಉತ್ತರಿಸಿತು, "ವಾಸದ, ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿದೆ. ಈ ಹೀನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದೆ. ಹಸಿವಾದಾಗ ಇಂತಹ ದುರಾಹಾರದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಿರುವೆ. ನನ್ನ ಕಥೆ ಹಾಗಿರಲಿ, ನೀನೂ ಹೀಗೆ ಕಪಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಏಕವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆ ?" ಅದನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಪಿಯು ಹೇಳಿತು, "ನಾನು ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅವರ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ತಿಂದೆನು. ಈಗ ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿದೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅವರ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಗ್ರಹಿಸಬಾರದು. ಮಾತುಕೊಟ್ಟರೆಂತೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಸಲೇಬೇಕು."

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬಾರದು. ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಕ್ರಮೆಯನ್ನೇ ತೋರಬೇಕು. ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಬಾರದು. ಮಾತುಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಲೇಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದರೆ, ನೋಯಿಸಿದವನಿಗೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗದು.

ಅವನಿಗೆ ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಆಸೆ ತೋರಿಸಿ, ನಿದ್ರಾಸೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಅವನ ಆಸೆಯು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಸುಡುವುದು. ಆಶಾಭಂಗವಾದ ಅವನು ತನ್ನ ಕೋವದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದವನನ್ನು ದಹಿಸಿಬಿಡುವನು.”

“ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವನು ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು ಕೊಟ್ಟವನನ್ನು ಹರಸಿದರೆ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೂ, ದೇಶಕ್ಕೂ ಅದು ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಅವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದರೆ, ದೇಶವು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು.”

ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿನಡೆಯಬಾರದು ಎಂದು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮರು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ ಅನುಶಾಸನಾರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೦

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಅನುಶಾಸನಾರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯

೨೨. ದೇಹಾಭಿಮಾನ

ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನ ಬಿಟ್ಟವರು ಪ್ರಾಯಶಃ ಯಾರೂ ಇರಲಾರರೇನೋ ? ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸಾಧ್ಯ. ಹೇಗೆ? ಹುಳುವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗೆ ಆ ದೇಹವೇ ಪ್ರಿಯ. ರಾಜನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವನಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹುಳುವಿಗೂ ಕೂಡ ದೇಹ ವಿಚಾರವಾಗಿರಲಿ, ಸುಂದರವಾಗಿರಲಿ, ರೋಗಿಯಾಗಿರಲಿ, ನೀರೋಗಿಯಾಗಿರಲಿ, ಅದು ಜೀವಿಯ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ನಿರರ್ಥನಭೂತವಾದ ಕಥೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಸಕಲವ್ರಾಣಿಗಳ ಆಂತರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಗಾಡಿಗಳು ರಭಸದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭಯದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಕೀಟವೊಂದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಎಲ್ಲ ವ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾಷೆ ತಿಳಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕೀಟವನ್ನು ಕೇಳಿದರು,

“ಓ ಕೀಟವೇ, ಏಕೆ ಹೆದರಿದೀಯಿ ? ಇಷ್ಟುವೇಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀಯಿ ?”

ಅದಕ್ಕೆ ಕೀಟವು, “ಅಯ್ಯೋ, ಈ ಗಾಡಿಯ ಜೋರಾದ ಘುಡುಘುಡಿಸುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆರಬೆರದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರಗಳು ಹರಿದು ನನ್ನ ವ್ರಾಣ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಓಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎತ್ತುಗಳ ವಿಧುಸುರು ಸುಂದರಗಾಳಿಯ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಂಡಿಯನ್ನೇರಿದವರ ತರ-ತರದ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಿತ್ರ ಕಂಪನಕ್ಕೇಡುಮಾಡಿವೆ. ಮರಗಳ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದುಃಖಿತರ. ಎಲ್ಲರೂ ಜೀವಿಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ವೇದವ್ಯಾಸರು ಕೀಟದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಎಲೈ ಕೀಟವೇ, ಇಷ್ಟು ಭಯ ತರಿಸುವ ದೇಹದಲ್ಲೇಕೆ ಇದ್ದೀಯಿ ! ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ಈ ದೇಹವನ್ನು. ಭಯ ಉಂಟುಮಾಡುವ ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಮರಣ ಭಯಂಕರವೇನೂ ಅಲ್ಲ ! ಅಲ್ಲದೇ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಖ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೀಯಿ ! ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಇವಾವುದರ ನಿಜವಾದ ಸವಿ ನಿನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಮರಣವೇ ಲೇಸಲ್ಲವೇ ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೀಟ ಹೇಳಿತು, “ಯಾವ ದೇಹದೊಳಗೆ ಜೀವನು ಇರುತ್ತಾನೋ ಆ ದೇಹವನ್ನು ಅವನು ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಈ ದೇಹದಲ್ಲೂ ಸುಖವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬದುಕಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಈ ದೇಹದ ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯಾವುದು ಸುಖವೋ ಅದೇ ಕೀಟಾದಿಗಳಿಗೆ ಸುಖ ಆಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆಗ ಬಹಳ ಜಿಪುಣನಾಗಿ, ಬೇರೊಬ್ಬರ ಹಣವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಆದರಿಸದೆ, ಹೀನ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ್ದೆ. ನನ್ನಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಉಪಯೋಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಯಗೊಂಡವರಿಗೆ ನೆಲೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೊಬ್ಬರ

ವಿಳಿಗೆಯನ್ನೂ ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಆ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿ 'ಒಂದು ಈಗಲೂ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ತುತಿ ಇದೆ." ವೇದವ್ಯಾಸರು ಹೇಳಿದರು, "ಕೀಟವೇ! ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಸೇವೆಯೆಂಬ ಪರಮ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಈರೀತಿಯಾದ ಜನ್ಮಾಂತರಸ್ಥಳ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ಪಾಪಿಷ್ಠವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ವಿಳಿಗೆಯ ಕಾಲ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧಕನಾಗಿ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ."

ಕೀಟಕ್ಕೆ ವೇದವ್ಯಾಸರ ತಪಸ್ಸು, ಪ್ರಾಣಗಳ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅವರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನೂ ಪಡೆಯಿತು. ಕೀಟದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಸುಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದ ನಂತರ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯಿತು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೯

ಬೋರಿಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೮-೧೨೦

೨೩. ಶ್ರೇಷ್ಠದಾನ

ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಿದು. ದಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಇದು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಧರ್ಮವಾಯನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ಅನೇಕ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ದಾನದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೂ ಬಂಧುವರ್ಗದವರನ್ನೂ ದೀನರನ್ನೂ ಕುರುಡರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಧನವನ್ನೂ, ಬಂಗಾರವನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಭೂಮಿಯೇ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿ ಮತ್ತೆನ್ನಾರದರೂ ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಇರುವರೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಡಂಗುರ ಸಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಂಗುಸಿಯೊಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು, "ಪ್ಲಾಸಿಗಳೆ, ಈ ಮಹತ್ತರವಾದ ಯಾಗವು ಉಂಥವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಾನಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಸಮನಾಗಲಾರದು." ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಂಗುಸಿಯ ಗುಡುಗಿನಂಥ ಮಾತುಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಮುಂಗುಸಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದರು, "ಮುಂಗುಸಿ, ನೀನು ಈ ಯಾಗಸೃಷ್ಟಿ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ ? ನೀನು ಹೇಳಿದ ಆ ದಾನಶೂರನಾರು? ಏನನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ? ಯಾವಾಗ ? ಹೇಗೆ ? ಇಷ್ಟು ಬೆಲೆಯಿತ್ತು ಮಾಡಿದ ಈ ಯಾಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವನ ದಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆ ?"

"ಈ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಕಂಡ ದೋಷವು ಯಾವುದು ? ಇಲ್ಲಿಯೂ ದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ತೃಪ್ತರಾಗಿಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ. ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ. ದಾನಮಾಡಿದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸು. ನಾವು ಕುತೂಹಲದಿಂದಿದ್ದೇವೆ."

ಮುಂಗುಸಿಯು ಅವರಿಗೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿತು, "ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ಉಂಥವೃತ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸರಳ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ತುಂಬುಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

^೧ ಉಂಥವೃತ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆನೆಗಳಿಂದ ಉದುರಿಬಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಗಳೂ ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ತಂದು ಅದರಿಂದಲೇ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು.

ಅಂದಂದಿನ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಅಂದೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೆಂದೂ 'ನಾಳೆ' ಗೆಂದು ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಮವು ತಲೆದೋರಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಆಹಾರಾದಿಗಳ ಅಭಾವವೇ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಇವನ ಕುಟುಂಬವೂ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಬಳಲಿತು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸವಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಸೇರು ಧಾನ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸರಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದನು. ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು.

ಮನೆಯವರು ಆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು. ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಾದನಂತರ ಅದನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ, ಪತಿಯೂ, ಪುತ್ರನೂ, ಸೊಸೆಯೂ ತಿನ್ನಲು ಅನುವಾದರು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಂದನು. ಅಭ್ಯಾಗತನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆದರಿಸಿದರು. ಹಸಿವನ್ನು ತಣಿಸಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಹಿಟ್ಟನ್ನೇ ತಂದು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ತಿಂದನು. ಅತಿಥಿಯ ಹೆಸರು ನೀಗಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನರಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೊಡಲು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಡದಿಯು ಬಳಿ ಬಂದು, "ನನ್ನ ಭಾಗದ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಅತಿಥಿಸೇವೆಯು ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆ. ಅವನು ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಸಂತೋಷಪಡಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಹಸಿದಿದ್ದ ವೃದ್ಧಿಯಾದ ಅವಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಪತಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಅವಳೇ ಹೇಳಿದಳು.

"ಪತಿಯೇ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳು ನಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ. ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಹಿಟ್ಟನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ ಕೊಡುವುದೇ ಸರಿ." ಅವಳ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದ ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದಲೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನ ಹಸಿವು ನೀಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಚಿಂತಾಕುಲನಾದನು. ಅತಿಥಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ತನಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಮಗನು ಹೇಳಿದನು, "ಅಪ್ಪ ತಂದೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ವಾರಿಸಬೇಕು. ಆ ಅತಿಥಿಯು ತೃಪ್ತನಾಗಲಿ. ನನ್ನ ಭಾಗವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊ. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವುಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮ. ಅವನು ಹಸಿದಿಂದ ಅದೆಷ್ಟು ಕಂಗೆಟ್ಟಿರುವನೋ. ಮೊದಲು ಅವನು ತೃಪ್ತನಾಗಲಿ."

"ಮಗು, ನೀನೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾದರೂ ನನಗೆ ಬಾಲಕನೇ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚು ನೀನಿನ್ನೂ ಜೀವಿಸಬೇಕಾದವನು. ನಾವಾದರೂ ವೃದ್ಧರು. ನಾವು ಆಹಾರ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಸಂಭವಿಸದು."

ಅಪ್ಪನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮಗನು ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ಸವಿಮಾತುಗಳಿಂದ ಒಲೈಸಿದನು. ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಗನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದನು.

ಶ್ರೇಷ್ಠದಾನ

ಸತ್ಕರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಅವನ ಭಾಗವನ್ನೂ ತಂದು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಆದರೂ ತಿಂದವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಯಜಮಾನನು ಲಜ್ಜೆಗೊಂಡನು. ಬಂದವನಿಗೆ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ದುಃಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸೊಸೆಯು ಬಳಿ ಬಂದಳು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಭಾಗದ ಆಹಾರವಿತ್ತು, "ಹರಿಯರ ಧರ್ಮವನ್ನನುಸರಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಪರಮಧರ್ಮ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೇಳಲಿ, ಅವಳು ಈ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ." ಎಂದಳು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸೊಸೆಯನ್ನೂ ನಾನಾ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅವಳು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಅವಳ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದಲೂ, ಧರ್ಮಪ್ರಿಯತೆಯಿಂದಲೂ ಇವನಿಗೆ ಮನತುಂಬಿತು. ಅವಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಅತಿಥಿಗೆ ತಂದಿತ್ತನು.

ಅಷ್ಟನ್ನೂ ತಿಂದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಹೀಗೆಂದನು, "ಅಯ್ಯೋ! ನೀನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಂಚವೂ ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಶಕ್ತಿಯಿರಿ ದಾನ ಮಾಡಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾದನು. ನೋಡಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುವರು. ದೇವತೆಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದಾನಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು. ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿದೆಯಯ್ಯೋ. ಹಸಿವನ್ನು ಜಯಿಸಿರುವವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆಯೇ! ದಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನ ಧರ್ಮವು ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ತಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸೊಸೆಯ ಪ್ರೇಮ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ದಾನವೆಂಬ ಧರ್ಮವೇ ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ಕೊಂಚವೂ ಮನಃಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೆ ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದಾನ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನೀ ಗುಣವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಅದೋ ದೇವತೆಗಳ ಸಹಿತ ಚಿನ್ನದ ವಿಮಾನವು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಹೊರಡು."

ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ತಾನೇ ಆ ಸಾಧುವಿನ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆದನು. ಅವರನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಯ್ದನು. ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞನ ಪರಿವಾರವು ಇಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಬಲದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕಣಗಳು ನನ್ನ ಮೈಗೆ ತಾಕಿದೊಡನೆ ಅವನ ದಾನದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರಾರ್ಥವು ಸುರ್ವರ್ಣಮಯವಾಯಿತು. ನೋಡಿ! ನನ್ನ ಶರೀರದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಉಳಿದ ಅರ್ಧವು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಂತಹ ಮಹಾತ್ಮನ ತಪದ ಫಲದಿಂದ ಸುರ್ವರ್ಣಮಯವಾಗಬಹುದೆಂದು ಎಲ್ಲ ತಪೋಭೂಮಿಗಳಲ್ಲೂ ಯಾಗ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಯಾಗವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ ಓಡಾಡಿದನು. ಯಾವ ಫಲವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹಿಟ್ಟಿನ ದಾನಕ್ಕೆ ಸಮನಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದದ್ದು."

ಹೀಗೆ ದಾನದಿಂದಲೇ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಂಗುಳಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರೆಯಾಯಿತು.

ದಾನವು ಎಂದೂ ನಿಷ್ಕಲ್ಪವಾಗಿರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಬೇಡದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೀಡುವುದು ದಾನವಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ಮಲ ಮನದಿಂದ ನೀಡಬೇಕು. ಗೋಣಗುತ್ತ ಕೊಡಬಾರದು. ನಿರಿಣಿಯೂ ಇರಬಾರದು.

ಕುಂಭಕೋಣಾ ಸ೦ ಆಶ್ವಮೇಧಿಕವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯೧.....೯೩

ಬೋಧಿಸ೦ ಆಶ್ವಮೇಧಿಕವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯೧-೯೬

ಗುರುಶಿಷ್ಯರ ಕಥೆಗಳು

೨೪. ಉದಂಕ

ನಮ್ಮ ಆಸೆಗಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಸಫಲತೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಂದೇ ನಮ್ಮ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುವಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಇತಿವೃತ್ತವೊಂದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಬೈದನಂಬ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಮೂರು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಬೈದನ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಸೇವೆಯ ಕಲ್ಪಳೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೈದನಿಗೆ ಗುರುಕುಲವಾಸದ ದುಃಖದ ಅನುಭವವಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಶಿಷ್ಯರು ಅನುಭವಿಸುವುದು ಬೇಡವೆಂಬ ಕಳಕಳಿಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಬೈದನು ಯಜ್ಞವೊಂದರ ಪೌರೋಹಿತೃಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳದೂರ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಶಿಷ್ಯ ಉದಂಕನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ, "ಮಗು ನನ್ನ ದಾರಿ ಬಹಳ ದೀರ್ಘ. ನಾನು ಮರಳುವುದು ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಹೊಣೆ ನಿನ್ನದು."

ಉದಂಕನು ಎಲ್ಲರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಪತ್ನಿಯ ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳು ಉದಂಕನ ಬಳಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದಳು,

"ಉದಂಕ, ಈಗ ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿರುವವನು ನೀನಲ್ಲವೇ? ಕುಟುಂಬವು ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಹೊಸ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವುದಲ್ಲವೇ? ಗುರುಗಳು ಮರಳಿ ಬರುವ ತನಕ ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿನ್ನದಲ್ಲವೇನು?" ಉದಂಕ ಹೇಳಿದ, "ಹೌದು. ಈಗೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ." ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು, "ಉದಂಕ, ನೀನೀಗ ಗುರುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ, ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಋತುಕಾಲವನ್ನು ವೈರ್ಭಗೋಪಿಸಬೇಡ."

ಉದಂಕ ಹೇಳಿದ, "ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದವರು ಪೂರ್ಣರಲ್ಲ. ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಅಪೂರ್ಣತೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ಹೀಗಾಗಿ ಗುರುಗಳ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಗುರುಕುಲದ ಹೊರಗಿನ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಲು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಲಾರೆ."

ಉದಂಕನ ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾಸಿ ತೆರಳಿದಳು. ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಮರಳಿಬಂದ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಉದಂಕನ ನಡತೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಂಟುಮಾಡಿತು. ಉದಂಕನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದರು, "ಉದಂಕ, ನಿನ್ನ ನಡತೆ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಕೊಟ್ಟಿದೆ. ನೀನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ ಫಲಿಸುತ್ತವೆ. ಗುರುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಅವನು ಕೂಡಲೇ

ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. "ಸ್ನಾತಕನಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ."

ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು, "ಮಗು ಉದಂಕ, ನಿನ್ನ ತೀಲದ ಮೂಲಕ ನಿಜವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಲ್ಲಿಸಿಯಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಅದರ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ." ಉದಂಕ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಾಗ ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು, "ನಿನ್ನ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಆಸೆಯನ್ನು ನೀನು ಈಡೇರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ."

ಉದಂಕ ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಬಳಿ ತೆರಳಿದ, "ತಾಯಿ, ನಿಮ್ಮ ಆಸೆಯ ಈಡೇರಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಗುರುಗಳು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಆಸೆಯೇನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಅದರ ನೆರವೇರಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಲ್ಲಿಕೆಗಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವೆ." ಗುರುಪತ್ನಿ ಹೇಳಿದಳು, "ಮಗು, ಪೌಷ್ಕರಾಜನ ಪತ್ನಿಯ ಕಿವಿಯ ಓಲೆಗಳು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ನನ್ನ ವ್ರತಸಮಾಪ್ತಿಯ ದಿವಸ ಆ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಟ ಬಡಿಸಬೇಕು ಅದ್ದರಿಂದ ಪೌಷ್ಕರಾಜನನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತು."

ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಆಸೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಉದಂಕನು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎತ್ತನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡನು. ಪುರುಷ ಹೇಳಿದ, "ಉದಂಕ, ಈ ಎತ್ತಿನ ಸಗಣೆ ಹಾಗೂ ಮೂತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸು." ಉದಂಕ ಮನದಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರಗಳು ಅಶುಚಿಯಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಭಾವವನ್ನು ಮನದ ಓದುಗನಂತೆ ಎತ್ತಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪುರುಷನು ಅರಿತು, 'ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳು ಸಹ ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು' ಎಂದ. ಉದಂಕ ಚಿಂತಿಸಿದ, "ನಾನು ನನ್ನ ಗುರುಗಳ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಗುವೆ. ಇವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳುಮಾತಿನ ವಿಹಾರಗಳಿಲ್ಲ." ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಉದಂಕ ಮರುಮಾತನಾಡಿದ ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ. ನಂತರ ಪೌಷ್ಕರಾಜನನ್ನು ತಲುಪಿದ.

ರಾಜನು ಉದಂಕನನ್ನು ಭಕ್ತಿ-ಪ್ರೀತಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ. ಅರ್ಘ್ಯ-ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಉದಂಕನಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇಳಿದ, "ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ನನ್ನ ಮಹಿಷಿಯ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿನ್ನ ಇವಾರ್ಥ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ." ಉದಂಕ ಅಂತಃಪುರದಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಅಲ್ಲಿ ದಾಸ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಮರಳಬಂದು ಆಸಹನೆಯಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ, "ರಾಜನ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ."

ವಾಜ ಹೇಳಿದ. "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಾಣದ್ದೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂದೆಲ್ಲಾ ಎಕೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೋ. ಪತಿವ್ರತೆಯಾದವಳು ಶುಚಿಯಾಗಿರದವರಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಶೌಚದ ಬಗ್ಗೆ ನೀನೇ ಪ್ರಮಾಣ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಃಕರಣದ ಶುಚಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನೇ ಪ್ರಮಾಣ." ರಾಜನ ಮಾತು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಉದಂಕ ತನ್ನ ಕೈತೈದಡೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ. ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಯಿತು. ಎತ್ತಿನ ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಆಚಮನವನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದ. ತಪ್ಪನ್ನರಿತ ಉದಂಕನು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ದಾಸಿಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ದಾಸಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವಳು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಈ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು ತಕ್ಷಣ ಸಂಚುಹೂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಜಾಗ್ರತೆ." ಉದಂಕನು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಜನ ಬಳಿಬಂದ. ಮರಳಲು ಅನುಮತಿ ಕೋರಿದ. ರಾಜ ಹೇಳಿದ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ. ನಿಮ್ಮ ಆಗಮನದಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತಸವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಘೋಷನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು." ಅದಕ್ಕೆ ಉದಂಕ ಹೇಳಿದ, 'ನನಗೆ ತುರ್ತಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆತಿಥ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಗ ಆಗಲಿ' ಎಂದು. ಅದರಂತೆ ತಂದ ಆನ್ನಾದಿ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಉದಂಕ ಅಣಿಯಾದ. ಆದರೆ ಆದಿರ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೂದಲನ್ನು ಕಂಡು ಕೂಡಲೇ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ, "ರಾಜ, ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದವನಿಗೆ ಅಶುಚಿಯಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವೆ. ಅನ್ನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಶುದ್ಧವಾದದ್ದನ್ನು ಬಡಿಸಬೇಕಾದುದು ಧರ್ಮ. ಅಶುದ್ಧವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ತಪ್ಪಾಗಿ ನೀನು ಕುರುಡನಾಗು." ಎಂದನು.

ವಾಜನಿಗೂ ಸಿಟ್ಟು ಕುದಿಯುವ ರಕ್ತದಿಂದ, ಸಿಡಿಯುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ, "ನಿರ್ಮಾಪ್ತವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರಲಿ." ನಂತರ ಉದಂಕ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೂದಲನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಕಾರಣವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಬಂಧನ ಮಾಡದ ದಾಸಿಯಿಂದ ಈ ತಪ್ಪು ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ರಾಜ ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿಕೊಂಡ. "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು." ಉದಂಕನು ಶಾಪವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿದ, "ನನಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಉಶ್ನಾಪವನ್ನು ನೀಡು".

ವಾಜ ಹೇಳಿದ, "ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಪವು ಅರಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಶ್ನಾಪ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತು ಕತ್ತಿಯುಲುಗಿನಂತೆ. ಹೃದಯ ಹೂವಿನಂತೆ. ಕ್ರಿತ್ರಿಯನ ಮಾತು ಹೂವಿನಂತೆ, ಹೃದಯ ಕತ್ತಿಯಂತೆ." ಉದಂಕ ಹೇಳಿದ, "ವಾಜನೇ, ನನಗೆ ನೀಡಿರುವ ಶಾಪದ ಪ್ರತಿದೋಧ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಅನ್ನ ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಶಾಪ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಆದರೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಶಾಪವು

ನನಗೆ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಉದಂಕ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕ ಉದಂಕನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಸನ್ಮಾನಿಯಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಹಾವಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದ ನಂತರ ಉದಂಕ ಕುಂಡಲವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸತ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೋದ. ಬರುವಾಗ ತಕ್ಷಕ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಓಡುತ್ತಿದ್ದ. ಉದಂಕ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ. ತಕ್ಷಕ ಒಂದೆಡೆ ಬಿಲದ ಮೂಲಕ ನಾಗಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ. ಉದಂಕ ದಂಡದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ವಿಶೇಷಶಕ್ತಿಯ ಆವೇಶದಿಂದ ಉದಂಕನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಗೆದು ನಾಗಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನಾಗರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಉದಂಕನಿಗೆ ದೃಶ್ಯವೊಂದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಪ್ಪು-ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ನೂಲುಗಳಿಂದ ಆರುಮಂದಿ ಕುಮಾರರು ಹನ್ನೆರಡು ಅರಗಳ ಚಕ್ರವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಪುರುಷನನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಅವನನ್ನು ಉದಂಕನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಪುರುಷನು ವರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೇಳಿದನು. ಉದಂಕ ಹೇಳಿದ, "ನಾಗರಿಂದ ನನಗೆ ಕುಂಡಲ ಬೇಕು." ಪುರುಷ ಹೇಳಿದ, "ಈ ಕುದುರೆಯ ಪುಷ್ಪಭಾಗವನ್ನು ಉಡು. ನಿನ್ನ ಇವ್ವಾರ್ಧ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಾಗ ಕುದುರೆಯ ಎಲ್ಲ ರೋಮಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ತತ್ಕರಿಸಿದ ತಕ್ಷಕ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತ. ಪುರುಷನ ಅಗಾಧಿಯಂತೆ ಅವನ ಕುದುರೆಯೇರಿ ಉದಂಕ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ತಲುಪಿದ.

ತನ್ನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗುರುಪತ್ನಿಗೆ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನಿತ್ತ. ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಸಾರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಕೇಳಿದ, "ಗುರುಗಳೇ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ." ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು, "ಎತ್ತು ವಿದಾವತ, ಪುರುಷ ಇಂದ್ರ, ಎತ್ತಿನ ಸಗಣೆ ಅಮೃತ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವ ಅಪಾಯಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಬ್ಬರೂ ಧಾತೃ-ವಿಧಾತೃಗಳು, ಬಿಳಿ-ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ನೂಲುಗಳು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳು. ಆರುಮಂದಿ ಕುಮಾರರು ಆರು ಋತುಗಳು. ಚಕ್ರದ ಹನ್ನೆರಡು ಕಡ್ಡಿಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳು. ಆರು ಕಾಲ ಚಕ್ರ. ಅಗ್ನಿಯೇ ಆಶ್ರ. ಅದನ್ನೇರಿತ ಪುರುಷ ಪರ್ವಸ್ಯ. ಇಂದ್ರ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಅಪಾಯವಾಗದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿದ, ಇನ್ನು ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದಿನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು."

ಹೀಗೆ ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದ ಉದಂಕ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಮುಖಮಾಡಿದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ಬೋಧಿ.ಸಂ ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩

೨೫. ಉದ್ಘಾಟನೆ

ದೇವರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಗುರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗುರು ನಮ್ಮನ್ನು ಜೀವನಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪದಂತೆ ನಡೆಸಬಲ್ಲ ನಾವಿಕ. ಅವನಿಗೆ ಬಾಗಬೇಕು. ಬಾಗಿ ಮಾಗಬೇಕು. ಮಾಗಿ ಗುರಿಯಡೆಗೆ ಸಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸಾಗಿದವರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಸರು ಬೇಕು.

ಉದ್ಘಾಟಕ ! ಇದು ಅವನ ಹೆಸರಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಸರು ಆರುಣ. ದೇಶ ವಾಂಚಾಲ. ಗುರು ಆಯೋದ ಧೌಮ್ಯ. ಗುರುಗಳು ಕಾಲಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಶಿಷ್ಯನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆರುಣ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೂರರು. ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನೇ ಮರೆತು ಗುರುಗಳನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದಿದ್ದ.

ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಕಾಲು ಮೂಡಬೇಕು. ತಲೆ ಮೂಡುವುದು ನಂತರ. ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಮೊದಲು ಮೊಳೆತು ಕೈಕಾಲು ನಂತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕಾಲು, ನಂತರ ತಲೆ ಮೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ತೈತ್ತಿರೀಯವು ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. "ಆಚಾರ್ಯಃ ಪೂರ್ವ ರೂಪಂ. ಅಂತೇನಾಸ್ತುತರ ರೂಪಂ."

ಹೀಗೆ ವಾಂಚಾಲರ ಆರುಣ ಧೌಮ್ಯರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಗುರುಗಳೊಮ್ಮೆ ಆರುಣಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದರು, "ಮಗು, ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ನಿಂತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಗದ್ದೆಯ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿಯಂತಿರುವ ಬದು ಒಡೆದು ಹೋಗಿ ನೀರು ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆ." ಎಂದು. ಗುರುಗಳ ಮಾತನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತ ಆರುಣ ಗದ್ದೆಯ ಬಳಿ ಬಂದನು. ಗದ್ದೆಯ ಬದುವು ಒಡೆದು ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ನೀರನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಲು ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿದರೂ ಹರಿವು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ತಾನೇ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿದ. ದಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಿತು. ಬೆಳಗು ಹರಿಯಿತು. ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಗುರುಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಗುರುಗಳು ನೋಡಿದರು. ಆರುಣ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದರು, "ಆರುಣ ಎಲ್ಲಿ?" ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯರು ಹೇಳಿದರು, "ಗದ್ದೆಯ ನೀರನ್ನು ತಡೆಯಲು ತಾವೇ ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಿರಿ." ಆಗ ಗುರುಗಳಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರು, "ಹೌದು ನಿನಗೆ ನಾನೇ ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಆರುಣಿಯ ಆಗಮನವಿಲ್ಲ. ನಾವೇ ಹೋಗಿ ನೋಡೋಣ."

ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಗುರುಗಳು ಹೊರಟ ಬದುವಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಗಿದರು, "ಆರುಣ ಎಲ್ಲಿರುವೆ?" ಗುರುಗಳ ದೃಢ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಗದ್ದೆಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಆರುಣ

ಮೈಮೇಲೆ ಮುಸುಕಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸರಿಸಿ ಮೇಲೆದ್ದ. ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ. "ಗುರುಗಳೇ, ಈ ನೆಲದ ಮಣ್ಣು ನೀರು ತಡೆಯುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ಒಡ್ಡಬೇಕಾಯಿತು." ಎಂದು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಗುರುಗಳು ಪ್ರಮಾದ್ರ್ವನೋಟದಿಂದ ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಆರುಣಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು, "ಮಗು ಆರುಣಿ, ನನ್ನ ಆದೇಶವನ್ನು ವಾಲಿಸುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಮಣ್ಣಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ನನ್ನ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿದೆ. ನನ್ನ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಬರುವನ್ನು ಸಿರಿ ಎದ್ದು ಬಂದೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಉದ್ವಾಲಕನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆ. ವೇದಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿ, ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಬೆಳೆಯಲಿ. ಮುಂದಿನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪಯಣವಿರಲಿ. ಆ ಪಯಣಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುಕುಲದಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಪಯಣ ಬೆಳೆಯಲಿ." ಹೀಗೆ ಗುರುಗಳಿಂದ ಅನುಗೃಹೀತನಾದ ಉದ್ವಾಲಕನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಮುಂದೆ ಅವನನ್ನು ಉದ್ವಾಲಕ ಆರುಣಿಯೆಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಗುರುತಿಸಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸೂ ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ಬೋಧಿಸೂ ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩

೨೬. ಉಪಮನ್ಯು

ಒಮ್ಮೆ ಆಯೋದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶಿಷ್ಯನಾದ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ಕರೆದು "ವತ್ಸ! ನೀನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಉಪಮನ್ಯುವು ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಿತ್ಯವೂ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವೇಳೆಗೆ ಹಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ವೇಳೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ದಪ್ಪಪುಷ್ಪವಾದ ಶರೀರವನ್ನುಳ್ಳ, ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿಗಳು "ಮಗು! ನೀನು ಹೀಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಿಂದಿರುವೆಯಲ್ಲ, ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಉಪಮನ್ಯುವು "ಗುರುಗಳೇ, ನಾನು ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆನು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಮಹರ್ಷಿಗಳು "ಶಿಷ್ಯನೇ, ಪಡೆದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡದೆ ನೀನು ಸೇವಿಸಬಾರದು" ಎಂದರು. "ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ." ಎಂದು ಉಪಮನ್ಯುವು ನಿತ್ಯವೂ ತಾನು ತಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಗುರುಗಳು ಅವನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಂದ ಎಲ್ಲ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಉಪಮನ್ಯುವು ಗೋರಕ್ಷಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಪುನಃ ಗುರುಗಳು ಅವನ ಪುಷ್ಪವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಕಂಡು "ವತ್ಸ! ನೀ ತಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆ. ಹಿಂತಿರುಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ?" ಎಂದರು. "ಗುರುಗಳೇ, ಮೊದಲ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಾನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆನು" ಎಂದು ಉಪಮನ್ಯು ಹೇಳಿದನು. "ಕಂದೆ! ನಿನ್ನ ಈ ವೃತ್ತಿಯು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಹೀಗೆ ಎರಡನೆಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯರಿಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅದರಿಂದ ನೀನು ಲೋಭಿಯಾಗುವೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಉಪಮನ್ಯುವು ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿದ ನಂತರಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗಲೂ ಕೃಶವಾಗಿದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಗುರುಗಳು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು- "ಮಗು ಉಪಮನ್ಯು, ನೀನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಭಿಕ್ಷೆಯೆಲ್ಲವನ್ನು ನನಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ?" ಶಿಷ್ಯನು, "ಗುರುಗಳೇ, ಹಸುಗಳ ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆನು." ಎಂದುತ್ತರಿಸಿದನು. "ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ, ಹಸುಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ." ಎಂದರು ಗುರುಗಳು. ಗುರುಗಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಉಪಮನ್ಯುವು ನಿತ್ಯದಂತೆಯೇ ಪುನಃ ಗುರುಗಳ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಇನ್ನೂ

ಮೈಮೇಲೆ ಮುಸುಕಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸರಿಸಿ ಮೇಲೆದ್ದ ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ. "ಗುರುಗಳಿ, ಈ ನೆಲದ ಮಣ್ಣು ನೀರು ತಡೆಯುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ಒಡ್ಡಬೇಕಾಯಿತು." ಎಂದು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಗುರುಗಳು ಪ್ರೇಮಾರ್ಥನೋಟದಿಂದ ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಆರುಣಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು, "ಮಗು ಆರುಣೆ, ನನ್ನ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಮಣ್ಣಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ನನ್ನ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿದೆ. ನನ್ನ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳದೊಡನೆ ಬರುವನ್ನು ಸೀಳಿ ಎದ್ದು ಬಂದೆಯಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಉದ್ದಾಲಕನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆ. ವೇದಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿ, ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಬೆಳೆಯಲಿ. ಮುಂದಿನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಪಯಣವಿರಲಿ. ಆ ಪಯಣಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುಕುಲದಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಪಯಣ ಬೆಳೆಯಲಿ." ಹೀಗೆ ಗುರುಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿತನಾದ ಉದ್ದಾಲಕನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಮುಂದೆ ಅವನನ್ನು ಉದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿಯೆಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಗುರುತಿಸಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಾ. ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ 2

ಬೋರಿ.ಸಾ. ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ 2

೨೬. ಉಪಮನ್ಯು

ಒಮ್ಮೆ ಅಯೋದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶಿಷ್ಯನಾದ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ಕರೆದು "ವತ್ಸ! ನೀನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಉಪಮನ್ಯುವು ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಿತ್ಯವೂ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವೇಳೆಗೆ ಹಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ವೇಳೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ದಷ್ಟಪುಷ್ಪವಾದ ಶರೀರವನ್ನುಳ್ಳ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿಗಳು "ಮಗು! ನೀನು ಹೀಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಿಂದಿರುವೆಯಲ್ಲ, ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಉಪಮನ್ಯುವು "ಗುರುಗಳೇ, ನಾನು ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಮಹರ್ಷಿಗಳು "ಶಿಷ್ಯನೇ, ಪಡೆದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡದೆ ನೀನು ಸೇವಿಸಬಾರದು" ಎಂದರು. "ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ." ಎಂದು ಉಪಮನ್ಯುವು ನಿತ್ಯವೂ ತಾನು ತಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಗುರುಗಳು ಅವನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಂದ ಎಲ್ಲ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಉಪಮನ್ಯುವು ಗೋರಕ್ಷಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಪುನಃ ಗುರುಗಳು ಅವನ ಪುಷ್ಪವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಕಂಡು "ವತ್ಸ! ನೀ ತಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೇ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆ. ಹಿಂತಿರುಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ?" ಎಂದರು. "ಗುರುಗಳೇ, ಮೊದಲ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಾನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ" ಎಂದು ಉಪಮನ್ಯು ಹೇಳಿದನು. "ಕಂದೆ! ನಿನ್ನ ಈ ವೃತ್ತಿಯು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎರಡನೆಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯರಿಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅದರಿಂದ ನೀನು ಲೋಭಿಯಾಗುವೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಉಪಮನ್ಯುವು ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿದ ನಂತರಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗಲೂ ಕೃತವಾಗದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಗುರುಗಳು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು- "ಮಗು ಉಪಮನ್ಯು, ನೀನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಭಿಕ್ಷೆಯೆಲ್ಲವನ್ನು ನನಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ?" ಶಿಷ್ಯನು, "ಗುರುಗಳೇ, ಹಸುಗಳ ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ." ಎಂದುತ್ತರಿಸಿದನು. "ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಹಸುಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ." ಎಂದರು ಗುರುಗಳು. ಗುರುಗಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಉಪಮನ್ಯುವು ನಿತ್ಯದಂತೆಯೇ ಪುನಃ ಗುರುಗಳ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಇನ್ನೂ

ದಪ್ಪುಪ್ಪುನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದರು. "ಮಗು, ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಸೇವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತೊಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಲನ್ನೂ ಕುಡಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ ?" ಉಪಮನ್ಯುವು, "ಗುರುಗಳೇ! ಕರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಂದಿರಿದ ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಅವು ಚೆಲ್ಲುವ ನೊರೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ನಾನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಪುನಃ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು, "ಇದು ಆವಾದ. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕರುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನೊರೆಯನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಅವುಗಳ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ." ಆರುಣಿಯು "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದನು. ಭಿಕ್ಷುನವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದ, ಪ್ರತಿಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಪಡೆಯದ, ಹಾಲನ್ನೂ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದ ಉಪಮನ್ಯುವು ಹಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಸುವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಎಕ್ಕದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟು, ಕಹಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷಾರವುಳ್ಳ ಎಕ್ಕದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಮಂಕಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿಸದೆ ಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕುರುಡನಾದ ಅವನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಆವಾದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಉಪಮನ್ಯುವು ಹಿಂತಿರುಗದಿರಲು, ಕೋಪಗೊಂಡು ಶಿಷ್ಯನು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನೋ ಎನ್ನೋ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಆಯೋದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅಡವಿಗೆ ಬಂದರು. "ಉಪಮನ್ಯು ಎಲ್ಲಿರುವೆ? ಬಾ" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿ ಕರೆದರು. ಗುರುಗಳ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ ಉಪಮನ್ಯುವು "ಗುರುಗಳೇ, ನಾನಿಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಗುರುಗಳು ಕೂಪದ ಬಳಿ ಬಂದು, "ಕುಮಾರ, ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದೆ" ಎನ್ನಲು, "ಆರ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದರಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟೆನು." ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. "ದೇವವೈದ್ಯರಾದ ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು ಅವರು ನಿನಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವರು." ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅದರಂತೆ ಅವನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, "ಕುಮಾರನೇ, ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ಅಪೂಪವನ್ನು ತಿನ್ನು" ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಉಪಮನ್ಯುವು, "ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಿವೇದಿಸದೆ ಇದನ್ನು ನಾನು ತಿನ್ನಲಾರೆ" ಎಂದನು. ಆಗ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು "ಮಗು, ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ ಸುಪ್ರೀತರಾದ ನಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಅಪೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆವು. ಆಗ ಅವರು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಿವೇದಿಸದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳು ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ನೀನೂ ಮಾಡಬಹುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರೂ ಅವನು ಅವರ

ಉಪಮನ್ಯು

ಮಾತನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ, "ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸದೆ ನಾನು ಸೇವಿಸಲಾರೆ" ಎಂದನು. ಅವನ ದೃಢನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ದೇವತೆಗಳು "ಮಗು, ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಉಕ್ಕಿನ ದಂತಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸ್ವರ್ಣದಂತಗಳನ್ನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆವು. ನಿಗು ಮರಳಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೆಯೇ ಸಕಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ ಆಗುವೆ." ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

ಮರಳಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಕುಮಾರನು ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಬಂದು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದನು. ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, "ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳ ವಚನದಂತೆ ನಿಗು ಸಕಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊಂದುವೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳೂ ಜ್ಞಾನ ನಿನಗೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ಗೋಚರವಾಗುವುವು." ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ 2

ಬೋಧಿ. ಸಂ. ಆದಿವರ್ವ 2

೨೭. ವಿಪುಲ

ಕೆಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೂವಿನಂತೆ ಕೋಮಲವಾದದ್ದು ಅವರ ಮೈ ಮನಗಳು ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ . ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ತಂದೆ, ಗಂಡ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ವೇದವ್ಯಾಸರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಮನು ಮಹರ್ಷಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಶಿಷ್ಯನೋರ್ವ ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಅಪೂರ್ವ ಕಥೆಯಿದು.

ದೇವಶರ್ಮನೆಂಬ ಋಷಿಯಿದ್ದನು. 'ರುಚಿ' ಅವನ ಪತ್ನಿ. ಅವಳ ಪತಿಭಕ್ತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಅವಳ ರೂಪವೂ ಕೂಡ. ಅವಳ ರೂಪಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ದೇವಗಂಧರ್ವರೂ ಮನಸೋತಿದ್ದರು. ಅದು ದೇವಶರ್ಮನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅನುಮಾನ.

ಒಮ್ಮೆ ದೇವಶರ್ಮನಿಗೆ ಯಜ್ಞದ ಸಲುವಾಗಿ ದೀರ್ಘಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ಬಿಂಡಿತ ಇಂದ್ರನಿಂದ ತೊಂದರೆಯು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಕೊನೆಗೆ 'ವಿಪುಲ'ನೆಂಬ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಬಳಿಗೆ ಕರೆದನು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. "ವಿಪುಲ, ನಾನು ಬಹಳದೂರ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ತಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಇವಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರುವನು. ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕು." ವಿಪುಲನು ವಿಶೇಷವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ತೇಜೋವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ, ಸತ್ಯವಾದಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರು ಗುರುಗಳು. ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುಗಳ ಮಾತನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಇಂದ್ರನು ಯಾವ ಯಾವ ರೂಪದಿಂದ ವಂಚಿಸಲು ಬರಬಹುದೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು,

"ಗುರುವರ್ಯಾ, ಇಂದ್ರನು ಯಾವ ರೂಪಗಳಿಂದ ಬರುವನು ?"

"ಮಗು ! ಅವನು ಮಾಯಾವಿ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪವೇಷಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವನು. ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ವಜ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ನಾರುಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟು ಶಿವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ತಾಪಸನ ವೇಷಧರಿಸಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ಸುರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕುರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸಬಹುದು ಮಗದೊಮ್ಮೆ ಬಾಲಕನಂತೆಯೂ, ಮುದುಕನಂತೆಯೂ ಬರಬಹುದು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ

ವಿಪುಲ

ಯಾವುದಾದರೂ ವರ್ಗವನ್ನು ಅವನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವನು ಗಿರಿ, ಹಗ್ಗ, ಹಂಸವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿರೂಪದಿಂದಲೂ, ಸಿಂಹವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿರೂಪದಿಂದಲೂ ಬರಬಹುದು ಮತ್ತು ಕೀಟರೂಪದಲ್ಲೂ ಬರಬಹುದು. ಗಾಳಿಯರೂಪದಲ್ಲೂ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗೃತೆಯಿಂದಿರು."

ವಿಪುಲನು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಕಾವಲಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಯೋಚನಾಬಲ ಹುಟ್ಟಿತು. "ಬಲಾತ್ಕರವೂ, ಮಾಯಾವಿಯೂ ಆದ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಗುರುಪ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಆಶ್ರಮದ ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದರೂ, ಅವನು ಒಳಗೆ ಬರುವುದೇನೂ ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. ಅವನ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಇಂದ್ರನು ಗಾಳಿಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರುಪ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೂ ಕೆಲಸವು ಕೆಟ್ಟಂತದೇ ಅರ್ಥ. ಹೀಗೆ ಕಾವಲು ಕಾಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಪೌರುಷದಿಂದ ಈಕೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಆಗದ ಮಾತು. ಯೋಗಬಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ, ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿದಂತೆಯೇ."

"ಅದೇ ಸರಿ. ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಗುರುಪ್ತಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾವಲಿದ್ದು ಇಂದ್ರನು ಈಕೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು."

"ನನ್ನ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಅನಾಹುತವೇನಾದರೂ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟರೆ, ನಾನೆಂತು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಮುಖತೋರಿಸಲಿ? ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಶಿಷ್ಯರ ಬಿಡರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಾಯಾವಿಯಿಂದ ಗುರುಪ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶವೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ. ಆಕೆಯ ಶರೀರದಲ್ಲೇ ನಾನಿದ್ದರೂ ಕಮಲದಳದ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನಂತೆ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲಮಾತ್ರವೇ ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾತೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದು ಬರುವುದರಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶದೋಷವು ನನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ."

ವಿಪುಲನು ಗುರುಪ್ತಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕುಳಿತನು. ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ರಂಜಿಸಿದನು. ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ನೆಟ್ಟನು. ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಗಂಗೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಕೆಯ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಇದಾವುದೂ ಆಕೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಗುರುಗಳ ಆಗಮನವನ್ನೇ ಇದಿರು ನೋಡುತ್ತಾ ಆಕೆಯ ಶರೀರದಲ್ಲೇ ಅಡಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಅರಿಯದೆ ಹೋದನು. ಕಾಮಮೋಹಿತನಾಗಿ, "ಈಕೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವಳು, ದೇವಶರ್ಮರಲ್ಲಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು." ಎಂದು ತಿಳಿದು ದಿವ್ಯರೂಪಧಾರಿಯಾಗಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಒಳ್ಳೆ ಸುಂದರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು

ಒಳಗೆ ಬಂದಾಗ, ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಆಕೃತಿಯಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟತನಾಗಿ ಕುಮಾರನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಋಷಿಪತ್ನಿಯಾದ ರುಚಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ದೇವದಾಜನು ಮೋಹಿತನಾದನು.

ರುಚಿಯು ಬಂದವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವರಿಲ್ಲದ ವೇಳೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದರೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಎದ್ದು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮುಂದಾದಳು. ಆದರೆ, ಒಳಗಿದ್ದ ವಿಪುಲನಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಬಂದವನು ವಂಚಕ ಇಂದ್ರನೆಂದು. ಆಳೆಯು ಮೇಲೆದ್ದು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲಾಗದಂತೆ ತಡೆಹಿಡಿದನು. ಅವಳಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇಂದ್ರನೇ ಸುಮಧುರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು, "ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ! ನಾನು ದೇವೇಂದ್ರ, ಕಾಮಮೋಹಿತನಾಗಿ ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವೆ. ಸಮಯವು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಸೇರು ಬಾ." ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರಲ್ಲವೇ ತಪ್ಪು ಘಟಿಸುವುದು. ರುಚಿಯು ಒಳಗಿದ್ದ ವಿಪುಲನಿಗೆ ರೇಗಿತು. ಅವನೇ ಈಗ ಆಳೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲವೇ? ಅವಿಚ್ಛಾದ ರುಚಿಯು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಯಾವ ಸೌಮ್ಯ ಹಾವಭಾವವೂ ಇಲ್ಲದ ರುಚಿಯ ದೃಢವಾದ ನೋಟಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ಹೆದರಿದನು. ಭಾಮಿನಿಯ ಈ ದೃಢತೆಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಹುಡುಕಿದನು. ಕೆಲವರು ಹಾಗೇ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಮ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನೂ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾತೂರಯುಕ್ತರುತ್ತಾರೆ. ಆಗವಿದ್ದಾಗ ಅವಾಕ್ಯಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರನ ಚಿಹ್ನೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬವು ಅಡಗಿದಂತೆ ರುಚಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ವಿಪುಲನು ಕಂಡನು. ಅವನ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಇವನ ಮೈ ಬೆವರಿತು. ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಡುಗಿದನು. ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿದನು. ರುಚಿಯ ಶರೀರದಿಂದ ವಿಪುಲನು ಹೊರಬಂದು ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, "ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವವರೆಗೆ ಈಕೆ ನಿನಗೆ ಸಿಗಲಾರಳು." ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರನು ಬಂದ ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ದೇವಶರ್ಮನ ಆಗಮನವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ವಿಪುಲನನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಕೊಂಡಾಡಿ, ಹರಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ವಿಪುಲನು, "ಸರ್ವದಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬೇಕು." ಎಂಬ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡನು.

ಶುಂಭಕೋಗಾಂ ಸೌ ಅನುಶಾಸನ ವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೭೫, ೭೬

ಬೋರಿ.ಸೌ ಅನುಶಾಸನ ವರ್ವ ೮೦-೮೩

೨೮. ರಾಜಾ ಕುಶಿಕ

ಭೃಗುವಂಶದ ಚೈವನಮಹರ್ಷಿಯು ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯೆಂಬುದು ಸರ್ವವಿದಿತವಾದ ವಿಚಾರ. ಆತನೊಮ್ಮೆ ಕುಶಿಕನೆಂಬ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆಗಮನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜನು ಋಷಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಉಭಯಕುಶಲ ವಾರ್ತೆಗಳಿಲ್ಲ ಮುಗಿದವು.

ಚೈವನನು ಕುಶಿಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು, "ರಾಜ, ನನಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕಲಕಾಲವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ."

ಕುಶಿಕನು ಅದು ತನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹೇಳಿದನು, "ಮಹರ್ಷಿಯೇ, ಪತ್ತೇಸಮೇತನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧ. ನಮ್ಮಿಂದ ತಮಗೇನಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನೆರವೇರಿಸುವೆನು. ಈ ರಾಜನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೇವಕ. ಈ ರಾಜ್ಯ, ಕೋಶ ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮದೇ."

"ನನಗೆ ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳೊಂದೂ ಬೇಡ. ನಾನೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದರೆ ನನ್ನ ನಿಯಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಪರಿಚರ್ಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು."

"ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದ ರಾಜನು ಮುನಿಗಾಗಿ ಭವನವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಶಯನಾಸನಗಳನ್ನಿರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಚೈವನನು ತನಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು, "ಮಹರ್ಷಿ, ತಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪದಾರ್ಥವು ಯಾವುದು? ಯಾವುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿ?"

"ರಾಜ, ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡು." ರಾಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು. ಚೈವನನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇವಿಸಿದನು. ನಂತರ,

"ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಲಗಬೇಕು. ನಾನಾಗಿಯೇ ಎಚ್ಚರವಾಗುವವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಡಿ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಎಚ್ಚರಾಗಿರ್ದು ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನೊತ್ತುತ್ತಿರಬೇಕು." ಎಂದನು.

ದಂಪತಿಗಳು ಅದಕ್ಕೊಬ್ಬ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ತಾವಾಗಿಯೇ ಆತನನ್ನು ಎಚ್ಚರಸಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು; ಋಷಿಯು ಎಳೆಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು; ಎಳೆಲಿಲ್ಲ. ಇವರೂ ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಿಯತವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜದಂಪತಿಗಳ ಕಾಲೊತ್ತುವ ಸೇವೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಗಲೂ-ರಾತ್ರಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆಹಾರ-ನಿದ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಬಹಳ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಗದ್ದಲ ಮಾಡದೆ ಅವನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಗ್ಗುಲನ್ನೂ ಬದಲಿಸದೆ ಚೈವನನು ಮಲಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳುರುಳಿದವು. ದಂಪತಿಗಳು ನಿಶ್ರಾಣಾದಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಚೈವನನು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡನು. ಎದ್ದವನು ಹಗಲಿರುಳೂ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡದೆ, ಇದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಎದ್ದು ಎತ್ತಲೋ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಆಹಾರಾದಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕೃಶರಾಗಿದ್ದರೂ, ಬೇಸರಪಡದೆ ಮುನಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಚೈವನನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ರಾಣಾದ ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನ ಬಳಿಕ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತೆ ಮುನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾಣದೆ ಪತ್ತಿಯೊಡನೆ ಅರಮನೆಗೆ ಮರಳಿದನು. ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮಿಂದೇನಾದರೂ ತಪ್ಪಾಯಿತೇ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಂದರೆ ಚೈವನನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮಲಗಿದ್ದನು! ಇಬ್ಬರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡರು. ಮತ್ತೆ ಸೇವೆಗೆ ಮುಂದಾದರು. ಚೈವನ ಮಹರ್ಷಿಯು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಎಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಒಂದುಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಸರವದೆ ಕುತಿಕನು ಆರಂಭದ ದಿನ ಹೇಗೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸೇವೆಗೆ ಮುಂದಾಗಿದ್ದನೋ ಇಂದೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದನು. ಪತ್ತಿಯೂ ಅವನನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೂ ಅನ್ನ-ಪಾನಗಳನ್ನೂ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ತಾನಾಗಿಯೇ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ಮಹರ್ಷಿಯು ಈ ಬಾರಿ ಮಾತನಾಡಿದನು, "ರಾಜ, ನಾನು ಎಣ್ಣೆಯರೆದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು."

ದಂಪತಿಗಳು ಒಡನೆಯೇ 'ಶತಪಾಕ' ವೆಂಬ ಆಮೂಲ್ಯತೈಲವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತಂದು ಅವನ ಮೈಗೆ ಲೇಪಿಸಿದರು. ಚೈವನನಿಗೆ ರಾಜದಂಪತಿಗಳ ಶಾರೀರಿಕಸೃತಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಎನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದದ್ದು ನೇರ ಸ್ನಾನಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದ ರಾಜಯೋಗ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದನ್ನೂ ಮುಟ್ಟದೆ, ಮತ್ತೆಲ್ಲೋ ಮಾಯವಾದನು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಇತ್ತ ತಿರುಗಿದರೆ, ಸ್ನಾನಮುಗಿಸಿ, ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಭೂಷಿತನಾಗಿ, ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಇಬ್ಬರೂ 'ಇದೇನು ವೈಚಿತ್ರ್ಯವೋ!' ಎಂದು ಹರ್ಷಗೊಂಡು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮುನಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ನಾನು ಬಗೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಘಮಘಮಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ರಾಜ್ಯಭೋಗದ ಆ ಎಲ್ಲ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನೂ ಮಹರ್ಷಿಯು ತರಿಸಿದನು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹುಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪೇರಿಸಿಟ್ಟು ಹೊರಿಸಿ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದನು! ಕುಶಕದಂಪತಿಗಳ ಸಹನೆಯು ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು. ಇವರಿಂದ ಮುನಿಗೆ ಆನಂದಿಸಿಗುವುದಾದರೆ ನೆರೆವೇರಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು.

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಹರ್ಷಿಯು ಕಣ್ಣಾರೆ. ಆದರೂ ಅವನಿಗಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಆಹಾರಾದಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾವಾಗ ಏನನ್ನು ಕೇಳುವನೋ ತಿಳಿಯದಲ್ಲ! ಆ ದಾತ್ರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಕಳೆದರು. ಮರುದಿನ ಬಂದ ಚೈವನನು ತನ್ನ ಮತ್ತೊಂದು ಆಸೆಯನ್ನು ರಾಜನ ಮುಂದಿಟ್ಟನು. "ರಾಜ, ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು."

ತಕ್ಷಣ ರಾಜನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಕೇಳಿದನು. "ಮಹಾತ್ಮ, ಯಾವ ರಥವನ್ನು ತರಲಿ? ತ್ರೀಡಾರಥವನ್ನೋ? ಯುದ್ಧರಥವನ್ನೋ?"

"ಶ್ವಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ದ್ವೇಜ - ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕಿರುಗಿಜ್ಜೆಗಳ ನಾಡದಿಂದ ಕೋಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುದ್ಧರಥವನ್ನೇ ತು."

"ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ."

ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಚೂಪಾದ ಮೊನೆಯುಳ್ಳ ಚಾಟಿಯನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮುನಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯಬಾರಂಭಿಸಿದರು.

"ಮಹರ್ಷಿ, ರಥವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯಬೇಕು?"

"ಇಲ್ಲಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೂ ಅದನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ಯಬೇಕು. ಇದಿವಾದವರಿಗಲ್ಲ ನಾನು ಹೊನ್ನನ್ನೂ, ಧನವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು."

ರಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ದಾನಯೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ನಗರದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜದಂಪತಿಗಳು ರಥವನ್ನೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ವ್ಯಸನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹರ್ಷಿಯ ಶಾಪಭಯದಿಂದ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ತುಟಿಬಿಚ್ಚಲಿಲ್ಲ. ಚೈವನನು ರಥದಲ್ಲಿರುವನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಚಾಟಿಯಿಂದ ರಥವನ್ನೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜನನ್ನೂ, ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬರ ಶರೀರವೂ ರಕ್ತಸ್ರವವಾಯಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಇನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಇವನ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು

ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಟಿಯ ವಿಟನಿಂದಾದ, ಶಾರೀರಿಕ ಏನು ನೋವುಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಮಾನಸಿಕವಾದ ನೋವಿನಿಂದಾಗಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಹಾರವೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ತಾಳ್ಮೆಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ರೂಪಧರ್ಮ ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಚೈವನಮುನಿಯೂ ಇವರಿಬ್ಬರ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಸಹನೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. ಅವರ ದೃಢವಾದ ಸೇವಾಭಾವವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದನು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥದ ನೂಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು. ಸ್ನೇಹ ತುಂಬಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದನು, "ರಾಜದಂಪತಿಗಳೇ! ನಮಗಿಷ್ಟವಾದ ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಿ." ಚೈವನನು ಮುಂದುವರೆದು ತನ್ನ ಮೈದು ಕೈಗಳಿಂದ, ಬಳಲಿದ್ದ ಅವರೀರ್ವರನ್ನೂ ಮೈದಡೆವಿ ಸಂತ್ಸೈ ಪ್ರೇಮದ ಧಾರೆಯನ್ನೇ ಹರಿಸಿದನು. ಮುನಿಯ ಪ್ರೇಮಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪುಳಕಿತನಾದ ಕುಶಿಕನು ಹೇಳಿದನು, "ಮಹಾತ್ಮ , ನಿನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ನೀಗಿತು. ನಮಗಿನ್ನೇನೂ ಬೇಡ." ಚೈವನನು ಹೇಳಿದನು, "ರಾಜ, ನಾನಿಂದು ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪತ್ತಿಯೊಡನೆ ನಾಳೆ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು. ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿದೆ." ಅದರಂತೆಯೇ ರಾಜನು ಅರಮನೆಗೆ ಮರಳಿ, ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪತ್ತಿಯೊಡನೆ ಅಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು. ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಅವರನ್ನು ಒಡಿಸದೆ, ಹೊಸ ಯೌವನವೂ, ಮಹೋನ್ನತವೂ ಅವರನ್ನು ಆವರಿಸಿತ್ತು.

ಮರುದಿನ ಮುನಿಯಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವೇ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವರ್ಗವೇ ಧರೀಗಿರಿಯಂತೆ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದನು. ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಆ ವೈಭವವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜದಂಪತಿಗಳು ಚಕಿತರಾದರು. "ಇದು ಸ್ವಪ್ನವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ದಿನದಿನವೂ ಕಂಡು ಮನವು ಮೂಕವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು? ತಪ್ಪುನಿಂದಲ್ಲವೇ? ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ನಾನೂ ಕೂಡ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶರಣಾಗುವುದು, ಅವನ ಸೇವೆಮಾಡಿ ರಥವನ್ನೆಳೆಯುವುದು ಎಂದರೆ ಅದಿನ್ನೊಂಥಕ ಶೇಷಧರ್ಮವಾಗಿರಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮವೇ ಅನುಸರಣೀಯ ಮತ್ತು ಅದೇ ನಿತ್ಯ, ಸತ್ಯ."

ಕುಶಿಕನು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮಹರ್ಷಿಯು ಅವನ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, "ಮಹಾರಾಜ, ಕತ್ತಕುಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಬಯಕೆ. ವರ್ಣಸಂಕರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬಂದವನು ನಾನು. ವಿನಾದರೂ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಶಾಪದ ಮೂಲಕ ನಿನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಸಹನೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

ದಾಖಾ ಕುಶಿಕ

ನೀನೇಗೆ ಕರ್ಮಾಂಧ್ರಿಯುಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣೇಂಧ್ರಿಯುಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಗೆದ್ದವನಾದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳೂ ತೀರಿತು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಯಿಸಿದರೂ ನೀನು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಸೇವೆಯಲ್ಲೇ ಮಗ್ನನಾದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪರಿಣಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಅನಾಮಾನ್ಯ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಲೇ ಗೆದ್ದೆ. ನೀನು ಕುಲವರ್ಧಕನಾಗು. ನಿನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟುವನು. ನಿನ್ನ ಮನದಾಸೆಯು ನೆರವೇರಿತಲ್ಲವೆ ? ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವಂತಹುದು ಇನ್ನೂ ಎನಾದರೂ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ಕೇಳಬಹುದು."

"ಮುಸುಗಳೇ, ಅವು ನನಗೆ ಒಲಿದಿರುವಿರಿ ಎಂಬುವುದೇ ವರ. ಇನ್ನೇನೂ ಬಯಸಲಾರೆ." ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಚೈವನನು ಎನಾದರೂ ಕೇಳಲೇಬೇಕೆಂದಾಗ ಕುಶಿಕನು, "ಅರಿವಿನ ಸಂಪತ್ತು ತುಂಬಿರುವ ಕುಲವು ನನ್ನದಾಗಲಿ. ಸದಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಮನವು ಸಂತಿರಲಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ನಿನಗೂ, ಸಮಸ್ತ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಬರಲಿ?" ಎಂದು ಹರಸಿ ಹೊರಟರು.

ಹೀಗೆ ಚೈವನ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಅನುಗೃಹೀತರಾಗಿ ದಂಪತಿಗಳು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದರು. ನೂರ್ತಾಲ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಿದರು. ಈ ಘಟನೆಯು ಅವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮೭.....೯೧

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೨-೫೬

ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಟಿಯ ಎಟನಿಂದಾದ, ಶಾರೀರಿಕ ಎಲ್ಲ ನೋವುಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಮಾನಸಿಕವಾದ ನೋವಿನಿಂದಾಗಲಿ ಅವರಬ್ಬರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಹಾರವೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ತಾಳ್ಮೆಯೇ ಅವರಬ್ಬರ ರೂಪಧರ್ಮ ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಚೈವನಮುನಿಯೂ ಇವರಬ್ಬರ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಸಹನೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. ಅವರ ದೃಢವಾದ ಸೇವಾಭಾವವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದನು. ಅವರಬ್ಬರ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥದ ನೊಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು. ಸ್ನೇಹ ತುಂಬಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದನು, "ದಾಜದಂಪತಿಗಳು! ನಮಗಿಷ್ಟವಾದ ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಿ." ಚೈವನನು ಮುಂದುವರೆದು ತನ್ನ ಮೃದು ಕೈಗಳಿಂದ, ಬಳಲಿದ್ದ ಅವರೀರ್ವರನ್ನೂ ಮೈದಡವಿ ಸಂಯ್ಕೆ ಪ್ರೇಮದ ಧಾರೆಯನ್ನೇ ಹರಿಸಿದನು. ಮುನಿಯ ಪ್ರೇಮಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪುಳಿತನಾದ ಕುಶಿಕನು ಹೇಳಿದನು, "ಮಹಾತ್ಮ , ನಿನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ನೀಗಿತು. ನಮಗಿನ್ನೇನೂ ಬೇಡ." ಚೈವನನು ಹೇಳಿದನು, "ದಾಜ, ನಾನೊಂದು ಗಂಗಳಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವೆನು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪತ್ತಿಯೊಡನೆ ನಾಳೆ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು. ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿದೆ." ಅದರಂತೆಯೇ ದಾಜನು ಅರಮನೆಗೆ ಮರಳಿ, ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪತ್ತಿಯೊಡನೆ ಅಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು. ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಅವರನ್ನು ಒಡಿಸದೆ, ಹೊಸ ಯೌವನವೂ, ಮಹೋನ್ನತವೂ ಅವರನ್ನು ಆವರಿಸಿತ್ತು.

ಮರುದಿನ ಮುನಿಯಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವೇ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವರ್ಗವೇ ಧರಗಿಳಿದಂತೆ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದನು. ಎಂದೂ ಕಾಗಾದ ಆ ವೈಭವವನ್ನು ಕಂಡ ದಾಜದಂಪತಿಗಳು ಚಕಿತರಾದರು. "ಇದು ಸ್ವಪ್ನವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ದಿನದಿನವೂ ಕಂಡು ಮನವು ಮೂಕವಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು? ತಪ್ಪುನಿಂದಲ್ಲವೇ? ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ನಾನೂ ಕೂಡ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶರಣಾಗುವುದು, ಅವನ ಸೇವೆಮಾಡಿ ರಥವನ್ನೆಳೆಯುವುದು ಎಂದರೆ ಅದಿನ್ನೊಂಥಕ ಶೇಷ್ಯಧರ್ಮವಾಗಿರಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮವೇ ಅನುಸರಣೀಯ ಮತ್ತು ಅದೇ ನಿತ್ಯ, ಸತ್ಯ."

ಕುಶಿಕನು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮಹರ್ಷಿಯು ಅವನ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, "ಮಹಾದಾಜ, ಕತ್ತಕುಲದಲ್ಲಿ ಲ್ರಹತೇಜಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಬಯಕೆ. ವರ್ಣಸಂಕರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬಂದವನು ನಾನು. ಏನಾದರೂ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಶಾಪದ ಮೂಲಕ ನಿನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಸಹನೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

ದಾಖಾ ಕುಶಿಕ

ನೀನೀಗ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಗೆದ್ದವನಾದೆ. ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳೂ ತೀರಿತು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಯಿಸಿದರೂ ನೀನು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಸೇವೆಯಲ್ಲೇ ಮಗ್ನನಾದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪರಿಣಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಅನಾಮಾನ್ಯ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಲೇ ಗೆದ್ದೆ. ನೀನು ಕುಲವರ್ಧಕನಾಗು. ನಿನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟುವನು. ನಿನ್ನ ಮನದಾಸೆಯು ನೆರವೇರಿತಲ್ಲವೆ ? ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ಕೆಳುವಂತಹುದು ಇನ್ನೂ ಎನಾದರೂ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ಕೇಳಬಹುದು."

"ಮುನಿಗಳೇ, ತಾವು ನನಗೆ ಎಲೆವರಿವರಿ ಎಂಬುವುದೇ ವರ. ಇನ್ನೇನೂ ಬಯಸಲಾರೆ." ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಾಯಿಸಿ ಚೈವನನು ಎನಾದರೂ ಕೇಳಲೇಬೇಕೆಂದಾಗ ಕುಶಿಕನು, "ಅರಿವಿನ ಸಂಪತ್ತು ತುಂಬಿರುವ ಕುಲವು ನನ್ನದಾಗಲಿ. ಸದಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನವು ನಂತರಲಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ನಿನಗೂ, ಸಮಸ್ತ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಬರಲಿ?" ಎಂದು ಹರಸಿ ಹೊರಟರು.

ಹೀಗೆ ಚೈವನ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಅನುಗೃಹೀತರಾಗಿ ದಂಪತಿಗಳು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದರು. ನೂರ್ಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಿದರು. ಈ ಘಟನೆಯು ಅವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ವಿಶ್ವಾತುತ್ರನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮೭.....೯೧

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೨-೫೬

ಸುರಾಸುರರ ಕಥೆಗಳು

೨೯. ಸುಂದೋಪಸುಂದರು

ನಾರದರು ಧರ್ಮದಾಯನಿಗೆ ಉಪಾಯವೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಪಜಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ಲತಮ್ಮಂದಿರು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅದರ ತಿರುಳು.

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ 'ನಿಕುಂಭ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸರಾಜನಿದ್ದನು. ರಾಕ್ಷಸನಾದರೂ ಅವನು ತೇಜಸ್ವಿ. ಅವನಿಗೆ ಶೂರವಾದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. 'ಸುಂದ' ಮತ್ತು 'ಉಪಸುಂದ' ಎಂದು ಅವರ ಹೆಸರು. ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವದವರು. ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟಗುಣಗಳೂ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಪರಸ್ಪರ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲೂ ಏಕಮನಸ್ಸಾಗಿದ್ದರು. ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪ್ರಾಣ - ಶರೀರವನ್ನು ಎರಡು ಮಾಡಿಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಗ್ಲತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟರು. ಹಸಿವು - ನಿದ್ರೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದರು. ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮರೆತರು. ಕೇವಲ ವಾಯುಭಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ಎವೆಯಿಕ್ಕದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರು. ಆಗಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶರೀರದಿಂದಲೇ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನ ಜ್ವಾಲೆಯು ಗಗನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಹೆದರಿದರು. ಅವರ ಸಾಧನೆಗೆ ಭಂಗ ತರಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಅವರಿಗೆ ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳ ಆಸೆ ತೋರಿಸಿದರು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹೋದರರ ಮನಸ್ಸು ಕದಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ರಾಕ್ಷಸವೇಷವನ್ನು ಒಬ್ಬನು ಧರಿಸಿದನು. ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳ ವೇಷವನ್ನು ಕೆಲವರು ಧರಿಸಿದರು. ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಮುಂದೆ ಕುಟುಂಬದ ಸ್ತ್ರೀಬಾಲಕರನ್ನು ಶೂಲಪಾಣಿಯಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನು ಎಳೆದುತಂದು ಬಿಳಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರ ಆಶ್ರಂದನವು ಅರಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿತು. ಅದು ಕೇವಲ ಅರಣ್ಯರೋದನವೇ ಆಯಿತು. ಇವಾದರೂ ಅಗ್ಲ-ತಮ್ಮಂದಿರು ದೃಢವ್ರತದಿಂದ ಕದಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳ ಮಾಯೆಯು ಅವರ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲದ ತಪಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಲೋಕ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ವರವನ್ನು ಕೇಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಮುಂದೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೈಮೋಡಿಸಿ ನಿಂತರು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

“ದೇವ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಮಸ್ತಮಾಯೆಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಬೇಕು. ನಾವು ಅಸಮಾನಬಲಾಡ್ಯರಾಗಿ ಕಾಮರೂಪಿಗಳಾಗಬೇಕು. ನಮಗೆಂದೂ ಸಾವೇ ಬರಬಾರದು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.”

ಆಗ ಲೋಕಪಿತಾಮಹನು, “ಸಹೋದರರೆ, ನೀವು ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ವರವನ್ನೂ ಕೊಡುವೆನು. ಆದರೆ ಸಾವನ್ನು ಜಯಿಸುವಂತೆ ವರಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮರತ್ವವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೇನು ಬೇಕೋ ಕೇಳಿ” ಎಂದನು. “ದೇವನಿ! ಹಾಗಾದರೆ, ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಸಹೋದರರಾದ ನಮಗೆ ಮರಣವು ಬರುವುದಾದರೆ, ಅದು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಂದಲೇ ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬರಲಿ. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಜಡವಸ್ತುವಿನಿಂದಲೂ, ಚೇತನಗಳಿಂದಲೂ ನಮಗೆ ಸಾವು ಬರಬಾರದು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು” ಎಂದು ಸುಂದೋಪಸುಂದರು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ವರವಿತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು, ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಹದಾನಂದದಿಂದ ತಮ್ಮ ದಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ವರವಡೆದು ಮರಣದ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಬಂಧುಜನರೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಆರಿಸಿದರು. ಸಂತೋಷಹೂಟವನ್ನು ವಿರ್ಪಡಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದರು. ಆಗಿನಿಂದ ದಾಕ್ಷಸದಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಉತ್ಸವವೇ. ಎಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದರೂ, “ತಿನ್ನಿರಿ”, “ಕುಡಿಯಿರಿ”, “ಆಡಿರಿ”, “ಹಾಡಿರಿ,” ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತರಾದ ದಾಕ್ಷಸರೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದಾಜ್ಯವೇ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತ್ತು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವ ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಬಳಿಕ ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳ ಆಧಿಪತ್ಯದ ಆಸೆಯು ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಉದಿಸಿತು. ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟಿದರು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಒಂದೊಂದೇ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ಭೂಮಿಯು ವಶವಾಯಿತು, ನಾಗರು ಶರಣಾದರು. ದೇವತೆಗಳು ಒಟಕಿತ್ತರು. ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರು ಹತರಾದರು. ಇವರ ದಾಕ್ಷಸಕೃತ್ಯಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದವು. ಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಋಷಿಮುನಿಗಳನ್ನು ‘ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸು ನೀಡುವವರು’ ಎಂದು ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತ ಬಂದರು. ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಚಿಚ್ಚಿಹಾಕಿದರು.

ತಮ್ಮ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರೂಪಧರಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಗಿದ್ದವರನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ವೇದಘೋಷ ಕೇಳದಂತಾಯಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ಸಜ್ಜನರು ಸಂಪೂರ್ಣನಾಶವಾದರು. ಪ್ರಪಂಚವು ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರ ಈ ಅಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರೂ ಇತರ ಗ್ರಹಗಳೂ, ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ, ಅಶ್ವಿನ್ಯಾದಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಕೃಶರಾದರು. ಅಳಿದುಳಿದ ಋಷಿಗಳು,

ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಶರಣಾದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿದನು. ನಂತರ ದೇವಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಕರೆದನು. "ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಈಗಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸು" ಎಂದನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ತಲೆಬಾಗಿರಿದನು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆತ್ಮತ ಸುಂದರವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ. ಮೂರುಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಸೌಂದರ್ಯವು ಆಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಆಪ್ರತಿಮರೂಪವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದನು. ತ್ರಿಲೋಕಸುಂದರಿಯಾಗುವಂತೆ ವರನೀಡಿದನು.

ತಿಲಂ ತಿಲಂ ಸಮಾನೀಯ ರತ್ನಾಣಾಂ ಯದ್ವಿನಿರ್ಮಿತಾ

ತಿಲೋತ್ತಮೇಶ್ವತಃ ತಸ್ಯ ನಾಮ ಚಕ್ರೇ ಪಿತಾಮಹಃ

ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಎಲ್ಲ ಸುಂದರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ತಿಲದಷ್ಟು ಸಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ 'ತಿಲೋತ್ತಮಾ' ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟನು. ಅವಳು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ವಿನೀತಳಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿದಳು, "ಪಿತಾಮಹ, ನನ್ನಿಂದ ಯಾವ ಸೇವೆಯಾಗಬೇಕು?" "ತಿಲೋತ್ತಮ! ನೀನು ಸುಂದೋಪಸುಂದರನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬೇಕು. ನಿನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದ ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು" ಎಂದು ಪಿತಾಮಹನು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು, "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತೆರಳಿದಳು.

ಹೀಗೆ ಅವಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಂದ್ರ, ರುದ್ರ ಮೊದಲಾದವರ ಮನಸೂರೆಗೊಂಡಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡುವ ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವನಿಗೆ ಅವಳು ತಿರುಗಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮುಖವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಶಿವನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳು ದೊರಕಿದವು. ಮೈಯ್ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಣ್ಣಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂದ್ರನು ಅವಳನ್ನೇ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮೈತುಂಬ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಅವನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಾದನು. ಅಂತೂ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಸುಂದೋಪಸುಂದರಿಗೆ ಭೋಗವೇ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ವಿಂಧ್ಯವರ್ವತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಎಲ್ಲ ವಶ್ಯಾರ್ಥವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮಾನಿನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮದಿರಾಸ್ತಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರೊಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

ಹೂ ಕುಯ್ಯುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದಾಡಿದಳು. ಅಗ್ಲತಮ್ಮಂದಿರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಈ ಲಲನೆಯು ಅವರ ಮನವನ್ನು ಕಲಕಿದ್ದಳು. "ಐಮಾತುರಾಣಾಂ ನ ಭಯಂ ನ ಲಕ್ಷ್ಮಿ" ಎಂಬಂತೆ ಭಯ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಗಳ ಜೊತೆ ಇವರು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ

ಸುಂದೋಪಸುಂದರು

ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕುಳಿತ ಜಾಗದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಎದ್ದು ಅವಳ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಅವರ ಆಸೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಮೀರಿತ್ತು. ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಸುಂದನೂ, ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಉಪಸುಂದನೂ ಹಿಡಿದರು. "ಇವಳು ತನ್ನವಳು" ಎಂದು ಒಬ್ಬನು. "ಇವಳು ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವಳು" ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು. ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕಲಹವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. "ಇವಳು ನನ್ನವಳು", "ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನವಳು" ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಅವಳನ್ನು ಎಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. "ನಾನು ಹಿರಿಯನಾದುದರಿಂದ ಇವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ. ನಿನಗೆ ಅತ್ತಿಗೆ. ಇವಳ ಕೈ ಬಿಡು" ಎಂದನು ಒಬ್ಬನು.

"ಇವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ. ನಿನಗೆ ಸೊಸೆ. ಸೊಸೆಯ ಕೈ ಬಿಡು." ಎಂದನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಕಾವೇರುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಪತ್ನಿಯರು, ಉಪಪತ್ನಿಯರು, ದಾಸ-ದಾಸಿಯರೆಲ್ಲ ಎನೋ ಅನಾಹುತವು ಸಂಭವಿಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಓಡಿಹೋದರು. ಇಬ್ಬರ ವಾಗ್ವಾದವು ಗದಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳು. ಭಯಂಕರವಾದ ಗದಾಪ್ರಹಾರವು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಡೆಯಿತು. ಈರ್ವರೂ ರಕ್ತಸ್ರವವಾದರು. ಬಳಲಿದರು. ದೊವ್ವೆಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಸತ್ತರು. ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಂದೋಪಸುಂದರೇಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ನೀಡಿದ್ದ ವರ ಫಲಿಸಿತ್ತು. ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಳು.

ದೇವತೆಗಳು ಅವಳ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. "ಸೂರ್ಯನು ಸಂಚರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ನೀನು ಸಂಚರಿಸುವವಳಾಗು. ಯಾರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ಸು ನಿನ್ನದಾಗಲಿ" ಎಂದು ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಹರಸಿದರು. ಧರ್ಮವು ಮತ್ತೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟರು.

ಮಡದಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಐವರೂ ಸಮನಾಗಿರಿ ಎಂಬುದು ಧರ್ಮದಾಯಿನಿಗೆ ನಾರದರ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು. ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಕಥಾಸಂದೇಶವೂ ಅದೇ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಆದಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೨೯.....೨೩೨

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಆದಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦೧-೨೦೪

೩೦. ಗರುಡೋತ್ಥತಿ

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಜನನಗಳು ಹಲವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪಮುನಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಯು ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೊಂದು ವೈಚಿತ್ರ್ಯ. ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಕ್ಕಿಯು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗಲ್ಲ ದಾಜನಾಯಿತು. ಅದೊಂದು ಕಥೆ. ಅದೇನೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣ.

ಒಮ್ಮೆ ಕಶ್ಯಪಮುನಿಯು ಸಂತಾನಾಣಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಯಾಗವೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮುಷಿಗಳೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದರು. ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುನಿಯು ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಮತ್ತು 'ವಾಲಖಿಲ್ಯಮುನಿಗಳನ್ನೂ ಸಮಿತ್ವವು ಆಯ್ದು ತರಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಇಂದ್ರನು ಅಧಿಕದೇಹಬಲವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ಸಮಿತ್ತಿನ ದಾತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ. ಅದನ್ನೊಂದು ಹೊರೆಮಾಡಿ, ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಹೊತ್ತುತ್ತದ್ದನು. ಅವನು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ವಾಲಖಿಲ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮುತ್ತುಗದ ಗಿಡದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅದರ ಭಾರವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದಾದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದನ್ನೂ ದಾಟಲಾರದೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಗು ಬಂದಿತು. ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡೇ ಮುಂದುವರಿದನು.

ವಾಲಖಿಲ್ಯರಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರ ಮನವೂ ನೊಂದಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ತವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಇಂದ್ರನನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಹೊಸ ಇಂದ್ರನು ಬಲಾಡ್ಯನೂ, ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವವನೂ, ಇಪ್ಪಬಂದ ಕಡೆ ಹೋಗಿಬರುವವನೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಹೋಮವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದು ಭಯಗೊಂಡನು. ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ತಪೋಬಲವು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನನ್ನೂ, ತನ್ನ ಸ್ನಾನವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಕಶ್ಯಪರಲ್ಲಿ ಶರಣಾದನು. ಕಶ್ಯಪನು ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನಿತಿತನು. ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಹೇಳಿದನು, "ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲವೆ ಇಂದ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

ಮುನಿಗಳೆ! ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನೀವು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ದಯಮಾಡಿ ಶಾಂತರಾಗಿ. ಇಂದ್ರನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ."

¹ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು - ಕೃತಚೈತ್ರನ ಅರ್ಧಭಾಗದಷ್ಟು ಕುಳ್ಳಗಿನ ದೇಹವುಳ್ಳ ಮುಷಿಗಳು.

ವಾಲಖಿಲ್ಕರು ಕಶ್ಯಪನ ಮಾತಿಗೆ ಗೌರವವಿತ್ತು ಹೇಳಿದರು. "ಮುಖವರ್ಯರ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಇಂದ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತಲೂ, ನಿಮ್ಮ ಸಂತಾನವು ಇಂದ್ರಸಮವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ಹೋಮದ ಫಲವನ್ನು ನಿಮಗೇ ಅರ್ಪಿಸುವೆವು. ನಿನ್ನ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿ."

ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪುತ್ರಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಪತ್ನಿ ವಿನತೆಯನ್ನು ಕಶ್ಯಪರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ. "ಇಬ್ಬರು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಪುತ್ರರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವರು." "ಅವರು ವಾಲಖಿಲ್ಕರ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಭುವಾಗುವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವರು. ಒಬ್ಬನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗುವನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವನು." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೆದರಿದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲು, "ಇಂದ್ರ, ಅವರು ನಿನಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ ನಡೆಯುವರು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವರು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮನಾಗುವನೆಂದರೆ, ಅವನು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಮೆರೆಯುವನು. ಇವರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪದವಿಗೆ ಲೋಪಹಾರರು" ಎಂದರು.

"ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಯಾವ ಸಜ್ಜನರನ್ನೂ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಬಾರದು. ನಿನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕಿಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದುದು ಸತ್ಪುರುಷರ ನಾಲಿಗೆಯೆಂದು ತಿಳಿ. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದ ನಡೆ." ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನತೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರು. ಮೊದಲ ಪುತ್ರನು ತೊಡೆಗಳು ಮೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ 'ಅನೂರು' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದು, ಸೂರ್ಯದೇವನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾದನು. ಅವನೇ ಅರುಣದೇವ. ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಗರುಡ. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಇವನು ಪಕ್ಷಿರಾಜನಾದನು. ವಾಲಖಿಲ್ಕರ ಸಂಕಲ್ಪವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಗರುಡನಿಂದ ಲೋಕೋದ್ಧಾರವಾಯಿತು. ಅವನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ವಾಹನವಾದನು.

ಕುಂಭಲೋಕ. ಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೧

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೭

೩೦. ಭೀಮ - ಬಕ

‘ಬಕ!’ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಏಕಚಕ್ರ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ನಡುಕಿ!

ಬಕನೆಂಬ ನರಭಕ್ಷಕನ ಹಾವಳಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದಿತ್ತು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಅವರ ಉತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಆರನೆ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕರವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆಯುವ ದಾಜು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ; ಬದಲಾಗಿ ಬಕನೊಡನೆಯೇ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ . “ನಮ್ಮಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪೀಡಿಸಬೇಡ. ಬದಲಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ತಿನ್ನು ನೀನು ತಿನ್ನಬೇಕಾದವನನ್ನು ನಾವು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಲಿಪಶುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಂತೂ ಬಕನ ಹಾವಳಿಯು ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಆರಗಿನಮನೆಯ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಏಕಚಕ್ರನಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ತಮಗೆ ಮನೆ ನೀಡಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಳುತ್ತಿರುವ ಧ್ವನಿಯು ಭೀಮಸೇನನಿಗೂ, ಕುಂತೀದೇವಿಗೂ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದ, “ಆಯ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಿಂದ ಆಳುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಿಹರಿಸೋಣ. ನಾನು ಹೋದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಕೋಚ ಪಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸು.”

ಕುಂತಿಯು ಒಮ್ಮೇಲೆ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಲು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು, “ನನ್ನ ಜೀವನ ದುರಂತವೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಈ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ನೀನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನೂ ಬಲಿಹೊಡಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಗೆಳತಿ. ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲ. ಗತಿ. ಮಗಳನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು, ಹೌದು! ಆದರೆ ಬಲಿ ಕೊಡಬಾರದು. ಮಗ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅವನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನಾವು ಸಾಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಅವನು ಸಾಯಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ, ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಡಗಿನಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರನ್ನು ಬಲಿಹೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಾಕ್ಷಸನ ಹಸಿವನ್ನು ತಣಿಸೋಣ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.”

ಆಗ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿದಳು, “ಆರ್ಯಪುತ್ರ, ಹುಟ್ಟಿದವ ಸಾಯಲೇಬೇಕು. ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ, ಮಗಳು ಈ ಎಲ್ಲರೂ (ಆತ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ) ತನಗಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ. ನೀನು ಬದುಕಿರಬೇಕು ನಾನು ಸತ್ತು ಪತಿಯ ಹಿತವನ್ನಾಚರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವಿಲ್ಲದೆ ನಾನೊಬ್ಬಳೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಲಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೇ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ.”

ಮಗಳು ಹೇಳಿದಳು- "ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಬೇರೆಯವರ ಸ್ವತ್ತು ಆದುದೋ ಆಗುವುದರ ಬದಲು ಇಂದೇ ಆಗಲಿ. ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ತವ್ಯವೇನು? ಪೋಷಕರ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಬಲಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಬಲಿಯಾಗುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬಹುದು. ಕರ್ತವ್ಯ ಕಡೋರವಾದರೆ ಹೃದಯ ಮೃದು. ಆ ಹೃದಯದ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕನು ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಆಯುಧದಂತೆ ಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದ "ಅಮ್ಮ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಈ ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದು ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಆಗ ಮೂರು ಜನರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ದುಃಖದ ನಡುವೆಯೂ ಮಂದಹಾಸವೊಂದು ಮಿಂಚಿತು. ಈ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮೋಡದ ನಡುವೆ ಮಿಂಚು ಸುಳಿದಂತೆ, ದುಃಖ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹನೀಯವೆನಿಸಿತ್ತು. ತೀರ ಅಸಹನೀಯವಾದ ದುಃಖವುಳ್ಳವರು ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದೇ ಕುಂತೀದೇವಿಯು ದುಃಖ ಒಂದು ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು ದುಃಖದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಕ್ಷಸನಾದ ಬಕನ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದನು. "ಇಂದು ಸಮ್ಮ ಸರಿದಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ದುಃಖ." ಎಂದನು.

ಕುಂತಿ ಹೇಳಿದಳು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ, ದುಃಖಿಸಬೇಡ. ನನಗೆ ಮಂತ್ರಬಲವುಳ್ಳ ಐದು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬದಲು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಧೀರಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. "ತಾಯಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪ್ರಾಣ ಬಲಿಹೊಡೆಲಾರೆ." ಆದರೆ, ಕುಂತೀದೇವಿಯ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದನು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕುಂತಿ ಭೀಮನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಟನೆ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ ಧರ್ಮರಾಜನು ಭೀಮನ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದ. ತಾಯಿಯಿಂದ ಬಕಾಸುರನ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ, "ಅಮ್ಮ! ಭೀಮನನ್ನು ನಂಬಿ ನಾವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವನನ್ನು ಇಂತಹ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನೀನೇಕೆ ಇಂತಹ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದೆ?"

ಕುಂತಿ ಹೇಳಿದಳು, "ಭೀಮನ ಬಲ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ಅವನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಲ್ಲೆ. ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಭಯ ಬೇಡ."

ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳ ಧರ್ಮರಾಜ ಹೇಳಿದ, "ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿದೆ. ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ದುಡುಕಿನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ." ಮರುದಿವಸ ಭೀಮ ಸರ್ವಸನ್ನದ್ಧನಾದ. ಆಹಾರದ ಬಂಡಿಯೂ

ಹೊರಟಿತು. ಆದರೆ, ಅದು ಬಕನಿಗಲ್ಲ! ಭೀಮನಿಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಗಾಡಿಯ ತುಂಬ ಅನ್ನ ಮಾಂಸ, ವ್ಯಂಜನ ಮೊದಲಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಭೀಮನು ಬಂಡಿಯನ್ನೇರಿ ಬಕನ ಬಳಿ ಹೊರಟ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಳೆಗಳ ದಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅವನ್ನು ಕಟಕಟಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ದಾಖುತ್ತಾ ಸಾಗಿದ. ಬಕನ ಗುಹೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಸಮಯ ಮೀರಿದರೂ ಆಹಾರ ಬರದಿರುವುದರಿಂದ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ ಬಕ ಹೊರಬಂದಾಗ ಭೀಮನ ಆಹಾರಭಕ್ಷಣೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಬಕನಿಗೆ ತುಂಬ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಭೀಮನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಧಾವಿಸಿದ. ಭೀಮ ಅವನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಕನ ಅಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಗೆ ಭೀಮನು ಶಾಂತನಾಗಿದ್ದ. ತಿಂದದ್ದು ಅರಗಿ ಮೈಯಲ್ಲಿರ್ದು ಕಸುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಲು ತಿನ್ನುವಾಗ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಬೇಕು! ಹೀಗಾಗಿ ಭೀಮ ವ್ಯಗ್ರನಾಗಿಲಿಲ್ಲ. ತಿಂದಿದ್ದ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಆತಮನ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ಭೋಜನವಿಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದ. ನಂತರ ಬಕಾಸುರ-ಭೀಮಸೇನರು ಒಂಟಸಲಗಗಳಂತೆ ಭೇಟರವಾಗಿ ಹೋದಾಡಿದರು.

ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮನಿಗೆ ಬಕ ಸಮನಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಕನನ್ನು ಭೀಮಸೇನ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಮರಗಳು ಬೇರು ಸಹಿತ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದವು. ಬಂಡೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. ಭೀಮ-ಬಕರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳಾಗಿ ಮೆರದವು. ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಬಕಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಭೀಮ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ, ಅವನ ವಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದತ್ತಿ ಗರಗರನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ಬಕನ ಆಯುಷ್ಯ ತೀರಿತು. ಅವನ ಅನುಚರರಾದ ದಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರೂ ಭೀಮಸೇನನ ಭಯದಿಂದ ಏಕಚಕ್ರನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿದರು. ಭೀಮನು ಬಕನ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಏಕಚಕ್ರ ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅವನ ಶವವನ್ನು ದಿಡ್ಡಿಬಾಗಿಲಿಗೆ ನೇತು ಹಾಕಿದ. ಬಕನ ಶವವನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾಗರೀಕರು ಭೀಮನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಮೃತ್ಯುಸಂಕಟ ನಿವಾರಣೆಯಾಯಿತೆಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟರು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದವರು ಭೀಮನು ನರಭಕ್ಷಕನನ್ನು ಕೊಂದು ಮಾಡಿದ ಉಪಶಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಆಹಾರವನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಏಕಚಕ್ರನಗರದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಜೀವಿಸಿದ ನಂತರ ವಾಂಡವರು ಪಾಂಡಾಲ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೧....೧೭೮

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೩-೧೫೨

೩.೨. ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ರ

ಗುರುಗಳನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಲೇಬಾರದು. ಗುರುಗಳ ಕೋಪ ನಮ್ಮ ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಎಂತಹವಾದರೂ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೋಪವುಂಟುಮಾಡಿ ಸುಖಿಗಳಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸದರ್ಶನವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ.

ಇಂದ್ರ ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಗಳಾದ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಬಂದಾಗ ಎಳಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳು ಇಂದ್ರಸಭೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನರಿತು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋದ. ಆದರೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳು ಅದನ್ನೊಪ್ಪದೆ ಅವನಿಂದ ದೂರವಾದರು.

ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪುರೋಹಿತರು. ಅವರಿಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರ ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ದೂರಾದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಮತ್ತೊರ್ವ ಪುರೋಹಿತರ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ತೃಷ್ಣಪ್ರಜಾಪತಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ವಿಶ್ವರೂಪನನ್ನು ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ. ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಇಂದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪನನ್ನೇ ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ವಿಶ್ವರೂಪನಾದರೋ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯವರು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ದೈತ್ಯರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ . ಈ ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹದಿಂದ ಕೃದ್ವನಾದ ಇಂದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಇದರಿಂದ ತೃಷ್ಣಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಇಂದ್ರನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ. ಅವನ ಜನನಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡುತ್ತಾ "ಇಂದ್ರಶತ್ರೋ ವರ್ಧಸ್ಯ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಗ್ನಿಗೆ ಆಹುತಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಸ್ವರವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ 'ಇಂದ್ರನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವ ಮಗ ಹುಟ್ಟಲಿ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒದಗಿತು. ಒದಗಿತು. ಬಳಿಕ 'ವೃತ್ರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಇಂದ್ರದ್ವೇಷಿಯಾದ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನು ತಂದೆಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದ. ಇಂದ್ರಸಹಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ವೃತ್ರನ ಭಯದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಪಲಾಯನಗೈದರು.

ಮತ್ತೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೊರೆಹೋದರು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಆಯುಧಕ್ಕಾಗಿ ದಧೀಚಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ದಧೀಚಿಯು ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಧಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ದಧೀಚಿಯ ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ಅವರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಆಯುಧಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಯುಧವೂ ಒಂದು. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ವೃತ್ರನಡೆಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ವೃತ್ರನೊಂದಿಗಿನ ದೇವತೆಗಳ ಯುದ್ಧ ಡೋಲಾಯಮಾನವಾಗತೊಡಗಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಜಯ ದೇವತೆಗಳ ಕಡೆಗಾದರೆ, ಮಗದೊಮ್ಮೆ ದೈತ್ಯರ ಕಡೆಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರೂ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ರರು ಸ್ನೇಹಿತರಾದರು. ಆ ಸ್ನೇಹದ ಗರ್ಭದೊಳಗೆ ಶತ್ರುತ್ವ ಜಾಗೃತವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ತಂತ್ರದ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪುನಃ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೊರೆಹೋದನು. ವಿಷ್ಣುವೇವನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ, "ಇಂದ್ರನೇ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗೆ ತಂತ್ರ ಅವಶ್ಯ. ಪ್ರತಿತಂತ್ರವೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವೇ ಆಗಿದೆ. 'ಸಾಮದ ಸರಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡವಿರಲಿ. ಸಮುದ್ರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಓಡಾಡುವಾಗ ಗೆಳೆತನದ ಸಲುಗೆ ಇರಲಿ ; ಹಾಸ್ಯದಿಂದಲೇ ಕಲಹ ಮುಂದುವರೆಯಲಿ. ಅನಂತರ ನಾನು ವಜ್ರನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತಿಘಾತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳ ಬಗೆಗೂ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಲಿ." ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಅದರಂತೆ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ರರು ಆಯುಧದ ಬಗೆಗೂ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. "ಒಗಗಿರದ, ಹಸಿಯಾಗಿರದ, ಕಲ್ಲಲ್ಲದ, ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲದ, ಅಸ್ತವಲ್ಲದ, ಶಸ್ತ್ರವಲ್ಲದ ಆಯುಧದಿಂದ, ಬೆಳಗ್ಗೆಯೂ, ರಾತ್ರಿಯೂ ಆಗಿರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದರೆ ಮಾತ್ರ ವಧ್ಯನಾಗಲಿ" ಎಂದು ವೃತ್ರ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಿದರು ; ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಋಷಿಗಳಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬಾಳಿತು. ಇಂದ್ರ - ವೃತ್ರರು ಒಪ್ಪಂದದ ಬಗೆಗೆ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಇಂದ್ರ-ವೃತ್ರರು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು ವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಸಂಧಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ, "ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಗುವ ಅವಕಾಶ ಇಂದೇ ಬಂದಿದೆ" ಎನ್ನಿಸಿತು. ಮುಸ್ಸಂಜೆ ಎಂದರೆ ಬೆಳಗ್ಗೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಸಂಜೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೊರೆ ಇದೆ. ಅದು ಒದ್ದೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಒಗಗಿದ್ದುದೂ ಅಲ್ಲ. ಕಠಿಣವೂ ಅಲ್ಲ. ಮೃದುವೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ನೊರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ವಜ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ಇಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ನೊರೆಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಅಟಕ್ಕಾಗಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ವೃತ್ರನನ್ನು ಹೊಡೆದ. ವೃತ್ರಾಸುರನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ಬಲಗೊಂಡ ನೊರೆಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಹತನಾದ. ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಾದ ದೋಷವೂ ತನ್ನ ದುಷ್ಕೃಪಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತ.

¹ ಸಾಮ-ದಾನ-ಭೇದ-ದಂಡ ಎಂದು ದಂಡನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳು. ವ್ರೂದ್ಧವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

ಎಂಧ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ತ

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦
ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯ - ೧೮

೨೨. ಮಾತರಿ

ಮಾತರಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಾರಥಿ. ಅವನಿಗೊಬ್ಬಳು ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಹೆಸರು 'ಗುಣಕೇಶಿ.' ಅವಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸುಕಾದಾಗ ತಂದೆ ಚಿಂತಿಸಿದ. ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೊಬ್ಬ ಚಂದದ ವರ ಬೇಕೆಂದು. ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾದ ವರನನ್ನು ಅವನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹಾಗಾದೇ ಬೇರಡೆಯೂ ಹುಡುಕಬಾರಂಭಿಸಿದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ. ಅದರಂತೆ ಒಂದು ಕುಭೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಯಾತ್ರಾಭಿಯಾನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ. ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಕೇಶಿಗೆ ಅನುರೂಪನಾದ ವರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲೂ ವರನ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ತೊಡಗಿದ. ನಾಗಲೋಕದ ಕಡೆ ಹೊರಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾರದರೂ ಸ್ಥಿತರು. ನಾರದರು ಮಾತರಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವರುಗಾದೇವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಾರದ-ಮಾತರಿಗಳಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾದ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ ನೆರವೇರಿತು. ವರುಗನ ಅನುಜ್ಞೆ ಪಡೆದು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಿತ್ತು. ಹಿರಣ್ಯಪುರವೆಂಬ ದೈತ್ಯದಾನವರ ನಗರವೂ ಒಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವ ಯುವಕರೂ ಮಾತರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಮಾತರಿಯ ಮನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಯುವಕರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆತನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಹಾಂತತ್ವವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಸುಪರ್ಣಪುರವನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದ. ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿರುವ ಗರುಡನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಾತರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಬೇಸರಿಸದೆ ನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ರಾತೃಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸುರಭಿಸಂತತಿಯ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಿಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಾತರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿದಾನ್ವೇಷಣೆಗೊಂದು ಭೋಗವತಿಗೆ ಸಾಗಿದರು. ಅದು ನಾಗರ ಆವಾಸ. ಅಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ನಾರದರು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಕನೇಂಬ ನಾಗನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಸುಮುಖನೇಂಬ ವರನನ್ನು ಮಾತರಿಯು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. ಸುಮುಖನನ್ನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗೆಗೆ ಅವನ ತಾತನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆರ್ಯಕನು ಮಾತರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, "ಅಯ್ಯಾ ಇಂದ್ರಸಾರಥಿ, ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದು ನನ್ನ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವೇನೋ ಹೌದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಗ ಚಿಕ್ಕರನನ್ನು ಗರುಡ ಕೊಂದು, ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಸುಮುಖನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಅತ್ತಾಯುವೂ, ಬಲಿಷ್ಠನೊಂದಿಗೆ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವನೂ ಆದ ಸುಮುಖನಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ ?" ಎಂದನು.

ಮಾತಲಿ ನಾರದರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, "ನಾರದರೇ, ಈ ಸುಮುಖನನ್ನೇ ಆಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನೀವೇ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ನಾರದರು ಆರ್ಯಕನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಹೇಳಿದರು, "ಓ ಆರ್ಯಕನೇ, ಇವನು ಮಾತಲಿ. ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಾರಥಿ. ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಇವನ ಪ್ರಿಯಗಳೆಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಇಂದ್ರನ ತಮ್ಮ ಉಪೇಂದ್ರನೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ಆತನ ವಾಹನ ಗರುಡನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿಂತೆ ಬೇಡ. ಈ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಸಮ್ಮತಿ ಇರಲಿ." ಆರ್ಯಕ ನಾರದರ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅನುಮತಿಸಿದ. ತದನಂತರ ನಾರದ-ಮಾತಲಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಂದ್ರನ ಬಳಿ ಹೋದರು. ಆಗಲೇ ಉಪೇಂದ್ರನೂ ಜೊತೆಗಿದ್ದ. ಇಂದ್ರ-ಉಪೇಂದ್ರರ ಬಳಿ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ನಿವೇದನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಇಂದ್ರನು ಅಭಯವಿತ್ತ. ಗರುಡನನ್ನು ಮನಗೊಳಿಸಿ ಸುಮುಖನ ಮರಣಭಯವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ವಿಷ್ಣುವೂ ಅಭಯವಿತ್ತ. ಓಗೇ ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರ ಬೆಂಬಲದಿಂದಾಗಿ ಮದುವೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಗರುಡ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಕುಪಿತನಾದ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನೇ ಗಡೆ ಗಡೆ ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ಇಂದ್ರನ ಬಳಿ ಬಂದು ಕೇಳಿದ,

"ಇಂದ್ರ! ಇದು ಅನ್ಯಾಯ. ನನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನೇಕೆ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡೆ. ಸರ್ಪಗಳು ಗರುಡಪಕ್ಷಿಗಳ ನಿಸರ್ಗದತ್ತ ಆಹಾರ . ನಿಸರ್ಗದ ನಿಯಮವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ನೀನಾರು? ಹಾವುಗಳಲ್ಲದೇ ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಸಿಯುವ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ನೀಗಳು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ."

ಇಂದ್ರ ಶಾಂತನಾಗಿ ಹೇಳಿದ, "ಪಕ್ಷಿವಾಹನೇ, ಸುಮುಖನಿಗೆ ದೀರ್ಘಜೀವನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಾನಲ್ಲ. ಉಪೇಂದ್ರನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಉಪೇಂದ್ರ ನಾರಾಯಣನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಸುಮುಖನ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಿದ್ದರೆ ಉಪೇಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಬಹುದು." ಗರುಡ ಉಪೇಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡ. ಆಗ ಉಪೇಂದ್ರ ಮೌನವಾಗಿದ್ದ. ಗರುಡ ತನ್ನ ಪದಾಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾದ. ಆಗ ಉಪೇಂದ್ರ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಗರುಡನ ಮೇಲಿಟ್ಟ. ಆ ಕೈಯ ಭಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲೂ ಗರುಡ ಅಸಮರ್ಥನಾದ. ಗರುಡನಿಗೆ ಆಗ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಮಿತಿಯ ಅರಿವಾಯಿತು. ಉಪೇಂದ್ರನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿದ. ಗರುಡ ಗರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮುಖನ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರತೊಡಗಿದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೪

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯೬ - ೧೦೩

೩೪. ತ್ರಿಪುರದಹನ

ತಾರಕಾಕ್ಷ, ಕಮಲಾಕ್ಷ, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಜನ ಅಸುರರು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ನಾಲೊಗ್ಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಅವರಿಗೆ ಮೈದೋರಿದ. ಮೂರೂ ಜನರು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ 'ಅವಧ್ಯತ' ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾಲೊಗ್ಗ ಹೇಳಿದ, "ಅಸುರರೇ, ಈ ಜಗದಲ್ಲಿ ಸಾಯದೇ ಉಳಿಯುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಯದಂತೆ ಇರುವುದು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ನಿಯತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಧ್ಯತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ". ಆಗ ಮೂರು ಜನರೂ ಮತ್ತೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ವರ ಕೇಳಿದರು.

"ಚತುರ್ಮುಖನಾದ ದೇವನೇ, ಮೂವರಿಗೂ ಸಂಚಾರಿನಗರಗಳನ್ನು ಕೊಡು. ಅವು ಯಾರಿಂದಲೂ ಭೇದ್ಯವಾಗಬಾರದು. ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಭೇದ್ಯವಾಗಬಾರದು. ಬಯಸಿದಾಗ ಮೂರೂ ಪುರಗಳು ಒಟ್ಟಿಗಿರಬೇಕು. ಬಯಸಿದಾಗ ಬೇರೆಯಾಗಬೇಕು. ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಪುರಗಳು ಒಂದಾದಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಒಂದೇ ಬಾಳಾದಿಂದ ಪುರಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಮೃತ್ಯುಬರಬೇಕು." ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಈ ರೀತಿಯ ವರವಿತ್ತು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದ. ನಂತರ ಮೂರೂ ಜನ ಅಸುರರು ಶಿರಿಯಾದ ಮಹಾಮಯನನ್ನು ಕರೆದು ಮೂರು ಸಂಚಾರಿ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆದೇಶವಿತ್ತರು. ಮಯನು ಮೂರು ಜನರ ಆದೇಶದಂತೆ ಮೂರು ಪುರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಬಂಗಾರದ, ಬೆಳ್ಳಿಯ, ಕಬ್ಬಾದ ನಗರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಾರಕಾಕ್ಷ, ಕಮಲಾಕ್ಷ, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿಗಳು ಪಡೆದರು. ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಣವು ದ್ಯುಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಟ್ಟಣವು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಾದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ನಗರವೂ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡು ಅಸುರರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕರಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಮೂರೂ ಜನರು ವರದಿಂದ ಗರ್ವಿತರಾಗಿ ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಅಸುರರು ಲಕ್ಷ-ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಕ್ಷ, ಕಮಲಾಕ್ಷ, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಷ್ಕಿಗಳು, ರಾಜರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಾರಕಾಕ್ಷನಿಗೆ ಹರಿ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನೂ ಸಹ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೊಲಿಸಿ 'ಅಮೃತದ ಭಾವಿಯನ್ನು' ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಆ ಅಮೃತದ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಮೇಲುಗೈ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಪೂರ್ವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅವರು ಅವಧ್ಯರಾಗಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಲೋಕಗಳ ಸಹಜಸಂವಿಧಾನ, ಕಾನೂನುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ತ್ರಿಪುರರಹಸೆ

ಮುಂದು ಎಲ್ಲರ ಬಾಳೆಯನ್ನೂ ಕಡಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹೇಳಿದ, "ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ರುದ್ರದೇವನು ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ. ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ಧೇಶ ನೆರವೇರುವುದು." ಅದರಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ರುದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಮಹಾದೇವನು ದೇವತೆಗಳ ಉದ್ಧೇಶವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅಭಯವಿತ್ತನು. ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡುಗುವ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ರುದ್ರನಿಗೂ ಮಾತುಕತೆಯಾಯಿತು. ನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮ-ರುದ್ರರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಋಚಿಗಳ ಮಹಾಸಭೆ ನಡೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು. "ನಾನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಮಹಾನ್ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ರುದ್ರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ತ್ರಿಪುರ-ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಲೋಕವು ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈಗ ರುದ್ರನೇ ಗತಿ".

ನಂತರ ಈಶ್ವರನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಸರಿಯೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಲೇಬೇಕು. ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ತ್ರಿಪುರ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ." ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಾಗಿ ಹೇಳಿದರು, "ಮಹಾದೇವ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಲವೂ ನಿನಗೊಂದಿಗಿರುವುದು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಲ ಸೇರಿದರೆ ಅವರ ಬಲದ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ." ಅದರಂತೆ ಮಹಾದೇವನು ಎಲ್ಲರ ಬಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸನ್ನಾಹಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಶಿವನ ಯುದ್ಧನಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವನು ದೇವಶಿಲ್ಪಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ.

ಸಕಲ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಭೂಮಿಯೇ ರಥವಾಯಿತು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸೊಗವಾಯಿತು. ಮರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮೇರುಗಿರಿಯೇ ಛತ್ರವಾಯಿತು. ಸಮುದ್ರ ಕಡಾಣಿಯಾಯಿತು. ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರು ಚಕ್ರಗಳಾದರು. ಗಂಗೆ-ಸರಸ್ವತಿಯರು ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳಾದವು. ಆಹವನೀಯ, ದಕ್ಷಿಣ, ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿಗಳು ರಥನಿಯಂತ್ರಣದ ಚಾವಟಿಗಳಾದವು. ಒಷಧಿ-ಬಳ್ಳಿಗಳು ಗಂಟೆಗಳಾದವು. ನಾಗಗಳು ರಥಗಳ ಅಲಂಕಾರವಾದವು. ಮಾಸ, ಋತು, ಆಯನ, ತಿಥಿಗಳು ಅಲಂಕಾರಗಳಾದವು. ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದಗಳು ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳಾದವು. ಪದಗಳು ಕುದುರೆಗಳ ಅಲಂಕಾರವಾದವು. ವೇದದ ಆರು ಅಂಗಗಳಾದ ಶೀಘ್ರಾ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು ನಿರುಕ್ತ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಕಲ್ಪಗಳು ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಗವಾದವು. ಪ್ರಣವಮಂತ್ರವು ಚಾಟಿಯ ಕೋಲಾಯಿತು. ಮಿಂಚು, ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲುಗಳೇ ಬಿಲ್ಲಾದವು, ಗ್ರಹಗಳೇ ಕವಚವಾದವು.

ಭೂತಾಕಾಶವೇ ದ್ವಜದ ಉರುಗೋಲಾಯಿತು. ಋತುಗಳೆಂಬ ಆರುಗಂಟುಗಳುಳ್ಳ ಸಂವತ್ಸರವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲದಾತ್ರಿಯೆಂಬುದೇ ಹುರಿ(ನಾಣು)ಯಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಮೂರ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಿವನೆದುರು ನಿಂತವು. ಇಂತಹ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ. ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ ಸಾರಥಿಯಾದ. ತನ್ನ ಜಟಿಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ಚರ್ಮಹೊದ್ದು ಕಮಂಡಲು ಬಿಟ್ಟು, ಚಾಟಿ ಹಿಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ರುದ್ರ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗಿ, ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪುರಗಳೂ ಒಂದಾದವು. ರುದ್ರನೂ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು ಛೇದಿಸಿದ. ಕೊನೆಗೂ ತ್ರಿಪುರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮೂರು ಜನ ದೈತ್ಯರು ನಾಶವಾದರು. ರುದ್ರದೇವನು ಅಂದಿನಿಂದ ತ್ರಿಪುರಾರಿ ಎನಿಸಿದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಕರ್ಣಾವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೭

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಕರ್ಣಾವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೪

೩೫. ಕುಂಡಧಾರನ ಕರುಣೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮಪಿತಾಮಹರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನಷ್ಟೇ. ಒಮ್ಮೆ ಹೀಗೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

“ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳು ಮೂರು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಉತ್ತಮ ರೂಪವಾಗಿ ವೇದಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷಲಾಭವೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ” ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಉಪಖ್ಯಾನವಿದು.

ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಬಡವನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೊಬ್ಬನು ಅರ್ಥಕಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಸದಾ ಹಣಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲೇ ಅವನಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಅವನ ಸಂಪಾದನೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆಷ್ಟೆ ಕೊನೆಗೆ ಬೇಸತ್ತು. “ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು ನಾನು ಪೂಜಿಸಲಿ? ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ದೇವತೆ ಯಾರು.” ಎಂದು ಗೋಳಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಅನುಚರನಾದ ಮೇಘಪುರುಷನು ಕಂಡನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಕುಂಡಧಾರ. ಅವನ ಮೇಲೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಇವನು ನನಗೆ ಧನ ನೀಡಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ-ದೀಪಾದಿಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಿದನು.

ತೃಪ್ತನಾದ ಕುಂಡಧಾರನು ಇವನಿಗೇನಾದರೂ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದನು. ಅಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಿದ್ರಿಸಿದ್ದಾಗ ಕುಂಡಧಾರನ ತೇಜಸ್ಸು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅದರ ಬಲದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ರಶ್ಮಿಗಳಾದವು.

ದೇವತೆಗಳು ಸತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಜನರಿಗೆ ಧನಕನಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ದುರ್ಜನರಿಂದ ಅವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಕಂಡನು. ಆಗ ಕುಂಡಧಾರನು ಬಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳು “ಕುಂಡಧಾರ! ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಲು ಕುಂಡಧಾರನು ಮಧ್ಯಮಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾದ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ತೋರಿಸಿ, “ದೇವತೆಗಳೆ, ಇವನಿಗಾಗಿ ನಾನು ಧನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಲಾರೆ. ಇವನ ಬುದ್ಧಿಯು ಸದಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ.” ಎಂದು ಬೇಡಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ಕುಂಡಧಾರನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

• ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡನು. ಕುಂಡಧಾರನು ತನಗಾಗಿ ಧನವನ್ನು ಬೇಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ವೇದನೆಯು ಅವನಿಗಿತ್ತು. ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ಹಣ್ಣು-ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ತಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಬುದ್ಧಿಯು ದೃಢವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಬರೀ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಧ್ಯಾನನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

ಕುಂಡಧಾರನ ಕರುಣೆ

ನಂತರ ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬರೀ ನೀರನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಂತರ ಬರೀ ವಾಯುಭಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂವತ್ಸರಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಅವನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ನುಡಿದ ನುಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಸತ್ಯವಾಗತೊಡಗಿದವು. ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದಾಗ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ತನಗೊದಗಿದೆಯೆಂದರಿತನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅಪೂರ್ವಶಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕುಂಡಧಾರನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಕುಂಡಧಾರನು ಹೇಳಿದನು, "ಅಯ್ಯ. ನಿನಗೀಗ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯು ಬಂದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಧನವುಳ್ಳ ರಾಜರು ಮುಂತಾದವರ ಗತಿಯೇನೆಂದು ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊ."

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು. ಹಣದ ಆಸೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ರಾಜರು ನರಕದಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು.

ಪುನಃ ಕುಂಡಧಾರನು ಹೇಳಿದನು, "ನೋಡು ! ಹಣದ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದವರ ಪಾಡನ್ನು ! ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿ ಧನವನ್ನೇ ಬೇಡಿದ್ದರೆ, ಇವರಂತೆಯೇ ನೀನೂ ಪತನಗುತ್ತಿದ್ದೆ . ನೀನು ನನಗೆ ತೋರಿದ ಭಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ದುಃಖಕಾರಣವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನಗಾಗಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದೆ."

"ಅರ್ಥದ ಆಸೆಯೂ ಕಾಮವೇ. ಅವಶ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಆಸೆಪಡುವ ಅತಿಕಾಮಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿದಂತೆಯೇ ! ಈಗಲೂ ನೀನು ಬಯಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯ, ಕೋಶಾದಿಗಳನ್ನು ನಾನು ನೀಡುವೆ."

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು, "ದೇವ ! ಅಂದು ನೀನು ನನಗಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬೇಡದಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ನೋವಾಗಿತ್ತು . ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು , ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹೋದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವೆಯಾ?" ಕುಂಡಧಾರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಉತ್ತಮಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. "ಧರ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಅದರ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳೂ ಅವೈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ." ಎಂದು ಭೀಷ್ಮರು ಮುಗಿಸಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಶಾಲಿವರ್ಹ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೬೬

ಬೋಧಿಸಂ. ಶಾಲಿವರ್ಹ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬೬

ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಥೆಗಳು

೩೬. ನಾರಾಯಣೇ

ಭಾರತದೇಶದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಲ್ಲೂ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಬಹುಪತಿಯರಿದ್ದದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಕಾದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ್ದು ಇಲ್ಲ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಸಂಭವವೊಂದು ನಡೆದರೆ, ಅದು ಅಧರ್ಮ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನವೂ ಸಲ್ಲ.

ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಂತೆ ಮಹಾಭಾರತದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಐವರು ಪತಿಯರು. ವ್ಯಾಸ, ಕೃಷ್ಣ, ಭೀಷ್ಮರಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಡೆದದ್ದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬಾರದಿರುತ್ತದೆಯೇ? ಪಂಚಪಾಂಡವರೂ ಇದು ಹೀಗೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನೆಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಗೊಂದು ಮಿತಿಯುಂಟು. ಅವನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದೂ ಒಂದು ಉಂಟು. ದೈವ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ? ದ್ರೌಪದಿಯ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅನೇಕಾರಣಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ದ್ರೌಪದಿಯ ಸ್ವಯಂವರವಾಗಿದೆ. ಕುಂತಿಯೇನೋ ಅರಿಯದೆ "ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಐವರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಭಕ್ತಿಯೇನೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾಳೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ತಂದೆ ದ್ರುಪದನೂ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. "ಮುದ್ದು ಮಗಳನ್ನು ಐವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆ? ಅವಳೇನಾಗಬೇಕು?" ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವ್ಯಾಸರೇ ಅವರ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ನೀಗಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ರೌಪದಿಯ ಗತಜನ್ಮದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು.

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಈ ದ್ರೌಪದಿಯು 'ನಾರಾಯಣ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಸೌಂದರ್ಯಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಪತಿವ್ರತೆ. ಸೇವೆ, ನಿಷ್ಕೆಗಳನ್ನೇ ತಪ್ಪೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದವಳು. ಅವಳ ಪತಿ ಮೌದ್ಗಲ್ಯ. ಅವನು ಭಯಂಕರ ಕುಪ್ಯದೋಗಿ! ಮೇಲಾಗಿ ವೃದ್ಧ! ಈ ವೃದ್ಧದೋಗಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮೂಳೆ-ಚರ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇದ್ದದ್ದು ಶರೀರದಿಂದ ಆಸಹ್ಯವಾದ ದುರ್ಗಂಧವು ಹೊರಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಕುಪ್ಯದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಮುದುಕನ ಶರೀರವು ಸುಕ್ಕು ಬಿಡಿತ್ತು. ತಲೆಗೂದಲು ನರೆತಿತ್ತು. ಅವನ ಸ್ವಭಾವವೂ ಕಟುವಾಗಿತ್ತು. ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತಸ್ವೇ ಆಲ್ಲ ಜೊತೆಗೆ ಮುಂಗೋಬಿ ಕೂಡ. ಹೀಗೆ ಶರೀರವಿಕಾರವುಳ್ಳ ಪತಿಯನ್ನು ನಾರಾಯಣಿಯು ಕೊಂಚವೂ ಆಸಹ್ಯ ಪಡದೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೊರಗಿನ ಸೌಂದರ್ಯದಂತೆಯೇ ಅವಳ ಅಂತರಂಗವೂ ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು. ಶುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನಿತ್ಯವೂ ಪತಿಯು ತಿಂದು ಮಿಗಿಸಿದ ಎಂಜಲನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೊಳೆತ ಹೆಚ್ಚಿರಲು

ಅನ್ನದಲ್ಲೇ ಉದುರಿಬಿತ್ತು. ಇವಳು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಳು. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮನೋವಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಉದುರಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಬೆರಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಎಂದಿನಂತೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಉಣ್ಣಲು ತೊಡಗಿದಳು. ಮೌದ್ಗಲ್ಯನು ಅವಳನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪತ್ನಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯು ಅವನಿಗೆ ಮುದವನ್ನು ತಂದಿತು. ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಅವನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪತ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಪ್ರಿಯೆ! ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು." ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಕೋರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕಬಾರಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಹೇಳಿದನು, "ಶೋಭನಾಗಿ! ನಾನು ವೃದ್ಧನೂ ಅಲ್ಲ, ರೋಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಸ್ವಭಾವವು ಕಠಿಣವೂ ಅಲ್ಲ, ಕೋಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಚಪಲಚಿತ್ತನಂತೂ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಮುನಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಸೋತೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲಿ? ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಸು."

ದಮಯಂತಿಯ ಮಗಳಾದ ನಾಲಾಯಣಿಯು ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, "ನೀನು ಮಹಾತ್ಮ, ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಸೆ ಇರುವುದು. ನೀನು ಐದು ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ರಮಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದೇ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ನನ್ನ ಆಸೆ." ಮೌದ್ಗಲ್ಯನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಐದು ಶರೀರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಪುನಃ ಒಂದೇ ಶರೀರ ಪಡೆಯುವನು. ಹೀಗೆ ನಾಲಾಯಣಿಯನ್ನು ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ರಮಿಸುವನು. ಅವನು ಆಗಾಗ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ದಂಪತಿಗಳು ಶಚಿಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅಮೃತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವನು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೇರುವಿನಲ್ಲಿ ನಲಿಯುವರು. ಅಕಾಶಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುವರು. ನಾಲಾಯಣಿಯೂ ಪತಿಗೆ ಸಮರ್ಥಳಾದ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ತಪಸ್ಸಿದ್ದಿಯಿಂದ ಅವಳೂ ದೇಹಾಂತರಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುನಿಯು ಯಾವ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸುವನೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶರೀರವನ್ನು ಇವಳೂ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮುನಿಯು ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರ್ವತರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ, ಅವಳು ನದಿಯಾಗಿ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವಳು. ಅವನು ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮರವಾದರೆ, ಇವಳು ಲತೆಯಾಗಿ ಬಳುಕುತ್ತ ಮರವನ್ನು ತಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಐದು ಪತಿಯೊಡನೆ ಇರುವುದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಅವನನ್ನೇ ಭಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಬಹಳಕಾಲವಿದ್ದರು. ವರ್ಷಗಳು ಕ್ಷಣಗಳಂತೆ ಕಳೆದಿದ್ದವು.

ಮೌದ್ಗಲ್ಯನಿಗೆ ಕಾಮಭೋಗದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವನ ಮನವು ವೈದಾಗ್ಯದತ್ತ ಹರಿಯಿತು. ಅವನು ಮುಮುಕ್ಷುವಾಗಿ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತನು. ಆದರೆ

ನಾಲಾಯಗೇ

ನಾಲಾಯಗೇಗೆ ಆತ್ಮಪ್ರತಿ ಅವಳಿಗನ್ನೂ ಭೋಗದ ಆಸೆ ತೀರಿದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಪತಿಗೆ ತನ್ನ ತೀರದ ಆಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಮೌದ್ಗಲ್ಯನು ಅವಳ ಆಸೆಗೆ ಬೇಡುತ್ತಾ ಶಾಪವಿತ್ತನು, "ನೀನು ದ್ರುಪದರಾಜನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟು. ಐವರು ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಪಡೆಯುವವಳಾಗು" ಎಂದನು.

ಮೌದ್ಗಲ್ಯನ ಶಾಪದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ನಾಲಾಯಗೆಯು ದ್ರೌಪದಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾಲಾಯಗೇಗೆ ಶಿವನು ಐವರು ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ವರವಿತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಯಮನೂ ಅವಳಿಗೆ ವರವಿತ್ತಿದ್ದನು. ದ್ರುಪದನ ಪತಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಐವರು ಪತಿಯರಾಗಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಳು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕರ ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವಳು ಬಹುಪತಿಯರನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಅವಳ ಒಬ್ಬನೇ ಪತಿಯ ಅಂಶವು ಇತರ ಗಂಡಂದಿರಲ್ಲೂ ಉದ್ಭವವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಅವಳು ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವಳು ದೋಷಮುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಭಗವಂತನ ಭೂಭಾರವಿಳಿಸುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವೊಂದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು.

ದ್ರೌಪದಿಯಂತೆಯೇ 'ಜಟಿಲ'ೆಯೆಂಬವಳು ಸಪ್ತಮುಖಿಗಳಿಗೆ ಏಕಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ 'ವಾರ್ಷ್ವಿ' ಎಂಬುವವಳು 'ಪ್ರಚೇತಸ್' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನ ಹತ್ತುಮಂದಿ ಸೋದರರನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದಳು. ಈ ರೀತಿಯ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ಲೋಕೋದ್ಧಾರವೇ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರಿಗೆ ಭಗವದನುಗ್ರಹವೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸರು ದ್ರುಪದ - ಕುಂತಿಯರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಜನ್ಮ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಅಧಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೧೨.....೨೧೩

೩೭. ಗೃಹಿಣಿ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠ

ಧರ್ಮವು ಪ್ರಥಮವು ಪುರುಷಾರ್ಥ. ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳೂ ಧರ್ಮಮೂಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಮುನಿಯೊಬ್ಬ ಧರ್ಮಸೂಕ್ತವನ್ನು ಸ್ವಧರ್ಮನಿರತನಾದ ಪತಿವ್ರತೆಯೊಬ್ಬಳಿಂದ ಅರಿತ ಪ್ರಸಂಗವಿದು.

ಕೌಶಿಕನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯುವಕನಿದ್ದ. ಆತನು ಶ್ರೇಷ್ಠತಪಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ವೇದ-ವೇದಾಂಗಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದನು. ಅವನೊಮ್ಮೆ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವೇದವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಯು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ ಮಲವು ಇವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಕೌಶಿಕನು ಕೋಪಗೊಂಡನು. ಕೆಂಗಣ್ಣಿನಿಂದ ತಲೆಯತ್ತಿ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ಹಕ್ಕಿಯು ಉರಿದು ಬೂದಿಯಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿತು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಆ ವೃತ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನಕರವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದರ ಮರಣಕ್ಕೆ ದುಃಖಗೊಂಡನು. ಅವನಿಗೀಗ ತನ್ನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವುಂಟಾಯಿತು. ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಆಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನಲ್ಲ ಎಂದು ನೊಂದುಕೊಂಡನು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಒಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು "ಭಿಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿ" ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. "ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲಬೇಕು" ಗೃಹಿಣಿ ಒಳಗಿನಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಭಿಕ್ಷೆ ತರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಸಿದಿದ್ದ ಪತಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಆತನ ಸೇವೆಗೆ ಮುಂದಾದಳು. ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪಾದ್ಯವನ್ನೂ, ಆಚಮನಕ್ಕೆ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ ನೀಡಿ ಕೂರಲು ಆಸನವನ್ನೂ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಅವನಿಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸಿ ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿ-ಗೌರವಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ಪತಿಯ ಆದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದಳು. ಪತಿಯು ತಿಂದು ಮಿಗಿಸಿದ ಶೇಷಾನ್ನವನ್ನೇ ತಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪತಿಯನ್ನೇ ದೈವವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಪತಿಯನ್ನು ಮೀರದವಳಲ್ಲ. ಸರ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ಪತಿಯನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತಾ, ಅವನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಪತಿವೇದಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವಳು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದವನನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಳು. ಪತಿಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಧಟ್ಟನೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದವನ ನೆನಪಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಥಾವೃತ್ತರ ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದಿತ್ತು ಹೇಳಿದನು, "ನನಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಕೊಡದೆ, ಮುಂದೆ ಹೋಗಲೂ ಬಿಡದೆ ಹೀಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆಯಲ್ಲಾ. ನ್ಯಾಯವೇ ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಾಯಿಸುವುದು ಸರಿಯೆ ? ಧರ್ಮವನ್ನರಿಯದವಳೇ ನೀನು." ಎಂದನು.

ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾದ ಮುನಿಗೆ ಬಹಳ ಶಾಂತಳಾಗಿ, ವಿನಯದಿಂದ ಈಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು,

ಗೃಹಿಣಿ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠ

"ಮುನಿವರ್ಯ, ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು. ನೀನು ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಪತಿಯೂ ಹುಡು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಅವನ ಉಪಚಾರವನ್ನೇ ನೋಡಬೇಕಾಯಿತು."

ಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು, "ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಿಂತಲೂ ಪತಿಯೇ ದೊಡ್ಡವನೇನು? ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅಧರ್ಮ. ಇದ್ದುಗಳ ಶಕ್ತಿ-ಇಾಮರ್ಯಗಳು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವರು ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಮಾನರು. ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದರೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ದಹಿಸುವರು." ಈಕೆಯು ಅವನ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಕಂಡು ಒಳಗೊಳಗೇ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು, "ಮಹರ್ಷಿ, ನಾನು ಧರ್ಮವನ್ನರಿಯದವಳಲ್ಲ. ಪತಿಸೇವೆಯೆಂಬ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದವಳು. ಮುನಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಕೋಪವು ಮುನಿಗಳ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಕೋಪದಿಂದ ಕಾಂತಿಯು ಕುಂದುವುದಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನ ಕೋಪವು ನನ್ನನ್ನೇನೂ ಮಾಡಲಾರದು. ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟೊಡನೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋದ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಭಾವಿಸಬೇಡ. ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಆ ಘಟನೆಯು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಕ್ರೋಧವು ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರದೊಳಗೇ ಅಡಗಿರುವ ಶತ್ರು. ಯಾವನು ಕ್ರೋಧ-ಮೋಹಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವನೋ ಅವನು ಸಾಧಕನಲ್ಲವೇ?"

"ಮಹರ್ಷಿ, ಧರ್ಮವು ಹಲವು ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ನೀನೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವನು. ಆದರೂ ಅದರ ರಹಸ್ಯಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾನು ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮಿಥಿಲೆಯ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು."

ಪತಿವ್ರತೆಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ತನಗಿದ್ದ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ತೊರೆದನು "ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಗೊಂಡೆನು. ಪತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ನೀನು ಆ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಗತದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವಷ್ಟು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದು ತಪ್ಪಾದರೂ ನನಗೆ ಒಳತೇ ಆಯಿತು. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಧರ್ಮದ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುವೆನು. ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೌಶಿಕನು ಹೊರಟನು.

ಕೌಶಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನರಿತಿದ್ದ. ಪತಿವ್ರತೆಯು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಹಿರಿಮೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಾಧಕಿಯಾಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ. ಅವಳ ಮಾತಿನಂತೆ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನರಿಯಲು 'ಧರ್ಮವ್ಯಾಧ'ನ ಬಳಿ ಹೊರಟ.

ಬಹಳ ಉದ್ದದ ಹಾರಿ ಸಪಟಿ, ಜನಕನ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದ. ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನನ್ನು ಕಾಣುವ ತವಕದಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಗೆಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅತ್ಯಂತ ರಿಗ್ಭಯನಾದ. ಅವನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಲ್ಲ ನಿರ್ಮಾಣ ಹೊಂದಿದ್ದವು. "ನಾವು

ಯಾವುದನ್ನು ಏನು ಎಂದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಆದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ .” ಎಂದುಕೊಂಡ. ಕಾರಣ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧ ಕಟುಕ. ಮಾಂಸದಂಗಡಿಯ ಮಾರಿಕ. ಅವನು ವ್ಯಾಪಾರದ ಗದ್ದಲಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಮೇಲೆ , ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತಂದೆಯರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ತನಗಾಗಿ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಂಡು, ಬಂದ ಕಾರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದ. ಕೌಶಿಕನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ, “ ಅಯ್ಯಾ ! ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ. ನಿನಗಿಂತಹ ಕಟುಕನ ಕೆಲಸ ಯೋಗ್ಯವೇ ?” ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದ,

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ! ಇದು ನನ್ನ ಕುಲಕಸುಬು. ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಧರ್ಮ. ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಆಚಾರ, ಸತ್ಯ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನ ಮತ್ತು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಸೇವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು. ಉಳುವುದು , ವ್ಯಾಪಾರ , ಪಶುಸಂಗೋಪನ ಇವುಗಳಿಂದ ಲೋಕದ ವೃತ್ತಿ ಸಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತಿಯು ಹೊರಗಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ. ಒಳಗಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವು ಮುಖ್ಯ. ಹೊರಗಿನ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡಿ , ಒಳಗಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಳಿಯಬಾರದು. ಹಿಂಸೆ, ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಮನುಷ್ಯರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಶಕ್ತಿಹೀನ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಧರ್ಮ ಬೇರೆ. ಬೆಳೆಯುವ ಹಂತದ ಧರ್ಮ ಬೇರೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಮಿತಿ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ವಮೋಗುಣಗಳ ಸಂಘರ್ಷವೇ ಜೀವನ. ಇವುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುವುದೇ ಮೋಕ್ಷ.”

“ಅಯ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ನನಗೆ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿದೆ. ಕಾರಣ ನನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ದೇವನ ಚಲ ಪ್ರತಿಮೆಯಾದ ತಾಯಿ , ತಂದೆಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆರಾಧನೆ ಸಾಗಿದೆ. ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಗ್ನಿ , ಗುರುಗಳು ಇವರು ಅತ್ಯಂತ ಮಾನ್ಯರು. ಇವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಿದವ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು , ತಪಸ್ಸಿಗಂದು ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದೆ. ಇಂತಹ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ . ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರನ್ನು ಸೇವಿಸು . ತಪಸ್ಸಿದ್ದನಾಗು.” ಎಂದ. ಹೀಗೆ ಕೌಶಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಾಧ್ವಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ , ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನಿಂದ ಉಪದೇಶಪಡೆದು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನಾದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦೯...೨೧೯

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೬ -೨೦೩

೩೮. ಮಾಧವೀ

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಶಿಷ್ಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಾಲವನೂ ಒಬ್ಬ. ಅವನು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಗುರುಕುಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಾಗ, ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿ "ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿ" ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲು ಗುರುವಿಗೇನೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಿದುದರಿಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತುಸುಕೋಪಗೊಂಡು, "ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗೆ ಒಂದು ಕಿವಿ ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಎಂಟು ನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸು." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ ಗಾಲವನು ಮಿತ್ರನಾದ ಗರುಡನನ್ನು ಜೊತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಂಪಾದನೋಪಾಯವನ್ನರಸುತ್ತ ಹೊರಟನು.

ಊರು, ದೇಶಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಉಪಾಯವೂ ಕಾಣದೆ ಸಮರ್ಥ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಯಾಚಿಸುವುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಹಾಗೆಯೇ ಯಯಾತಿ ಎಂಬ ರಾಜನ ಬಳಿ ಬಂದರು. ರಾಜನು ಋಷಿಮಾರನನ್ನೂ ಪಕ್ಷಿರಾಜ ಗರುಡನನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಒಂದು ಕಿವಿ ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಿದ್ದು ಬಿಳಿಯಾದ ವರ್ಣವಿರುವ ಎಂಟು ನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದರಿತ ಅವನು ಬಂದವರಿಗೆ ಆಶಾಭಂಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಪಾಪವೆಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಬಹಳ ಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಯಯಾತಿಯು ಬಂದವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು,

"ನಿಮಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡದೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ನನಗದು ಇಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಾಲವ, ನನಗೊಬ್ಬಳು ಮಗಳಿರುವಳು. 'ಮಾಧವೀ' ಎಂದು ಅವಳ ಹೆಸರು. ಅವಳು ತವರನ್ನೂ ಗಂಡನ ಮನೆಯನ್ನೂ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲವಳು. ಅಸಾಧಾರಣಾರೂಪದಿಂದ ದೇವಕನ್ಯೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳನ್ನು ವರಿಸಲು ಆನೇಕ ರಾಜರೂ, ದೇವಗಂಧರ್ವರೂ ಆಸೆಪಡುತ್ತಿರುವರು. ನನ್ನ ಕುಲವಿಯನ್ನು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸುವೆನು. ಅವಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಯೋಗ್ಯನನ್ನು ವರನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿ ವಿವಾಹಮಾಡು. ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸು. ಅವಳಿಗೊಂದು ವರವಿದೆ. ಒಬ್ಬನನ್ನು ವರಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೂ ಅವಳು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಂದ ಒಬ್ಬನು ಪುತ್ರವೆಂತನಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ

ಮಾವ ರೋಷವೂ ಬಾರದು."

"ಯಜ್ಞ-ದಾನಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ವೈಯಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೀನಿಗೆ ಕೊಡುವೆ. ಅವಳೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ಸಂತೋಷವಿಂದ ನಿನನ್ನನ್ನಸರಿಸಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವಳು. ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

"ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವರನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹರ್ಯಶ್ವನಂಬ ದಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಹರ್ಯಶ್ವನು ಇವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ದಾಜನು ಗಾಲವನಿಂದ ಮಾಧವಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಕನ್ಯಾಕುಲ್ಯವಾಗಿ ಅವನು ಆವೇಶಿಸಿರುವ ಕಂಕವಿಯುಳ್ಳ ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರಿತನು.

ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದ ದಾಜನು ಕೇವಲ ಸಂತಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ವರಿಸುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ಪುತ್ರಸೂಚನವನ್ನು ಪಡೆದಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಕನ್ಯಾಕುಲ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕಂಕವಿಯುಳ್ಳ ಇನ್ನೊಂದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಗೆ ವಿವಾಹಮಾಡಿ, ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಸವಾಗಿ ದಾಜನ ಪಕ್ಕಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು, ಪುತ್ರಜನನವಾದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಹಿಂದಿರುಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು.

ಹರ್ಯಶ್ವನು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಸುಖಕ್ಕಾಗಳುಳ್ಳ ಅವಳನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಇವಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೆಂದರಿತನು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಾದ ಮಗಳನ್ನು ಅವಳಿಂದ ಪಡೆದನು.

ವಿವಾಹವಾಗಿ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಗಾಲವನು ದಾಜನ ಬಳಿ ಬಂದನು. ದಾಜನೂ ಸಂತಾನದಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದನು. ಮಾಧವಿಯೂ ತಿರುಗಿ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಗಾಲವನ ಜೊತೆ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಿದಳು.

ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಯೊಡನೆ ಕುಶೀರಾಜನಾದ ದಿವೋದಾಸನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ದಾಜನಿಗೆ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಮಹಾವೀರ್ಯವಂತನೂ, ಧರ್ಮಶೀಲನೂ ಆದ ದಿವೋದಾಸನು ಗಾಲವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದನು. ಅನೇಕ ರಾಜರಿಂದಾಗಲೂ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಇವರು ಬಂದುದು ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷ ತಂದಿತು. ಮಾಧವಿಯನ್ನು ವರಿಸುವುದು ಗೌರವದ ವಿಷಯವೆಂದೇ ದಿವೋದಾಸನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಮಾಧವಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಆನಂದಪಟ್ಟಳು.

ದಿವೋದಾಸನೂ ಹರ್ಯಶ್ವನಂತೆಯೇ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವರಿಸಿದನು. ದಿವೋದಾಸ - ಮಾಧವಿಯರು ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದರು. ಅವಳಿಗೆ 'ಪ್ರತರ್ದನ'ನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಹೊರಡಲನುವಾದಳು. ಗಾಲವನು

ಮಾಧವೀ

ಬಂದು ರಾಜನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪಡೆದನು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು, ಮಾಧವಿಯೊಡನೆ ಹೊರಟನು.

ಮಾಧವಿಯು ರಾಜಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಮತ್ತೆ ಕನ್ಯಾಭಾವದಿಂದ ಗಾಲವನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟಳು. ಗಾಲವನು 'ಮುಂದೇನು?' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಭೋಜನಗರದ ಉಶೀನರ ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ರಾಜನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಇನ್ನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಉಶೀನರನು ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ 'ಶಿವ' ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದು ಆನಂದಪಟ್ಟನು. ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಪುತ್ರ ಜನನದ ನಂತರ ಗಾಲವನಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದನು.

ಗಾಲವನು ಇದುವರೆವಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಆರುನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅವನು ಮಾಧವಿಯೊಡನೆ ಗರುಡನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಗರುಡನು ಗೆಳೆಯನನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ನಂತರ, "ಗಾಲವ, ವರುಣನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವ ಕಪ್ಪುಕಿವಿಯುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರುನೂರು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿರುವುದು. ಅವು ಈಗ ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಳಿದ ಇನ್ನೂರು ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮಾಧವಿಯನ್ನೇ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಗರುಡನ ಸಲಹೆಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಗಾಲವನು ಇದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಮಾಧವಿಯನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕುಲೋದ್ಧಾರಕಳಾದ ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಪ್ಪಕೆ'ನೆಂಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದು ಗಾಲವನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದನು. ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಯಯಾತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದನು. ಯಯಾತಿಯು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು.

ಮೊದಲನೆಯ ಪೌತ್ರನಾದ ಮಹೋದಾರನು ದಾನಪತಿ ಎನಿಸಿದ್ದನು. ಎರಡನೆಯವನು ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದನು. ಮೂರನೆಯವನು ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಯಜ್ಞಶೀಲನು. ಯಯಾತಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಯ ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರದಿಂದಲೇ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದನು. ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಮಾಧವಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಕುಲಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಬಳಿಕ ಯಯಾತಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ವಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ಸ್ವಯಂವರ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದರು. ಎಲ್ಲ ದೇವಗಂಧರ್ವರೂ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮುಂದೆಯೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವರ ಗುಣಪದಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು

ವರ್ಣಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾಧವಿಯು ಯಾರನ್ನೂ ವರಿಸಲೊಪ್ಪದೆ ತನಗೆ ತಪೋವನವೇ ಅನುರೂಪನಾದ ವರನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು.

ಅನೇಕರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸ್ತ್ರೀ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾದ, ವಧುವಾದ ಮಾಧವಿಗಿಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಪುರುಷನಾದನು. ವರಿಸುವ ವರನಾಗಿ ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆದನು. ಅವಳು ಎಲ್ಲ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪವಿತ್ರವಾದ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ವ್ರತ-ಉಪವಾಸಗಳಿಂದ, ತಪದಿಂದ, ನಿಯಮಗಳಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸಿ, ಮನವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಪತಿಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದಳು, ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ಅದೆಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾಧವಿಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಸರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳು ತಂದೆಯಾದ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಳು. ಗಾಲವನ ಬುಣಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧನವಾದಳು. ಅನೇಕ ರಾಜರ ಕುಲವನ್ನುದ್ಧರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಕೊನೆಗೆ ವನವೂ ಈ ಸಾಧಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟು ಆನಂದಪಟ್ಟಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೬, ೧೧೪..... ೧೨೦

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೪ - ೧೨೧

೩೯. ಶಾಂಡಿಲಿಯ ಯೋಗಶಕ್ತಿ

ಆಹಾರದಿಂದೇನು ಫಲ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ವ್ಯಾಸರು ಈ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾಲವ ಮತ್ತು ಗರುಡ ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯರು. ಗಾಲವ ಋಷಿಪುಂಗವ, ಗರುಡ ಪಕ್ಷಿರಾಜ. ಗಾಲವನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಗರುಡನು ಗಾಲವನನ್ನು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು ಗೆಳೆಯರ ಪ್ರಯಾಣ.

ಒಂದು ಸಲ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಋಷಭವರ್ವತವನ್ನು ಕಂಡರು. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಮಿಸೋಣವೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದಾಗ 'ಶಾಂಡಿಲಿ'ಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ತಪಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಶಾಂಡಿಲಿಯು ಅವರನ್ನು ಆಸನಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿ, ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿ, ಆಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಆದರಿಸಿದಳು. ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಗೆಳೆಯರು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮಲಗಿದರು. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯು ಅವರನ್ನಾವರಿಸಿತು.

ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆದರೆ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಳೆವಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಗರುಡನಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳೆರಡೂ ಉದುರಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಗರುಡನನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಲವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ, ದುಃಖವೂ ಆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಗತಿಯೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಯಾವುದಾದರೂ ಮಹಾಪರಾಧದಿಂದಲೇ ಹಾಗಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳಿತು.

ಅನಿಷ್ಟದ ಯೋಚನೆಯೇ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವುದು ಎಂಬುದು ನಿಜ ಎಂದು ಗಾಲವನು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಗರುಡನು ಅದೇ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದನು. ಗರುಡನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಮಿತ್ರ, ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾದ ಯೋಚನೆಯೊಂದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದೆ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ತೇಜೋವತಿಯಾದ ಈ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೋ, ದುರ್ರನಿಗೋ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುವಿಗೋ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಲ್ಲಿರುವುದೇ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆನು. ಈ ದುರಾಲೋಚನೆಯೇ ನನ್ನಿ ಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೇರ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುವೆನು." ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ಗಾಲವನೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು.

ನಂತರ ಶಾಂಡಿಲಿಯ ಬಳಿಹೋಗಿ ಅವಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಗರುಡನು "ಅಮ್ಮ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಒಂದ ಯೋಚನೆಯು ಸರಿಯೋ, ತಪ್ಪೋ ನಾನರಿಯೆ. ಆದರೆ ನಿನಗದು

ಅಪ್ರಿಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಹೇಗಾದರಾಗಲಿ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು." ಎಂದನು.

ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದು ಸಹಜ. ತಿಳಿದು ಮಾಡಬಾರದು. ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಶ್ಯಾತ್ಪಾಪ, ಕ್ಷಮೆಗಳಿವೆ. ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನರಿತು ಮತ್ತೆ ಅದು ನಡೆಯದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು. ಗರುಡ ಮಾಡಿದ್ದು ಅದನ್ನೇ. ತನ್ನಿಂದಾದ ಪಾಪಚಿಂತನೆಯನ್ನರಿತು, ಮುಕ್ತಮನದಿಂದ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಮುಂದಾದನು. ಶಾಂಡಿಲಿಯು ಗರುಡನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನೂ ವಿನಯವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿದಳು. "ಗರುಡನೆ, ನಿನ್ನ ಅಂದವಾದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೀನು ತಿರುಗಿ ಪಡೆಯುವೆ. ನಿನ್ನ ಹೀನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸದಾದೆ. ಅದೇ ನಿನ್ನಿಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯ್ತು."

"ಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೀನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಚಾರವೇ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೇ? ಆಚಾರವೇ ಧನವನ್ನು ಕೊಡುವುದು; ಆಚಾರವೇ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತರುವುದು. ಸದಾಚಾರವೇ ದುರ್ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀಗಿಸುವುದು."

"ವಕ್ತೃರಾಜ, ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾಷಿಸಬೇಡ. ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೂ ಪಾಪವಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವರಿಗಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಪ್ಪಾರೂ ಬದುಕಿದೆ. ಇನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹವೇ ನಿನಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ನಿನಗಿನ್ನು ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಮೂಡುವವು, ನೀವು ಸುಖವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

ಅವಳ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಟರು. ಅವರು ಶಾಂಡಿಲಿಯ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನೂ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೂಕರಾದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೩

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೧

೪೦. ವಿದುಲಾ

ಕುಂತಿಯು ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂಲಕ ಸಂದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ರಾಜ್ಯಸಂಪಾದನೆಯ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದು ಅವಳ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಂದೇಶ ಕಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ ಓದಿ -

ವಿದುಲೆ ವೀರಮಾತೆ. ಕೃತ್ರಿಯರಮಣಿ. ಅವಳು ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮಗನಿನ್ನೂ ಬಾಲಕನಾದ್ದರಿಂದ ತಾನೇ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕೀರ್ತಿಯು ರಾಜಗೋಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲ ಸರಿದಂತೆ ಅವಳ ಮಗ ಸಂಜಯನು ರಾಜನಾದನು. ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಅವಳ ಮಗ ಸಂಜಯನು ಸಿಂಧುದೇಶಾಧಿಪತಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಮೈಮನಗಳಿಗಾದ ಗಾಯದಿಂದ ನಾಚಿಕೊಂಡು, ಆತ್ಮಸ್ವೈರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ತಾಯಿಯು ನೊಂದು ಬಂದ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು, "ಕುಮಾರ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತವನು ಸತ್ತಂತೆಯೇ, ಜೀವವಿರುವವರೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವುದೇ ವೀರನ ಲಕ್ಷಣ. ಅದು ಕೃತ್ರಿಯನ ಧರ್ಮ. ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಡಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ನಿನಗೆ ಬೇಡ. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದವನು ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಉಜ್ವಲವಾದ ಬೆಂಕಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾನೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದರೂ ಸರಿ, ಬೆಂಕಿಯು ಜ್ವಲಿಸಿ ನಂದಬೇಕು. ನೀನು ಬೆಂಕಿಯಾಗಬೇಕು.

ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವಿನ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಗೆಳೆತನ ಬೆಳೆಸು. ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ನೊಂದವರನ್ನೂ ಅಪಮಾನಗೊಂಡವರನ್ನೂ ಹಣವಿಲ್ಲದವರನ್ನೂ ಕರೆದು ಆದರಿಸು. ಅವರ ಬಲ ಪಡೆದು ಸಿಂಹದ ಮರಿಯಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡು.

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗುವೆ. ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವರೂ, ಪೌರುಷಹೀನರೂ, ಬುದ್ಧಿಹೀನರೂ ಆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುವವನ ಜೀವನ ವೈರ್ಥ. ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಅಧರ್ಮ.

"ಉತ್ಕಾಶಂ ಜಾಗ್ರತವ್ಯಂ ಯೋಗ್ಯಂ ಭೂತಿಕರ್ಮಸು
ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯೇವ ಮನಃ ಕೃತ್ವಾ ಸತತಮವ್ಯಯೇ"

ಮಗನೆ. ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ನಿರಾಶನಾಗಬಾರದು. ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಬೇಕು. ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಕೈಗೂಡುತ್ತದೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಊಹೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬಾರದು.

ನಿನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕೊಟ್ಟು ಹೋದಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಗೆದ್ದು ಬಾ, ಇಲ್ಲವೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರು." ವಿರುಲಿಯ ಕಣಿವೆಗೊಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಗನು ಹೇಳಿದನು, "ಅಮ್ಮ ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆ? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ, ನಾನಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿಯಿಂದ, ವಸ್ತುಗಳಿಂದ, ದಾಪ್ಯದಿಂದ, ಸಕಲ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ನಿನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಬಹು ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ." "ಮಗು, ನೀನು ನಾಯಲೆಂದು ನಾನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಒದ್ದು ಗೆದ್ದು ಬಾ ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆ. ನೀನು ಪ್ರಾಣದ ಮೇಲೆ ಆಸೆಬಿಟ್ಟು ಹೋರಾಡು. ಆಗ ಗೆಲ್ಲುವೆ. ಎಳು, ನಡೆ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಾ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪೌರುಷವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸು." ಹೀಗೆ ವಿರುಲಿ ಆತ್ಮಸ್ವೈರ್ಯವನ್ನು ಮಗನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದಳು. ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಸಂಜೆಯನು, "ಅಮ್ಮ, ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ವೀರಭಾವವೇ ನನ್ನಲ್ಲೂ ಈಗ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ವಾಗ್ಧಾನಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿವೆ. ಇದೋ ನಾನೀಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದೇ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಾಲಿಡುವೆನು" ಎಂದು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೊರಟನು.

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದನು. ವೈರಿಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದನು. ಜಯಗಳಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ತನ್ನ ವೀರಮಾತೆಯಾದ ವಿರುಲಿ ವೀರಪುತ್ರನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು. ಸಂಜೆಯ ತಾಯಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ, ಉತ್ತಮ ರಾಜನಾದ. ಆತನ ರಾಜ್ಯವು ಸುಭಿಕ್ಷವಾಯಿತು. ಮಗನಿಬ ಓರುಡುವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ವಿರುಲಾದೇವಿ ಎಲ್ಲಾ ತಾಯಂದಿರಿಗೂ ಆದರ್ಶಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಕುಂಭಕೋಣ ಸ೦ ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೩...೧೩೬

ಬೋರಿ.ಸ೦ ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೧-೧೩೪

೪೧. ವೃದ್ಧಕನ್ಯೆ

ಕುಣಿಗಾರ್ಗನೆಂಬ ಪ್ರಚಂಡ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮಗಳೊಬ್ಬರಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ತಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಸಂಸಾರದಡೆ ಆಕೆಗೆ ವಿರಕ್ತಿ ಇತ್ತು. ಅವಳ ವೈದ್ಯಾಗ್ಯವನ್ನು ನಿಷ್ಕೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕುಣಿಗಾರ್ಗನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವಳು ದೇಹಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಿನ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಅವಳ ಮಗಳ ತಪ್ಪು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಪ್ರಚಂಡ ಉಪವಾಸಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ತತ್ತ್ವಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆದಳು. ಮದುವೆಯ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಮಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿತು. ಹಿಗ್ಗೊತ್ತಾಗಿ ದೇಹವೂ ಮಾಗಿ ಮುದಿತನಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ವೃದ್ಧೆಯಾದ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಾರದವು ಅಶಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವಳು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಂಡ ನಾರದರು ಹೇಳಿದರು, "ಕನ್ಯಾಣಿ, ವಿವಾಹಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಕನ್ಯೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಯೋಚಿಸು." ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿಂತಿತಳಾದ ವೃದ್ಧಕನ್ಯೆಯು ಋಷಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೇಳಿದಳು. "ಋಷಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ವಾನಿಗ್ರಹಗಾ ಮಾಡಿರಿ. ನನ್ನ ತಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ." ಅವರಲ್ಲಿ ಗಾಲವನ ಮಗ ಶೃಂಗವಾನ್ ಎನ್ನುವ ಋಷಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದ ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನದೂ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟ. "ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು" ಎಂಬುದೇ ಆ ಪದ್ಧತಿತ್ತು. ಆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದ ವೃದ್ಧಕನ್ಯೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಋಷಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆ ರಾತ್ರಿ ವೃದ್ಧ ಕನ್ಯೆ ತರುಣಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು, ಶೃಂಗವಾನನೊಡನೆ ಇದ್ದು ಬೆಳಗಾದೊಡನೆ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತು ಹೇಳಿದಳು. "ಋಷಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮೀಪದ ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಇದ್ದು, ದೇವತಾ-ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ತಪ್ಪು ವರ್ಧಿಸಲಿ. ಮಂಗಳವಾಗಲಿ." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವಳು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡಿದಳು. ಶೃಂಗವಾನನು ಅವಳ ತಪ್ಪಿನ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನಲ್ಲೂ ಮುನ್ನಡೆ ಸಾಧಿಸಿದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಾ ಸಂ. ಶಲ್ಯವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೭

ಬೋಧಿಸಂ. ಶಲ್ಯವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೧

ವೃತ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಯಾವಾಗಲೋದರೂ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರಲಾಗಬಹುದು. ಎಂತಹ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವೂ ಸೂರ್ಯನ ಉದಯವಾಗದಂತಹ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದಾಗ ಕೆಲಸ ಕೆಲಸವಾಗುವಂತೆ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಅದರ ಫಲವಾದ ದುಃಖ-ಮೋಹಾದಿಗಳೂ ಇರುವವು.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆ ಬರಲಾವಳಿಯ ಅಥವಾ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಗಣಿಯು ಯಾವಾಗಲೋ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬರುವುದೋ ಹೇಳಲಾಗುವುದು. ಬಂದಾದ ಮೇಲೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಆನಂದದ ಉತ್ಸವವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಒಂಗಳೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಾದ ವೇದವೊಬ್ಬರಿದ್ದರು. ಅವರ ಪೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ತನ್ನ ಕುಲದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾದರು. ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಮಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲವು ಬಾರಿ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಂದಿನಂತೆ ಅವರು ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅದು ತನ್ನ ವಿಷಯ ತನಗಾಗಿ ಬರುವನೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಳ. ಒಂಗಳೆ ತನ್ನನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವನಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಕೂತ್ಕೊಂಡರು. ಯಾವ ಕೊಂದರೆಯೋ ಎನ್ನೋ ಅವನು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾದುಕಾದು ಇವರು ನಿರಾಸೆಯಾದರು. ವಿಷನ ವಿರಹದಿಂದ ಪರಶುರಾಮರು, ತಲೆಮರಗೊಂಡರು.

ಊಹು! ಅವನು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ಸಂಕಟವುಳ್ಳವನು ಅವರ ಜೀವನದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಆ ಸುವರ್ಣಗಣಿಯು ಈಗ ಬಂದಿತ್ತು. ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಅವರು ಪರಮಹಂಸೆಯಾದರು. ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವರಾದರು. ವ್ಯಸನದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು. ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದರು.

“ಅಹು! ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮಿಯನ್ನು ನನ್ನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಅದನ್ನು ಉಪಶ್ರೇಣಿಸಿದ್ದೆನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಿಯತಮನಾದ ಆ ಭಗವಂತನು ನನ್ನೊಳಗೆ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದೆನಲ್ಲ!

ನಿತ್ಯವೂ ಈ ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವನು ಪ್ರಿಯನಲ್ಲ. ಅವನು ನನಗಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನಗಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. “ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ” ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತನಗಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವನು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಕಾಣಿಸಲಾಗದವನನ್ನು ಅನ್ಯನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದ ನನಗಾದ ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದೆ ನಟಿಸುವವರನ್ನು ನಂಬದೇನಲ್ಲ.

ಒಂಗಳ

ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಹರಿದರೆ ತನ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಪುರುಷಾಕೃತಿಯಿಂದ ಬರುವ ವಂಚಕರು ಇನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸದಾರರು. ದೈವಕೃಪೆಯಿಂದ ನಾನೀಗ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡೆನು. ವಿಷಮಾಧರಾಪ್ರಿಯನಲ್ಲ ನೀಗಿದೆನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ದೂರಾಗುವವಳಲ್ಲ. ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಖವಾಗಿರುವೆನು. ಈ ಒಂಗಳೆಯು ಇನ್ನು ಮೋಡತೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಶೆಯನ್ನು ಸಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸತ್ಯವೂ ಭಗವದಾಸಂದರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಳು." ಒಂಗಳೆಯು ಹೀಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹಮ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾದಳು. ತನ್ನ ಪ್ರಿಯನ ವಿರಹವೇ ಅವಳ ಜ್ಞಾನೋದಯಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿತ್ತು. ಆಗುವುದೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಮನದ ತಲ್ಲಣಗಳೆಲ್ಲ ನೀಗಿ ಕಾಂತಿಯಾವೊತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಸತ್ಯವೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನಂದದ ಲಹರಿಯೊಳುಕ್ಕಿತ್ತು.

ಕುಂಭಕೋಗಾಂ ಸೂ ಕಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೩

ಬೋಧಿಸೂ ಕಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೪

೪೩. ಸುಲಭಾ

ಜನಕಮಹಾರಾಜನು ಮಿಥಿಲೆಯ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಧರ್ಮಧ್ವಜನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಬಿರುದಿತ್ತು. ವೇದವೇದಾಂಗಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಗೌರವಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜನೀತಿಯನ್ನೂ ರಾಜಯೋಗವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನಾಗಿ ರಾಜನಾಗಿ. ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿಯೂ, ತಂದೆಯಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿದ್ದನು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಲಭಾ ಎಂಬ ಮುನಿವ್ರತಧಾರಿಣಿಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಈಕೆ ಯೋಗ, ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಮಹಾಯೋಗಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಇವಳು ಪ್ರಧಾನನೆಂಬ ರಾಜನ ಪುತ್ರಿ. ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಾಜಯೋಗಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ತೆತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯಂತೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೇರಿದ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಪುರುಷನಾದೊಂದು ಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಜ್ಞಾನತೃಪ್ತವಾದ ಜೀವನ ಅವಳದು. ಇವಳು ಬಹುವಾಗಿ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಪುಣ್ಯಾರಾಮಗಳಿಗೂ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರಕೃತಿಮ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ, ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದುವು.

ಅವಳು ಹೋರಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಧ್ವಜಜನಕನ ಗುಣಗಾನ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆತನು ಮಹಾಯೋಗಿಯೆಂದೂ ಶೌಕಿಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಋಷಿಸಮಾನನೆಂದೂ ಜನ ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜರ್ಷಿಯೆಂದೂ ಸ್ವಧರ್ಮನಿಷ್ಠನೆಂದೂ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಧಾನರಾಜನ ಪುತ್ರಿಗೆ ಆತನನ್ನು ಸಂಧಿಸಬೇಕು, ಆತನ ಅರಿವಿನ ಆಳವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಅವನಿಂದ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಬಲವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ (ಲಘುಸ್ವಗಾಮಿನೀ) ವಿದೇಹರಾಜ್ಯದ ರಾಜನಿಗೆ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆಕೆ ಭಿಕ್ಷುವೇಷವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಚಾರುಮನೋಹರವಾದ ರೂಪಧರಿಸಿ ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಬಂದಳು. ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಭೋಜನಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಆಕೆಯ ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದ ರಾಜನು ಇವಳು ಯಾರಿರಬಹುದು ಎಂದು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದಲೆ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ರಾಜಾನ್ನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ ಈ ಯೋಗಿನಿ ರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಸತ್ತ್ವದಿಂದ ರಾಜನ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು. ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ರಾಜನ ಕಣ್ಣು ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಳು. ಯೋಗಬಂಧದಿಂದ ಅವನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಯಂತ್ರಣಗೊಳಿಸಿದಳು. ಇದರಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದ ಜನಕಮಹಾರಾಜನು ಆಕೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಈಗ, ಒಂದೇ ಅಧಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಇವರಿರ್ವರ ಸಂವಾದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

“ಭಗವತಿ, ಇದೇನಿಂದು ನನ್ನ ಚರ್ಯೆ? ನೀನು ಯಾರ ಕಡೆಯವಳು? ನನ್ನನ್ನು ಯೋಗದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿರುವ ಕಾರಣವೇನು? ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯಳಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.” ಎಂದನು.

“ನಾನು, ಮಹಾಮೋಕ್ಷೋಪದೇಶಕನಾದ ಭಿಕ್ಷುವಾದ ಪಂಚತೀರ್ಥಿನ ತಿಷ್ಠನು. ಸಾಂಖ್ಯ, ಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಜನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದ್ದನು. ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ನನ್ನ ಅರಿವಿನ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದು ನನ್ನ ಜೀವನಗತಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ನಿಷ್ಕೆಯೆಂಬುದು ಮುಮ್ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕೇವಲನಿಷ್ಠ ಎಂದು. ಮೂರನೆಯ ಕೇವಲನಿಷ್ಠೆಯೇ ನನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಪರಮಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು. ನಾನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಗುರುವಿನಂತೆ ಕೇವಲಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರಾಜ್ಯ, ಕೋಶ, ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮ ಇವು ಯಾವುದೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲದಂಥಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿನಾಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ಈಗ ಹೇಳು ನೀನಾರು? ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಧರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ರೂಪ ನಿನ್ನ ನಿಜರೂಪವಲ್ಲವೆಂದು ಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ನಿಯಮವ್ರತಚಾರಿಣಿಯಿರಬೇಕು. ನೀನು ಹೆಣ್ಣು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ, ಮೈಲಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದೇ? ವರ್ಣಸಂಕರಕ್ಕೂ ಕಾರಣಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ. ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನು. ನೀನು ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವವಳು; ನಾನು ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಆಶ್ರಮಸಂಕರವೂ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ನಾನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅಪರಿಚಿತಳಾದ ನೀನು ವಿಶಾವತಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿರುವೆಯಲ್ಲ. ಇದು ಸರಿಯೇ?” ಮುಂತಾಗಿ ರಾಜಾ ಜನಕನು ಸುಲಭಾ ಯೋಗಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆಗೈದ. ಅವಳ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ತನಗಾದ ಮುಜುಗರವನ್ನೂ ತೆರೆದಿಟ್ಟನು.

ಆಗ, ಚಾರುರೂಪಧಾರಿಣಿಯಾದ ಸುಲಭೆಯು ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಚಾರುತರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು. “ರಾಜನೇ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾನೂ ಸವಿವರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದಿರುವ ನಾನು, ಸಂಕೋಚದಿಂದಾಗಲಿ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದಾಗಲಿ, ಅನುಕಂಪೆಯಿಂದಾಗಲಿ, ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳಿಗೆ ಪಶ್ಚಾಗಿ ವಿನನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವವನು, ಕೇಳುವವನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಮಾತು ಮೂರೂ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೇಳಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ. ನೀನಾರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ. ಯಾಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಕಾಣುವಂತೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಏಕೆ ಕಾಣಲಾರೆ? ಕಂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನೀನು ನಾನು ಎನ್ನುವ ಭೇದವೇ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ನೀನಾರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜನೂ, ಗೃಹಸ್ಥನೂ, ಇನ್ನೊಂದೂ ಮತ್ತೊಂದೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನೇ ತನ್ನೆಂದು,

ತಾನೆಂದು. ಒಡ್ಡಾಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ದಾಜ್ಯ, ಕೋಶ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಹೋದನೆಂದು ವ್ಯಥೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ದಾಜನೆ , ಜನರ ಇಂತಹ ನೂರಾರು ದುಃಖಾನುಭವಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಕೇವಲಿಯೆಂದೂ, ಮುಕ್ತನೆಂದೂ, ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅದೇ ಉಸಿವಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಕರವಾಯಿತು, ಹೆಣ್ಣು ನೀನು, ಗಂಡು ನಾನು, ನೀನು ಒಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಸ್ತುತಃ ನೀನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನ ಮಂತ್ರಿಮಹೋದಯರ ನಡುವೆ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಮಾತೇನು? ನಾನು ಸನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸೇರಿರುವೆನೆಂದರೆ ಪರವತ್ತದ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನಂತೆ. ಸಂಗ ಇದೆ, ಆದರೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ. ನಾನೂ ಮುಕ್ತಳು. ನೀನೂ ಮುಕ್ತನು. ಸಮೀರ್ವರ ಈ ಸತ್ತ್ವ ಸಮಾಯೋಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಸಂಕರ ರೋಷ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಈ ಜೀವನ ಸ್ಥಿತಿ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳು, ಜ್ಞಾನ, ಮೋಕ್ಷವಸ್ಥೆಗಳು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದನ್ನೊಂದು ಆಶ್ರಯಿಸಿವೆ. ತೀರ ಭಿನ್ನ ಮಾಡಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಾತ್ರ, ವಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಣ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತ ಆಶ್ರಯ ಯೋಗವಿದೆ. ವಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಗುಣವಿಲ್ಲ. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಣದ ಗುಣವಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾವಗಳು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳು. ಅಂದಮೇಲೆ ಸಂಕರವೆಲ್ಲಿಯದು? ಅಂಥದ್ದೇನೂ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸ್ವಪೂಜ್ಞಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ನಿನಗಿಂತ ಕೀಳೂ ಅಲ್ಲ ಮೇಲೂ ಅಲ್ಲ. ಸನ್ನ ವರ್ಗಾದವಳೆ. ದಾಜಕುವರಿ ನಾನು. ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ನಾವು ಸಮಾನವರ್ಗಾದವರು. ಮುನಿವ್ರತವನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಆಪ್ತ ಯಾವ ಧರ್ಮಸಂಕರವೂ ನನ್ನಿಂದ ಆಗಿಲ್ಲ. ಸನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸನ್ನ ಪರಿಣೆಗಾಗಿಯೇ ಬಂದವಳು. ಸನ್ನ ಅರಿವಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಆಪ್ತನೇ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಬಂದು ನಿನಗೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಯಾವುದೇ ನಗರ, ಮನೆ, ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮವಿದೆ.

“ ಯಥಾ ಶೂನ್ಯೇ ಪುರಾಣಾರೇ ಭಿಕ್ಷುರೇಣಾಂ ನಿಶಾಂ ವಸೇತ್ ”

ನನ್ನ ಭಿಕ್ಷುಧರ್ಮದಂತೆ ಈ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸನ್ನ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆ. ಸನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ, ನೀನು ಮಾಡಿದ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದಲೂ ತೃಪ್ತಗಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ”.

ಮುನಿವ್ರತೆಯಾದ ಸುಲಭಾದೇವಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಜನಕನ ಮಾತು ಮೂಕವಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಗೌರವ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೨೫

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೦೮

೪೪. ನಿರ್ಲಿಪ್ತಗೌತಮಿ

'ಕಾಲ!' ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ವಸ್ತು 'ಸರ್ವಾಧಾರಿ ಕಾಲ' ಎಂಬ ಮಾತು ಅದರ ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ಹರಿಮೆಗಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೋ ! "ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಶವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಈ ದ್ವ್ಯುತ್ಥಿಗ ನಾನು ಕಾರಣನಾದೆನಲ್ಲ" ಎಂದು ಧರ್ಮದಾಯನು ಶರಮಂಚದ ಮೇಲೆ ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ವ್ಯಥೆಯ ಸತ್ಯ ಕಥೆಯದು.

ಯಾವುದೇ ಫಲಕ್ಕೆ ಅದರ ಕರ್ತೃವು ಕಾರಣನಲ್ಲ. ಅವನ ಕರ್ಮವು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಅವನ ಆ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣನಾದ ಕಾಲನು, ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣ.

'ಗೌತಮಿ'ಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ವೃದ್ಧಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬರಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಶಾಂತಿ, ದಯೆ, ವಿವೇಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವಳು. ಅವಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಮಗನನ್ನು ಸರ್ಪವೊಂದು ಕಚ್ಚಿ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಮರಗ ಹೊಂದಿದನು.

ಗೌತಮಿಯು ಮೃತನಾದ ತನ್ನ ಮುದ್ದುಮಗನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಕೂತಳು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ 'ಅರ್ಜುನಕ' ನೆಂಬ ಬೇಡನಿಗೆ ಮರಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸರ್ಪದ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಹಿಡಿದು ತಂದು ಗೌತಮಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು, "ಅಮ್ಮ, ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದ ದುಷ್ಟನು ಇದೋ! ನನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದಾನೆ. ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಬೇಕೋ ತಿಳಿಸು. ಇವನನ್ನು ನಿನ್ನದಿರಿಸಲೇ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡಲಿ? ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲಿ? ಈ ವಾಪಿಯು ಇನ್ನು ಬದುಕಿರಬಾರದು."

ಗೌತಮಿಯನ್ನು ಪರಮಶಾಂತಿಯು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಯಾವ ಉದ್ವೇಗಕ್ಕೂ ಅವಳು ಒಳಗಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ವಿವೇಕವು ಅಪಾರವಾದುದು. ಅರ್ಜುನಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, "ಅರ್ಜುನಕ, ಆ ಹಾವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ. ನೀನು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದಿರುವೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಿಯಾಮಕನು 'ವಿಧಿ'ಯಲ್ಲವೇ? ಲೋಕದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೀಗಿರುವಾಗ ತಾನೇ ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಯಾರು ತಾನೇ ತಿಳಿಯುವನು? ಯಾರು ಮಾಡಿದರೂ ಬಿಟ್ಟರೂ ನಡೆಯಬೇಕಾದುದು ನಡೆದೇ ತೀರುವುದು. ಇದನ್ನರಿತವರು ಮಾತ್ರ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಿಸುವರು. ನೀನೇ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮಗನು ಬದುಕುವನೇನು? ಅಥವಾ ಅದು ಬದುಕಿರುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಹಾನಿಯಾದರೂ ಏನು? ಇದನ್ನು ಕೊಂದು ಈ ಅವಾರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾರ ಮರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲೆ? ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು."

ಅರ್ಜುನನು ಗೌತಮಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಅಮ್ಮ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ನಿನ್ನಂತಹ ಸಜ್ಜನರು ಇತರರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮಯವು ಬಂದಾಗ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಬಿಡಬಾರದು. ದುಷ್ಟನಿಗಿಂತ ಪುಣ್ಯವೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತಾರನ್ನಾದರೂ ಅದು ಕೆಟ್ಟ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ನಾನೇ ಅದನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡುವೆನು. ಇದನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವುದರಿಂದಲೇ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲವೇ?" "ಅರ್ಜುನಕ, ನಮಗೆ ಎಂದೂ ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ, ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಇಡುವವರು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವರೆಂದು ತಿಳಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ದುಃಖಿಸುವವರ ಭಾಗ್ಯವು ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದು."

"ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಈ ಸರ್ವವು ಕೆಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಕಾರಣ ಶಕ್ತಿಯ ಕೈವಾಡವಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ವವು ಹೊಣೆಯಲ್ಲ. ನೀನು ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬಾರದೇ? ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಹೇಗೋ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ನೀನು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು, ಮೋಕ್ಷನಾಥಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಾವೇಕೆ ಮಾಡಬಾರದು?" ಗೌತಮಿಯು ಹಿಡಿದ ಪಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಬೇಡನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯು ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಆಗ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವವು ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಕ್ಷೀಣದನಿಯಿಂದ ಮಾನವರಂತೆ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿತು. "ಓ ಅರ್ಜುನಕ ! ಈ ಬಾಲಕನ ಮರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೋಷವೆನ್ನೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ಮೃತ್ಯುವೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದು. ನನಗೇನೂ ಈ ಕಂದನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಾಗಲಿ, ಕಾಮವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇವನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಕಾರಣ, ನಾನಲ್ಲ."

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು, "ಹೌದು. ಇವನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ನೀನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಲ್ಲವೇ? ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನೀನೇಕೆ ಆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀನು ಅವನ ಮರಣಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕಾರಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ವಧಾರ್ಹನ."

ಸರ್ವವು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿತು, "ಬೇಡನೆ, ನೀನು ಹೇಳುವಂತೆ ಅವನ ಮರಣಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನೆಂದೇ ಇದ್ದರೂ, ಆ ದೋಷವನ್ನು ನನ್ನೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತರಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಕೆಲಸವು ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲ."

ಹೀಗೆ ಸರ್ವವು ಮೃತ್ಯುವೇ ಬಾಲಕನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುವಾಗ ಮೃತ್ಯುವೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿತು, "ಸರ್ವ, ಈ ಬಾಲಕನ ಮರಣಕ್ಕೆ ನೀನೂ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ನಾನೂ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಲ್ಲ. ನಾವು ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಲಾಧೀನವು.

ನಿರ್ಲಿಪ್ತಗೌತಮಿ

ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಾಯು, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಆಕಾಶ, ಮಿತ್ರದೇವ, ಪರ್ವತ, ವಸುಗಳು, ಸಮುದ್ರಗಳು, ನದನದಿಗಳು, ವಶ್ಟರ್ಯಾಸ್ತೃಶ್ಯರ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಲವೇ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾಲವೇ ಲಯ ಮಾಡುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವವೇ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೂಷಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾನೂ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನಿಮಿತ್ತನು ಮಾತ್ರ. ನಾನು ದೋಷಿಯಾದರೆ, ನೀನೂ ದೋಷಿಯೇ." ಸರ್ವವು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಮೃತ್ಯುದೇವ, ಬಾಲಕನ ಮರಣವೆಂಬ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರೇರಕನೆಂಬುದು ನಿಜ. ನೀನು ದೋಷಿಯೆಂದಾಗಲಿ, ನಿರ್ದೋಷಿಯೆಂದಾಗಲಿ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಅಥವಾ ಕಾಲವೇ ದೋಷವುಳ್ಳದ್ದೋ ನಾನರಿಯೆ. ಅದನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ, ನಾನೂ ತಪ್ಪಿತಪ್ಪನಲ್ಲವೆಂದೇ ಅರ್ಥ." ಬಳಿಕ ಸರ್ವವು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ನೀನು ನಿರಪವಾದಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ."

ಅರ್ಜುನನು ಮತ್ತೆ ಕೋಪದಿಂದ ಹಾವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ನೀನೇನೇ ಹೇಳಿದರೂ ನಾನೊಪ್ಪಲಾರೆ. ಗೌತಮಿಯ ಮಗನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕಾರಣ ನೀನೇ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಕಾರಣನಾದ ಮೃತ್ಯುವಿಗೂ ನನ್ನ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ."

ಹೀಗೆ ಸರ್ವವೂ, ಅರ್ಜುನನೂ, ಮೃತ್ಯುವೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಾಲನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು, "ನೋಡು, ಈ ಬಾಲಕನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸರ್ವವಾಗಲಿ, ಮೃತ್ಯುವಾಗಲಿ, ನಾನಾಗಲಿ ಕಾರಣರಲ್ಲ. ಆ ಕುಮಾರನ ಕರ್ಮವೇ ಅವನ ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣ."

"ಅವನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಕರ್ಮವೇ ಅವನಿಗೆ ಮರಣವನ್ನು ತಂದಿತು. ನಾವಾರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದೂ ಆ ಕರ್ಮವೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕಾರಣರಲ್ಲ. ನಿನಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಾಯಿ ಗೌತಮಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆ ಬಾಲಕನು ತನ್ನ ಮರಣಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕಾರಣನು."

ಕಾಲನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌತಮಿಯು ಮಾತನಾಡಿದಳು, "ಅರ್ಜುನಕ, ಕಾಲನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯ. ನನ್ನ ಮಗನು ಅವನ ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಮೃತಿಹೊಂದಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ವವೂ, ಮೃತ್ಯುವೂ, ಕಾಲನೂ ಕಾರಣರಲ್ಲ. ನಾನು ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಕೂಡ ನನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದಿಂದಲೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಮೃತ್ಯುವೂ, ಕಾಲನೂ ಹಿಂದಿರುಗಲಿ. ಕೂಡಲೆ, ಬೇಡನು ಸರ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಮೃತ್ಯುವೂ, ಕಾಲನೂ ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗೊಂದಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಂತನಾದನು. ಗೌತಮಿಯು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಶಾಂತನಾಗಿದ್ದಳು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ಮವೂ ಸತ್ಕರ್ಮವಾಗಿರಬೇಕು. ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಸರ್ವಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಕರ್ಮಗಳು ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುವು. ಅನಾದಿಯಾದ ಕಾಲದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸದ್ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಮಂಗಳಮಯವಾಗುವುದು.

ಭಾರತೀಯ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನೇ ಈ ಕಥೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಲೋಕದ ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅಮಂಗಳಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ, ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ (ಮಾನಸಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ) ಸಮಾಜ ಪ್ರೇರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಶ್ವಮಂಗಳವೆಂಬ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಿತಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಜಾಗೃತವಾಗಿ, ಪರಪೀಡನೆಯಿಂದ ವಿಮುಖರಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧ್ಯ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧

೪೫. ಓಘವತೀ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು, ಒಮ್ಮೆ "ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹಲವು ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸಿದೆ. ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಈ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸಿದವರ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಸುಂದರ ಉಪಾಖ್ಯಾನವಿದು.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಜಯನೆಂಬ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಇವನು ರಾಜರ್ಷಿ. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಬಲಶಾಲಿ. ಯಾವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲೂ ಇವನು ಸೋತು ಹಿಂದಿರುಗಿಲ್ಲ. ಇವನ ದೇಶವು ದರಿದ್ರರೂ, ಕಳ್ಳರೂ, ರೋಗಿಗಳೂ, ವಂಚಕರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂಪದ್ವರಿತವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, ದೇವನದಿ ನರ್ಮದೆಯು ತಾನೇ ಅವನನ್ನು ಆರಿಸಿ ವರಿಸಿದ್ದಳು. ಪರಮಸುಂದರಿಯಾದ ನರ್ಮದೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಜನಿಸಿತು. ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹೆಸರು 'ಸುರಶರ್ವಾ' ಎಂದು.

ಸುರಶರ್ವೆಯು ಅತಿಶಯವಾದ ರೂಪವತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಳು. ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ರಾಜನ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗ್ನಿದೇವನು ಕಂಡನು. ಅವನಿಗೆ ಸುರಶರ್ವೆಯನ್ನು ವರಿಸುವ ಆಸೆಯಾಯಿತು.

ರಾಜನು ಮಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿದೇವನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಕಾಮ ಪೀಡಿತನಾದ ಅಗ್ನಿದೇವನು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು, "ಕನ್ಯೆ! ಸೌಂದರ್ಯದ ಖನಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲು ನನಗೆ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನಾಸೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು."

ವಿಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಮಂಡಿಸಿದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಸುರಶರ್ವೆಗೆ ಲಜ್ಜೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಬೆದರಿದರೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು, "ನಾನು ತಂದೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದವಳು. ಸ್ವತಂತ್ರಳಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು."

ಅಗ್ನಿದೇವನು ಒಪ್ಪಿದನು. ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜನು ಯಜ್ಞವೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕನ್ಯೆಗಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು.

ರಾಜನು ಅವನನ್ನೊಮ್ಮೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, ಇವನೋ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಮೇಲಾಗಿ ಸಜ್ಜತೀಯನಲ್ಲ. ಸುಕುಮಾರಿಯಾದ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಂದ ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಗ್ನಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಇತ್ತ

ಯಜ್ಞವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆತೊಟ್ಟ ರಾಜನು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ಅದು ಸಂದಿತು. ಭೀತಿಗೊಂಡ ರಾಜನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಅಗ್ನಿದೇವನು, "ರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ನಾನು ವರಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು." ಎಂದು ತನ್ನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ರಾಜನು ಅಗ್ನಿದೇವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದನು. ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವಾಗಿ ತನ್ನ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಗ್ನಿದೇವನು ನೆಲಸಿರಬೇಕೆಂದು ರಾಜನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಅಗ್ನಿದೇವನಿಗೆ ಸುರರ್ತನೆಯೊಡನೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ವಿವಾಹ ನಡೆಯಿತು.

ಸುರರ್ತನೆ - ಅಗ್ನಿಯರ ದಿವ್ಯದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುರರ್ತನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಿಶುವು ಜನಿಸಿತು. ಶೈಶವದಲ್ಲೇ ಸಮಸ್ತ ವೇದಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಮೇಧಾವಿ ಇವನು.

ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಒಘವಂತನೆಂಬ ರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಒಘವತಿಯೊಡನೆ ಸುರರ್ತನನ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಇವರಿರ್ವರ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವು ಆದರ್ಶಮಯವಾದುದು.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸುರರ್ತನನ ಸಂಕಲ್ಪ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವೇ ಇವನ ವ್ರತ.

ಅವನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿ ಒಘವತಿಯನ್ನು ಬಳಿ ಕರೆದನು, "ಪ್ರಿಯೆ, ನಮಗೆ ಅತಿಥಿ ಪ್ರಾಜೆಯೇ ಧರ್ಮ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದವನು ಯಾವಕಾರಣಾದಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಪ್ರಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಬಾರದು. ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಯು ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುವನೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ನೀನು ನಡೆಸಬೇಕು. ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ ನೀನು ಅವನ ಇವ್ವವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬೇಕು. ಇದು ನಮ್ಮ ವ್ರತ. ನಮಗೆ ಅತಿಥಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ದೇವರಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯಾವನಾದರೂ ಅತಿಥಿಯು ಬಂದರೆ ಅವನನ್ನು ನನ್ನ ಅಭಾವವು ಕಾಡದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು." ಒಘವತಿಯು ಪ್ರಿಯಪತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳು ಪತಿಗೆ ಗುರಾದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅನುರೂಪಳಾದ ಸತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಪತಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನುಡಿದಳು, "ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯೆನು."

ಮೃತ್ಯುದೇವನು ಹೇಗಾದರೂ ಸುರರ್ತನನ ವ್ರತ, ಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸದಾ ಹೊಂದುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಸಹುರುಷನು ಸಮಿತ್ಯನ್ನು ತರಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಒಡನೆಯೇ ಇತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಒಘವತಿಯು ಬಂದವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, "ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು

ಓಘವತೀ

ನರವೇರಿಸು." ಅಪ್ಪರಲ್ಲಾಗಲೇ ಅಘ್ಯ, ಪಾಡ್ಯ, ಅಸನ, ಅಹಾರ, ವಾನೀಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಮುಂದಿದ್ದವು. ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದಳು.

ಓಘವತಿಯು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಯಾವುದನ್ನು ಬಯಸಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನೀನು ಬಂದಿರುವೆ? ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ದ್ರವ್ಯವು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಏನನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲಿ ನಿನಗೆ?" ಎಂದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, "ಸಾಧ್ವೀ, ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳುವೆನು. ನಿನ್ನನ್ನಾಶಿಸಿ ನಾನು ಬಂದಿರುವೆನು. ನೀನೇ ನನಗೆ ಬೇಕು. ನಿನ್ನನ್ನೇ ನನಗರ್ಪಿಸಿದರೆ ನಾನು ತೃಪ್ತನಾಗುವೆನು." ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

ಬೆಚ್ಚಿದ ಪತಿವ್ರತೆಯು ನುಡಿದಳು, "ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವೇನಿದ್ದರೂ ನಾನು ನರವೇರಿಸುವೆನು." ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಅತಿಥಿಯು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಓಘವತಿಗೆ ಗಂಡನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ನೆನಪಾದವು. ತಲೆತಗ್ಗಿ ಅವನಿಪ್ಪದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಅತಿಥಿಯು ಅವಳ ಸಮೀಪ ಬಂದನು. ರಾಜಪುತ್ರಿ ಓಘವತಿಯ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದನು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಸುರರ್ಶನನು ಜೋರಾಗಿ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬಂದನು. ನಿತ್ಯವೂ ನಗುಮುಖದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಗಡೆಯೇ ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಿಯಗೆ ಇಂದೇನಾಯಿತು ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೇ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಓಘವತಿಯು, ಬಂದ ಅತಿಥಿಯು ತನ್ನ ಕರಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಾನು ದೂಷಿತೆಯಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸುಮನಿದ್ದಳು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದನು.

"ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಎಷ್ಟು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ ನೀನೇ ಅವಳನ್ನು ಬಯಸಿದೆ. ಅವಳು ಆತಪ್ರದಾನದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಆರಿಸಿದಳು. ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ಸರಿಯೆನಿಸುವುದೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ವ್ರತವನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಲು ಮೃತ್ಯುದೇವನು ಸದಾ ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುವನು." ಸುರರ್ಶನನು ನಗುಮೊಗದಿಂದ ಹೇಳಿದನು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೀನು ತೃಪ್ತನಾದರೆ ನನಗದೇ ಪ್ರೀತಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳಾದ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತಿನ್ನಾವ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ವ್ರತ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುವ ದೇವತೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದು ಸುಳ್ಳಾಗಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಮರಣವು ನನಗೆ ಬರಲಿ."

ಆಗ ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, "ನಿನ್ನನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನೀನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದೆ. ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಇವಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವವಳು. ಅನನ್ಯವಾದ ತನ್ನ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಇವಳು ಓಘವತಿಯೆಂಬ ನದಿಯಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಲಿ. ಮತ್ತೊಂದು ಶರೀರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ. ಇವಳೊಡನೆ ಸೇರಿಯೇ ನೀನು

ಯಜ್ಞವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತೊಬ್ಬ ರಾಜನು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ಆರು ನಂದಿತು. ಭೀತಿಗೊಂಡ ರಾಜನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಅಗ್ನಿದೇವನು, "ರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ನಾನು ವರಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು." ಎಂದು ತನ್ನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ರಾಜನು ಅಗ್ನಿದೇವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದನು. ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವಾಗಿ ತನ್ನ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಗ್ನಿದೇವನು ನೆಲಸಿರಬೇಕೆಂದು ರಾಜನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಅಗ್ನಿದೇವನಿಗೆ ಸುರರ್ತನೆಯೊಡನೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ವಿವಾಹ ನೆಡೆಯಿತು.

ಸುರರ್ತನೆ - ಅಗ್ನಿಯರ ದಿವ್ಯದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುರರ್ತನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಿಶುವು ಜನಿಸಿತು. ಶೈಶವದಲ್ಲೇ ಸಮಸ್ತ ವೇದಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಮೇಧಾವಿ ಇವನು.

ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಒಘವಂತನೆಂಬ ರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಒಘವತಿಯೊಡನೆ ಸುರರ್ತನನ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಇವರೀರ್ವರ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವು ಆದರ್ಶಮಯವಾದುದು.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸುರರ್ತನನ ಸಂಕಲ್ಪ. ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವೇ ಇವನ ವ್ರತ.

ಅವನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿ ಒಘವತಿಯನ್ನು ಬಳಿ ಕರೆದನು. "ಪ್ರಿಯೆ, ನಮಗೆ ಅತಿಥಿ ಪೂಜೆಯೇ ಧರ್ಮ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದವನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಪ್ರಿಯರಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಬಾರದು. ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಯು ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುವನೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ನೀನು ನಡೆಸಬೇಕು. ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ ನೀನು ಅವನ ಇವ್ವವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬೇಕು. ಇದು ನಮ್ಮ ವ್ರತ. ನಮಗೆ ಅತಿಥಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ದೇವರಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಯಾವನಾದರೂ ಅತಿಥಿಯು ಬಂದರೆ ಅವನನ್ನು ನನ್ನ ಅಭಿವಿಧವು ಕಾಡದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು." ಒಘವತಿಯು ಪ್ರಿಯಪತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳು ಪತಿಗೆ ಗುಣದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅನುರೂಪಳಾದ ಸತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಪತಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನುಡಿದಳು, "ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯದು."

ಮೃತ್ಯುದೇವನು ಹೇಗಾದರೂ ಸುರರ್ತನನ ವ್ರತ, ಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸದಾ ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಸತ್ಪುರುಷನು ಸಮಿತ್ಯಸ್ತು ತರಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಒಡನೆಯೇ ಇತ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಒಘವತಿಯು ಬಂದವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, "ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು

ಓಘವತೀ

ನರವೇರಿಸು." ಅಪ್ಪರತ್ತಾಗಲೇ ಅಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಆಸನ, ಆಹಾರ, ಪಾನೀಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಮುಂದಿದ್ದವು. ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದಳು.

ಓಘವತಿಯು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಯಾವುದನ್ನು ಬಯಸಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನೀನು ಬಂದಿರುವೆ? ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ದ್ರವ್ಯವು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಏನನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲಿ ನಿನಗೆ?" ಎಂದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, "ಸಾಧ್ವೀ, ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳುವೆನು. ನಿನ್ನನ್ನಾಶಿಸಿ ನಾನು ಬಂದಿರುವೆನು. ನೀನೇ ನನಗೆ ಬೇಕು. ನಿನ್ನನ್ನೇ ನನಗರ್ಪಿಸಿದರೆ ನಾನು ತೃಪ್ತನಾಗುವೆನು." ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

ಬೆಚ್ಚಿದ ಪತಿವ್ರತೆಯು ನುಡಿದಳು, "ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವೇನಿದ್ದರೂ ನಾನು ನರವೇರಿಸುವೆನು." ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಅತಿಥಿಯು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಓಘವತಿಗೆ ಗಂಡನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ನೆನಪಾದವು. ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಅವನಷ್ಟದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಅತಿಥಿಯು ಅವಳ ಸಮೀಪ ಬಂದನು. ರಾಜಪುತ್ರಿ ಓಘವತಿಯ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದನು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಸುರರ್ಶನನು ಜೋರಾಗಿ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬಂದನು. ನಿತ್ಯವೂ ನಗುಮುಖದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಗಡೆಯೇ ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಿಯೆಗೆ ಇಂದೇನಾಯಿತು ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೇ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಓಘವತಿಯು, ಬಂದ ಅತಿಥಿಯು ತನ್ನ ಕರಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಾನು ದೂಷಿತೆಯಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದನು.

"ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಎಷ್ಟು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ ನಾನೇ ಅವಳನ್ನು ಬಯಸಿದೆ. ಅವಳು ಆತಪ್ರದಾನದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ಸರಿಯೆನಿಸುವುದೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ವ್ರತವನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಲು ಮೃತ್ಯುದೇವನು ಸದಾ ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುವನು." ಸುರರ್ಶನನು ನಗುಮೊಗದಿಂದ ಹೇಳಿದನು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೀನು ತೃಪ್ತನಾದರೆ ನನಗದೇ ಪ್ರೀತಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳಾದ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತಿನ್ನಾವ ವಸ್ತುಗಳವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ವ್ರತ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುವ ದೇವತೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದು ಸುಳ್ಳಾಗಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಮರಣವು ನನಗೆ ಬರಲಿ."

ಆಗ ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, "ನಿನ್ನನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಾನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದೆ. ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಇವಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವವಳು. ಅನನ್ಯವಾದ ತನ್ನ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಇವಳು ಓಘವತಿಯೆಂಬ ನದಿಯಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಲಿ. ಮತ್ತೊಂದು ಶರೀರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ. ಇವಳೊಡನೆ ಸೇರಿಯೇ ನೀನು

ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವೆ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗುವುದು.”

ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸತಿಪತಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಮಿತಸಾಧನೆಗೈದ ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಯಾರು ಸುರರ್ಶನೋದಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪಠಿಸುವರೋ ಅವರು ಪುಣ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಎಂದು ಹರಸಿದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಾ ಸೂ ಅನುಶಾಸನಾರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಬೋರಿ ಸೂ ಅನುಶಾಸನಾರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಪ್ರೇಮ ಕಥೆಗಳು

೪೬. ರುರು - ಪ್ರಮದ್ವರಾ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಅಮರಪ್ರೇಮಿಗಳಲ್ಲಿ ರುರು - ಪ್ರಮದ್ವರಾ ಜೋಡಿಯು ಅಮರವಾದರು. ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಎಂದರೆ ಕಾಮವನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ವಸ್ತು. ಈ ಕಾಮವು ರೇಹದ ದಾಹ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಸೊರಗಿ, ಮಣ್ಣಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿ ಚಿಗುರೂಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿಯು , ಕಾಮದ ಕೆಸರಿಲ್ಲದೆಯೂ ಚಿಗುರೂಡದೆ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವ್ಯಾಸರು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಯಲು ಆಲಯದೊಳಗೊ, ಆಲಯವು ಬಯಲೊಳಗೊ, ಕಾಮ ಪ್ರೇಮದೊಳಗೊ ಪ್ರೇಮ ಕಾಮದೊಳಗೊ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಪೂರ್ವ ಕಥೆಯಿದು. ಅವರ ಪ್ರೇಮಪ್ರಸಂಗ ಏನೆಂದು ನೋಡೋಣ.

ಚೈವನಮಹರ್ಷಿಗೆ ಪತ್ನಿ ಸುಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮತಿ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಬೆಳೆದ ನಂತರ ಪ್ರಮತಿಯು ಫೃತಾಚೇ ಎಂಬುವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯದ ಫಲವೇ 'ರುರು' ಎಂಬ ಋಷಿಪುತ್ರನಾದ.

ವಿಶ್ವಾವಸುವೆಂಬ ಗಂಧರ್ವರಾಜನಿಂದ ಮೇನಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವೊಂದು ಜನಿಸಿತು. ಮೇನಕೆಯು ಆ ಕಂದನನ್ನು ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಪೋಷಕ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಸ್ಥೂಲಕೇಶನೆಂಬ ಮುನಿಯು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಂದು ಸಾಕಿ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಪ್ರಮದ್ವರೆಯೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಅವಳಿಗೆ ಯೌವನವು ವ್ಯಾಪ್ತವಾಯಿತು. ರುರುವು ಒಮ್ಮೆ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರವಶನಾದನು. ಅವಳಲ್ಲೇ ಅವನ ಬಗೆ ನಾಟಿತು. ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹೇಗೋ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಪ್ರಮತಿಯು ನೇರ ಸ್ಥೂಲಕೇಶಋಷಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಸ್ಥೂಲಕೇಶನೂ ಆನಂದದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ವಿವಾಹದ ದಿನವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಮದುವೆಯು ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಆನಂದದಿಂದಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಘಟನೆಯೊಂದು ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಆಶ್ರಮದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಟದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತ ಅವಳು ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿರುವಾಗ ತಿಳಿಯದೆ ಹಾವೊಂದನ್ನು ತುಳಿದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳನ್ನು ಹಾವು ಕಚ್ಚಿತು. ಮೈಗೆ ಅದರ ವಿಷವೇರಿತು. ಅವಳ ಆಯಸ್ಸು ತೀರಿತು. ಪ್ರಾಣತೊರೆದ ನೀಲಿಗಟ್ಟಿದ ಅವಳ ಶರೀರವನ್ನು ಬಂಧುಗಳು ಸುತ್ತುವರಿದರು. ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ಇತರ ಆಶ್ರಮಗಳ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳೂ, ಪ್ರಮತಿಯೂ, ರುರುವೂ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡೋಡಿ ಬಂದರು.

ರುರುವು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದ ಹೊರಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು. ದೂರ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಪ್ರಿಯೆಯ ಮರಣಾದಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯ ಬಿರಿಯಿತು. ಕಣ್ಣೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ನಿರ್ಜನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಸುಪ್ತಚೇತನವಾದ ಮರ-ಗಿಡಗಳಿಗೂ ಕನಿಕರಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಗೋಳಾಡಿದನು. ಪ್ರಿಯತಮರ ವಿರಹದ ಕಾವು ಅನುಭವ ಮಾತ್ರ ವೇದ್ಯ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ರುರುವಿನ ವಿಲಾಪದಿಂದ ಕನಿಕರ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರು. ತಮ್ಮ ದೂತನನ್ನು ದುಃಖಿತಪ್ಪ ರುರುವಿನ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ದೂತನು ರುರುವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಆಯುಸ್ಸು ಮುಗಿದಿತ್ತು, ಮರಣ ಹೊಂದಿರಳು. ಆದರೆ ನಿನಗಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೊಪ್ಪಿದರೆ, ಪ್ರಮದ್ವರೆಯನ್ನು ಈಗಲೂ ಬದುಕಿಸಬಹುದು."

ರುರುವು ದೂತನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅವಸರದಿಂದ ಹೇಳಿದನು, "ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಅವಳು ಬದುಕುವುದಾದರೆ ನಾನು ಯಾವುದನ್ನು ನಡೆಸಲೂ ಸಿದ್ಧ. ಅದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸು." "ನಿನ್ನ ಆಯುಸ್ಸಿನ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದರೆ, ಅವಳು ಬದುಕುವಳು." ರುರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ಇವನ ಆಯುಸ್ಸಿನ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯೆ ನೀಡಿ, "ಅವಳು ಬದುಕಲಿ" ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಮತ್ತೆ ಜೀವ ತಳೆದಳು.

ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಹಿರಿಯರೂ ಆನಂದದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತದಿನದಂದು ವಿವಾಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ಮಡದಿಯಾಗಿ ಪಡೆದನು ರುರು. ಇಬ್ಬರೂ ಆನಂದದಿಂದ ಬಾಳಿದರು. ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಸಾವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ರುರು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯರ ಕಥಾನಕವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮, ೯

ಬೋಲಿ.ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ೮, ೯

೪೭. ಕಚ - ದೇವಯಾನಿ

ದೇವ - ದಾನವರ ನಡುವೆ ದ್ವೇಷ ಇತ್ತು ಇದೆ, ಇರುತ್ತದೆ. ದ್ವೇಷದ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಲು, ಪ್ರಕರವಾಗಿ ಉರಿಯಲು ಯುದ್ಧಗಳೇ ಕಟ್ಟಿಗೆ. ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಿ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಮೊಸರು ಮಾಡಿ ಆಣಾಂಕ್ಷಿಯ ಕಡೆಗೋಲು ಆಡಿಸಿದಾಗ ಹುಟ್ಟುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಹಸ್ಯಜ್ಞಾನದ ಬೆಣ್ಣೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ತಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯ ತುವು ಸಿದ್ಧ. ಈ ಚಕ್ರದ ತಿರುಗುವಿಕೆ ಆನಾದಿ, ಅನಂತ.

ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರ ಕೈ ಮೇಲಾಯಿತು. ಅವರ ಗುರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹೊಸ ವಿದ್ಯೆ ಒಲಿದಿತ್ತು. ಸತ್ವವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಸಂಜೀವಿನಿಯೆಂಬ ವಿದ್ಯೆ ಆರು. ವಿಜ್ಞಾನ ಆಳುವವರ ಆಳ್ವನದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಳುವ ಆದಿ ಇರದವಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಬೇಡ. ಆದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಆಳಲೇ ಬೇಕಿತ್ತು. ಅಳಿಯದಿರಲು ಶುಕ್ರನ ವಿದ್ಯೆಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದವನೇ ಕಚ. ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳ ಮಗ. ದೇವತೆಗಳ ಆದೇಶವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಶುಕ್ರರಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದ.

ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು, ಕೃತಿ, ಈ ಮೂರು ನೇರದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದಾದಾಗ ಆರು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಮೂರ್ತರೂಪವೇ ಕಚ ಎಂದು ಋಷಿಗಳ ಅಂಚೋಣವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ, ಎದುರಾಳಿಗಳ ಗುರು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಗನಾದರೂ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡ. ಕಚ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯನಾದಾಗ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುದಿದರು.

ಇತ್ತ ಕಚ ಗುರುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗುರುಗಳ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳು ದೇವಯಾನಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಗುರುಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಹಸುಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಚನನ್ನು ದೈತ್ಯರು ಕೊಂದು ತೋಳಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಮೇಯಲು ಹೋದ ಹಸುಗಳು ಶುಕ್ರರ ಮನೆಗೆ ಸಂಜೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದವು. ಮೇಯಿಸಲು ಹೋದವ ಬರಲಿಲ್ಲ. ದೇವಯಾನಿಗೆ ಆತಂಕವಾಯಿತು. ಕಚ ಇನ್ನೂ ಮರಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು. ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು, "ಅಪ್ಪ! ಕಚ ಮರಳಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಬಾರದೇ" ಎಂದು. ಶುಕ್ರರ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಕಚನ ಜೀವ ದೇಹದ ಜೊತೆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಕಚನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದರು. ದೇವಯಾನಿ ಅರಳಿದರೆ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೆರಳಿದರು. ಕೆರಳೆ ಹೊರಹಾಕಲಾಗದೆ ನರಳಿದರು. ಕಚ ಅರಳಲಿಲ್ಲ, ಕೆರಳಲಿಲ್ಲ ಹೊರಳಲೂ ಇಲ್ಲ ಗುರಿಯೊಂದೇ ಮುಂದಿತ್ತು.

ದೈತ್ಯರು ಎರಡನೇ ಬಾರಿಯೂ ಕಚನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು. ದೇವಯಾನಿಯ

ವ್ಯರ್ಥನೆಯಿಂದ ಕಚನನ್ನು ಶುಕ್ರರು ಬದುಕಿಸಿದರು. ದೈತ್ಯರು ಮೂರನೇ ಬಾರಿ ಯೋಚಿಸಿದರು ಕಚ ಮರಳಬಾರದಂತೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು. ಮರಳಬಾರದಿರಬೇಕಾದರೆ ಶುಕ್ರರು ಮರಳತಾರದಂತಿರಬೇಕು. ದೈತ್ಯಗುರುಗಳು ಮರಳತಾರದಿರಲು ಅವರ ದೇಹದೊಳಗೆ ಕಚನನ್ನು ತುರುಕಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನಗೇ ತಾನು ಅಗಮ್ಯ ಎಂಬ ಸತ್ಯದ ತುಣುಕನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕಚನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯನ್ನು ಮದ್ಯದೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಶುಕ್ರರಿಗಿತ್ತರು. ಕಚ ಮರಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದೇವಯಾನಿ ನರಳಿ ಅವನ ಬಳಿ ಗೋಳಾಡಿದಳು, ಸುಖವ್ಯಾನಂತರಂ ದುಃಖಂ. ಶುಕ್ರರು ಕಚನನ್ನು ಕರೆದರು, "ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಕಚ ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯ ? ಮರಳಿ ಬಾ" ಎಂದರು. ಕಚ ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಗೊಟ್ಟು, ಹೇಳಿದ ಕೂಡ. "ನಿಮ್ಮ ಒಳಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಕುಡಿದ ಮದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆರೆಸಿದ ಬೂದಿಯೊಳಗಿದ್ದೆ ಮದ್ಯದ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ." ಆಗ ಶುಕ್ರರು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದರು, "ಮಗಳೇ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಆಯ್ಕೆಗಳಿವೆ. ನಾನು ಮತ್ತು ಕಚ. ಕಚನ ಜೀವನ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಮರಣ. ನನ್ನ ಜೀವನ ಕಚನ ಮರಣ. ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ." ದೇವಯಾನಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದೇ ದೇವಯಾನಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು,

"ಅಪ್ಪ ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಜೀವವಿಲ್ಲ ಕಚನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ನನಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ." ಶುಕ್ರರು ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅದರಂತೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ಇರುವ ಕಚನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರು. "ಕಚ ! ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯ ಉಪದೇಶ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಸಂಜೀವಿನಿಯಿಂದ ನೀನು ಬದುಕಿಬರುವೆ. ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ಕಲಿತ ಸಂಜೀವಿನಿಯಿಂದ ಸತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಬದುಕಿಸಬೇಕು."

ಕಚನಿಗೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ದೈತ್ಯರಿಂದಲೇ ಆಯಿತು. ಶುಕ್ರರ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೀಳಿ ಹೊರಬಂದ ಕಚ ಅವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಚನ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಯಿತು. ವಿದ್ಯೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಉಪಧ್ಯಾಯರೇಕೆ ? ಈಗ ಸ್ವರ್ಗದಡೆಗೆ ಕಚನ ಪಯಣ. ದೇವಯಾನಿಯ ಬಿಳ್ಳೊಡುಗೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗುವುದು ಹೇಗೆ? ದೇವಯಾನಿಯ ಬಳಿ ಸಾರಿ ತೆರಳಲು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿದ. ದೇವಯಾನಿಯು ಸಡಗರದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು,

"ಕಚ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರೆ. ನಿನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನೊಡನೆಯೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಒಬ್ಬಿಗೆ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ ?" ಕಚ ಹೇಳಿದ, "ದೇವಯಾನಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ನೀನು ಯಾವ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿ ಈ ದೇಹ ಪಡೆದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು

ಕಚ - ದೇವಯಾನಿ

ವಾಸಿದ್ವೇನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನಾಗಬಲ್ಲೆ. ಗಂಡನಾಗಲಾರೆ ಕ್ಷಮಿಸು." ಎಂದು. ದೇವಯಾನಿ ಈ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಚ - ದೇವಯಾನಿಯರ ವಿವಾದ ತಾರಕ್ಕೇರಿತು. ದೇವಯಾನಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಚನ ವಿನಯ, ಸೇವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೋರಿಕೆಯದ್ದಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಹಠಾಶೆಯಿಂದ ಶಪಿಸಿದಳು.

"ನೀನು ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ವಂಚಿಸಿದೆಯೋ ಆ ವಿದ್ಯೆಯ ಫಲ ದೊರೆಯದೇ ಹೋಗಲಿ." ಕಚನೂ ಶಪಿಸಿದ.

"ದೇವಯಾನಿ ! ದೇಹತಃ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕನ್ಯೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಕೃತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭಲವಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವರಿಸದಿರಲಿ. ನಿನ್ನ ಶಾಪದ ಪರಿಣಾಮ ನನ್ನ ಮೇಲಾದರೂ ದೇವಲೋಕದ ಮೇಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದ ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳ ವಿದ್ಯೆ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಸ್ವರ್ಗದಡೆ ಹೊರಟ.

ಹೀಗೊಂದು ಭಗ್ನ ಪ್ರಣಯಪ್ರಸಂಗ ತಲೆಮಾರುಗಳ ವಿರಳತಕ್ಕ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೭೦, ೭೧

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೭೧-೭೨

೪೮. ತಪತೀ - ಸಂವರಣ

ಗಂಧರ್ವನೊಬ್ಬನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಉಪಾಯವಿದು.

ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಮಗಳೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಹೆಸರು 'ತಪತೀ'. ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತಪಸ್ತನಿ. ತಪೋನಿಷ್ಠೆಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು. ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವಾದಿ ಯಾವ ಸ್ವರೂಪವೂ ಅವಳ ರೂಪದಾತಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿ. ಅವಳಿಗೆ ಯೌವನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಂವರಣ'ನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನು ಸೂರ್ಯನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆಯೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನವನು. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಸಂವರಣನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಆದಿತ್ಯನಿಗೆ ಸಿಗುವ ಗೌರವ, ಪೂಜೆ, ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನೇ ಸಂವರಣನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಭೂಮಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಸೂರ್ಯನಂತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಅವನಿಗೇ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂರ್ಯದೇವನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ಯೋಗ್ಯ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಸಂವರಣನೊಮ್ಮೆ ಅಶ್ವಾರೂಢನಾಗಿ ವನಕ್ಕೆ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಬಂದನು. ಮೃಗಗಳಿಗಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬಳಲಿದ ಅವನ ಕುದುರೆಯು ಅಲ್ಲೇ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತುಹೋಯಿತು. ಆಗ ರಾಜನು ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಸುತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅಸಾಧಾರಣ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಸುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತೇಜೋಮಯವಾಗಿಸಿದ್ದ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಕಂಡಳು. ಅವಳ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ದೇಹದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಲತೆಗಳೂ, ವೃಕ್ಷಗಳೂ ಸುವರ್ಣಮಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ತರುಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜನು ಮೈಮರೆತನು. ಅವಳನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, ಎವೆಯುಕ್ಕದೆ ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅವನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಸಾರ್ಥಕವೆಂದುಕೊಂಡನು. ಆ ರೂಪಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮರುಳಾದನು. ಅವನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಚಂಚಲವಾದವು. ಕಾಮಪೀಡಿತನಾದನು. ಅವಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು. "ತರುಣಿ ! ನೀನು ಯಾರು? ನಿರ್ಜನವಾದ ಈ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವೆ? ದೇವ, ದಾನವ, ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವ ನಾಗ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಂತೆ ನೀನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವು ನೀನು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅಸಾಮಾನ್ಯಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಚಂದ್ರನಿಗಿಂತಲೂ ಸುಂದರವಾದ ನಿನ್ನ ವದನವನ್ನೂ,

ತಾವರೆಯದಳಗಳಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡ ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ." ಸಂವರಣನ ಮೋಹಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಸುಂದರ ತರುಣ ತಪತಿಯು ಎನೂ ಮಾತನಾಡದೆ, ಮೌನವಾಗಿ ಕೆಲಕಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾದಳು. ಅವಳು ಮಾಯವಾದದ್ದರಿಂದ ರಾಜನು ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿದವನಂತೆ ಅವಳಿಗಾಗಿ ತಿರುಗಿದನು. ಅವಳನ್ನು ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣದೆ ವಿಲಪಿಸಿದನು. ತಪತಿಯ ವಿರಹಾಗ್ನಿಯು ಅವನನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಮಮೋಹಿತನಾದ ರಾಜನು ತಪತಿಗಾಗಿ ಪರ್ವತದ ವನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಲೆದು ಶಕ್ತಿಗುಂದಿದವನಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ತಪತಿಯು ಬಳಗದ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವನನ್ನು ಮೃದುಮೃದುರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು, "ರಾಜನೇ ! ಏಳು, ರಾಜನಾದವನು ಕಾಮಾಂಧನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಬೀಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ." ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಎದುರಿಗೆ, ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ತಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇವನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಶಕ್ತಿ ಸಂಚಾರವಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಅವನು ಮಾತನಾಡಿದನು, "ಕುಮಾರಿ, ನಿನ್ನ ವಶವಾದ ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸು. ಇನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಬದುಕಿರಲಾರೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಪುನಃ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಉಪಚರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವಾಗೋಣ."

ತಪತಿಯು ಹೇಳಿದಳು, "ರಾಜನೇ! ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸರಿ. ನನಗೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೋಹ ಅಂಟುರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾನೂ ಈಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ವಶದಲ್ಲಿರುವವಳು. ಹಿರಿಯರ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲಾರೆ. ತಪತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಾನು ಸೂರ್ಯಭಗವಾನನ ಮಗಳು. ನೀನು ಪೂಜೆ, ವ್ರತ, ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು. ಅವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದರೆ ನಮ್ಮ ವಿವಾಹವು ನಡೆದಂತೆಯೇ."

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತಪತಿಯು ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ರಾಜನು ಅವಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪುನಃ ಅವಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದಾಗ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಅವನ ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹಲವು ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದನು. ಸಕಲಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ರಾಜನು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಇವನಿಗೆ ದುಃಖವೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ವೃದ್ಧಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜನ ಬಳಸಾರಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸಂತೈಸುವಂತೆ ರಾಜನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೂಡಿಸಿ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು. ರಾಜನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವೆನೆಂದು ಅವನಿಂದಲೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅರಿತನು. ಬಳಿಕ ತನ್ನೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಕೆಲದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು

ಕಳುಹಿಸಿದನು. ನಂತರ ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ನಿಂತನು. ರಾಜನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮಂತ್ರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾಂಗವಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ನೆನಪು ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಪಗೈದನು. ವಸಿಷ್ಠನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು ರಾಜನ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜನ ಆಸೆ ಪೂರೈಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ ಸಂವರಣನಿಗಾಗಿ ತಪತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಅದು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದನು. ಸಂವರಣಾನಂತಹ ಸಮರ್ಥವರನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ಆನಂದದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದನು. ಮಗಳನ್ನು ಬಳಿ ಕರೆದು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ, ಅವಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದು, ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಗೇ ಅವಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಯು ಕಾರ್ಯವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಫಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿಯೊಡನೆ ಸಂವರಣನಿದ್ದ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಸಂವರಣನು ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಪತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಹಿಡ್ಗಿದನು.

ಬಳಿಕ ದೇವಗಂಧರ್ವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠರ ಅನುಮತಿ, ಆಶೀರ್ವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರ ತಪತಿಯ ವಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೂತನ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ರಾಜನು ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಆ ಸುಂದರ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ಆಶಿಸಿದನು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಿಯಾದ ಮಂತ್ರಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು. ರಾಜನ ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಆಸೆ ನೆರವೇರಿಸಲು ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಭಾರ ಹೊತ್ತು ರಾಜ್ಯದಡೆಗೆ ಮುಖಮಾಡಿದನು.

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸಂವರಣನು ತಪತಿಯೊಡನೆ ವನ, ತಟಾಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆನಂದದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದನು. ಇತ್ತ ದೀರ್ಘಕಾಲ ರಾಜನಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬರಗಾಲವು ತಲೆದೋರಿತು. ನಿಷ್ಕಮಂತ್ರಿಯ ರಾಜ್ಯಶಾಲನೆಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯಾಸವೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಮೀರಿ ರಾಜ್ಯದ ಸುಭಿಕ್ಷತೆಗೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕ್ಷಾಮಪೀಡಿತ ಜನರು ಆಹಾರವೇ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಳ್ಳತನವನ್ನೂ, ಕೊಲೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಮಳೆ ಬಂದು ಅದೆಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯವೀಗ ಪ್ರೇತಮಯವಾದ ಯಮಪುರಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತನು. ಪರ್ವತಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದನು. ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು

ವಿವರಿಸಿದನು. ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಅವನನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದನು. ಅವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಯಿತು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನವೂ ಆರ್ಧವಾಯಿತು. ಗಿಡ, ಮರ, ಪೈರುಗಳು ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟು ನೀರುಕುಡಿದು ತಣಿದವು. ಗಿರಿ-ಪರ್ವತಗಳು ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು. ತಟಾಕ, ನದೀ, ನದಿಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿದವು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಆನಂದವೇ ಸುರಿದು, ಹರಿದು, ನೆಲೆನಿಂತಿತು. ದೇಶ ಸುಖಕ್ಷಮವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯು ಹರಡಿತು. ಶಬೀಸಹಿತನಾದ ಇಂದ್ರನಂತೆ, ರಾಜನು ತಪತಿಯೊಡಗೂಡಿ ಯಾಗಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಮುದಗೊಳಿಸಿದನು. ಕೆಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಪತಿಯು 'ಕುರು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೂಸನ್ನು ಹಡೆದಳು. ಈ ಕುಮಾರನಿಂದಲೇ ಕುರುವಂಶವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಈ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಕೌರವ ಮತ್ತು ತಪತಿಯ ಸಂತಾನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವವನಾದ್ದರಿಂದ ತಪತ್ಯನೂ ಆದೆ ಎಂದು ಗಂಧರ್ವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅವನ ಹಿರಿಯರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೮೭....೧೮೯

ಬೋಧಿಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ೧೬೦ - ೧೬೨

೪೯. ಸುಕನ್ಯಾ-ಚ್ಯವನ

ಭಾರತ ದೇಶದ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಮಹಾನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನರ್ಮದೆಯೂ ಒಂದು. ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವೈಡೂರ್ಯವೆಂಬ ಪರ್ವತವಿದೆ. ನರ್ಮದೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರೋವರವೂ ಇದೆ. ಚ್ಯವನಮಹರ್ಷಿಯು ಆ ಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹುತ್ತ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ್ದವು. ಹುಳುಗಳು, ಇರುವೆಗಳು ಹುತ್ತದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಕಾಗಾದೆ, ಹುತ್ತ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಮ್ಯವಾದ ಆ ಸರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗಾಗಿ 'ಶರ್ಯಾತಿ'ಯೆಂಬ ದಾಜನು ಪರಿವಾರ ಸಮೇತ ಬಂದನು. ದಾಜನಿಗೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರು. ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬಳೇ. ಸುಕನ್ಯೆಯೆಂದು ಅವಳ ಹೆಸರು. ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಂತೆ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅದೇನೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದಳು. ಅವು ಚ್ಯವನಮಹರ್ಷಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿತ್ತು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡನು. ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಶರ್ಯಾತಿಯ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಜಲಮಲಬಂಧವಾಗುವಂತೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು. ಒಡನೆಯೇ ಅವನ ಪರಿವಾರವು ಶರೀರಬಾಧೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿತು. ದಾಜನು ಪರಿವಾರದ ಬಾಧೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಚ್ಯವನಮಹರ್ಷಿಯ ಆಶ್ರಮಪರಿಸರವಿದು. ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವರಿಗೇನೂ ಅನಾಹುತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇ ಇದು ಎಂದು ಅರಿತನು. ಮಹರ್ಷಿಗೆ ತೊಂದರೆಮಾಡಿದವರು ಯಾರು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಯಾರಿಂದಲೂ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಸುಕನ್ಯೆಯು ಬಂದು "ಅಪ್ಪ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದನು. ಅದೇನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು. ತಕ್ಷಣವೇ ಶರ್ಯಾತಿಯು ಹುತ್ತವಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ತಪೋವೃದ್ಧನೂ, ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಮಗನಿಂದಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೊದಗಿದ ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. "ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡು. ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೊದಗಿದ ದುಃಖವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದು" ಎಂದನು ಮಹರ್ಷಿ. ದಾಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಚ್ಯವನನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಸುಕನ್ಯೆಯು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನೂ, ವಯೋವೃದ್ಧನೂ ಆದ ಮಹರ್ಷಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳು ಒಮ್ಮೆ ನರ್ಮದೆಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸುಕನ್ಯೆಯು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ದೇವಕನ್ಯೆಯಂತೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. "ನೀನು ಯಾರು? ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಏನುಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?"

"ಪೂಜ್ಯರೆ, ಚೈವನ ಮಹರ್ಷಿಯ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ನಾನು ಶರ್ಯಾತಿರಾಜನ ಮಗಳು ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪತಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾದವಳು. ಹೆಸರು ಸುಕನ್ಯೆ" ಎಂದಳು ಯುಷ್ಪತ್ನಿ.

"ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನೀನು ಈ ವೃದ್ಧಮುನಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವರಿಸಿದೆ? ಅಭರಣಗಳಿದ್ದರೆ ನೀನಿನ್ನೂ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವೆ. ಈ ಮುದಿ ಗಂಡನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ದೇವತೆಗಳು, ರೂಪವಂತರು. ನಮಗೆ ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೀನು ವರಿಸು" ಎಂದರು ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳು.

ಸುಕನ್ಯೆ ದೇವತೆಗಳ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು.

ಆಗ, "ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಯುವಕನನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವೆವು. ನಂತರ ಮೂವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ವರಿಸು. ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಬಾ", ಎಂದರು ದೇವತೆಗಳು.

ಅಂತೆಯೇ ಸುಕನ್ಯೆಯು ಚೈವನನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಚೈವನನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿ ಬಂದನು. ಮೂವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದ ನಂತರ ಮೇಲೆದ್ದರು. ಮೂವರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇದ್ದರು. ದಿವ್ಯರೂಪಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸಮವಯಸ್ಕರಾಗಿದ್ದರು. ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಮೂವರು ಸಮಾನವೇಷಧರಿಸಿ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುಕನ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿದರು.

"ಸುಕನ್ಯೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದವರನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸು."

ಸುಕನ್ಯೆಯು ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, "ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೇ ಪುನಃ ವರಿಸುವಂತಾಗಲಿ" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಚೈವನನನ್ನೇ ಆರಿಸಿದಳು.

ಚೈವನಮಹರ್ಷಿಯು ಯೌವನವನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿಯೂ ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೋಮಪಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರನ್ನಾಗಿಸುವ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಯರಿಸಿದನು. ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳು ಚೈವನನ ಮಾತಿನಿಂದ ಮುದಗೊಂಡು ಹರಸಿ ದೇವತೆಗಳ ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಶರ್ಯಾತಿಮಹಾರಾಜ ಪರಿವಾರದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಆಳಯ-ಮಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು. ಚೈವನನು ರಾಜನ ಕುರಿತು

೪೯. ಸುಕನ್ಯಾ-ಚ್ಯವನ

ಭಾರತ ದೇಶದ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಮಹಾನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನರ್ಮದೆಯೂ ಒಂದು. ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವೈಡೂರ್ಯವೆಂಬ ಪರ್ವತವಿದೆ. ನರ್ಮದೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರೋವರವೂ ಇದೆ. ಚ್ಯವನಮಹರ್ಷಿಯು ಆ ಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹುತ್ತಲೆಳೆದಿತ್ತು. ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ್ದವು. ಹುಳುಗಳು, ಇರುವೆಗಳು ಹುತ್ತದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಕಾಗಾದೆ, ಹುತ್ತಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಮ್ಯವಾದ ಆ ಸರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗಾಗಿ 'ಶರ್ಯಾತಿ'ಯೆಂಬ ರಾಜನು ಪರಿವಾರ ಸಮೇತ ಬಂದನು. ರಾಜನಿಗೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರು. ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬಳೇ. ಸುಕನ್ಯೆಯೆಂದು ಅವಳ ಹೆಸರು. ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಂತೆ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅದೇನೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದಳು. ಅವು ಚ್ಯವನಮಹರ್ಷಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿತ್ತು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡನು. ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಶರ್ಯಾತಿಯ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಜಲಮಲಬಂಧವಾಗುವಂತೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು. ಒಡನೆಯೇ ಅವನ ಪರಿವಾರವು ಶರೀರಬಾಧೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿತು. ರಾಜನು ಪರಿವಾರದ ಬಾಧೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಚ್ಯವನಮಹರ್ಷಿಯ ಆಶ್ರಮಪರಿಸರವಿದು. ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವರಿಗೇನೂ ಅನಾಹುತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇ ಇದು ಎಂದು ಅರಿತನು. ಮಹರ್ಷಿಗೆ ತೊಂದರೆಮಾಡಿದವರು ಯಾರು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಯಾರಿಂದಲೂ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಸುಕನ್ಯೆಯು ಬಂದು "ಅಪ್ಪ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದೆನು. ಅದೇನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು. ತಕ್ಷಣವೇ ಶರ್ಯಾತಿಯು ಹುತ್ತವಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ತಪೋವೃದ್ಧನೂ, ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಮಗಳಿಂದಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೊದಗಿದ ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. "ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡು. ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೊದಗಿದ ದುಃಖವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದು" ಎಂದನು ಮಹರ್ಷಿ. ರಾಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಚ್ಯವನನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಸುಕನ್ಯೆಯು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನೂ, ವಯೋವೃದ್ಧನೂ ಆದ ಮಹರ್ಷಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳು ಒಮ್ಮೆ ನರ್ಮದೆಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸುಕನ್ಯೆಯು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರು. "ನೀನು ಯಾರು? ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಏನುಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?"

"ಪೂಜ್ಯರೆ, ಚೈವನ ಮಹರ್ಷಿಯ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ನಾನು ಶರ್ಯಾತಿರಾಜನ ಮಗಳು ಸರ್ವರಿತಿಯಿಂದಲೂ ಪತಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾದವಳು. ಹೆಸರು ಸುಕನ್ಯೆ" ಎಂದಳು ಯುಷ್ಮತ್ನಿಗೆ.

"ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನೀನು ಈ ವೃದ್ಧಮುನಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವರಿಸಿದೆ? ಆಭರಣಗಳಿದ್ದರೆ ನೀನಿನ್ನೂ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವೆ. ಈ ಮುದಿ ಗಂಡನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ದೇವತೆಗಳು, ರೂಪವಂತರು. ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೀನು ವರಿಸು" ಎಂದರು ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳು.

ಸುಕನ್ಯೆ ದೇವತೆಗಳ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು.

ಆಗ, "ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಯುವಕನನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವೆವು. ನಂತರ ಮೂವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ವರಿಸು. ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಬಾ", ಎಂದರು ದೇವತೆಗಳು.

ಅಂತೆಯೇ ಸುಕನ್ಯೆಯು ಚೈವನನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಚೈವನನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿ ಬಂದನು. ಮೂವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದ ನಂತರ ಮೇಲೆದ್ದರು. ಮೂವರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇದ್ದರು. ದಿವ್ಯರೂಪಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸಮವಯಸ್ಕರಾಗಿದ್ದರು. ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಮೂವರು ಸಮಾನವೇಷಧರಿಸಿ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುಕನ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿದರು.

"ಸುಕನ್ಯೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದವರನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸು."

ಸುಕನ್ಯೆಯು ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, "ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೇ ಪುನಃ ವರಿಸುವಂತಾಗಲಿ" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಚೈವನನನ್ನೇ ಆರಿಸಿದಳು.

ಚೈವನಮಹರ್ಷಿಯು ಯೌವನವನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪಡೆದುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೋಮಪಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರನ್ನಾಗಿಸುವ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಅತ್ತಿನೀದೇವತೆಗಳು ಚೈವನನ ಮಾತಿನಿಂದ ಮುದಗೊಂಡು ಹರಸಿ ದೇವತೆಗಳ ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಶರ್ಯಾತಿಮಹಾರಾಜ ಪರಿವಾರದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಅಳಿಯ-ಮಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು. ಚೈವನನು ರಾಜನ ಕುರಿತು

"ದೇಶಮೊಡೆಯನಾದ ನೀನು ಯಾಗವೊಂದನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕಿದೆ, ಸಿದ್ಧತೆಯಾಗಲಿ" ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದ. ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ದಿನದಂದು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡಿ ಬೆಳೆಸುವ ಯಾಗದ ಮುಜುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ. ಅಗ್ನಿ ಉದಿಸಿತು. ಚೈವನನು ಅಶ್ವಿರೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕರೆ ಕಳುಹಿದ. ಇಂದ್ರ ತಡೆಹಿಡಿದ. ಸಗ್ಗಿರ ಕಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಯಜ್ಞದ ತುತ್ತುಸಿಗದು ಎಂದು ವಾದಿಸಿದ. ರೂಪ-ಗುಣಸಂಪನ್ನವಾದ ಅಶ್ವಿರೇವತೆಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ, ತುಕ್ಕುಜ್ಜೆ ವೃತ್ತಿ ಅಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಆಹುತಿಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಚೈವನ ಮರುಸೂದಿದ. ಬೋಮಶ ಮಹರ್ಷಿ ತಡೆದರೂ ಇಂದ್ರ ಅದೇ ವಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ವ್ಯಗ್ರನಾದ. ಮಾತು ಸಾಗದೆ ಕೈಗೆ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡ. ಚೈವನ ನಗುತ್ತಲೇ ಇಂದ್ರನ ಎತ್ತಿದ ಕೈಯನ್ನು ಅಲುಗಾಡದಂತೆ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಸಿದ. ತಾನು ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ. ಜೊತೆಗೆ ಮದವೆಂಬ ಇರಬೇಕಾದಂತಿರದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಆಸುರಶಕ್ತಿಯೂ ಹುಟ್ಟಬಂತು. ಇವೆರಡರ ಆಟೋಪಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿತಂತ್ರಗಳು ಸೋತು ದೇವತೆಗಳು ಏಕೈಕವಾದರು. ಆಸುರಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಸುಂಗತೊಡಗಿತು. ಇಂದ್ರ ಓಡಿ ಸುಸ್ತಾದ. ತನಗಿನ್ನು ಉಳಿವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನರಿತು ಚೈವನಮುನಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದ. ಬೇಡಿಕೊಂಡ. "ಭೃಗುಕುಲದ ಕುಡಿಯೇ! ಅಶ್ವಿರೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಕರುಣೆ ತೋರಿ ಈ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ವಾರುಮಾಡು." ಚೈವನನ ಕೋಪ ತಗ್ಗಿಯಿತು. ಮನ ಕರಗಿತು. ಆ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಮಾಡಿದ. ಕುಡಿತ-ಹೆಣ್ಣು-ದ್ಯೂತ-ಬೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ. ಇಂದ್ರ-ಚಂದ್ರರೊಡಗೂಡಿ ಅಶ್ವಿರೇವತೆಗಳಿಗೆ ಯಜ್ಞಭಾಗ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಶರ್ಯಾತಿ ಅವಭೃತ ಮುಗಿಸಿ ದಾಜ್ಯಸೇರಿದ. ಸುಕೇಶ-ಚೈವನರು ವನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು.

ಪುಂಭೋಗಂ. ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೩, ೧೨೪

ಬೋರಿ.ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ೧೨೨ - ೧೨೪

" ಕೃತ - ಅಗ್ನಿಯ ನೂರಾರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆಚಾರ ಕ್ರಿಯೆ - ಕೃತ್ಯ.

೫೦. ನಳ - ದಮಯಂತಿ

ನಿಷಧದೇಶದಲ್ಲಿ ವೀರಸೇನನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಗನೇ ನಳ. ಎಲ್ಲ ಸದ್ಗುಣಗಳೂ ಮೇಳೈಸಿ ನಳನ ರೂಪವನ್ನೇ ತಾಳಿದಂತಿತ್ತು. ಇತ್ತ ವಿದರ್ಭದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೀಮನೆಂಬ ಅರಸನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಹಾವರಾಹ್ಮಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ದಮನೇಂಬ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ದಮಯಂತಿಯು ಎಳ್ಳೆಕೆ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇವಳು ರಾಜನ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳಾಗಿ ರೂಪ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಲೋಕವ್ಯಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು.

ರಾಜಕುವರ ನಳನ ಬಳಿ ಹಲವರು ದಮಯಂತಿಯ ರೂಪ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ದಮಯಂತಿಯ ಬಳಿಯೂ ನಳನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಿತ್ತು.

ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸದಾ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರೇಮವು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇವನು ಅವಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ, ಅವಳು ಇವನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಯೋಚಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ನಳನೊಮ್ಮೆ ದಮಯಂತಿಯ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲೇ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಂಗಾರಬಣ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಹಂಸಗಳನ್ನು ಕಂಡನು. ಕುತೂಹಲಗೊಂಡ ನಳನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

ಅರಸಕುವರನ ಅಮೃತಹಸ್ತದ ನಯವಾದ ಬಂಧನದೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಹಂಸವು ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು, "ರಾಜನೆ ! ನಿನಗೆ ನಮನ. ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುವೆನು. ದಮಯಂತಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಆಕೆ ನಿನ್ನನ್ನೇ ವರಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವೆನು." ನಳನು ಹಂಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

ಹಂಸಗಳೆಲ್ಲ ವಿದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹಾರಿದವು. ದಮಯಂತಿಯ ಬಳಿ ಇಳಿದವು. ದಮಯಂತಿಯು ಅದ್ಭುತಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಳು. ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆಸಕ್ತವೋ, ಅದೃಷ್ಟವೋ ಅಂತೂ ನಳನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಹಂಸವನ್ನೇ ಅವಳೂ ಹಿಡಿದಳು. ಆ ಮುದ್ದಿನ ಹಕ್ಕಿ ಮನೋಹರ ರೂಪವುಳ್ಳ ರಾಜಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿತು, "ಓ ದಮಯಂತಿ, ನಿಷಧದೇಶದ ರಾಜ ನಳ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮನ್ನಣೆನೇ ನಳನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದಂತಿರುವನು. ಅವನು ಗುಣಾತ್ಮನು. ಚಾರುತೀಲೆಯೂ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯೂ ಆದ ನೀನು ಆ ಪುರುಷರತ್ನವನ್ನು ವರಿಸಿದರೆ ಹಾಲಿಗೆ ಜೇನು ಬೆರೆಸಿದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಬಾಳು ಸುಂದರವಾಗುವುದು. ಇಬ್ಬರ ಕುಲವೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು."

ನಳನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಂಸದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ದಮಯಂತಿ ಸುಪ್ರೀತಳಾದಳು.

ಹಂಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು. "ಹಂಸವೇ, ನೀನು ಹೀಗೆಯೇ ನಳನಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ ಹೇಳಬೇಕು." ಹಂಸವು ಒಪ್ಪಿ ನಳನ ಬಳಿ ಬಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಂಸದ ದೌತೃದಿಂದ ನಳ ದಮಯಂತಿಯರ ಪ್ರೇಮವು ಮತ್ಸರವಾಗಿ ಗಾಢವಾಯಿತು.

ಇತ್ತ ಭೀಮರಾಜನು ದಮಯಂತಿಗೆ ಇದು ವಿವಾಹಯೋಗ್ಯಕಾಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವಯಂವರವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಆಹ್ವಾನವು ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನೂ ತಲುಪಿತು. ಅನೇಕ ಶೂರ ವೀರರಾದವರು ಅವಳನ್ನು ವರಿಸುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು.

ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾರದರಿಂದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ದಮಯಂತಿಯ ಸ್ವಯಂವರದ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯಿತು. ಅಗ್ನಿ ವರುಣ, ಯಮರಿಗೆ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ವಿಮಾನವೇರಿ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಭೂಮಿಯತ್ತ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಳನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದರು. ನಳಮಹಾರಾಜನೂ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ನಳನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಬೆರಗಾದರು. ನಳನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು.

"ನಿಷಧರಾಜ ! ಸತ್ಯವಂತನಾದ ನೀನು ನಮಗೊಂದು ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು."

ನಳನು ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ನಾಲ್ವರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿತ್ತನು.

ದೇವೇಂದ್ರನು ನುಡಿದನು, " ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಅಗ್ನಿ , ವರುಣ, ಯಮರು ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನೀನು ಪತಿಯಾಗಿ ವರಿಸು." ಎಂದು ದಮಯಂತಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು."

ನಳನು ಈಗ ವಿನಯದಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು, "ದೇವತೆಗಳೇ, ಅವಳನ್ನು ವರಿಸುವ ಆಸೆಯಿಂದಲೇ ನಾನೂ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನನ್ನನ್ನೇ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಜಿಸುವುದು ಸರಿಯೆ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ನಂತರ ನಡೆಸದಿದ್ದರೆ ಅನಿಷ್ಟವಾದೀತು. ಬದಲಾಗಿ ನಮಾಜ್ಜೆಯನ್ನು ನೀನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗುವುದು. ಸುತ್ತಲೂ ಕಾವಲಿರುವ ದಮಯಂತಿಯ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣಿಸದ ಸಂಚರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಿನಗುಂಟಾಗಲಿ. ಹೋಗಿ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಬಾ." ಎಂದು ಇಂದ್ರನು ಹರಸಿ ಕಳುಹಿದನು.

ದೇವತೆಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಅವರ ಸಂದೇಶ ಹೊತ್ತ ನಳನು ದಮಯಂತಿಯ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಸಖಿಯರ ನಡುವೆ ಸಾಲಂಕೃತಳಾಗಿ, ದಿವ್ಯಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಕುವರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇವನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವು ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು. ಆದರೂ

ತಾನಿಗೆ ಕೇವಲ ದೂತನಾಗಿ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ನೆನೆದು ದಮಯಂತಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡಳು ದಮಯಂತಿ. ಅವಳಿಗೆ ನಳನೇ ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ನಂತರ ದೇವತೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅಂತಃಪುರದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ, ಅವರ ದೂತನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.

“ಕನ್ಯಾಣಿ ! ಇಂದ್ರನೂ, ಯಮನೂ, ವರುಣನೂ, ಅಗ್ನಿಯೂ ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೀನು ವರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಸಂದೇಶ.”

ತಕ್ಷಗಾವ ದಮಯಂತಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ನಳನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, “ಮಹಾರಾಜ, ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ನನ್ನನ್ನು ಮನಸಾ ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಯಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ಮೋಹಿಸಿದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಮರೆತರೆ ವಿಷಪಾನ ಮಾಡುವನು, ಇಲ್ಲವೇ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನು. ಹೇಗಾದರೂ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಾಗ ಮಾಡುವನು.”

ನಳನು ಹೇಳಿದನು, “ದಮಯಂತಿ, ದೇವತೆಗಳೇ ನಿನ್ನನ್ನವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ನೀನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ? ಅವರ ಪಾದಧೂಳಿಗೂ ನಾನು ಸಮನಾಗಲಾರೆನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಬದುಕುವುದುಂಟೆ? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅವರಲ್ಲೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲಿ. ನನ್ನ ಹಿತವಚನವನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳು. ದೇವತೆಯನ್ನೇ ನೀನು ವರಿಸುವವಳಾಗು. ದಿವ್ಯತೋಕಗಳೂ, ದಿವ್ಯಗಂಧ, ಮಾಲೆ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದಾಗುವುವು. ಭವ್ಯವೇವನವು ನಿನ್ನದಾಗುವುದು.” ನಳನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ದಮಯಂತಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಗದ್ಗದಿತಳಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು, “ರಾಜನೇ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ವರಿಸುವನು.” “ಕುಮಾರಿ ! ನಾನು ಕೇವಲ ದೂತನಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆನು. ದೇವತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದವನು ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನವನ್ನಾಶಿಸಬಾರದು” ಎಂದು ನಳನು ನೀತಿಪಾಠ ಹೇಳಿದಾಗ ಚದುರೆಯಾದ ದಮಯಂತಿ ಹೀಗೆಂದಳು, “ರಾಜನೇ, ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ ದೋಷವು ಬಾರದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವೊಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀನೂ ಹೊರಟವನಲ್ಲವೆ? ನೀನೂ ಅವರೊಡನೆ ಬಂದು ಉಪಸ್ಥಿತನಾಗು. ದೇವತೆಗಳ ಮುಂದೆಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸುವುದರಿಂದ ನಿನಗಾವ ದೋಷವೂ ಬಾರದು.”

ನಳರಾಜನು ಅವಳಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿ ಸಾರಿ ನಡೆದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾರೀತಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಸಾಲಂಕೃತ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾದರು. ಸಮಯವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತು. ಸಖಿಯು ಮಾಲೆ ಹಿಡಿದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು

ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕರೆತಂದಳು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಾಜನ ಮುಂದೆ ವರಮಹಾಶಯರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ನೋಡನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದಾಗಲೂ ಅವನ ಹೆಸರು, ರಾಜ್ಯ, ಕುಲ ಮುಂತಾದುವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿದಾಗ ಒಂದೇ ಆಹಾರ, ರೂಪವುಳ್ಳ ವದು ಮಂದಿ ಕಂಡರು. ದಮಯಂತಿಯು ಭ್ರಾಂತಕಾದಳು. ಒಂದೇ ರೀತಿ ಕಾಣುವ ಇವರಲ್ಲಿ ನಳನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಚಿಂತಾಕುಲಳಾದಳು. ಅವಳು ಮನದಲ್ಲೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು.

“ನನಗೆ ನಳನಲ್ಲೇ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದು ನಿಜವಾದರೆ ನಳನನ್ನು ತೋರಿಸಿ. ನಾನು ಮಾತಿನಲ್ಲೂ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವವಳಾಗಿದ್ದರೆ ನಳನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿ. ನಿಜವಲ್ಲದೂ ನಿಮ್ಮ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರಿ. ನಳನನ್ನು ವರಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ.” ದಮಯಂತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿದರು ದೇವತೆಗಳು. ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಗೂ, ನಳನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೂ ಅವಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಅವಳ ಮನಕ್ಕುದ್ದಿಗೆ ಮುದಗೊಂಡರು. ತಾವು ದೇವತೆಗಳೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಬೆವರಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಕಣ್ಣೆವ್ವ ಬಡಿಯದೆಯೂ, ನೆಲಮುಟ್ಟದೆಯೂ, ಬಾಡದ ಕುಸುಮಮಾಲೆಯ ಧಾರಣೆಯಿಂದಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ದಮಯಂತಿ ಗುರುತಿಸಿದಳು. ನಳನನ್ನು ಆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡಲು ಅವಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ ಸಮರ್ಥವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯನನ್ನು ಕಂಡ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆ ಪಡೆದು, ಲಜ್ಜಿತಳಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ನಳನನ್ನು ವರಿಸಿದಳು. ನೆರೆದಿದ್ದ ಹಿರಿಯರು, ಋಷಿಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು ಎಲ್ಲರೂ ಅವರೀರ್ವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ವರವನ್ನು ಇಂದ್ರನೂ, ಇವನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬರುವುದಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯೂ, ಅನ್ನರಸವನ್ನು ಯಮನೂ, ಕೋರಿದಲ್ಲಿ ಜಲವು ಸಿಗುವಂತೆ ವರುಣನೂ, ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳು ನಳನಿಗೆ ಅನೇಕ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಹರಿಸಿದರು.

ವಿವಾಹದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯು ಸಂಧಿಸಿದನು. ಅವನೂ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೇ ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಅದು ಮುಗಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಖತಗೊಂಡನು. ನಳನನ್ನು ಅವರಿಸಿ ಹೇಗಾದರೂ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಏನಾದರೊಂದು ದೋಷ ಹುಡುಕಿ ನಳನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಹಸ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಕಾದನು. ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ಆ ಅವಕಾಶವು ಕಲಿಗೆ ಒದಗಿ ಬಂತು. ನಳನು ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಯಾವುದೋ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಅಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದ ನಳನನ್ನು ಕಲಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವನಿಗೆ ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನಳನ ತಮ್ಮ ಪುಷ್ಕರನ ಬಳಿ ಬಂದ ಕಲಿದೇವನು ಅವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ನಳನನ್ನು ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಕಲಿಯು ದಾಳದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕರನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಕಲಿಯಿಂದ ಅವಿಷ್ಣುವಾದ ನಳನು ಒಲ್ಲದ ಮನದಿಂದಲೇ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದ್ಯೂತಕ್ಕಿಳಿದನು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿ, ಚಿನ್ನ, ವಾಹನಗಳು, ವಸ್ತ್ರಗಳು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಸೋಲುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಎಂದೂ ಕಾಗದ ಸೋಲಿನ ಅವಮಾನದ ಪೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತರ ಮತ್ತು ದಮಯಂತಿಯ ಹಿತವಚನಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಬೊಕ್ಕಸವೂ ಬರಿದಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯವೂ ಉಳಿಯಲಾರದೆಂದು ದಮಯಂತಿಯು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಪತಿಗೆ ಹಿತವನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಾರ್ಷ್ವೇಯನೆಂಬ ಸೂತನನ್ನು ಕರೆದು, ರಾಜನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದಳು. ರಾಜಾಜ್ಞೆಯೆಂದು ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರಲು ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಕುಡಿಗಳಾದ ಇಂದ್ರಸೇನೆಯೆಂಬ ಮಗಳನ್ನೂ ಇಂದ್ರಸೇನನೆಂಬ ಮಗನನ್ನೂ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ವಿದರ್ಭದೇಶದ ಕುಂಡಿನಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂತೆ ಸೂತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ವಾರ್ಷ್ವೇಯನು ಅತ್ತ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ನಳನು ಇತ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಸಾಲದೊಬಂತೆ ಕಡೆಯದಾಗಿ ಮೈಮೇಲಿದ್ದ ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸೋತನು. ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಡಲು ಒಪ್ಪದೇ ರಾಜ್ಯತೊರೆದು ಕಾಡಿನಡೆಗೆ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ನಾಡನ್ನು ತೊರೆದು ಪತ್ತಿಯೊಡನೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟ ನೆಚ್ಚಿನ ರಾಜನನ್ನು, ಕಂಡು ಪ್ರಜೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರಗರೆದರು. ನಳನಿಗೆ ಯಾವ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೊಸರಾಜ ಪುಷ್ಕರನ ಆದೇಶವಿತ್ತು.

ದುಃಖದಿಂದಲೇ ನಳದಮಯಂತಿಯರು ಅಡವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಮೂರುದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದರು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಕಂಡವು. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಳನು ಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಹಿಡಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಸ್ತ್ರದ ಜೊತೆಯೇ ಮೇಲೆ ಹಾರಿದವು.

"ನಿನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಲು ಬಂದ ದ್ಯೂತದ ದಾಳಗಳು ನಾವು. ನಮಗೀಗ ಸಮಾಧಾನ." ಎಂದು ನುಡಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು.

ನಳನು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಪತ್ತಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದನು, "ದಮಯಂತಿ, ವಸ್ತ್ರವೂ ಇಲ್ಲದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸುವೆ ? ಇನ್ನು ನೀನು ದರಿದ್ರನಾದ ನನ್ನೊಡನೆ

ಬಾಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವುದೇ ಸರಿ."

ದಮಯಂತಿಯು, "ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜೊತೆಗಿದ್ದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗಿರಬೇಡವೆಂದರ ಯಾವ ನ್ಯಾಯ? ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಂಪತ್ಕೃಷ್ಣ ವರಿಸಿದ್ದಲ್ಲ, ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ರಮದಿಂದ ಬಳಲುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾರೆ. ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಪತ್ನಿಗೆ, ಪತ್ನಿಗಿಂತ ಸಮನಾದ ಔಷಧವಿಲ್ಲ. ಪತ್ನಿಗೆ ಸಮನಾದ ನೆಂಬರೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ."

ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ದಮಯಂತಿಯು ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು. ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಸರೆಯನ್ನರಸಿ ಅವಳು ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು, ಆದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವಿದರ್ಭದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೆಲಸಲು ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಲೆಯುತ್ತಾ ಒಂದೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಇಬ್ಬರೂ ಮಂಟಪವೊಂದನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ದಣದಿದ್ದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯು ಆವರಿಸಿತು. ನಳನು ಮಾತ್ರ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಳಾಡಿದನು. ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಈ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ವಾರುಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಅತಿಶ್ರಮೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಚೂರಿಯೊಂದರಿಂದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹರಿದು ತಾನು ಧರಿಸಿದನು. ಪ್ರಿಯ ಮಡದಿಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲೆ ಅವಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡನು. ಅಶ್ರುಪೂರಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ, ಭಾರವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ, ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಟ್ಟಿನಿರ್ಗಾಯ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲ್ತೆಗೆದನು.

ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣದ ಅವಳು ತಂದೆಯ ಮನೆ ಸೇರುವಳೆಂಬುದು ಅವನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಭೂತಪಂಚಕಗಳಿಗೆ, ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಿಗೆ, ಮರ-ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ, ವನದೇವತೆಗೆ ಅವಳ ಕ್ಷೇಮಭಾರವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ದುಃಖದಿಂದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನಗಲಿದಾಗ ನಳಮಹಾರಾಜನ ಶೋಕ ವರ್ಣಿಸಲಸದಳವಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡನ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಹೋದ ದಮಯಂತಿ ಕಣ್ತೆರೆದಾಗ ಘೋರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಗತಿಕಳಂತಿದ್ದಳು. ಭೀಮರಾಜನ ಪುತ್ರಿ, ನಳಮಹಾರಾಜನ ಪತ್ನಿ ದಾಣಿ ದಮಯಂತಿ ಅನಾಥಳಾಗಿದ್ದಳು ! ಬೆಚ್ಚಿದ ಮಾನಿನಿ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಅಳುತ್ತಾ ಆಲೆಗಳು, ಹುಡುಕಿದಳು, ಗೋಳಾಡಿದಳು. ಅವನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ ಅರಣ್ಯರೋದನವೇ ಆಯಿತು.

ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾವೊಂದು ಅವಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿತು. ಅವಳ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಂದ ಬೇಡನೊಬ್ಬನು ಹಾವನ್ನು ಕೊಂದು ಅವಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು. ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋಗಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲನುವಾದನು. ದಮಯಂತಿಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ, ಅವಳ ಶಾಪದಿಂದ ಬೇಡನು ಭಸ್ಮವಾದನು. ದಮಯಂತಿಯು ಪತಿಯನ್ನರಸುತ್ತ, ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಥ, ಗಜ, ಅಶ್ವಗಳೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ

ವರ್ತಕಜನರ ಗುಂಪನ್ನು ಕಂಡಳು. ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವರ ಮುಖಂಡನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ನಳನನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕಂಡಿರೇ ಎಂದು. ಅವರಿಂದ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಉತ್ತರ ಪಡೆದು ಆ ದಾತ್ರಿ ಅವರ ಜೊತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗಿದಳು. ಅನರ್ಥಗಳು ಬಂದರೆ ಸಾಲಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತವಂತೆ. ನಿರ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸಮೂಹದ ಮೇಲೆ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಆಕ್ರಮಣವಾಗಿ ಅವರ ಹಾನಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಿದಾರ್ಥಗಳು ನಾಶವಾದವು. ಅನೇಕರು ಸತ್ತರು. ಅಳಿದುಳಿದ ಕೆಲವರು, ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಬಂದ ಈ ಅಪರಿಚಿತ ಹೆಂಗಸೇ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅವಘಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಬಗೆದು ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆಯಲು ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ದಮಯಂತಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೋ ಪಾರಾಗಿ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಳು. ಆನೆಗಳ ತುಳಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಕೆಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜೊತೆ ಮುಂದುವರೆದು ಚೇದಿದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಚೇದಿರಾಜನ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟ ತಲೆಕೆದರಿದರಿಂದ ಹೊಸದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಲಕರೆಲ್ಲ ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳು ಅರಮನೆಯ ಸಮೀಪ ಬಂದಳು. ಮಕ್ಕಳ ತುಂಟತನಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಯಾತನೆಗೀಡಾಗಿದ್ದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ರಾಜಗೃಹದ ಉಪರಿಗಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ರಾಜನ ತಾಯಿಯು ನೋಡಿದಳು. ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಡಗಳ ನಡುವಿನ ಮಿಂಚನ್ನು ಕಂಡಂತಾಯಿತು ಆಕೆಗೆ. ಅವಳ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಬಳಿ ಕರೆಸಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು. ದಮಯಂತಿಯು ಗಂಡನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ದಾಸಿ ಪತಿವ್ರತೆಯು ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ರಾಜಮಾತೆಯು ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. ದಮಯಂತಿಯು ತಾನೊಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು, "ರಾಜಮಾತೆ, ಇತರರ ಎಂಜಲನ್ನು ನಾನು ತಿನ್ನುವವಳಲ್ಲ. ಪರರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪರಪುರುಷನೊಡನೆಯೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರುವಂತಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಡುವೆನು." ರಾಜಮಾತೆಯು ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಅವಳ ಗಂಡನನ್ನು ಹುಡುಕಿಸಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಳು. ಮಗಳು ಸುನಂದೆಯೊಡನೆ ಸಹೋದರಿಯಂತೆ ವಾಸಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಇತ್ತ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾದ ನಳನಿಗೆ, "ನಳ ! ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು!! " ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಯಾರೆಂದು ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ಪವೊಂದನ್ನು ಕಂಡನು. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಮುನಿಯೋರ್ವನ ಶಾಪದಿಂದ ನಾನು ಚಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಳನು ಬರುವವರೆಗೂ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ

ಪಾರುಮಾಡು." ಒಡನೆಯೇ ಆ ಹಾವನ್ನು ನಳನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಬೆಂಕಿಯ ಕೆನ್ನಾಗಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಪನ್ನಗವು ನಳನನ್ನು ಕಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಒಡನೆಯೇ ನಳನು ತನ್ನ ದೇಹ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುರೂಪಿಯಾದನು. ಸರ್ಪವು ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಂಡು ಹೇಳಿತು, "ನಳ ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಶಾಪಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿಜರೂಪಧರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಚ್ಚಿದನೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗುವುದು. ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಗುರುತಿಸದಿರಲೆಂದು ನಿನ್ನ ರೂಪ ಕೆಡಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು, ನಾನು ಕಚ್ಚಿದ್ದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಿಷ್ಣುವಾಗುವ ಕಲಿಯನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಅವನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನನ್ನ ವಿಷದಿಂದ ಬಾಧೆಗೀಡಾಗುವನು. ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನಗಿನ್ನಾವ ವಿಷಕೀಟದಿಂದಲೂ, ವಿಷಜಂತುವಿನಿಂದಲೂ, ವಿಷಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ."

"ನೀನನ್ನು ಬಾಹುಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆಯೋಧ್ಯೆಯ ಋತುಪರ್ಣಾವಾಸನ ಬಳಿ ಹೋಗು. ರಾಜನು ಅಶ್ವತ್ಥದಯವೆಂಬ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕಲಿತು ನಿನಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥದಯವೆಂಬ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವನು. ಅವನು ನಿನಗೆ ಆಪ್ತನಾಗುವನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನೀನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಹೊಂದುವೆ. ನಿನಗೆ ಹಿಂದಿನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕಾಲವು ಬಂದಾಗ ಇಗೋ, ಈ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸು. ಇವು ವಿಶೇಷವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳು."

ಸರ್ಪದಿಂದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನಳನು ಅದರ ಆದೇಶದಂತೆ ಆಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ, ಋತುಪರ್ಣನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಹೆಸರು ಬಾಹುಕನೆಂದೂ, ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವನೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ವಾಕಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾನು ನಿಪುಣನೆಂದೂ, ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನೆಂದು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರವು ತನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

ರಾಜನಿಗೆ ಬಾಹುಕನಲ್ಲಿ ಆಪ್ತತೆಯೂ, ಪ್ರೀತಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತಾನಾರು ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಸಂಬಳವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಸೇನಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಗೌರವದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಬಳಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಳನು ಸದಾ ದಮಯಂತಿಯ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ದಾತ್ರಿಯಲ್ಲ "ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯು ಹುಟ್ಟಿ, ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೃಶಳಾಗಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಹೀನ ಆರ್ಯಾವನ್ನು ನೆನದು ಎಲ್ಲಿರುವಳೋ? ಹೇಗಿರುವಳೋ? ಯಾರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವಳೋ" ಎಂಬ ಅರ್ಥಬರುವ ಹಾಡೊಂದನ್ನು ಗುನುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ನಳನು ಋತುಪರ್ಣನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತಾ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ಭೀಮರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ, ಅಳಿಯನನ್ನೂ ಹುಡುಕಿಸಲು ಶತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವರ ಸುಳಿವು ತಂದೆವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿದ್ದನು.

ಅದರಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಳ-ದಮಯಂತಿಯರನ್ನರಸುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಹೊರಟ ಸುರೇವನಂಬ ವಿಧವೆಗೆ ಚೀದಿದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಗಾ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಗುರುತು ಹಿಡಿದನು.

ವಿಶಾಂತದಲ್ಲಿ ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ತವರಿನ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ದಮಯಂತಿಗೆ ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದ ಸುರೇವನ ಮುಂದೆ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತು ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಆಳಲನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿದಳು. ಇವಳು ದಮಯಂತಿಯೆಂಬ ನಿಜ ತೀರು ವಾಜಮಾತೆ ಹಾಗೂ ಆಕೆಯ ಪುತ್ರಿ ಸುನಂದೆಯು ಹರ್ಷಗೊಂಡರು. ರಾಜಮಾತೆಯ ಸ್ವಂತ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳೇ ದಮಯಂತಿಯೆಂಬ ಸತ್ಯವು ಆಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದು ದುಬಿದ ವಾತಾವರಣ ತಿಳಿಯಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ದಮಯಂತಿಗೆ ರಾಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಾದ ವಾಜಮಾತೆಯು ಅವಳನ್ನು ವಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಸೇನಾಸಮೇತ ಸುರೇವನೊಡನೆ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ತವರನ್ನು ತಲುಪಿದ ದಮಯಂತಿಯು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನೂ, ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಳು. ಈಗ ಆಕೆಗೆ ಪತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪತಿಯ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆಂದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಅಟ್ಟಳು.

ಆದರಲ್ಲಿ ಪರ್ವದಾನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ದಮಯಂತಿಗೆ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ವಿವರವನ್ನೀಡುತ್ತಾ ಋತುಪರ್ವನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಬಾಹುಕನನ್ನು ಕಂಡು ನಳನ ಸಂತಯ ಬಂತೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಒಡನೆಯೇ ದಮಯಂತಿಯು ಬಂದು ದೃಢನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ತನಗೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹದ ಸ್ವಯಂವರವು ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ನಡೆಯಲಿದೆಯೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಋತುಪರ್ವನಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಋತುಪರ್ವನು ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲನುವಾದನು. ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವೇಳೆಗೆ ವಿದರ್ಭರೇಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಬಾಹುಕನು ಮಾತ್ರ ವೇಗವಾಗಿ ರಥನಡೆಸಬಲ್ಲನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಋತುಪರ್ವನು ಅವನನ್ನೇ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ವಿದರ್ಭವೆಡೆಗೆ ಪಯಣವು ಸಾಗಿತು. ಬಾಹುಕನಿಗೇ ತಲಿತುಂಬ ದಮಯಂತಿಯ ಸ್ವಯಂವರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮನದ ತುಂಬ ನೋವು. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಬಾಹುಕನ ರಥಚಾಲನೆಯ ಕೌಶಲ ಕಂಡ ಋತುಪರ್ವ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡನು. ಅವನಿಂದ ಅಶ್ವವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು, ಅವನಿಗೆ ಸಂಖ್ಯಾಚಾರ್ಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಅಕ್ಷಹೃದಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಅಕ್ಷಹೃದಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಳನು ತಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ಕಲಿಯು ನಳನ ಶರೀರದಿಂದ ಕಪ್ಪನೆಯ

ಆಕಾರತಾಳಿ ಹೊರಬಂದನು. ನಳನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ವೀರ್ವಾಣದ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಿಸಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಳನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವವರಿಗೆ ತನ್ನ ಬಾಧೆಯು ಸೋಲಾರದೆಂಬ ವರವನ್ನಿತ್ತು ವ್ಯಕ್ತವೊಂದನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು.

ಕಲಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ನಳನು ಮತ್ತೆ ರಥವೇರಿ ವಿದರ್ಭರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರದ ಯಾವ ಸಂಭ್ರಮವೂ ಕಾಣದೆ ಋತುಪರ್ಣಾಸಿಂಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಭೀಮರಾಜನಿಂದ ಭವ್ಯ ಸ್ವಾಗತವೂ, ಗೌರವವೂ ಲಭಿಸಿತು. ದಮಯಂತಿಯು ಉಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇವರ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಂಡಳು. ನಳನನ್ನು ಕಾಣದೆ ತಳಮಳಗೊಂಡಳು. ಬಾಹುಕನು ನಳನಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಸಂಶಯಪಟ್ಟಳು. ಅವನು ಯಾರಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರಲು ಸಖಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಅವನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ, ಮಾತನಾಡಿಸಿ, ಅವನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬಂದು ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದಳು. ದಮಯಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತಳಾದ ನಂಬುಗೆಯ ಸಖಿ ಕೇಶಿನಿಯು ಬಾಹುಕನ ಬಳಿ ಬಂದಳು. ನಳನ ಸುಳಿವೇನಾದರು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ದಮಯಂತಿಯ ತಳಮಳವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು.

ದಮಯಂತಿಯ ಸ್ತಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಅವನ ಕಣ್ಣಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಕಂಠವು ಗದಗದಿತವಾಗಿ ಮಾತೇ ಹೊರಡದಂತಾಯಿತು. ಕೇಶಿನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ನಳನು ಎಲ್ಲಿರುವನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವನು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಮರೆಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಿಯಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಡುಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿದ ಅವನು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವನೋ ತಿಳಿಯದು. ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವನು ದಮಯಂತಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ."

ಬಾಹುಕನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಖಿಗೆ ಇವನೇ ನಳನಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬಂತು. ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ನಿಂತು ಗಮನಿಸಿದಳು. ಅವನು ಅಶ್ವಗಳಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಳು. ಋತುಪರ್ಣಾಸಿಂಗಿಗಾಗಿ ಅವನು ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೇವಲ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡಳು. ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಬೆಂಕಿಹೊತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಗೊಂಡಳು. ಹೀಗೆ ಇತರರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನೀರು ಬೆಂಕಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನು ಅಡುಗೆಮಾಡಿದನು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಅವನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಹೂಗಳು ಬಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಳನಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿದ ಕೇಶಿನಿಯು ಅವನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಕೊಂಡ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೇರ ದಮಯಂತಿಯ ಬಳಿ ಬಂದಳು. ತಾನು ಕಂಡ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅವಳಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಸಖಿಯ ಮೂಲಕ ಅವನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ದಮಯಂತಿಗೆ ಆನಂದವು ಉಕ್ಕಿಬಂತು. ಆಹಾರದ ರುಚಿನೋಡಿದಳು. ಆಗಾಗ ನಳಮಹಾರಾಜನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಕದ ರುಚಿಯೇ ! ಇವನೇ ನಳನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅವನ ವಿಚಿತ್ರ ರೂಪವು ಇವಳ ದೃಢನಂಬುಗೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೇಶಿನಿಯ ಜೊತೆ ಅವನ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಹುಕನ ಕಣ್ಣು ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಸುರಿಸಿದವು. ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮುದ್ದಿಸಿದನು. ನಂತರ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಶಿನಿಯ ಬಳಿ ಕಳುಹುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು, "ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ನೆನಪಾಯಿತು ಅಪ್ಪೆ" ಎಂದು ನೀರಸವಾಗಿ ನುಡಿದನು.

ಎಲ್ಲವೂ ಯಥಾವತ್ ದಮಯಂತಿಗೆ ವರದಿಯಾಯಿತು. ಅವಳ ತಳಮಳ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕಾತರ ತಡೆಯದಾಳಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳ ತಾಯಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ನಂತರ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಾಹುಕನು ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಕೇಶಿನಿಯು ಬಾಹುಕನನ್ನು ದಮಯಂತಿಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದಳು. ಬಾಹುಕನು ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನ ದುಃಖದ ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆಯಿತು. ಕಣ್ಣೆದು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ದಮಯಂತಿಯ ಮಲಿನವಸ್ತ್ರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದಳು. ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಕೂದಲಿನ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅರಮನೆಯಲ್ಲೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಿಯಮಡದಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಕಣ್ಣೇ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ದಮಯಂತಿಯು ಮಾತನಾಡಿದಳು, "ಬಾಹುಕ ! ತನ್ನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಪತಿಯನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನೇ ನಂಬಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಪತಿಯನ್ನು ನೀನೆಲ್ಲಾರರೂ ಕಂಡೆಯಾ? ನಿರಪರಾಧಿನಿಯಾದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಭೀಕರ ಅರಣ್ಯದ ಆ ಕಾರಿದುಳಿನಲ್ಲಿ....." ಕೊರಳ ನರಗಳುಬ್ಬಿ ಕಣ್ಣೊರಿಸ ಕೋಡಿಯೇ ಹರಿಸಿಯಿತು. ಅವಳ ಮಾತು ಮುಗಿದ ಮುನ್ನವೇ ಇತ್ತರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂತು, "ನಾನೇ ಆ ನತದೃಷ್ಟ ನಳ!"

ಕಲಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾದ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಾನನುಭವಿಸಿದ ನೋವನ್ನು ನಿಷಘಾಟಿಪತಿ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕಾರ್ಣೋಟಕನಿತ್ಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಈಗ ಪತಿಪತ್ನಿಯರು ಪುನರ್ಮಿಲನದಿಂದ ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ಮಕ್ಕಳೂ ಜತೆಗೂಡಿದರು. ದಮಯಂತಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರೂ ಕಷ್ಟವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟರು. ಋತುಪರ್ಣಾನಿಗೂ ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ನಳರಾಜನ ಅನುಜ್ಞೆ ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ನಂತರ ನಳನು ತಮ್ಮನಾದ ಪುಷ್ಕರನೊಡನೆ ಪುನಃ ದ್ಯುತಮಾಡಿ ಗೆದ್ದು ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಸೋತ ತಮ್ಮಿಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳೊಡನೆ ತಂದೆಯು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಇರುವಂತೆ ಇದ್ದು ಸುಖದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬಾಳಿದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮೯....೭೭

ಬೋರಿ.ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೦ -೭೮

೫೧. ಸಾವಿತ್ರಿ - ಸತ್ಯವಾನ್

ಪ್ರೀತಿ ಸಂಜೀವಿನಿ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತಗುಣಗಳಿರಬೇಕು. ದೋಷವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯಪ್ರೀತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನನ್ಯಪ್ರೀತಿ ಬರುವುದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪ್ರತೀಕ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮೊದಲಾದವರು. ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಚಲ ಪ್ರತಿಮೆ ಮತ್ತು ಅಚಲ ಪ್ರತಿಮೆ. ಚಲ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನಾಧಿಸುವವರನ್ನು ವ್ಯಾಸರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನೆಲೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವಳ ಬಾಳು ನಿರಾಳವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದು ತಂದೆಯಿಂದ, ಗಂಡನಿಂದ ಅಥವಾ ಪುತ್ರನಿಂದ ಸಿಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಕನಾದ ಪತಿಮುನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಅಪೂರ್ವ ಮಹಿಳೆಯ ಆಸಾಧಾರಣ ಕಥೆಯಿದು. ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರೀತಿಗೆ ರಕ್ಷಕ ಗುಣವೂ ಸೇರಿದರೆ ಆಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾದ ಕಥೆಯಿದು.

ಮದ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಪತಿ ಎಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಾವಿತ್ರಿದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಂದಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯಾದ. 'ಸಾವಿತ್ರಿ' ಎಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ, ನಂತರ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಿನಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಳು ಮಗಳು. ಈ ಸೌಂದರ್ಯದ ರಾಶಿಯನ್ನು ವರಸಲು ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಶ್ವಪತಿಗೆ ಅವಳ ಮದುವೆಯ ಚಿಂತೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಮಗಳಿಗೆ ಆತ ಹೇಳಿದ, "ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪನಾದ ವರನನ್ನು ನೀನೇ ಹುಡುಕು. ಮಂತ್ರಿ, ಸಾಮಂತರು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬರುವರು." ಸಾವಿತ್ರಿಯೂ ಒಪ್ಪಿದಳು. ಹಲವು ತಪೋವನಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕೆಲದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಮರಳಿದಳು. ತಂದೆಯು ನಾರದರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಹೋದ ಕೆಲಸ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವಂದಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು, "ಅಪ್ಪಾ ಸಾಲ್ವ ದೇಶದ ರಾಜ ದ್ಯುಮತ್ಸೇನ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕುರುಡನಾದ. ಸಮಯ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಶತ್ರುಗಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಸೋತ ರಾಜನು ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಕಾಡಿನ ಪಾಲಾದನು. ಪುತ್ರ ಸತ್ಯವಾನ್ ಈಗ ಯುವಕ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ತೋರಿತು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ವರಿಸಿರುವೆನು."

ಕೂಡಲೇ ನಾರದರು ಅಶ್ವಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದರು, "ಸತ್ಯವಾನನು ಸದ್ಗುಣಗಳ ಗಣಿ. ಆದರೆ ಅಲ್ಪಾಯು. ಇಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವನು ಸಾಯುವನು." ರಾಜನು ಬೆಚ್ಚಿದನು. ಸತ್ಯವಾನನು ಬೇಡವೆಂದು ಮಗಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೂ ಸಾವಿತ್ರಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು

ಮನಸಾ ಸತ್ಯವಾನನನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದಳು. "ಕನ್ಯೆಯನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಮಾತನ್ನೂ ಕೊಡುವುದು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಹೇಗೇ ಇರಲಿ, ಅವನೇ ನನ್ನ ಪತಿ" ಎಂದು ಸಾವಿತ್ರಿ ಹಠ ಹಿಡಿದಳು. ತಂದೆಗೆ ಬೇರೇನೂ ಮಾಡಲು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಾ ಹಾಗೂ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಅಶೀರ್ವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಯವಾನ ಸಾವಿತ್ರಿಯರ ವಿವಾಹವು ನೆರವೇರಿತು. ನಾಡಿನಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದಳು ನವ ವಧು. ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿಯಾದಳು. ಹಿರಿಯರ ಸೇವೆಗೆ ಮುಂದಾದಳು. ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ, ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿಕೊಟ್ಟು, ಹೊದಿಕೆ ಹೊದಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಳು. ಸತ್ಯಾರ, ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಮಾವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಳು. ಮೃದು-ಮಧುರ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಪ್ರಿಯಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ, ವಿನಯದಿಂದ, ಏಕಾಂತದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು, ಸೇವಿಸಿದಳು. ವ್ರತ-ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವಳಾದಳು.

ನಾರದರ ಮಾತು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡನ ಆಯುಷ್ಯನ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ನಾರದರು ಹೇಳಿದ್ದ ಆ ದುರ್ವಿನಯ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಿ ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಸತ್ಯವಾನನು ಎಂದಿನಂತೆ ಫಲಾದಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಆಯುಧದೊಂದಿಗೆ ಅಡವಿಗೆ ಹೊರಟುನಿಂತನು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಅಂದು ತಾನೂ ಅಡವಿಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಸತ್ಯವಾನನು, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವಳಿಗೆ ಅಡವಿಯ ದುರ್ಗಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಯದ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಅನೇಕ ವ್ರತಗಳಿಂದ ನೀನು ನಿತ್ಯಾಣಲಾಗಿರುವೆ. ಆತ್ಮ-ಮಾವಂದಿರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರು."

ಆಗ ಸಾವಿತ್ರಿಯು "ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬರುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಯಾವ ಶ್ರಮವೂ ಕಾಣದು." ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದಾಗ, ಸತ್ಯವಾನನು ಬೇರೆ ದಾರಿಕಾಣದೆ, ತಾಯ್ತಂದೆಯರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಬರಲು ಹೇಳಿದನು. ಅವಳು ಹಿರಿಯರ ಬಳಿ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತಾಗ, ಮದುವೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಸೆಪಡದೆ ಸೊಸೆಯ ಇಂದಿನ ಆಸೆಗೆ ತಣ್ಣೀರರಚಿದ ವೃದ್ಧದಂಪತಿಗಳು ಮನತುಂಬಿ ಅಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅನುಮತಿಯಿತ್ತರು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟು ಪತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಳು.

ಸತ್ಯವಾನನು ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ವನದ ಸೊಬಗನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದನು. ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗೊಳಗೇ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪತಿಯನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಾವು ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವ! ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ದಿನ ಅನುಭವಿಸಿಯೇ

ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಸಾಧಕರು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಶರೀರ ಬಿಡುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಇತರರ ಸಾವಿಗೆ ದೋಗವು ನಿಮಿತ್ತ.

ಸತ್ಯವಾನ್‌ನು ಹಲವು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅವನಿಗೆ ಆಯಾಸವಾಯಿತು. ಮೈ ಬೆವರಿತು. ಅಸಾಧ್ಯ ತಲೆನೋವು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ಅವನ ಕಾಲವು ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತನು. ಅವಳಿಗಲ್ಲ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಮಲಗಿದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದಳು. "ನಾರದರು ಹೇಳಿದ ಘಳಿಗೆ ಸಮೀಪಿಸಿದೆ. ಈಗ ತಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?" ಎಂದು ಒಳಗೊಳಗೆ ಕಳವಳಗೊಂಡಳು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡಳು. ವಾಶ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವನು ಯಮನೆಂದರಿತಳು. ಅವನು ಸತ್ಯವಾನ್‌ನನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಪತಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಭಯಮಿಶ್ರಿತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನಮಿಸಿದಳು. "ದೇವನೇ, ನೀನು ಯಮನೆಂದು ತೋರುವುದು. ನಿನ್ನ ದೂತರು ಬರದೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನೀನೇ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. "ಸಾವಿತ್ರಿ, ನಾನು ಯಮನೇ ಹೌದು. ನೀನು ಪತಿವ್ರತೆಯೆಂದು ನಿನಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವೆನು. ಸತ್ಯವಾನ್‌ನ ಕಾಲವು ಇಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಇವನು ಗುಣಗಳ ನಿಧಿ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ವ್ರತತೊಟ್ಟವನು. ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡವನು. ಪುಣ್ಯಪುರುಷನನ್ನು ಕರೆತರಲು ನನ್ನ ದೂತರು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವೆಂದು ನಾನೇ ಬರಬೇಕಾಯಿತು" ಎಂದು ಯಮನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ನಂತರ ಪಾಶದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ದುಃಖದಿಂದ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಪತಿಯ ಕಳಿಗುಂದಿದ ಶರೀರಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೊದಗಿಸಿ ತನ್ನನ್ನನುಸರಿಸಿದ ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಯಮನು ಮಾತನಾಡಿದನು, "ಸಾವಿತ್ರಿ ಹಿಂತಿರುಗು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವೆ? ಪತಿಯ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸು ಹೋಗು" ಎಂದನು.

ಸಾವಿತ್ರಿಯು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದಳು, "ದೇವ, ಎಷ್ಟು ದೂರವಾದರೂ ಪತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಪತಿಯ ಧರ್ಮವು. ಗುರುಹಿರಿಯರ ಅತಿರ್ವಾದವೂ, ವ್ರತಗಳ ಬಲವೂ ನನಗಿವೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇವನನ್ನು ಒಯ್ಯುವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಬರುವೆನು. ಜೊತೆಗೆ ಸತ್ಪುರುಷನಾದ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹವೂ, ಈಗ ನನಗೊದಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವೆನು. ಇಬ್ಬರು ಒಂದಾಗಿ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಸ್ನೇಹವು ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದೆಂದು ಹಿರಿಯರ ಮಾತು. ಆ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವೆನು. ಯಾವ ಲೋಪವು ಇಲ್ಲದೆ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಲವಾದ ಇಚ್ಛೆಯಿದೆ ನನಗೆ."

ಯಮನು ಹೇಳಿದನು, "ಧರ್ಮಬದ್ಧವಾದ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ನಿನ್ನ

ಪತಿಯ ಪ್ರಾಣವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು, ಕೊಡುವನು."

ಆಗ ಸಾವಿತ್ರಿಯು "ಮಹಾತ್ಮ, ನನ್ನ ಮಾವನು ರಾಜ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ, ಕುರುಡನಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಕಣ್ಣುಗಳೂ, ರಾಜ್ಯವೂ ಅವನಿಗೆ ಲಭಿಸಬೇಕು" ಎಂದಳು

"ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ನೀನಿನ್ನು ಶ್ರಮಪಡಬೇಡ, ಹಿಂದಿರುಗು."

"ಪತಿಯಿದ್ದ ಕಡೆ ನನಗೆ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲಿ? ಪತಿಯಿದ್ದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣ. ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸದ ರುಚಿ ಕಂಡವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಬಯಸುವನು. ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ನೀನಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಶ್ರಮವೂ, ಭಯವೂ ಇನ್ನಿಲ್ಲ"

"ಸರಿ. ಸವಿಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿರುವೆ. ಪತಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿಂತಿರುಗು."

"ಸತ್ತಿರುವವರ ಸಹವಾಸವು ಎಂದೂ ವಿಫಲವಾಗದು. ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಕುಲವರ್ಧಕರಾದ ಪುತ್ರವಂತನಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಮಾವನೂ ತನ್ನ ಮಗ ಮತ್ತು ಸೊಸೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆನೇಕ ಪೌತ್ರರನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು."

"ಸಾವಿತ್ರಿ, ನಿನ್ನ ಆಸೆಯು ನೆರವೇರಲಿ. ನೀನು ಬಹುದೂರ ಬಂದಿರುವೆ. ಇನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗು". "ಪತಿಯನ್ನನುಸರಿಸುವವಳಿಗೆ ದೂರವು ದೋಷವಲ್ಲ. ಧರ್ಮರಾಜನಾದ ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವಿರುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರವಾದರೂ ಬರುವನು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದವೋ ಅಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ. ನಿನ್ನ ವರವು ಫಲಿಸಿ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಾವನು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ, ನಾನು ಪುತ್ರಪತಿಯಾಗಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಪತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ? ಹೀಗಾಗಿ ನಾನು ಬೇಡುವುದೊಂದೇ. ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆ, ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಪ್ರಾಣನೀಡು."

ಯಮನು ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, "ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು. ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ದೋರಗಹಿತನಾಗಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬಾಳಲಿ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆಸೆಗಳು ಈಡೇರಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಸಾವಿತ್ರರೆಂದು ಖ್ಯಾತರಾಗಲಿ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸತ್ಯವಾನನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದನು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಯಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪತಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ತಾನು ಹೊರಟ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಸತ್ಯವಾನನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಂಬಂತೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು. ಇಬ್ಬರೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ತಂದೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಮರಳಿತ್ತು. ಅವರು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾವಿತ್ರಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ನಂತರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ನೂರುಮಂದಿ ಸಹೋದರರನ್ನು ಪಡೆದಳು. ನೂರುಮಂದಿ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಹಡೆದಳು. ಸಾವಿತ್ರಿ-ಸತ್ಯವಾನರು ಬಹಳಕಾಲ ಆನಂದದಿಂದ

ಸಾವಿತ್ರಿ - ಸತ್ಯವಾನ್

ಬಾಳಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೯೪..... ೨೦೦

ಬೋರಿ.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೭೭-೨೮೩

೫೨. ಸೃಚಾವತೀ - ಇಂದ್ರ

ಭರದ್ವಾಜನೆಂಬ ಋಷಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಸೃಚಾವತೀ. ಅವಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ, ಅವನನ್ನೇ ಪತಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ತಪಸ್ಸು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಇಂದ್ರನು ಸೃಚಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತನಾದ. ವೇಷ ಮರೆಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಅವಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅತಿಥಿವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸೃಚಾವತಿಯು ನಿಷ್ಪಪಟಭಾವದಿಂದ ಸೇವಿಸಿದಳು. ಪ್ರಾಥಮಿಕೋಪಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಆದ ಮೇಲೆ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು "ಮುನಿಶೇಷ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರವಹಿಸಿ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಂತೆ ಕೇಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವನಿಗಾಗಿಯೇ ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ರತ-ತಪಸ್ಸುಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನಿಂದೇನಾಗಬೇಕು?"

ವೇಷಧಾರಿ ಇಂದ್ರ ಹೇಳಿದ, "ಕಲ್ಯಾಣ ! ನಿನ್ನ ವ್ರತಗಳೆಲ್ಲ ಸಫಲವಾಗುವುವು. ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಇಂದ್ರ ಖಂಡಿತ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಇಕೋ, ಐದು ಬೋರೆ ಹಣ್ಣುಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇಯಿಸು. ನಾನಿಲ್ಲೇ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ."

ಅವನಿಂದ ಬೋರೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸೃಚಾವತಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇಯಲಿಟ್ಟಳು. ಇಂದ್ರ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇಯದ ಬೋರೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದ. ಸೃಚಾವತಿಯು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇಯಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದಳು. ಒಂದೂ ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯಿತು. ಬೋರೆಗಳು ಬೇಯಲಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮುಗಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕೆ ನಿರಾಶನಾಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಾಗಿಸಿದಳು. ಋಷಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಬಗೆಗೇ ಆಕೆ ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ. ವೈಮನಸ್ಯ, ಬೇಸರ ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕಾಲುಗಳು ಸುಟ್ಟರೂ ಬೋರೆಗಳು ಬೇಯಲಿಲ್ಲ.

ಕಡೆಗೆ ಇಂದ್ರ ಅವಳ ತ್ಯಾಗ, ಸಹನೆ, ಧೈರ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ. ಸೃಚಾವತಿಗೆ ಹೇಳಿದ, "ಮಂಗಳಾಂಗಿ! ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವು ನೆರವೇರಲಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮಾನುಷ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ ನನ್ನೊಡನೆ ವಾಸಿಸಲು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುವೆ. ಈ ಜಾಗವು ನಿನ್ನ ಮಂಗಳಗುಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನವರಿಗೂ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲಿದೆ."

ಸೃಚಾವತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಕೆಲಕಾಲಾನಂತರ. ಅವಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಳು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಲ್ಯವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪೯

ಬೋರಿಸಂ. ಶಲ್ಯವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪೭

ಯುಷಿಗಳ ಕಥೆಗಳು

೫೩. ಜರತ್ಕಾರು

ಸರ್ಪದಿಂದ ಭಯ ಬರಬಾರದು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಸ್ತಿಕನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಆಸ್ತಿಕನು ಹಾವುಗಳಿಗೇ ಭಯ ವರಿಹಾರ ಮಾಡಲು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಆಸ್ತಿಕನ ತಂದೆ ಜರತ್ಕಾರು, ತಾಯಿಯೂ ಜರತ್ಕಾರು. ಸೋದರ ಮಾವ ಸರ್ಪರಾಜ ತಕ್ಷಕ. ಈ ಆಸ್ತಿಕ ಜರತ್ಕಾರು ದಂಪತಿಗಳ ದಾಂಪತ್ಯದ ಫಲ. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ದಾಂಪತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾಭಾರತವು ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿವರಗಳನ್ನಿತ್ತಿದೆ.

ಜರತ್ಕಾರು ಉಗ್ರಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ. ಅವನು ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ವ್ರತಗಳು ಅವನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದವು. ಅವನೊಮ್ಮೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡನು.

ಕೆಲವರು ಮರವೊಂದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಬಳಿಯ ಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಇಲಿಯು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜರತ್ಕಾರುವು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

“ನೀವು ಯಾರು? ಇದೇನು, ಈ ಕಷ್ಟವು ನಿಮಗೆ ಎಕೆ ಬಂದಿದೆ?” ಅವರು ಹೇಳಿದರು, “ಯಾಯಾವರ ಎಂಬ ಋಷಿಗಳು ನಾವು, ನಮ್ಮ ಸಂತತಿಯು ಈ ಬಳಿಯಂತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಾಲವೆಂಬ ಇಲಿಯು ಕಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಸಂದರೂ, ನಮ್ಮ ಋಷಿ ತೀರುತ್ತಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಸಂತತಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಜರತ್ಕಾರುವು, ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅನಾಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅದಿರಲಿ, ನೀನು ಯಾರು?”

ಜರತ್ಕಾರು ದುಃಖಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ, “ನೀವು ಯಾರಿಂದ ಈ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರೋ, ಅದೇ ಜರತ್ಕಾರು ನಾನು. ಈಗ ಹೇಗೆ ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?”

ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು, “ಕರ್ತವ್ಯ ತೀರಿಸದೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರೆ, ಋಗಾದ ಸಮಾಪ್ತಿ, ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಪಿತೃಋಣ ತೀರಿಸದೆ ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಲಿ, ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲಿ ಆಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಪತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ.”

ಜರತ್ಕಾರು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ, “ಸರಿ. ನಿಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆ. ಆದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ನನ್ನ ಹೆಸರಿನವಳೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಹಿರಿಯರು ತಾವೇ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಸಾಕದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ದಾಂಪತ್ಯದಿಂದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದು ನಿವೃತ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.”

ಪಿತೃಗಳು ತಥಾಸ್ತು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಾಯವಾದರು. ಜರತ್ಕಾರು ತನ್ನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಊರೂರು ಸುತ್ತಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವವರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತ! ಅವನ ಹೆಣ್ಣು ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಣ್ಣನಾದ ತಕ್ಷಕ

ಜರತ್ಕಾರುವಿಗಾಗಿಯೇ ತಂಗಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ನಾಗರಿಗೆ ತಾಯಿಯಾದ ಕದ್ರುವಿನ ಶಾಪವಿತ್ತು. "ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ" ಎಂದು. ಆಳುಕಿದ ತಕ್ಷಕ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮ ಹೇಳಿದ, "ಜರತ್ಕಾರು ಎಂಬ ಋಷಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಆಸ್ತಿಕನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸರ್ಪಯಜ್ಞದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು.

ಆಪ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ರೋಸಿಹೋಗಿತ್ತು ಅವನ ಪರತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರದ ಹುಡುಗಿ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಣವಿರದೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವಳಿಗೆ ಇವನ ಹೆಸರಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಗತವೆಂಬಂತೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡ. "ನನಗೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಸಾಕಲಾರೆ. ಅವಳ ಹಿರಿಯರು ಬಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನದೇ ಹೆಸರಿರಬೇಕು."

ಯಾರೂ ಬರದೇ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡ ಜರತ್ಕಾರುವು ನಿರಾಶನಾಗಿದ್ದ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಕ ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಬಳಿ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದ. ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತ ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಕೇಳಿ ಬಂತು, "ಮಹರ್ಷಿ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಬಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ."

ಜರತ್ಕಾರು ಕಣ್ಮರೆದ. ತಕ್ಷಕ ಎದುರಿದ್ದ ಜರತ್ಕಾರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಶಯದಿಂದ, "ಇವಳ ಹೆಸರೇನು?" ಎಂದ. "ಜರತ್ಕಾರು" ಎಂದೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದ. ನಂತರ ಅವಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದು ಪಿತೃಯುಗ ತೀರಿಸಿ, ತವಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩, ೧೪

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪೧-೪೪

೫೪. ದೀರ್ಘತಮಸ್

ಪರಶುರಾಮನು ಕೃತ್ರಿಯ ಕುಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಸಂಕಲ್ಪತೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕೃತ್ರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿಂದ ಹತರಾದರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯವರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಕೃತ್ರಿಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರುಷರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೃತ್ರಿಯ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಥೆಯಿದು.

ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಪತಿಯೆಂಬ ನಿಯಮವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ತಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಯಾಚಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೂ ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ 'ಉಚ್ಛ್ರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮಹರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. 'ಮಮತೆ' ಆತನ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿ ಮುನಿಯು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

'ಬೃಹಸ್ಪತಿ' ಎಂಬುವನು ಉಚ್ಛ್ರನ ತಮ್ಮ ಅವನೂ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನೊಮ್ಮೆ ಮಮತೆಯನ್ನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕೋರಿದನು. ಅವಳು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು. ಈಗಾಗಲೇ ನಿನ್ನಿಗ್ಗನ ಅಂಶವು ನನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೇ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಇದು ಸಕಾಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಒಲವಂತಪಡಿಸಲು, ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರ್ದ ಶಿಶುವು ಅವನನ್ನು ನಂದಿತ್ತು.

ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶುವಿನ ನಂದನೆಯಿಂದ ಅಪಮಾನಗೊಂಡ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಆ ಶಿಶುವಿಗೆ "ನೀನು ದೀರ್ಘವಾದ ತಮಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜನಿಸು." ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು. ಶಾಪದ ಫಲವು ಜನಿಸಿದ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತು. ಅದು ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡಾಗಿತ್ತು. 'ದೀರ್ಘತಮ' ನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಅಂಧತ್ವವು ಅವನು ವೇದವಾರಂಗತನಾಗಲು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಲು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಭಾವದಿಂದ 'ಪ್ರದ್ವೇಷ'ಯೆಂಬ ಸುಂದರ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಗೌತಮನೇ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಾತ್ಮರನ್ನು ಸಂತಾನವಾಗಿ ಪಡೆದನು.

ಅವನೊಮ್ಮೆ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಕುಮಾರನಿಂದ ಪಶುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ, ಅವುಗಳ ಜನನಕ್ರಮ ಮುಂತಾದವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ತಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಅವನ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ನಡೆವಳಿಕೆಯಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಬೇಸತ್ತು. ಪತ್ತೇ ಪುತ್ರರಿಗೂ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಯಿತು. ಪತ್ನಿಯು ನೊಂದು ಪತಿಯ ಬಳಿ ನುಡಿದಳು,

“ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವನು ಭರ್ತೃ, ವಾಲಿಸುವವನು ಪತಿ. ನೀವೀಗ ನನಗೆ ಇವರಡೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕುರುಡದಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಸೇವಿಸಿದೆನು. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ನಡುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲು ನನ್ನಿಂದಾಗದು.”

ಆಗ ದೀರ್ಘಾತಮನು, “ನನ್ನನ್ನು ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಧನಪು ರೋರೆಯುವುದು.” ಎಂದನು. ಪತ್ನಿಯು ಒಪ್ಪಿರಿಲ್ಲ. “ನಿಮ್ಮಿಂದ ಬರುವ ಧನವೂ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ನನಗೆ ಬೇಡ” ಎಂದಳು. ದೀರ್ಘಾತಮನು ಕೋಪಗೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು, “ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಅವಳ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಒಬ್ಬನೇ ಪತಿಯಿರಬೇಕು. ಅವನು ಮೃತನಾದರೂ, ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ವರಿಸಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಅವಳು ಪತಿತಳಾಗುವಳು.”

ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಮಾಡದ, ಇಡೀ ಸ್ತ್ರೀಕುಲಕ್ಕೊದಗಿದ ಪತಿಯ ಶಾಪವು ಪ್ರದ್ವೇಷಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ಅವಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದಳು, “ಮಕ್ಕಳೇ! ಈತನನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿಬಿಡಿ.” ಅಜ್ಞಾನದ ಆವರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೌತಮನೇ ಮುಂತಾದವರು ತಾಯಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ತಂದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಒಂದು ತೆಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಅದನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಕಣ್ಣು ಕಾಗದ ದೀರ್ಘಾತಮನು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ತೆಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೂರ ಬಂದನು. ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಅವನೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಆ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ ‘ಬಲಿ’ ಎಂಬುವವನು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿಳಿದಿದ್ದನು. ಅಂಧಋಷಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಹೊತ್ತ ತೆಪ್ಪವು ರಾಜನ ಬಳಿಗೇ ಬಂತು. ರಾಜನು ಮುನಿಯನ್ನು ದೀರ್ಘಾತಮನೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ, ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು.

ಬಳಿಕ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಬಲಿಯು ಮುನಿಯನ್ನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದನು. ಮುನಿಯು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನು. ರಾಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ‘ಸುದೇಷ್ಣೆಯನ್ನು’ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಮುನಿಯ ಬಳಿ ಕಳುಹಿದನು. ಋಷಿಯು ರಾಣಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, “ನಿನಗೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮನಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಐದು ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುವರು. ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಳಿಂಗ, ಪುಂಡ್ರ, ಸುಹ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗುವರು. ಮತ್ತು ಅವರ ರಾಜ್ಯವೂ ಅವರವರ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗುವವು. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.” ಎಂದು ಹರಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಶೂರ ರಾಜರು ದೀರ್ಘಾತಮ ಋಷಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಕುಂಭಿಕೋಣಾ ಸೌ ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೩

ಬೋಧಿ ಸೌ ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೪

೫೫. ಅನೇಮಾಂಡವ್ಯ

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಿದು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ವಿದುರನ ಜನನದ ಕಾರಣವನ್ನಿದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಮಾಂಡವ್ಯ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ತಾವಸನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ತನಗೆ ಇಷ್ಟಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೌನವ್ರತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ತಪೋನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಮೌನವೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಅಡಗಿಸಬೇಕು. ಮಾತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಮೌನವಾಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮನನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಮೌನಿಯಾಗಿ ಮಾಂಡವ್ಯನು ನಿಂತಿದ್ದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಧನವನ್ನು ಆಪಹರಿಸಿದ್ದ ಕಳ್ಳರು ಅವನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಕೊಂಡರು. ಅವರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ ರಾಜದೂತರು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಮೌನದಿಂದಿದ್ದ ಮುನಿಯನ್ನು “ಕಳ್ಳರು ಎತ್ತ ಹೋದರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮಾಂಡವ್ಯನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದನು. ದೂತರು ಆಶ್ರಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಧಿಸಿ ಕಳ್ಳರನ್ನೂ, ಕಳುವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದರು. ಮುನಿಯನ್ನೂ ಕಳ್ಳನೆಂದೇ ಭ್ರಮಿಸಿ ಕಳ್ಳರ ಜೊತೆ ಅವನನ್ನೂ ರಾಜನ ಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ರಾಜನು ಋಷಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳರಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಇವನಿಗೂ ಒದಗಿತು. ರಾಜನ ಸೇವಕರು ಕಳ್ಳರೊಂದಿಗೆ ಮಾಂಡವ್ಯನನ್ನೂ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿದರು. ಆಮರಣಾಂತ ಶೂಲದಲ್ಲಿದ್ದರೇನೆಂಬುದೇ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶೂಲಕ್ಕೆ ಪೋಗಿಸಿದ್ದ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ನೋವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಸತ್ತರು. ಮಾಂಡವ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಬಹಳದಿನಗಳಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಶೂಲದ ನೋವಿದ್ದರೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಭಗವದ್ವಾನ್ ತತ್ತರನಾಗಿದ್ದನು.

ಆಪತ್ತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಇತರ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಪಕ್ಷಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಮಾಂಡವ್ಯನ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಶೂಲದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ತಪೋಮಗ್ನನಾದ ಮಾಂಡವ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಇಂಥಹ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಎಂಥಹ ದುಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು ಎಂದು ಸಂಕಟವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಬಳಿ ಮಾಂಡವ್ಯನೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು.

“ಮಹಾತ್ಮಾ! ನೀನು ಈ ಶೂಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನೋವನ್ನನುಭವಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು ?
“ನಾನು ಯಾರಲ್ಲೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹೀಗೇಕೆಂದು

ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ." ಎಂದು ಮಾಂಡವ್ಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಬಹಳದಿನಗಳ ನಂತರವೂ ಶೂಲದಲ್ಲಿ ಮರಣಸದೇ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸೇವಕರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ, ಭಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ರಾಜನಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಿದರು. ರಾಜನು ಅವನು ಮಹರ್ಷಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಜೊತೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮುನಿಯನ್ನು ಮಾಂಡವ್ಯನೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದನು. ತಿಳಿಯದೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಘೋರ ಅಪಚಾರವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮಾಂಡವ್ಯನು ಆತನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದನು. ಮುನಿಯನ್ನು ಶೂಲದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದರ ತುದಿಯು ಮುರಿದು ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುನಿಯಾದರೋ ಶರೀರದಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಹೋದ ಆ ಶೂಲದ ತುದಿಗೆ ಹೂ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಗುಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆದನು.

ಶರೀರತ್ಯಾಗಾನಂತರ ಧರ್ಮದೇವತೆಯ ಬಳಿ ಮಾಂಡವ್ಯನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು, "ದೇವ, ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನನುಭವಿಸಲು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಯಾವುದೆಂದು ಎಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿದರೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದೇನಾದರೂ ಪಾಪಕಾರ್ಯವು ನಡೆದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸು."

ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ಮಾತನಾಡಿದನು, "ಮುನಿವರ್ಯ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೀಟವೊಂದಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಹಿಂಸೆಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನನುಭವಿಸಿದೆ. ಮಹರ್ಷಿ, ಸ್ವಲ್ಪದಾನವೂ ಅಮಿತವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ತರುವಂತೆ, ಕಿಂಚಿತ್ತಾಪವೂ ಅಧಿಕ ದುಃಖವನ್ನೇ ತರುವುದು."

ಮಾಂಡವ್ಯನು ನೊಂದು ನುಡಿದನು, "ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಪಾಪವಲ್ಲ. ಬಾಲಕನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥದ ಜ್ಞಾನವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ಸರಿಗಳ ನಿಶ್ಚಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಪವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮಾತೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ವಯಸ್ಸು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಾಪ ಬರುವುದು. ಯಮದೇವ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದ ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟು."

ಹೀಗೆ ಮಾಂಡವ್ಯನಿಂದ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾದ ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿದುರನಾಗಿ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುವಿನ ಸಹೋದರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಮಾಂಡವ್ಯನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಶೂಲದ ತುದಿಯು ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಣೇಮಾಂಡವ್ಯನೆಂದೇ ಖ್ಯಾತನಾದ. ಬಾಲಾಪರಾಧವು ಅಪರಾಧವಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಯಮವು ಈ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೬, ೧೧೭

ಮೋರಿ.ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೧

೫೬. ಶ್ವೇತಕೇತುವಿನ ನಿಯಮ

ಪಾಂಡುರಾಜನು ಕುಂತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಪುರುಷರ ಆಚಾರದಲ್ಲೊದಗಿದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಪಾಖ್ಯಾನವೊಂದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಹಿಂದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಈಗಿರುವಂತೆ ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪುರುಷನೊಡನೆ ರಮಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿತ್ತು, ಅದು ಆ ಕಾಲದ ಧರ್ಮವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ನೋವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೂ ಇತ್ತು, ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿಯಮವೆಂದರೆ, ಕಾಮಕ್ರೋಧವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬುದು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಶ್ವೇತಕೇತುವೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಉದ್ದಾಲಕನು ಕಠಿಣವಾದ ತಪಸ್ಸೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಪತ್ತಿಷಮೇತನಾಗಿ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಮಗನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವೃದ್ಧನೊಬ್ಬನು ಬಂದನು. ಅವನಿಗೆ ಆತಿಥಿಸತ್ಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ನಡೆದವು. ನಂತರ ಅವನು ಶ್ವೇತಕೇತುವನ್ನು ಕಂಡು ಉದ್ದಾಲಕನ ಬಳಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು, "ಮಹಾತ್ಮ, ನಿನ್ನ ಮಗನು ಬಹಳ ಸುಂದರನಾಗಿರುವನು. ಇಂತಹ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದ ನೀನು ಧನ್ಯನಲ್ಲವೆ?"

ಅದಕ್ಕೆ ಉದ್ದಾಲಕನು ಹೇಳಿದನು, "ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಕುತಿಸಿನ ಮಗಳು. ಪತಿವ್ರತೆ. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವವಳು. ಮಹಾತಪ್ಪಿನಿ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರನೇ ಇವನು. ಹೆಸರು ಶ್ವೇತಕೇತು. ಕೇವಲ ಸುಂದರನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆಗಲೇ ವೇದವೇದಾಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಸತ್ಯವಂತನು ಮತ್ತು ವಿಧೇಯನು." ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ವೃದ್ಧನಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಚಿಗುರಿತು. ಅವನು ಮಾತನಾಡಿದನು, "ಮಹರ್ಷಿ, ನನಗೆ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೀಗ ಸಂತಾನವು ಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಾಗಿದೆ. ಗುಣವತಿಯೂ, ಶೀಲವತಿಯೂ, ಕುಲೀನಳೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿ ನನಗೆ ತಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವೆನು. ಅವಳನ್ನು ಸಂತಾನ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವೆನು." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಅವನು ಯಾವ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ, ಒಪ್ಪಿಗೆಗೂ ಕಾಯದೆ ಉದ್ದಾಲಕನ ಪತ್ನಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟನು. ಉದ್ದಾಲಕನ ಪತ್ನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯೂ, ಭಯವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆದವು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚದೆ ಭ್ರಾಂತಿಹಾದಳು. ಒಡನೆಯೇ ಶ್ವೇತಕೇತುವಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ವೃದ್ಧನ ಬಳಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ತಾಯಿಯ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದನು,

“ತಂದೆಯು ವ್ರತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯೂ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಮೌನವಾಗಿರುವಳು. ಯಾರ ಅನುಮತಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ, ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದಳೆಯುವೆಯಾ? ಇವಳು ನಿನಗೂ ತಾಯಿಯಂತಿರುವಳು. ಅವಳ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ನಾಶವಾಗಬೇಡ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗು.” ಎಂದು ಕಟುವಾಗಿ ನುಡಿದನು. ನಂತರ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೊದಗಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಗೂ ಒದಗಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೆಲವು ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. “ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಪುರುಷನನ್ನು ಹೊಂದಬಾರದು. ಇದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪುರುಷನಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಗರ್ಭಹತ್ಯಾಪಾತಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಘೋರವಾಪವು ಸಂಭವಿಸಲಿ. ಪ್ರಾಣಗಳು ಹೇಗಾದರಿಸಲಿ. ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲೇ ಬೇಕು.” ಹೀಗೆ ಅಂದು ನೊಂದ ಶ್ವೇತಕೇತುವು ಮಾಡಿದ ನಿಯಮವೇ ಸಮಾಜದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಶುಂಭಕೋರಾ ಸೂ ಅದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೮

ಬೋದಿಸೂ ಅದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೩

೫೭. ವಸಿಷ್ಠ - ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ

ವಸಿಷ್ಠ - ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ರಾಜನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಯಜ್ಞಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಗಂಧರ್ವನೊಬ್ಬನು ಸುಂದರವಾದ ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

'ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜ' ವೆಂಬುದೊಂದು ರೇಶ. 'ಗಾಧಿ' ಎಂಬುವವನು ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಜ. ಗಾಧಿಯು 'ಕುಶಿಕ'ನ ಮಗನು. ಗಾಧಿಗೆ 'ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ'ನು ಮಗನು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ವೀರ್ಯವಂತನು. ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ. ಉತ್ತಮರಾಜ. ರಾಜನೆಂದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಹಾಗಿರಬೇಕು. ಅವನ ವಿಶಾಲರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕುಂದು-ಕೊರತೆಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ವಾಹನ, ಸೈನ್ಯಗಳು ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ರಾಜನೊಮ್ಮೆ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ರಾಜನೂ, ಸೈನ್ಯವೂ ಹಸಿವೆ - ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದರು. ನೀರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದಾಗ ವಸಿಷ್ಠನ ಆಶ್ರಮವು ಕಂಡಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲರೂ ಮಹರ್ಷಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ವಸಿಷ್ಠನು ಅವರಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಕುಶಲವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಆಚಮನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಹೊಸ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಆಹಾರದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನು. ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಮಗಳಾದ, ಹೋಮಧೇನುವಾದ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಅದು ವಸಿಷ್ಠನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿತ್ತು. ನಂದಿನಿಗೂ ವಸಿಷ್ಠನ ಸನ್ನಿಧಿಯೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ವಸಿಷ್ಠನು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿತು. ವಿಧವಿಧ ಅನ್ನ ಸಾರ, ವೈದ್ಯ, ತೊವೈಗಳು; ಕಬ್ಬು, ಜೇನು, ಅರಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮದ್ಯಗಳು, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಅನೇಕ ರಸಾಯನಗಳು, ಉತ್ತಮವಾನೀಯಗಳು, ಪಂಚವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು' ಸಿದ್ಧವಾದವು. ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಲು ವಸ್ತುಗಳು, ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳು ಮುಂತಾದುವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿತು. ವಸಿಷ್ಠನು ರಾಜನಿಗೂ, ಅವನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ ಸಾಕೆಂಬಷ್ಟು ಉಣಬಡಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಆಹಾರದಿಂದಲೂ, ಪಾನೀಯ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು, ತೃಪ್ತರಾದರು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಈ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಸತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. "ಅರಗ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬರಿಗೈಯ ಮುನಿಯೊಬ್ಬನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಧೇನುವಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ

¹ ಭಕ್ಷ್ಯ, ಭೋಜ್ಯ, ವೇದ, ರೇಷ, ತೋಷ್ಯ ಇವು ಪಂಚವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು

ಹೀಗೆಲ್ಲ ಸತ್ಕರಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?" ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆ ಹಸುವನ್ನು ಬೆರಗುಗಟ್ಟುಗಳಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಅರಮನೆಯಿಂದಲೂ ನೀಡಲಾಗದ ಔತಣವನ್ನು ನೀಡಿದ ನಂದಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಸಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ಗೋವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇವನ ಮನಸ್ಸು ನೆಟ್ಟಿತು. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಆ ಧೇನುವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ವಸಿಷ್ಠರನ್ನು ಕೇಳಿದನು, "ಮಹರ್ಷಿ! ಹತ್ತುಕೋಟಿ ಹಸುಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಹಸುವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುವೆಯಾ?"

"ರಾಜನೇ! ಇದು ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವತ್ತು. ಹೋಮಧೇನುವಾಗಿ ಅವರು ಇದನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿ ನ್ಯಾಸವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆ."

"ಮಹರ್ಷಿ! 'ರತ್ನಹಾರಿ ಚ ಮರ್ಥಿವಃ' ಎಂಬಂತೆ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತುಗಳು ರಾಜನ ಬಳಿಯಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನವಾದ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವು ನನಗುಂಟು. ನೀನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವೆನು."

"ರಾಜನೇ! ನಿಜ. ನಿನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಬಾಹುಬಲವಿದೆ. ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಸು."

ಆಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ನಂದಿನಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಸೈನಿಕರು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯತೊಡಗಿದರು. ನಂದಿನಿಯು ದುಃಖಗೊಂಡಿತು. ಆಕರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಸಿಷ್ಠನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಬಂದಿತು.

ಮುನಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿತು, "ಮಹರ್ಷಿ! ನೀನಲ್ಲವೇ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದವನು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಚಾಟಿ, ಈಟಿಗಳಿಂದ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರುವರು. ನಾನು ಅನಾರ್ಥಕವೆ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀನೇ ಉದಾಸೀನನಾಗಿರುವೆ?" ವಸಿಷ್ಠನು ದುಃಖಗೊಂಡು ಹೇಳಿದನು, "ವತ್ಸೆ! ನಿನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. "ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಬಲಂ ತೇಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಣಾಂ ಕ್ಷಮಾ ಬಲಂ" ಎಂಬಂತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ತೇಜಸ್ಸು ಬಲವಾದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯು ಬಲವು. ನಿನಗೆ ಇಪ್ಪಂದಿದ್ದರೆ ಹೋಗು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನೀನೇ ಯತ್ನಿಸು." ವಸಿಷ್ಠನ ಅನುಮತಿಯು ದೊರೆತನಂತರ ಧೇನುವು ಕೆರಳಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾದವು. ದೋಮಗಳು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತವು. ಕೋಪವು ಮುಖವನ್ನು ಆಡಿತು. ಅದು ತನ್ನ ಶರೀರದಿಂದ ಬಳಿಬಂದವರ ಮೇಲೆ ಕೆಂಡವನ್ನೇ ಸುರಿಸಿತು. ಬಾಲದ ಮೂಲದಿಂದ - ಪಲ್ಲವಸೈನ್ಯವು ಹೊರಟಿತು. ಕೆಚ್ಚಲಿನಿಂದ ದ್ರವಿಡರು, ಶಕರೂ, ಅದರ ಮೂತ್ರದಿಂದ ಶಬರರೂ, ಪಕ್ಕಿಗಳಿಂದ ಪೌಂಡ್ರ, ಕಿರಾತ, ಯವನ, ಸಿಂಹ, ಬರ್ಬರ, ಖಸ, ಚಟುಕ, ಪುಳಿಂದ, ಚೀನ, ಹೂಣ, ಕೇರಳದ ಸೈನ್ಯಗಳೂ, ಬಾಯಿಯ

ವಸಿಷ್ಠ - ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ

ನೊರೆಯಿಂದ ಮೈಚ್ಚರು ಮುಂತಾದ ಹತ್ತುಹಲವು ಸೈನ್ಯಗಳು ಕವಚಧಾರಿಗಳಾಗಿ, ಆಯುಧವಾಗಳಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಘಾಸಿಗೊಳಸಲಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ಬಹುದೂರ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡಿಸಿದರು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಒಂಟಿಯಾದನು. ಸೂತ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ರೋಷವು ಹೆಚ್ಚಿತೆ. ಅವನಿಗೆ ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಸಿಷ್ಠನು ಶಾಂತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದಿಂದಲೇ ನಿವಾರಿಸಿದನು. ಕೌಶಿಕನ ಬಲಿಷ್ಠರಿಂದ ಹೊರಟ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ ವಂದ್ರಾಸ್ತ್ರ ಯಾಮಾಸ್ತ್ರ, ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಆಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಋಷಿಯ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವೊಂದೇ ಎದುರಿಸಿತು.

ರಾಜನಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವವು ಅವನನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸಿತು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಬಲಹೀನವಾದ ತನ್ನ ಶ್ವಾತೃತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವೆಣಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ತಪಸ್ಸೇ ಮೂಲವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ, ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆಂಬ ಹಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಟ್ಟ ಮನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲೇ ನಿರತನಾದನು. ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದನು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ವಿಶ್ವಕೈಲ ಮಿತ್ರನಾದನು. ನಂತರ ಎಲ್ಲ ಜೀವಜಂತುಗಳೂ, ಸಮಸ್ತಪೋಷಕವು ಅವನಿಂದ ಆನಂದ ಪಡೆಯಿತು.

ನಂದಿನಿಯ ಹಗರಣವು ರಾಜನು ಋಷಿಯಾಗಲು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ. ಕಾಲಾನಂತರ ವಸಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ವಿದೋಧವು ಅಳಿದು ಮೈತ್ರಿಯುಡಿಸಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೧

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ೧೬೫ - ೧೭೨

ಶಕ್ತಿಯು ಮೌಢ್ಯವನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು, ಅದೃಶ್ಯತೆಯು ಶಕ್ತಿಯ ಭಾರ್ಯೆ. ಪುತ್ರರೊಡನೆ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾವನನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆತಂದವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದಿನ ಸೊಸೆ ಅದೃಶ್ಯತೆಯೇ. ಇವಳು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಯುಕ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂದನನ್ನು ಹಡೆದಳು. ಮೌಢ್ಯವು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದನು. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜಾತಕಮಾರ್ಗದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಾನೇ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಕುಮಾರನಿಗೆ 'ಪರಾಶರ'ನೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವನು ಮೌಢ್ಯವನ್ನೇ ತಂದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. 'ಅಪ್ಪಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅದೃಶ್ಯತೆಗೆ ಗಂಡನ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ದುರ್ಮರಣದಿಂದ ಘಾಸಿಗೊಂಡಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣುಬಿಡ ಅವಳು ಕುಮಾರನನ್ನು ಬಳಿ ಕರೆದು, "ಮಗು, ಇವರು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಒತಾಮಹ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ನೀನು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನು." ಎಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಪರಾಶರನು ಬಾಲಕನೇ ಆದರೂ ತಂದೆಯ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದವನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವು ಬಂತು. ಬಾಲಕನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಾಲ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. "ಎಲ್ಲ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡುವೆನು." ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಮೌಢ್ಯವು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತ, ಆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಡಿವರ್‌ನೆಂಬವನ ಇತಿಹಾಸವೊಂದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಬಹಳ ಹಿಂದೆ 'ಕೃತವೀರ್ಯ'ನೆಂಬ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು *ಭಾರ್ಗವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅನೇಕ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಯಾಗದ ನಂತರ ಹೇರಳವಾಗಿ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಭಾರ್ಗವರಿಗೆ ನೀಡಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

"ಕಾಲಃ ಕರೋತಿ ಪುರುಷಂ ದಾತಾರಂ ಯಾಚಿತಾರಂ ಚ" ಕಾಲವೇ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಡುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನೇ ಬೇಡುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾಲವು ಸರಿದಿತ್ತು. ರಾಜನ ವಂಶದವರು ಬಲು ಕಠಿಣಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ದ್ರವ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಒದಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಭಾರ್ಗವರ ಬಳಿ ಸಂಪತ್ತಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅದನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ತರಲು ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಭಾರ್ಗವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ರಾಜಭಯದಿಂದ ದಾನಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತಾವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ

* ಭೃಗುವಂಶದವರು.

ವಶ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲೆಗೆ ತಂದೊಬ್ಬಿದರು. ಆದರೆ ಅನೇಕಭಾಗವರು ವಶ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೋಸಮಾಡಿದ ವಿಷಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಹೇಗೋ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರು ಇವರ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡರು. ಕಂಡಕಂಡ ಭಾಗವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ಹೆಂಗಸರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಶುಗಳನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಹತ್ಯೆಗೈದರು. ಅದೇನಾದರೂ ಗರ್ಭಹೊತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಓಡಿದರು. ವಂಶರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕುಡಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಗರ್ಭವನ್ನು ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಆ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿತ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಅವಳ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗರ್ಭವನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಮುಂದಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಸ್ಥ ಶಿಶುವು ತೊಡೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಮಗುವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಅದರ ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದೃಷ್ಟಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಕಣ್ಣಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಕಂದನ ತಾಯಿಗೇ ಶರಣಾದರು, “ಅಮ್ಮ, ನಾವು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿವು. ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ. ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡದೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವೆವು.” ಎಂದು ಬೇಡಿದರು.

ಆಗ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು, “ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುತ್ರರೆ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡವಳು ನಾನಲ್ಲ. ಇದೋ! ನನ್ನ ಮಗನು. ಅವನು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ವಧೆಯಿಂದ ಕುಪಿತನಾಗಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಕುತುಕೊಂಡಿರುವನು. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳೂ ಇವನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿವು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಇವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ.” ಆಕೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ತೊಡೆಯಿಂದ (ಊರು) ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ‘ದೀರ್ಘ’ನೆಂದೇ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

ಅವನು ಬೆಳೆದ ಮೇಲೂ ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಘೋರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು. ತಪೋಬಲದಿಂದ ಪಿತೃಗಳ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಬಯಕೆಯಿತ್ತವನಿಗೆ. ಅವನ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಅವನ ಪಿತೃಗಳು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು.

“ಮಗು! ನಿನ್ನ ತಪದ ತಾಪವು ಮಿತಿಮೀರುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನಿನ್ನು ಅಡಗಿಸು. ನಾವಾಗಿಯೇ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಮರಣವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೆವು. ನಮಗೆ ಜೀವನವು ಸಾಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವು ಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೂ ನಾವು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ವಿಕಂದರೆ ಅದು ಪಾಪಕಾರ್ಯ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕುಪಿತರಾಗಲಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ನಾವು ಮೃತರಾಗಬೇಕೆಂದೇ ಹಣವನ್ನು ಹೂತಿಟ್ಟೆವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಲೋಕನಾಶಕವಾದ ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಅಡಗಿಸು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಪರಾಧವೇನಿಲ್ಲ. ಕೋಪವು ತಪದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು

ಕೋಪವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಾಗು." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಔರ್ವನನ್ನು ಅವರ ಒಕ್ಕಗಳು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಔರ್ವನು, "ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದೆನು. ಆದಿದ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಬಾರದಲ್ಲವೇ? ತಪ್ಪಿದರೆ ಅದು ತನ್ನನ್ನೇ ದಹಿಸುವುದು. ನಡೆದದ್ದೊಂದು ಪಾಪಕಾರ್ಯ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಸ್ತ್ರೀಜನರೆಲ್ಲ ಬಳಿದರು. ಪಾಪವನ್ನು ದಂಡಿಸುವವರಿದ್ದರೆ, ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಭಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯಾರೂ ಮುಂದುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಶಮನಮಾಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ನೀವೇ ತಿಳಿಸಿರಿ." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕೋಪದ ನಿವಾರಣೆಕೋಪವನ್ನು ಒಕ್ಕಗಳು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು, "ಮಗು, ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸು. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಜಲವು ಆಧಾರ. ಎಲ್ಲರಸಗಳೂ ಜಲಮಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ, ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಬೇಕಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೀಗೊಂದು ರೂಪಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಪೂರೈಕೆಯೂ ಈಡೇರಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಕೋಪವು ಬಡಬಾಗಿಯಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲಿ. ಅದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಲೋಕರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೀನು ಕೋಪವನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಡಗಿಸಬಹುದು." ಎಂದರು.

ಔರ್ವನು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡನು. ಕೋಪವನ್ನು ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದನು ಎಂದು ಈ ಉಪಾಯಾನವನ್ನು ವಸಿಷ್ಠರು ಪರಾಶರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೪...೧೯೬

ಬೋಧಿಸಂ ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬೯ - ೧೭೩

೫೯. ವಂದಿ - ಅಪ್ಪಾಪತ್ರ

ಉದ್ದಾಲಕಮುನಿಗೆ ಕಹೋಳನೆಂಬುವನು ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯ. ಅವನು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸೇವೆ-ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಧ್ಯಯನದಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಉದ್ದಾಲಕರು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಸುಜಾತೆಯೆಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿದರು. ಸುಜಾತೆಯು ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು. ಗರ್ಭವು ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ವಿಚಿತ್ರವೊಂದು ಘಟಿಸಿತು. ಕಹೋಳನು ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶು ಮಾತನಾಡಿತು,

“ತಂದೆ ! ರಾತ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಆದರೂ ನಿನಗದು ತಿಳಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ.”

ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕಹೋಳನಿಗೆ ಗರ್ಭಸ್ಥಶಿಶುವಿನ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವಮಾನವಾಯಿತು. ಅವನು ಶಿಶುವನ್ನು ಶಪಿಸಿದನು.

“ನೀನು ಗರ್ಭವಾಸದ ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಎಂಟು ಬಗೆಯ ವಕ್ರಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವೆ.”

ಹಾಗೆಯೇ ಮಗುವು ವಕ್ರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ‘ಅಪ್ಪಾಪತ್ರ’ನೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಕಹೋಳನೊಮ್ಮೆ ಜನಕರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನವೆಂಟಿತನಾದ ‘ವಂದಿ’ ಯೆಂಬುವನೊಡನೆ ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋತನು. ಸೋತವರಿಗೆ ವಂದಿಯು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೊಂದರೆ, ಸೋತವರನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸೋತ ಕಹೋಳನನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯವು ಉದ್ದಾಲಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಮಗಳ ಬಳಿ ಬಂದು, “ಅಪ್ಪಾಪತ್ರನಿಗೆ ತಂದೆಯ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊ.” ಎಂದರು.

ಹೀಗಾಗಿ ಅಪ್ಪಾಪತ್ರನು ಉದ್ದಾಲಕರನ್ನೇ ತಂದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಅವರ ಪುತ್ರ ಶ್ವೇತಕೇತು. ಸೋದರ ಮಾವನಾದ ಶ್ವೇತಕೇತುವನ್ನು ಸಹೋದರನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಬೆಳೆದನು.

ಅಪ್ಪಾಪತ್ರನೂ, ಶ್ವೇತಕೇತುವೂ ಸಮವಯಸ್ಕರು. ಹಾಗೂ ಆಪ್ತಮಿತ್ರರು. ಆಸಕ್ತವಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಲಹವಾಯಿತು. ಉದ್ದಾಲಕರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಆಗ ಶ್ವೇತಕೇತುವು,

“ಎದು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ತೊಡೆಯಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಾಪತ್ರನನ್ನು ಎಳೆದು ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವನು ನೊಂದು ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು, “ಅಮ್ಮ, ನನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲಿ?”

ಎಂದನು. ಅವಳಾದರೂ ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರೂ, ದುಃಖದ ಆವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅಪ್ಪಾಪ್ಪನು ಶ್ವೇತಕೇತುವನ್ನು ಜೊತೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಂದಿಯನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಕಮಹಾರಾಜನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಾಲಕರಿಬ್ಬರೂ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಈ ಬಾಲಕರನ್ನು ದ್ವಾರವಾಲಕರು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. "ಅಪ್ಪಾಪ್ಪನು, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಾಲಕರಾದರೂ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರು" ಎಂದು ಚಿಮ್ಮುತ್ತರದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ದ್ವಾರವಾಲಕರನ್ನು ರಂಜಿಸಿ, ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಅಪ್ಪಾಪ್ಪನು ವಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ವಾದಮಾಡುವ ಆಸೆ ಇದೆ ತನಗೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಜನಕರಾಜನು ನಗುತ್ತಾ "ನೀನಿನ್ನೂ ಪುಟ್ಟಬಾಲಕ. ವಂದಿಯೊಡನೆ ವಾದ ಮಾಡುವೆಯಾ? ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಂದಿಯ ವಾದಕ್ಕೆ ಸೋತು ಶರಣಾಗಿ ನೀರಿನ ಪಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನ ಕೈಲಾಗದ ಕೆಲಸವದು" ಎಂದನು.

"ಮಹಾರಾಜ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಿಜ. ವಂದಿಯು ಇದುವರೆಗೆ ನನ್ನಂತಹವರೊಡನೆ ವಾದಕ್ಕೆ ನಿಂತಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನೇ ಶೂರನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವನು. ನನ್ನೊಡನೆ ವಾದ ಮಾಡಲಿ. ಅವನು ಸೋಲುವುದು ನಿಶ್ಚಯವು."

ಜನಕರಾಜನು ಧೀರಬಾಲಕನ ವಚನಗಳಿಂದ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಋಷಿಶುಮಾರ, ಯಾವಪ್ರಾಣಿಯು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚದೆ ಇರುವುದು?"

"ಮತ್ಸ್ಯವು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚದು."

"ಯಾವ ವಸ್ತುವು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೂ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು?"

"ಅಂಡವು ಸಜೀವವಾಗಿಯೂ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು."

"ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೃದಯವಿಲ್ಲ?"

"ಶಿಲೆಗೆ ಹೃದಯವಿಲ್ಲ."

"ಯಾವುದು ಅಚೇತನವಾದರೂ ವೇಗದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವುದು?"

"ಮಹಾನದಿಯು ವೇಗದಿಂದ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವುದು."

ಜನಕರಾಜನು ಬಾಲಕನ ದಿಟ್ಟ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ಬೆರಗಾದನು. ತುಂಬ ಹರ್ಷಗೊಂಡನು.

"ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಾಲನಲ್ಲ. ವಾಗ್ಮಿಯಾದ ನೀನು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನು ನಿಜ. ವಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ವಾದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವೆ" ಎಂದು ಗೌರವಾದರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ವೇದಿಕೆಗೆ ಕರೆತಂದನು.

ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ವಾದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವಂದಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕುಮಾರನು

ವಂದಿ - ಅಪ್ಪಾವತ್

ಹೇಳಿದನು.

“ವಂದಿ, ಅನೇಕರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವೆಯಲ್ಲವೇ? ಈಗ ನನ್ನೊಡನೆ ವಾದಿಸಿ ಜಯಗಳಿಸು. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನೀನು ಉತ್ತರಿಸು. ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರಿಸುವೆನು.”

ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಾದವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವಂದಿ ಕೇಳಿದನು,

“ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದೇ ಅಗ್ನಿಯು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಡುವುದು. ಒಬ್ಬನೇ ಸೂರ್ಯನು ಲೋಕವನ್ನು ಬೆಳಗುವನು. ಇಂದ್ರನೂ ಒಬ್ಬನೇ. ಎಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು. ಏತೃಗಳಿಗಲ್ಲ ಈಶ್ವರನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಯಮನು ಒಬ್ಬನೇ. ಇದು ನಿಜವಲ್ಲವೇ?”

ಅಪ್ಪಾವತ್ - “ಮಿತ್ರರಾದ ಇಂದ್ರನೂ-ಅಗ್ನಿಯೂ ಇಬ್ಬರು. ನಾರದ - ಪರ್ಮತರಂಬ ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಇಬ್ಬರು. ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು ಇಬ್ಬರು. ರಥಕ್ಕೆ ಚಕ್ರಗಳಿರತೇ. ಪತಿಪತ್ನಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ದಂಪತಿಗಳಿಲ್ಲವೇ.”

ವಂದಿ - “ವೇದಗಳು ಮೂರು. ಯಾಗಾಧಿಪತಿಗಳು ಮೂರುವರ್ಗದವರು. ಸಂಧ್ಯೆಗಳು ಮೂರು. ಕರ್ಮಫಲವಾಗಿ ಭೂ, ಸ್ವರ್ಗ, ನರಕಗಳೆಂಬ ಗತಿಗಳು ಮೂರು. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿಗಳೆಂಬ ತೇಜಸ್ಸುಗಳು ಮೂರೇ.”

ಅಪ್ಪಾವತ್ - “ಆಶ್ರಮಗಳು ನಾಲ್ಕಲ್ಲವೇ? ವರ್ಗಗಳು ನಾಲ್ಕು! ವಿರಾಟ, ಸೂತ್ರಾತ್ಮ, ಆಂತರ್ಯಾಮಿ, ತುರೀಯ ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ನಾಲ್ಕು. ಅವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ವಾಗೆಯು ನಾಲ್ಕು. ಪರಾ, ಪಶ್ಯಂತೀ, ಮಧ್ಯಮಾ, ವೈಖರೀ ಎಂಬುದಾಗಿ.”

ವಂದಿ, “ದಾಕ್ಷಿಣ, ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ, ಆಹವನೀಯ, ಸಭ್ಯ, ಅವಸಥ್ಯಗಳೆಂದು ಅಗ್ನಿಗಳು ಐದು. ಪಂಕ್ತಿಭಂದಸ್ಸಿಗೆ ಐದು ಪಾದಗಳು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸ, ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ, ಪಶು, ಸೋಮ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯಾಗಗಳು ಐದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಐದು. ಪ್ರಮಾಣ, ವಿಪರ್ಯಯ, ವಿಕಲ್ಪ ನಿದ್ರೆ, ಸ್ವಪ್ತಿ ಇವು ಐದು ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳು.”

ಅಪ್ಪಾವತ್ - “ಷಡಾಧಾನದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಋತುಗಳು ಆರು, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಆರು. ಕೃತ್ರಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಆರು, ಯಜ್ಞವಿಶೇಷಗಳೂ ಆರು.”

ವಂದಿ - “ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಷಯಾಸಕ್ತವಾದ ಗ್ರಾಮ್ಯಪಶುಗಳು ಐಳು. ಅಮುಷ್ಮಿತ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವನ್ಯ ಪಶುಗಳೂ ಐಳು. ಛಂದಸ್ಸುಗಳು ಐಳು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಐಳು, ಪೂಜೆಗಳು ಐಳು, ವೀಣೆಗೆ ತಂತಿಗಳು ಐಳು ಇವು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಲ್ಲವೇ?”

ಅಪ್ಪಾವತ್ - “ಸಿಂಹವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಶರಭಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಕಾಲುಗಳು. ವಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಎಂಟು. ಯಜ್ಞದ ಯೂಪವೂ ಎಂಟು ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳದ್ದು.”

ವಂದಿ - "ಮುತ್ತುಗಳು ಒಂಬತ್ತು, ತ್ರಿಗುಣಗಳ ವಿಹಾರವು ಒಂಬತ್ತು ಬೃಹತೀ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳು. ಒಂಬತ್ತು ಕೊನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ. ಅದು ತಿರುಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಾಗುವುವು."

ಅಪ್ಪಾವ್ರ, "ದಿಕ್ಕುಗಳು ಹತ್ತು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗರ್ಭಧರಿಸುವ ತಿಂಗಳುಗಳು ಹತ್ತು, ತತ್ಪೂಜಾರ್ಥಕರು ಹತ್ತು ಮಂದಿ. ತತ್ಪವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವವರೂ ಹತ್ತು ಮಂದಿ. ತತ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಹತ್ತು ಮಂದಿಯೇ."

ವಂದಿ, "ಇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳು ಹನ್ನೊಂದು, ಈ ಹನ್ನೊಂದು ವಿಷಯಗಳೇ ಜೀವಿಗೆ ಯೂಪಗಳು. ಸುಖದುಃಖಾದಿ ವಿಹಾರಗಳೂ ಹನ್ನೊಂದು."

ಅಪ್ಪಾವ್ರ, "ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳು. ಜಗತೀಛಂದಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಪಾದಕ್ಕೂ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಣಗಳು. ಪ್ರಾಕೃತಯಜ್ಞವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹನ್ನೆರಡು. ಅಲ್ಲವೇ?"

ವಂದಿ, "ತ್ರಯೋದಶೀ ತಿಥಿಯು ಉತ್ತಮವಾದುದು. ಭೂಮಿಯು ಹದಿಮೂರು ದ್ವೀಪಗಳುಳ್ಳದ್ದು."

ವಂದಿಯು ಇಪ್ಪು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ, ಮುಂದೇನೂ ತೋಚದೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಉಳಿದ ಅರ್ಧವನ್ನು ಅಪ್ಪಾವ್ರನೇ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿದನು.

ಅಪ್ಪಾವ್ರ, "ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ, ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿ ಅಹಂಕಾರಗಳೆಂಬ ಹದಿಮೂರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಯೇ ಜೀವನು ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿರುವನು. ಆತೀಜಗತೀ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕ್ಕೆ ಹದಿಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಮುಗಿಸಿದನು.

ವಂದಿಯು ಬಾಲಕನ ಮುಂದೆ ಪದಾಜಿತನಾಗಿ, ಅವಮಾನದಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು.

ಅಪ್ಪಾವ್ರನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಸೋತ ವಂದಿಯನ್ನು ಈಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಬೇಕು ಎಂದರು.

ಆದರೆ ವಂದಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದನು. "ರಾಜನೇ, ನನ್ನ ತಂದೆ ವರುಣದೇವನು. ಅವನ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಈ ವಾದವೆಂಬ ನಾಟಕವಾಡಿ ಸೋತವರನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುಳುಗಿದವರಾರೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಅಪ್ಪಾವ್ರನಿಂದ ಇಂದು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನ ತಂದೆಯೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವನು. ಇದೊ, ನಾನೂ ಈಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆತರುವೆನು." ಸ್ವಲ್ಪ

ವಂದಿ - ಅಪ್ಪಾವತ್

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಂದಿಯು ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಅವರ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಕಹೋಲನು ದಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ದಾಜನೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಸತ್ಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುವುದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲಾಗದ್ದನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನು ಮಾಡಿದನು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮರಳಿ ಪಡೆದನು."

ದಾಜನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಅಪ್ಪಾವತ್ರನು ಸೋದರಮಾವನನ್ನೂ, ತಂದೆಯನ್ನೂ ಒಡಗೂಡಿ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದನು. ತಂದೆಯಮಾತಿನಂತೆ 'ಸಮಂಗಾ'ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ದೇಹದ ವಕ್ರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸುಂದರಾಂಗನಾದನು. ಆದರೂ ಈ ಧೀಮಂತನು ಅಪ್ಪಾವತ್ರನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದೇಹದ ವಕ್ರತೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನೂ, ವಿಕಲಾಂಗರು ಸಕಲಾಂಗರಿಗಿಂತ ಯಾವವಿಧದಲ್ಲೂ ಹೀನರಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ಅಪ್ಪಾವತ್ರನ ಕಥೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಅಂತರಂಗ ಸೌಂದರ್ಯವೂ, ದೇಹಬಲಕ್ಕಿಂತ ಬುದ್ಧಿಬಲವೂ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೪, ೧೩೫, ೧೩೬

ಬೋರಿ. ಪು.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ೧೩೨ - ೧೩೪

೬೦. ಯವಕ್ರೀತ

ಗುರುವಿನ ಗುರಾಮನಾಗದ ತನಕ ದೊರೆಯದನ್ನ ಮುಕ್ತಿ. ಗುರುವನ್ನು ನಂಬ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವವರನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವಂತೆಯೇ ಗುರುವನ್ನು ನಂಬದೆ ಪತಿತರಾದವರನ್ನೂ ವ್ಯಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯವಕ್ರೀತ ಹುಚ್ಚು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಕಲಿಯುಬೇಕೆಂದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದ. ಯಾರ ಬುದ್ಧಿವಾದವೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಇಂದ್ರನೇ ಬಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಬಂಜರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗಿಡ ನೆಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ತಪಸ್ಸು ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ಇವನಿಗೆ ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಂದ್ರ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಒಮ್ಮೆ ಯವಕ್ರೀತ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಾಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ವೃದ್ಧನೊಬ್ಬ ಮರಳನ್ನು ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡೆಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಯವಕ್ರೀತನಿಗೆ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಯಿತು. ಅವನು ಕೇಳಿದ.

“ವೃದ್ಧನೇ, ನಿನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ವಾರ್ಧಕ್ಯದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ಇದೇನು ಕೆಲಸ ನಿನ್ನದು?”

ವೃದ್ಧ ಹೇಳಿದ , “ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ ಸಾಯಬೇಕು. ಓ ತರುಣ ಮುನಿಯೇ, ಮರಳಿನಿಂದ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವೆ. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದು.”

ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ನಕ್ಕ ಯವಕ್ರೀತ, “ವೃದ್ಧನೇ, ಹುಚ್ಚುತನದ ಎಲ್ಲ ಅಪಸ್ಥಿತಿಗಳೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿವೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮರಳಿನಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆಯೇ?”

ವೃದ್ಧ ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಿದ, “ಯಾಕೆ ಕಟ್ಟಬಾರದು? ಗುರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯೆಕಲಿಯಲೆಂದು ಹೊರಟಿರುವಾಗ!”

ಯವಕ್ರೀತ ಲಜ್ಜಿತನಾದ. ಆದರೂ ವೃದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದ, “ಇಂದ್ರ, ಏಕೆ ಬಯಸಬಾರದು? ಗುರುಗಳಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು?”

“ಮಗು, ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯಿಂದ ಬಂದ ಗುಣಗಳಾದ ಶಮ-ದಮಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಒಲಿದವಿದ್ಯೆ, ಮರಳು, ದಿಮ್ಮಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಕೇವಲ ದಿಮ್ಮಿಯೂ, ಮರಳೂ ಸೇತುವೆಯಾಗಲಾರದು. ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಲು, ಫಲಕೊಡಲು ಗುರುಗಳ ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಅನುಗ್ರಹ ಬೇಕು.” ಆದರೆ ಯವಕ್ರೀತ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ, “ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸತ್ಯವೆ

ಯವಕ್ರೀತ

ಇರಬಹುದು, ಆದರೂ ನನಗೆ ವೇದವನ್ನು ಗುರುಗಳಲ್ಲದೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು." ಇಂದ್ರನು, "ಗುರುವಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆಯು ಅಸರ್ಥಕಾರಿ. ಅದು ನಿನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದು." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಯವಕ್ರೀತನು ಕೇಳಿದ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಮಾಯವಾದ.

ಯವಕ್ರೀತ ಹೀಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಗರ್ವಿತನಾದ. ರೈಚ್ಛನ ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಂಡ. ಅವಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ. ಈ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಕೃದ್ವನಾದ ರೈಚ್ಛನು ತನ್ನ ಮಾಯಾಮಾಟದಿಂದ ಭೂತವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅದು ಯವಕ್ರೀತನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಯವಕ್ರೀತನು ಅಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಪಿಶಾಚಿ ಅವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಯವಕ್ರೀತನು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಮಂಡಲುವಿನ ನೀರಿನಿಂದ ಆ ಯಕ್ಷವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯವಕ್ರೀತನ ತಂದೆಯ ಕುರುಡಸೇವಕನೊಬ್ಬ ಇವನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿಯದೇ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಬಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಬಳಿ ಬಂದ ಪಿಶಾಚಿಯು ಅಪವಿತ್ರನಾಗಿರುವ, ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಯವಕ್ರೀತನನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕಿತು. ಹೀಗೆ ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುಕಲಿಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನ ದುರಂತ ಕಥೆಯು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾಠವಾಗಿದೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೭, ೧೩೮

ಬೋರಿ.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ೧೩೫-೧೪೦

೬೧. ವಾತಾಒ, ಇಲ್ವಲ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ

ಸಾಧನೆಗೆ ಒಲಿಯದಿರುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧಿಸುವ ಫಲವಿರಬೇಕೆಂಬ .
ಋಷಿಯೋರ್ವನು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನಿಂದ ದಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಉದರದೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು
ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಸರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಋಷಿ ಅಗ್ನಿ. ಪತ್ನಿ ಲೋಕಾಮುದ್ರೆ. ಅವಳು ವಿದರ್ಭರಾಜನ ಮಗಳು. ಅಗ್ನಿನನ್ನು
ವರಿಸಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಪತಿಗೆ ಅನುರೂಪಳಾದ ಪತ್ನಿ ಒಮ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಗೆ ಆಸೆ
ಪಟ್ಟಳು. ಪತ್ನಿಯ ಬಹುಕಾಲದ ಆಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಅಗ್ನಿ ಮಹರ್ಷಿ
ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ರಾಜರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದ. ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಆಯ-ವ್ಯಯವು
ಸಮವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಂದ ಹಣಪಡೆದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕರವು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು
ಭಾವಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ವಲ ನೆಂಬ ದಾಕ್ಷಸನಲ್ಲಿ ವಶ್ಯವು ಅಧಿ-
ಕವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಋಷಿಯೊಡನೆ ಬಂದರು.

ಇಲ್ವಲನು ಮಾಯಾವಿ. ಮೇಲಾಗಿ ದಾಕ್ಷಸರಾಜ. ಅವನಿಗೆ ವಾತಾಒಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ
ತಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ದೇವಿಗಳು. ಮಾಯಾಬಲದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ವಾತಾಒಯನ್ನು ಇಲ್ವಲನು ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಡನ್ನಾಗಿ
ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಂತರ ಆಡನ್ನು ಕೊಂದು, ಕುಯ್ಯು, ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಊಟಬಡಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ಸಂಚಸ್ತರಿಯದ ಅತಿಥಿಗಳು
ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಊಟವಾದ ಕೂಡಲೇ ಇಲ್ವಲನು "ವಾತಾಒ, ಹೊರಗೆ ಬಾ" ಎಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಗ್ನಿನು ಮಾತಿಗೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ವಾತಾಒಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಅತಿಥಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆ
ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಉಂಡ ಅತಿಥಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅಡುಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಅಂದಿನ ಅತಿಥಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಗ್ನಿರು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದರು. ಇಲ್ವಲನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಂತ್ರಿ-ಸಾಮಂತರೊಡನೆ ಅಗ್ನಿರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು.
ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಡಿಸಲು ಮುಂದಾದನು. ಅಗ್ನಿರು ಸಾಧನೆಯ
ಬಲದಿಂದ ಇಲ್ವಲನ ಸಂಚನ್ನು ಅರಿತರು. ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜರು ಊಟಮಾಡಲು
ಹೆದರಿದರು. ಅಗ್ನಿರು ಉಣ್ಣಲು ಹೆದರಿದ ರಾಜರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ್ದ
ಅಡುಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವೊಬ್ಬರೇ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದರು.

ಇಲ್ವಲನು ಇನ್ನೇನು ಅಗ್ನಿರು ಸಾಯುವರೆಂದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು. ತಮ್ಮನನ್ನು
ಕರೆದನು. "ವಾತಾಒ, ನಿನ್ನ ಬಲದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹೊರಗೆ ಬಾ." ಅಗ್ನಿನು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ
ವಾತಾಒಯು ಮುನಿಯ ಜಠರದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ

ವಾತಾಪಿ, ಇಲ್ಲಲ ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯ

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಗಸ್ತ್ಯರು, "ವಾತಾಪಿ, ಲೋಕಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವೆನು. ನೀನು ಜರದದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀರ್ಣವಾಗು" ಎಂದರು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಅಂಗೈಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸವರಿದರು. ಕೂಡಲೇ ವಾತಾಪಿಯು ಅವರ ಉದರಕ್ಕೆ ಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಹೋದ. ಅದರ ಗುರುತಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತೇಗು ಬಂದಿತು.

ಅಣ್ಣನು ತಮ್ಮನನ್ನು "ವಾತಾಪಿ ಹೊರಗೆ ಬಾ, ಬೇಗ ಬಾ" ಎಂದು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

"ವಾತಾಪಿಯು ಇನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬರಲಾರನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವನು" ಎಂದರು ಅಗಸ್ತ್ಯರು ನಗುತ್ತಾ. ಇಲ್ಲಲನಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು, "ತಮಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇರಳವಾಗಿ ಧನಕಸಕಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದರೆ ತಮ್ಮನಿಗೊದಗಿದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೆನೆದು ಅವನ ರಕ್ತ ಕುದಿಯಿತು. ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಹಿಂದೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಓಡಿದನು. ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ತನ್ನ 'ಹುಂ'ಕಾರದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಲನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಅಸುರರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಂದು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಪತ್ನಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಅವಳು ಕೋರಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒದಗಿಸಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯೪. . . ೯೭

ಬೋರಿ.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯೩ -೧೦೯

೬.೨. ಸಮುದ್ರ, ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯ

ದೇವ-ದಾನವರ ದ್ವೇಷ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಇತ್ತು ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಿತ್ಯಯೋಧರು. ನಿತ್ಯ ವಿದೋಧಿಗಳು. ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಮ್ಮೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಲಿದರೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದೈತ್ಯರೆಡೆಗೆ ಒಲಿಯುವಳು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೈತ್ಯರು ಕಿರುಕುಳಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅಡಗುದಾಣ ಸಮುದ್ರ. ದೈತ್ಯರ ಬಲ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಟಳ ನೀಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ದೈತ್ಯರ ಹೆಸರು 'ಕಾಲೇಯರು' ಎಂದು. ಈ ಕಾಲೇಯ ದೈತ್ಯರ ಉಪಟಳ ತಾಳಲಾಗದೇ ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಿಹಾರ ಹೀಗಿತ್ತು , "ಕಾಲೇಯರ ಅಡಗುದಾಣ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಒಣಗಿಸಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಉಪಟಳವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡಗುದಾಣ ಬಯಲಾದಾವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೂ ಸುಲಭ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮುದ್ರ ಒಣಗಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ."

ಇದು ಪರಿಹಾರವೇನೋ ಹೌದು. ಈ ಪರಿಹಾರ ಸಾಕಾರವಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಕಾರ್ಯದ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಗಸ್ತ್ಯರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಅಗಸ್ತ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಆಲಸನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ಅಗಸ್ತ್ಯರು ದೇವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿದರು. ಅದರಿಂದೊದಗುವ ಕೃತಕೃತ್ಯತಾಭಾವ ಹಿರಿದಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದರು. ಬಳಿಕ ದೇವತೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಸಮುದ್ರದೆಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತ ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಕಾರ್ಯಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ದೇವತೆಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

"ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಶೀರ್ವಾದವಿರಲಿ. ಇದರಿಂದ ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾದರೆ ವಾಪಸ ಬರದಿರಲಿ." ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಡೀ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಆಪೋಶನವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆ ದೊಡ್ಡ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ, ಅಡಗುದಾಣ ಸೂರಿಯಾದುದರಿಂದ ಕಣ್ಣಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಕಾಲೇಯರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ವಧಿಸಿದರು. ಬರಿದಾದ ಬಯಲನ್ನು ತುಂಬಲು ದೇವತೆಗಳು ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅಗಸ್ತ್ಯರು ನಿಷ್ಪ್ರಹಾರ್ಯರಾಗಿ ಹೇಳಿದರು, "ಪ್ರಕೃತಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇವಲ ಸಮುದ್ರ ಬರಿದು ಮಾಡಲು ಆಯ್ದು ಕೊಂಡಿದೆ. ಮತ್ತೆ ತುಂಬಲು ಅಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಅದು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಿದೆ." ಎಂದು.

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಮೇರುಪರ್ವತಗಳ ನಡುವೆ ವಿವಾದ

ಸಮುದ್ರ, ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯ

ಉಂಟಾಯಿತು. ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ. ಸೂರ್ಯ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಮೈಲುಗಲ್ಲುಗಳಾದ ಬೆಳಗು - ರಾತ್ರಿಗಳ ಹರಿಕಾರ. ಅವನು ಮೇರುಪರ್ವತದ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಮೇರು ಜಗತ್ತಿನ ಚಲನಶೀಲತೆಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಸೂರ್ಯನಿಗೇ ಒಂದು ಬಿಂದುವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹೆಗ್ಗುಳೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಈರ್ಷ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ವಿಂಧ್ಯ ಒಮ್ಮೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿತು, "ಸೂರ್ಯನೇ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮೇರುವನ್ನು ಸುತ್ತಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನೇ ಸುತ್ತು" ಸೂರ್ಯ ಹೇಳಿದ, "ಅಯ್ಯಾ, ವಿಂಧ್ಯಾಭಿಮಾನೀ ದೇವತೆಯೇ, ನಾನು ಮೇರುವನ್ನು ಸುತ್ತುವುದು ನನ್ನಜ್ಞೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಿಯಾಮಕನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ."

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ತಾನೇ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಚಲನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. ಜಗತ್ತಿನ ನಡೆ ಅಸಹಜವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದ ಬಳಿ ಬಂದು, ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸುಂಬಲು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ವಿಂಧ್ಯ ಅವರಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಕೀರ್ತಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿತ್ತು. ತಪಃಪ್ರಭಾವದ ಪರಿಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಗಸ್ತ್ಯರಡೆಗೆ ಬಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟ ಅಗಸ್ತ್ಯರು ವಿಂಧ್ಯನಡೆಗೆ ಸಪತ್ನೀಕವಾಗಿ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದರು. ವಿಂಧ್ಯನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಹೇಳಿದರು, "ಅಯ್ಯಾ, ಪರ್ವತಾಭಿಮಾನೀ ದೇವನೇ, ನಾನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ದಾರಿ ಇತ್ತರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇಗನೇ ಮರಳಿ ಬರಲಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಬೆಳೆಯಬೇಡ. ನೀನು ಬೆಳೆದರೆ ನನಗೆ ತಿರುಗಿ ಬರಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ." ಎಂದು.

ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ವಿಂಧ್ಯವು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಪಾಲಿಸಿತು. ಇನ್ನೂ ಅಗಸ್ತ್ಯರು ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಹಿರಿಮೆಯ ಅರಿವಿನಿಂದ, ಶಾಪದ ಭಯದಿಂದ ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಂದ ಸಹಜತೆ ಮರಳಿಬಂತು. ಇವತ್ತಿನ ಜಗದ ಅಸಹಜ ನಡೆಯನ್ನು ಸಹಜತೆಯತ್ತ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶುಂಭಕೋರಾಂ. ಸಂ. ವನಪರ್ವ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೨, ೧೦೩

ಬೋಧಿ. ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯೩-೧೦೯

೬೩. ಯುಷ್ಮಶೃಂಗ

ಅಂಗದೇಶದಲ್ಲಿ ರೋಮವಾದನೆಂಬ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಧರ್ಮಾಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪು ನಡೆದನು. ಫಲವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ತಲೆದೋರಿತು. ಇಂದ್ರನು ಮಳೆಸುರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ಪಶುಗಳೂ ಆಹಾರ, ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬಳಲಿದರು. ರಾಜನ ಮಾತೂ, ನಡೆವಳಿಕೆಯೂ ದೇಶದ ಸುಖಕ್ಕೆಗೆ ಕಾರಣವಷ್ಟೇ ?

ಹೀಗಿರುವಾಗ, ರಾಜನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬರಗಾಲದಿಂದ ವಾರುಮಾಡಲು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮಹಾಮುನಿಯಾದ ಯುಷ್ಮಶೃಂಗನನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಗರೆಯುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಮುನಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವ ಭಾರವನ್ನು ನಗರದ ವೃದ್ಧ ವೇಶ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ ವಹಿಸಿದನು.

ಯುಷ್ಮಶೃಂಗನು ವಿಭಾಂಡಕ ಮುನಿಯ ಏಕೈಕ ಪುತ್ರ. ವಿಭಾಂಡಕನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವನ ರೇತಸ್ಸನ್ನು ಸುಂಗಿದ ಜಿಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಮಾರನಿವನು. ಇವನಿಗೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗವೊಂದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಹೆಸರು ಯುಷ್ಮಶೃಂಗ ಎಂದಾಯಿತು.

ಕೌಶಿಕನದಿಯ ತೀರದ ಆಶ್ರಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ತಂದೆ ವಿಭಾಂಡಕನೊಡನೆ ಇವನ ವಾಸ. ಸದಾ ಜಪ, ಧ್ಯಾನ, ವ್ರತಗಳು; ಹೀಗೆ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಅಪ್ಪ ವಿಭಾಂಡಕನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರ ಪರಿಚಯವೂ ಇವನಿಗಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಇರುವಿಕೆಯಂತೂ ಇವನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಯುಷ್ಮಶೃಂಗನನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಯು ಮುನಿಪುತ್ರನನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಸುಂದರಿಯರಾದ ಹಲವು ಯುವತಿಯರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಯುಷ್ಮಶೃಂಗನ ಪರ್ಣಾಕುಟಯ ಬಳಿ ಬಂದಳು.

ಅವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧೆಯು ಸುಂದರವಾದ ವನವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ಸುಗಂಧಸೂಸುವ ಹೂ, ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮರಗಿಡಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು. ಬಳ್ಳಿಗಳು ಬಾಗಿ ಮುದ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ರಮಣೀಯವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯಾರೋಹವೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಆ ವೃದ್ಧೆಯು, ಮುನಿವಿಭಾಂಡಕನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಮಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಸುಂದರತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ, ಅವಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕಾದ

ಋಷ್ಯಶೃಂಗ

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಋಷ್ಯಶೃಂಗನ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

ತರುಣಿಯು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಋಷಿಮಾರನನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದಳು. ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ, ವಿನಯವನ್ನೂ ತೋರುತ್ತಾ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಋಷ್ಯಶೃಂಗನು ಈ ಅಪೂರ್ವವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡನು. ಅವಳ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬಂದ ಕುಮಾರನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದನು. ಅವಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಆಜನ, ಆಸನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ತಿನ್ನಲು ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು, "ತಪಸ್ವಿ, ನೀನು ಯಾರು? ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಮವೆಲ್ಲಿದೆ? ಯಾವ ವ್ರತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನೀನು ಈ ವೇಷಧರಿಸಿರುವೆ? ಅದರ ಹೆಸರೇನು? ನಿನ್ನ ವ್ರತ, ಜಪ, ತಪಗಳು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯಷ್ಟೆ? ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿದೆ."

ಸುಂದರಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು, "ಕುಮಾರ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವೇ ಬೇರೆ. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮದಂತಲ್ಲ. ನೀವು ನಮಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬಾರದು. ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದೂ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ನೀವು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾವು ಸೇವಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ರತವೊಂದನ್ನು ವಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾವು ಅದರ ನಿಯಮದಂತೆ ಆಗಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ನಾನು ತಂದ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಿಹಿಯನ್ನು ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು."

ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ ಅವಳು ಋಷ್ಯಶೃಂಗನು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ, ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಅನೇಕ ಆಹಾರವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಕೊಟ್ಟಳು. ಸಿಹಿನಿವುಗಳೂ, ರುಚಿಕರವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸಿಹಿಯಾದ ನಾನಾಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಕುಡಿಸಿದಳು. ಆಗಾಗ ಅವನನ್ನು ಸೋಕುತ್ತಾ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಆಟಗಳನ್ನಾಡಿದಳು. ಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡಿದಳು, ನಲಿದಳು, ನಲಿಸಿದಳು. ಚೆಂಡೊಂದನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವನೊಡನೆ ಚೆಂಡಿನಾಟವಾಡಿದಳು. ತಾನು ತಂದ ಹೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದಳು. ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಅದರೊಡನೆ ನಿಂತು ಅನೇಕ ಭಂಗಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಡುವೆ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಮಧುರಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮರುಳಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಋಷ್ಯಶೃಂಗನೊ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಇವಳ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನೂ, ಎಂದೂ ಕಾಗದ ಹಾವಭಾವಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮೋಹವು ಅಂಕುರಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ತರುಣಿಯು ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವು ಫಲಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತನಗಿನ್ನು ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಯವಾಯಿತು; ಹೋಗಿಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಳು!

ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ವಿಭಾಂಡಕಮಹರ್ಷಿಯು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ

ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು, "ಮಗು, ಒೇಗೇಕೆ ದುಃಖಗೊಂಡವನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ? ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸದೆ, ಆಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿರುವೆಯಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರೇನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಗನು ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಅವ್ವಾ, ಋಷಿಶುಮಾರನೊಬ್ಬನು ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ನೋಡಲು ನನ್ನಂತಿರದೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾದ ಜಟೆಯಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದನು. ಸುಗುಪಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ವಿಧವಿಧ ಭಕ್ತಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ತಂದಿದ್ದನು. ಅವನ ಕಂಠವೋ ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತಂದಿದ್ದ ಫಲವೊಂದು ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದರೆ ಪುಟದೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನನ್ನಡೆಗೆ ಎಸೆದು ಬಹಳಕಾಲ ಆಟವಾಡಿದನು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೊರಟುಹೋದನು. ನನ್ನ ಮನವು ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಟ್ಟಿದೆ. ಅವನು ಹೋದಾಗಿನಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಅವನನ್ನೇ ಸೇರಿ ಅವನ ವ್ರತನಿಯಮಗಳನ್ನೇ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವನನ್ನು ನೋಡದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲ." ಎಂದು. ವಿಭಾಂಡಕನು ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ತಪಸ್ಸುಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಡಿಸಲು, ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಾನಾವೇಷ ಧರಿಸಿ ಬರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾಗೃತೆಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಮಗನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದನು. ಬಂದವನಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದನು. ಯಾರೂ ಕಾಣದಿರಲು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಫಲಗಳನ್ನು ತರಲು ವಿಭಾಂಡಕನು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪುನಃ ತರುಣಿಯ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಋಷ್ಯಶೃಂಗನಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. "ಶುಮಾರ, ನಾನೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುವೆನು." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಆನಂದದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿವಾರವು ಋಷ್ಯಶೃಂಗನನ್ನು ಅಂಗದಾಚ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿತು. ಅಮೋಘವಾದ ಸ್ವಾಗತವು ಅವನಿಗಾಗಿ ಕಾದಿತ್ತು. ದಾಚ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ಪ್ರವೇಶವಾದೊಡನೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನೀಲಮೇಘಗಳು ತುಂಬಿದವು. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಯಿತು.

ರಾಜನು ದಾಚ್ಯದ ಪ್ರಾಗವುಳಿದ ಮುನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಶಾಂತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿದನು. ವಿಭಾಂಡಕಮುನಿಯನ್ನೂ ಸಂಧಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಶಾಂತೆಯು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗಂಡನನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಸೇವಿಸಿದಳು. ಮಾವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಳು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೧...೧೧೪

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೦ - ೧೧೩

೬೪. ಪರಶುರಾಮ

ಗಾಧಿ ಎಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಗಳೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಋಚೀನಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವಳನ್ನು ತನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಗಾಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಗಾಧಿಯು, ಒಂದು ಕಿವಿಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಾದ, ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಭಾಗ ಬಿಳಿಯಾಗಿರುವ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದ. ಋಚೀನನು ವರುಣನಿಂದ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಗಾಧಿಗೆ ನೀಡಿ, ಅವನ ಮಗಳನ್ನು ವರಿಸಿದ. ಗಾಧಿಗೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ ತನಗೂ ಅಳಿಯನ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಗಂಡುಮಗುವಿಗಾಗಿ ಅಳಿಯನ ಮೊರೆ ಹೋದ. ಋಚೀನನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅತ್ತೆಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚಿರುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ. ಋಚೀನನ ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅನುನಯಿಸಿ, ಅವಳ ಭಾಗದ ಚಿರುವನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಭಾಗವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಋಚೀನನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಹಳ ಬೇಸರ ಹೊಂದಿದ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅತ್ತೆಗೆ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನ ಮಗ ಹುಟ್ಟುವಂತೆಯೂ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಮಗ ಹುಟ್ಟುವಂತೆಯೂ, ಚಿರುವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಚಿರುಗಳು ಅದಲು ಬದಲಾಗಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ತನಗೇ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜದ ಮಗ ಹುಟ್ಟುವಂತಾಯಿತು. ಇದು ಋಚೀನನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಒತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹೆಂಡತಿಯ ಅನುನಯದಿಂದ ತನಗೆ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜದ ಮಗನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೊಮ್ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಹಾಗೆ ಋಚೀನನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನ ಹೆಸರು ಜಮದಗ್ನಿ. ಆತನ ಮಗ ಕ್ಷಾತ್ರವೇ ಮೈವೆತ್ತು ಬಂದ ಪರಶುರಾಮ. ಗಾಧಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಕೌಶಿಕ. ಮುಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು.

ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ರೇಣುಕೆ ಎಂಬುವವಳಲ್ಲಿ ಐವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಕೊನೆಯವ ರಾಮ. ಒಮ್ಮೆ ರೇಣುಕೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕಿಂದು ನದಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡಲಿಂದು ಚಿತ್ರರಥನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು ಬಂದಿದ್ದ. ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ರತನಾದ ಚಿತ್ರರಥನನ್ನು ಕಂಡು ಒಂದು ಕ್ರೂರ ರೇಣುಕೆಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಉದಿಸಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದ ರೇಣುಕೆಯ ಯೋಗಶಕ್ತಿ ನಾಶವಾಯಿತು.

ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದ ರೇಣುಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯ ಪತನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜಮದಗ್ನಿ ರೇಣುಕೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ. ನಂತರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ರುಮ್ಯಾಂತ, ಸುಜೇಣ, ವಸು, ವಿಶ್ವಾವಸು ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ರೇಣುಕೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೇಳಿದ. ಅವರಾರೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜಮದಗ್ನಿಯು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದರು. ಅಪ್ಪು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ತರಲು ಹೋಗಿದ್ದ ರಾಮನು ಬಂದ. ಜಮದಗ್ನಿ ರಾಮನಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದ, "ಮಗನೇ ಪತಿತನಾದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲು" ಎಂದು. ರಾಮ ಒಡನೆಯೇ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ತಾಯಿಯ ತಲೆ ಕಡಿದ. ರಾಮನ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಜಮದಗ್ನಿ ಮಗನಿಗೆ ವರ ಕೇಳಲು ಹೇಳಿದ.

ರಾಮನು ತಾಯಿಯ, ಅಣ್ಣಂದಿರ ಜೀವವನ್ನು ವರವಾಗಿ ಕೇಳಿದ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಾಪದ ಸೋಂಕೂ ಇರಬಾರದೆಂದೂ, ತನಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿ ಇಲ್ಲದಂತೆಯೂ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ತಾವು ಸತ್ತು ಬದುಕಿದ ನೇನವೂ ಇರಬಾರದೆಂದು ಕೇಳಿದ. ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಜಮದಗ್ನಿಯು ಈ ಎಲ್ಲ ವರಗಳನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಿದನು.

ಒಮ್ಮೆ ರಾಮನು ಎಲ್ಲೋ ಹೋದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ರೇಣುಕೆ ಇಬ್ಬರೇ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನೆಂಬ ರಾಜ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಜಮದಗ್ನಿ ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ. ಜಮದಗ್ನಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ವವಾದ ಒಂದು ಧೇನುವಿದ್ದಿತು. ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಅದರ ಕರುವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಸೆಳೆದೊಯ್ದ.

ಹೋಗುವಾಗ ಆಶ್ರಮದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಚೆಂದಗಾಣಿಸಿದ್ದ ಮರಗಳನ್ನು ಹಾಳುಗೈಯ್ದದ್ದ. ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಹೋದೊಡನೆ ರಾಮನು ಬಂದ. ಜಮದಗ್ನಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ. ರಾಮನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕೊಡಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೋದ. ಅವನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಕಡೆಯವರು ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಮಹಾಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯೂ, ಕಾರ್ಯಧುರಂಧರನೂ ಆದ ರಾಮನು ರಾಜನ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನನ್ನು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ. ಈ ಕೊಡಲಿಯಿಂದಲೇ ರಾಮನಿಗೆ "ಪರಶುರಾಮ" ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಮಕ್ಕಳು ಸೇಡಿಗೆ ಮುಂದಾದರು. ರಾಮನಿಲ್ಲದಾಗ ಜಮದಗ್ನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜಮದಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಂದರು. ರಾಮ ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಭೀಕರ ಹತ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ರಾಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ, "ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿರು ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸೇಡು ನನ್ನ ಮೇಲಿರಬೇಕಿತ್ತು. ನನ್ನಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲ ಆಯುಧ ಎತ್ತದ ನನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಈ ಕತ್ತಿಯಿರು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಕಂಟಕರಾಗಿ ಇರುವ ಕತ್ತಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರಪದಾಧಿಗಳ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ನಾನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ".

ಹೀಗೆ ಶಪಥ ಮಾಡಿದ ಪರಶುರಾಮನು ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ, ಶಪಥವನ್ನೀಡೇರಿಸಲು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ತಿರುಗಿ ದುಷ್ಟಕತ್ತಿಯರನ್ನು ವಧಿ

ಪರಶುರಾಮ

ಸಿದ. ಅವರ ರಕ್ತದಿಂದ ವದು ಮಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅವುಗಳಿಗೆ 'ಸಮಂತಪಂಚಕ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಈ ಮಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾದ ದ್ರವದಿಂದಲೆ ಒತ್ಪತ್ತಿಪರ್ವಣ ನೇಡಿದ. ಕೃತ್ತಿಯರಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಿದ. ಆಗ ಒತ್ಪದೇವತೆಗಳು ಮೈದೋರಿ ಪರಶುರಾಮನನ್ನು "ಕೃತ್ತಿಯ ವಧೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗುವಂತೆ" ಹೇಳಿದರು. ಅದರಂತೆ ಯುದ್ಧದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಪರಶುರಾಮನು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೭, ೧೧೮

ಬೋರಿ.ಸಂ. ವನಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೫೮ - ೨೮೩

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಮೊದಲಾದ ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿದ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗಾದ ದೈರ್ಯದ ಕುಸಿತ ವರ್ಗಿಸಲಳವಲ್ಲ. ದುರ್ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಂದ ಸಂಜೆಯ ಮತ್ತು ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರ ವಿರುದ್ಧ, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಂತ್ಪಿಸಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಾರವನ್ನೇ ಬಿಸಿದ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸ್ವರ್ಯವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದರು.

ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಶೋಕದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿದ, "ವಿದುರ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡು ಹೇಳಬಾರೀತೇ ?" ವಿದುರ ಹೇಳಿದ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಾಡೊಂದನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಉದ್ದವಾದ ಕಾಡನ್ನು ಸವೆಸುವಾಗ ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಹಸಿವೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ, ಕರಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಅವನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಯಭೀತನಾಗಿ, ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಓಡಿದ. ಓಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮುರಿಯಾದ ದಾಕಸಿಯೊಬ್ಬಳು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಓಟ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭಯದಿಂದ ಓಡಿದ ಅವನು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಭಾವಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ. ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಹರಡಿರುವ ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಭಾವಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ಹೆಬ್ಬಾವಿತ್ತು. ಭಾವಿಯ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂಟಿ ಸಲಗವೊಂದು ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕರಿಯಾದ ಆ ಸಲಗಕ್ಕೆ ಆರು ಮುಖ, ಹನ್ನೆರಡು ಕಾಲುಗಳಿದ್ದವು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಯ ಪಕ್ಕದ ಮರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜೇನುಗೂಡಿನಿಂದ ಜೇನು ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತೀರ ಅವಾಯಕಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಜೇನಿಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನೊಡ್ಡಿ ಅದನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದ. ಒಂದೆರಡು ಹಸಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗದೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕುಡಿಯುವ ಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದ. ಕಪ್ಪು - ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಇರಿಗಳೆರಡು ಅವನು ಜೋತುಬಿಡ್ತಿದ್ದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಸರ್ಪಗಳು, ಉಗ್ರವಾದ ದಾಕಸಿ, ಆನೆ, ಸಿಂಹ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಹಿತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗಿಂತ ಪರಿವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ."

"ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನೇ - ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಮಹಾಸಂಸಾರವೇ ಕಾಡು. ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳೇ ಸರ್ಪಗಳು. ಮುರಿದವನೇ ದಾಕಸಿ. ಈ ದೇಹವೇ ಭಾವಿ. ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲವೇ ಹೆಬ್ಬಾವು. ಆರುಮುಖದ ಆನೆ ಎಂದರೆ ಆರು ಯುತುಗಳೆಂಬ ಮುಖವುಳ್ಳ ಸಂವತ್ಸರ. ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳೆಂಬ ಕಾಲುಗಳು. ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಕಪ್ಪು - ಬಿಳುವು ಇರಿಗಳು ಹಗಲು - ರಾತ್ರಿಗಳು. ಜೇನು ಎಂದರೆ ಭೌತಿಕಸುಖ.

ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನನಾದ ಸಾಧಕ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಾಡನ್ನು ದಾಟುವ ಬಗೆಯೇ ಬೇರೆ. ಶರೀರವೇ ರಥ, ಸತ್ಯಗುಣವೇ ಸಾರಥಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇ ಕುದುರೆಗಳು, ಬುದ್ಧಿಯೇ ಕಡಿವಾಣ, ಇವುಗಳಿಂದ ಸಾಧಕನು ಸುಖವಾಗಿ ದಾಟಿ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.”
ಎದುರನ ತತ್ಪೋಷದೇಶದಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶೋಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫, ೬, ೭
ಬೋರಿ.ಸಂ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗ, ೫ - ೬

೬೭. ಶಂಖ - ಲಿಖಿತ

ರಾಜನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಅವನೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ-ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಸರು ಶಂಖ-ಲಿಖಿತ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶಂಖ ಮತ್ತು ಲಿಖಿತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು ಮತ್ತು ಉಗ್ರತಪ್ಪುಗಳು. 'ಬಾಹುದಾ' ಎಂಬ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಎರಡು ಆಶ್ರಮಗಳಿದ್ದವು. ಆಶ್ರಮಗಳು ನಂದನವನದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆಶ್ರಮವು ತುಂಬಿತ್ತು. ಹಣ್ಣು-ಹೂಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದುದಿನ ಲಿಖಿತನು ಅಣ್ಣನಾದ ಶಂಖನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಶಂಖನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದರಲ್ಲ, ಹೊರಗೆಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಶಂಖನು ಹಾಗೆಯೇ ವಿನೋದವಾಗಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಸುತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಗಿದ್ದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಒಂದರಡನ್ನು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಅವನು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಶಂಖನು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ತಮ್ಮನು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, "ಲಿಖಿತಾ, ಹಣ್ಣುಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಲಿಖಿತನು ಸಹೋದರನೊಬ್ಬ ಸಲುಗೆ-ಸ್ನೇಹಗಳಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಶಂಖನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, "ಅಣ್ಣ, ನಾನು ಈ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಯ್ಯುಕೊಂಡೆನು." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಶಂಖನು ಕೋಪಗೊಂಡು, "ಲಿಖಿತ ! ಇಲ್ಲಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೇಳದೇ ಕಿತ್ತು ತಿಂದಿರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಕಳ್ಳತನವೇ ಆಯಿತು. ಈಗಲೇ ನೀನು ರಾಜನಾದ ಸುದ್ಯುಮ್ನನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಆದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಡೆ. ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಬಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಣ್ಣನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಲಿಖಿತನು ಸುದ್ಯುಮ್ನರಾಜನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದನು. ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಲಿಖಿತನ ಅಗಮನವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನು ತಕ್ಷಣವೇ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾನೇ ಲಿಖಿತನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, "ಧರ್ಮಾತ್ಮನೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವಾದರೂ ಏನು? ಇನ್ನು ನೀನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರಿತೆಂದು ತಿಳಿ." ಎಂದನು. ಲಿಖಿತನು, "ರಾಜನ ! ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಾಗಿ ನೀನು ಮಾತು

ಶಂಬಿ - ಲಿಖಿತ

ಕೊಟ್ಟಾಯಿತು. ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಾದರೂ. ನನಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಬೇರೇನೂ ಆಗಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಗ್ಲಾಸ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೆರಡು ಹಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಕಳ್ಳತನವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೋರನಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ವಿಧಿಸಬೇಕು." ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಸುದ್ಯುಮ್ನನು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ನಿನಗೆ ದಂಡನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ನನಗೆ ಇರುವುದಾದರೆ, ನಿನಗೆ ಹಗ್ಗುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೀಗ ದೋಷಮುಕ್ತನಾಗಿರುವೆ. ಬೇರೇನಾದರೂ ಕೋರಿಕೆಯಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು." ಎಂದನು.

ವಾಜನು ಲಿಖಿತನಿಗೆ ನಾನಾರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದರೂ, ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಲಿಖಿತನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರಿಂದ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸುದ್ಯುಮ್ನನು ಕಳ್ಳನಿಗೆ ವಿಧಿಸಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಲಿಖಿತನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಕೈಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಲಿಖಿತನು ಮರಳಿ ಅಗ್ಲಾಸ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. "ಅಗ್ಲಾಸ, ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇನ್ನು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು." ಎಂದನು. ಶಂಬಿನು ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾವ ಕೋಪವೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಧರ್ಮವ್ವ. ನಮ್ಮ ಕುಲವು ಆತ್ಮಂತ ಕುದ್ಧವಾದುದು. ಧರ್ಮಾತಿಕ್ರಮವು ನಡೆಯಬಾರದೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿದೆ. ನೀನೀಗ 'ಬಾಹುದಾ' ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಿಂದು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಲಿಖಿತನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ನದಿಗೆ ಬಂದು, ಮಿಂದು ಎದ್ದೊಡನೆ ಸುಂದರವಾದ ಕೈಗಳು ಬಂದವು. ಹಾಗೆಯೇ ತರ್ಪಣ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಒಡನೆಯೇ ಲಿಖಿತನು ಅಗ್ಲಾಸ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆಗ ಶಂಬಿನು, "ವತ್ಸ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ ನಡೆಯಿತು." ಎಂದನು.

"ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನೀನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಮೊದಲೇ ನನ್ನನ್ನು ದೋಷಮುಕ್ತನಾಗಿ ಮಾಡ ಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಲಿಖಿತನು ಕೇಳಿದನು. ಆದಕ್ಕೆ, "ವಾಜನ ದಂಡನೆಯಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಯು. ಅದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ನೀನೂ, ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಸುದ್ಯುಮ್ನನು ಇಲ್ಲರೂ ಕುದ್ಧರಾದಿರಿ." ಎಂದು ಶಂಬಿನು ಅತಿರ್ವರಿಸಿದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೩

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೪

೬೮. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯ

ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನೆಂಬ ಮುನಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಭಾಷೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಗೆಗಳ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಅವನು ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯತ, ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನಿಗೆ ಜನರ ಅಂತರಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಆಸೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಗೆಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ದೇಶವೊಂದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು "ಕಾಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ತ್ರಿಕಾಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲ ಜ್ಞಾನ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿದನು. ಅನೇಕರು ಭೂತಭವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳನ್ನು ಇವನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದರು. ಅವನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಭವಿಷ್ಯದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿತು. ರಾಜನವರೆಗೂ ಅವನ ವಿಷಯ ಹೋಯಿತು. ರಾಜರರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆ ಬಂದಿತು. ಆ ರಾಜನ ಹೆಸರು ಕ್ಷೇಮದರ್ಶಿ ಎಂದು.

ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನು ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದ. ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅತಿವ ನಂಬುಗೆಯುಂಟಾಯ್ತು. ರಾಜನು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಲು ಮುನಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ಮುನಿಯು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿವರ ರಾಜನ ಆಮಂತ್ರಣದಂತೆ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಲು ಹೋದ. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದ ರಾಜ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ನೌಕರರ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದ. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನ ಮಾತು ಆ ನೌಕರರ ಮುಖವಾಡವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳಚಿಹಾಕಿತು. ಸತ್ಯವು ಹೊರಗೆ ಬಂತು. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯ ಹಗರಣಗಳೂ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದವು. ಆಸ್ಥಾನಿಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಮಂಕುರಿಣ್ಣಿಗಳಾದ ಆಸ್ಥಾನಿಕರಿಗೆ ಭಯಹುಟ್ಟಿತು. ಅಂದಿನ ಸಭೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಆಸ್ಥಾನಿಕರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನಿಗೆ ಕಾಗೆಯ ಮರಣ ತಿಳಿಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ರಾಜನಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, "ರಾಜ, ನಿನಗೊಂದು ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು" ಎಂದನು. ಆಗ ರಾಜನು ಹೇಳಲು ಅನುಮತಿಸಿದ. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯ ನುಡಿದ, "ರಾಜನಾ! ರಾಜನ ಸೇವೆ ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿ. ರಾಜಸೇವೆ ಕತ್ತಿಯ ಆಲುಗಿನ ಮೇಲಿನ ನಡೆದಾಟ ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಬಹಳ ಸತ್ಯ. ನಾವೂ ಮನುಷ್ಯರು, ಪ್ರಮಾದ ಸಹಜ. ಆ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ನನ್ನಂಥ ಮುನಿಯಂತೂ ಸರ್ವಥಾ ಇಲ್ಲಿರಬಾರದು. ನನಗಾಗಿ ಹೂಡಿದ ಬಾಣ ನನ್ನ

ಅವನು

ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದೆ. ನಾಳೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರದು ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯವೇನು? ಅದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಇರಲಾರ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು."

ಆದರೆ ದಾಜನಿಗೆ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲು ಇವ್ವರಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ. ಅವನ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕೊಂದವರನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆಂದ. ಏನಾದರೂ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮೨
ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೫ - ೧೦೬

೬೮. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯ

ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನೆಂಬ ಮುನಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಸುತ್ರೆದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಭಾಷೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಗೆಗಳ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಅವನು ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯತ, ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನಿಗೆ ಜನರ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಆಸೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಗೆಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿ, ದೇಶವೊಂದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು "ಕಾಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ತ್ರಿಶೂಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲ ಫ್ರಾನ್ಸ್" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿದನು. ಅನೇಕರು ಭೂತಭವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳನ್ನು ಇವನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದರು. ಅವನ ವಿಚಿತವಾದ ಭವಿಷ್ಯದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿತು. ರಾಜನವರೆಗೂ ಅವನ ವಿಷಯ ಹೋಯಿತು. ರಾಜದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆ ಬಂದಿತು. ಆ ರಾಜನ ಹೆಸರು ಕ್ಲೇಮೆಡರ್ಡ್ ಎಂದು.

ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನು ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದ. ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನ ಫ್ರಾನ್ಸದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ನಂಬುಗೆಯುಂಟಾಯ್ತು. ರಾಜನು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಲು ಮುನಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ಮುನಿಯು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯ ರಾಜನ ಆಮಂತ್ರಣದಂತೆ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಲು ಹೋದ. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದ ರಾಜ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ನೌಕರರ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದ. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನ ಮಾತು ಆ ನೌಕರರ ಮುಖವಾಡವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳಚಿಹಾಕಿತು. ಸತ್ಯವು ಹೂರಗೆ ಬಂತು. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯ ಹಗರಣಗಳೂ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದವು. ಆಸ್ಥಾನಿಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಮಂಕುಡಿಗಳಿಗಿರುವ ಆಸ್ಥಾನಿಕರಿಗೆ ಭಯಹುಟ್ಟಿತು. ಅಂದಿನ ಸಭೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಆಸ್ಥಾನಿಕರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯನಿಗೆ ಕಾಗೆಯ ಮರಣ ತಿಳಿಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ರಾಜನಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, "ರಾಜ, ನಿನಗೊಂದು ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು" ಎಂದನು. ಆಗ ರಾಜನು ಹೇಳಲು ಅನುಮತಿಸಿದ. ಕಾಲಕವ್ಯಕ್ಷೀಯ ನುಡಿದ, "ರಾಜನಾ! ರಾಜನ ಸೇವೆ ಬಹಳ ಅವಾಯಕಾರಿ. ರಾಜಸೇವೆ ಕತ್ತಿಯ ಆಲುಗಿನ ಮೇಲಿನ ನಡೆರಾಟ ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಬಹಳ ಸತ್ಯ. ನಾವೂ ಮನುಷ್ಯರು, ಪ್ರಮಾದ ಸಹಜ. ಆ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ನನ್ನಂಥ ಮುನಿಯಂತೂ ಸರ್ವಥಾ ಇಲ್ಲಿರಬಾರದು. ನನಗಾಗಿ ಹೂಡಿದ ಬಾಣ ನನ್ನ

ಅಪ್ಪಮಗ್ಗ

ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದೆ. ನಾಳೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರದು ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯವೇನು? ಅದರಿಂದ ನಾನಲ್ಲಿ ಇರಲಾರೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು.”

ಆದರೆ ವಾಜನಿಗೆ ಕಾಲಕವ್ವಕ್ಕೀಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನವ್ವೇ ಉಳಿಯಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ. ಅವನ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕೊಂದವರನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆಂದ. ಎನಾದರೂ ಕಾಲಕವ್ವಕ್ಕೀಯ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮೨
ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೫ - ೧೦೬

೬೯. ಆಪದ್ವರ್ಮ

ಪ್ರಕೃತಿ ದೊರಕಿಸಿದ್ದನ್ನೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಮುನಿದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯವಾದ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ನಡೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಧರ್ಮದಾಜನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮರು ಕಥಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತ್ರೇತಾಯುಗ ಮುಗಿದಿದೆ. ದ್ವಾಪರ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಬರಗಾಲ ಆವೃತವಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಪಶುಗಳ, ಮನುಷ್ಯರ ಶವಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ದಾರುಣವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರೂ ಆಹಾರದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಯಾವ ತರಹದ ಆಹಾರವೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೇ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು. ಆಹಾರ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಿಂದ ಸಾಯಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಚಂಡಾಲರ ಕೇರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕರೆ ಜೀವಿಸಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೇರಿಯಡೆಗೆ ನಡೆದರು. ಚಂಡಾಲಕೇರಿ ನಿಧ್ರೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕದ್ದರೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಒಂದು ಗುಡಿಸಲಿನ ಬಳಿ ಬಂದರು. ತಡಿಕೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದರು. ಗುಡಿಸಲಿನೊಳಗೆ ನಾಯಿಮಾಂಸವಿತ್ತು. ಚಂಡಾಲ ನಿಧ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಕಳ್ಳ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಮಾಂಸದಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದರು.

ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಗೊಗ್ಗರು ದನಿಯಿಂದ ಗದರಿದ, "ಯಾರೋ ಅದು? ನನಗೇನೂ ನಿಧ್ರೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ." ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸಿದರು, "ಅಯ್ಯಾ! ನಾನು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ" ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದನಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಎದ್ದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಬಳಿ ಬಂದ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದರು, "ಅಯ್ಯಾ! ಬೇಡನೇ! ನಾನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಹಸಿವು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೂ ಪಾಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಪದ್ವರ್ಮವಾದ ಕಾರಣ, ನನಗೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರವನ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರವಿತ್ತು. ಕಟುಲಾತಿ ತುಂಬಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದ. "ಅಯ್ಯಾ ಮಹರ್ಷಿ, ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು, ಮೃಗಗಳಲ್ಲೇ ನಾಯಿ ಕೀಳು. ಅದನ್ನೇ ತಿನ್ನುವ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬೇರೆ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೋ. ಸುಮ್ಮನೆ ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿಯಬೇಡ. ಚಂಡಾಲನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯುತ್ತಾ"

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, "ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದೇ ಆಪದ್ವರ್ಮಸಂಹಿತೆಯ

ಆವೃಷ್ಟಿ

ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮರಣಾಂತರ ಜೀವನ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಯಿಮಾಂಸದ ಭಕ್ಷಣವು ಯುಕ್ತವೇ ಆಗಿದೆ. ಉತ್ತರೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾಧನ , ಆದ್ದರಿಂದ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಶ್ವಪಚ. "ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇನೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪವಿದೆ. ಮತ್ತಿರು ಆರೋಗ್ಯಕರವೂ ಅಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ತಿನ್ನ ಬೇಡ."

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ . " ಈ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎನೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇದೇ ಭಕ್ಷ್ಯ. ಆರೋಗ್ಯಕರ. ಪಡ್ರಸೋಪೇತವಾದ ಭೋಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಗಲಗಿಂತಲೂ ಇದೇ ಈಗ ಚೆನ್ನ." ಶ್ವಪಚ . " ನೀನು ಶಾಸ್ತ್ರಪೀವಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ. ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೀರಬೇಡ."

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ . " ಅಗಸ್ಥರು ಅಸುರನನ್ನು ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲವೇ ಹಾಗೆ ನಾನು ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ."

ಶ್ವಪಚ . " ಏನೇ ಆಗಲಿ ಇದು ಅಕಾರ್ಯ. ನಾನಂತೂ ಇದನ್ನು ಆಗಗೊಡಲಾರೆ. ಇಂತಹ ಶ್ವಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ, ಈ ಕೃತ್ಯಬೇಡ."

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ , " ಕಪ್ಪೆಗಳು ಕೂಗಿದರೆ ಹಸು ನೀರು ಕುಡಿಯದೇ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಲಿಕ್ಕಿಸಲಾರೆ."

ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ನಾಯಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸೆಳೆದು ತಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ತಿನ್ನಲು ಹೋದ. ಆಗಲೇ ಮಳೆ ಬಂದಿತು. ಮತ್ತೆ ಸುಭಕ್ಷೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಆವ್ಯಾಸವು ಆವತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬಹುದಾದ ನಡುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೧

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೯

೭೦. ಚರಕಾರಿಕೆ

ಹಿಂದೆ ಅಂಗೀರಸರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಗೌತಮನೆಂಬ ಋಷಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನು ಚರಕಾರಿಕ. ಬಹಳ ಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿ 'ದುರ್ಮೇಧಾವಿ', 'ಸೋಮಾರಿ' ಎಂದು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಚರಕಾರಿಕನ ಅಪ್ಪ ಗೌತಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಭಯಂಕರ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಗೌತಮನು ಚರಕಾರಿಕನಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದ, "ಚರಕಾರಿಕ, ಈ ಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲು." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಗೌತಮ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ. ಚರಕಾರಿಕ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದ.

"ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಬಾರದೆನ್ನುವುದು ನಿಜ. ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆನ್ನುವುದೂ ಶ್ರುತಿಸಮ್ಮತವೇ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೇನು? ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂದೂ ನನಗೆ ಹಿತವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ತಂದೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಸುಖಿಯಾಗುವನೇ? ಇಬ್ಬರೂ ನನಗೆ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಧಾರಕ. ತಾಯಿ ನನ್ನನ್ನು ನಂತರ ಧರಿಸಿ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನನ್ನಿಂದ ಅಪಹಾರ ನಡೆಯದೇ ಇರುವುದು ಹೇಗೆ? ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಯಿಸಿದರೆ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ತಂದೆ - ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೈವಗಳು. ತಂದೆಯ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ತೀರಿಸಲಸಾಧ್ಯ. ತಾಯಿಯ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ತೀರಿಸಲಾಗದು. ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡಿದವನ ಉದ್ಧಾರವೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಮಾತೃವಿಯೋಗವನ್ನೂ ನನ್ನಿಂದ ಸಹಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಗೆ ಸಮನಾದ ನೆರಳಲ್ಲ; ತಾಯಿಗೆ ಸಮನಾದ ಗತಿ ಇಲ್ಲ; ತಾಯಿಗೆ ಸಮನಾದ ಬಲವಿಲ್ಲ; ತಾಯಿಪ್ರೀತಿಗೆ ಸಮವಿಲ್ಲ; ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊರುತ್ತಾಗಾದ್ದರಿಂದ ಧಾತ್ರೀ. ನಮ್ಮ ಜನನ ಇವಳಿಂದ ಆಗುವುದರಿಂದ ಜನನೀ. ಅಂಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಬಾ. ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿನ ಎಲ್ಲ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತವಳು ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ. ಅಂತಹವಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಲಿ?"

ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಹಳ ಕಾಲ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಿತು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಚರಕಾರಿಕನ ಅಪ್ಪ ಗೌತಮ ಕಾಡಿನಿಂದ ಬಂದ. ಗೌತಮನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಎದುರ್ಗೊಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರಲ್ಲಿ ಚರಕಾರಿಕನ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಆತಂಕಗೊಂಡ ಗೌತಮ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ಚರಕಾರಿಕನ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ? ಎಂದು. ಅವನ ಆದೇಶದಿಂದಲೇ ಚರಕಾರಿಕನು ಅವನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೋದ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಗೌತಮ ತಲ್ಲಣಿಸಿದ. ದುಃಖದಿಂದಲೂ, ವಶ್ಯಾಪ್ರಾದಿಂದಲೂ ತತ್ತರಿಸಿದ.

ಗೌತಮನ ಬಳಿಗೆ ಇಂದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದ. ಗೌತಮ ಅತಿಥಿಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಅತಿಥಿಯ ಮುಂದೆ ನಿವೇದಿಸಿದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೇಷಧಾರಿಯಾದ ಇಂದ್ರನು "ಚಿರಕಾರಿಕನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಪಾಪವೂ ತಟ್ಟದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದಷ್ಟೇ ನುಡಿದು ಹೊರಟುಹೋದ. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಚಿರಕಾರಿಕ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ. ತಂದೆಯನ್ನು ನಮಿಸಿ "ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಏನು ಶಿಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವನೋ" ಎಂಬ ಫಲವು ದಿಂದ ನಿಂತ. ಆದರೆ ತಂದೆಯಿಂದ ದೊರೆತದ್ದು ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಪ್ರೀತಿಯ ಬಿಗಿಯಪ್ಪುಗೆ. "ಮಗನೇ, ಚಿರಕಾರಿಕನಾಗಿ ನೀನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಡೆಯೂ ಬಹಳ ಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗಲಿ." ಹೀಗೆ ತಂದೆಯಿಂದ ಅತೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಚಿರಕಾರಿಕನು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ ಅಧ್ಯಾಯ ೨೭೨

ಬೋಧಿ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೫೮

೭೧. ಮಂಕಿಯ ಕಾಣ್ಕೆ

ಬದುಕು ಕೇವಲ ಸುಖಮಯವಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಬದುಕಿನ ತುಂಬ ದುಃಖವೇ ಇದೆಯೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಧಿ ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಲು ದುಃಖವನ್ನೇ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತದೆ. ದುಃಖಿಯಾದವ ರೇವರ ಬಳಿ, ಸತ್ಯದ ಬಳಿ ಸಾಗಬಲ್ಲ ದುಃಖದ ಹಾದಿ ರೇವರಡೆಗೆ ಸಾಗಲು ಹೆದ್ದಾರಿಯೇನೋ ! ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದ್ದು.

“ಯಾನ್ಯಾನುಗ್ರಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಂ ಹರಾಮ್ಯಹಂ” ಎಂದು.

ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ವ್ಯಾಸರು ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂಕಿ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವ ದುಃಖವನ್ನು ಬೇಡ ಎನ್ನುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹಣಬೇಕು. ಹಣಕ್ಕೊಂದು ದುಡಿಮೆ ಬೇಕು. ದುಡಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕು ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆ. ಕೆಲವರಿರುತ್ತಾರೆ; ದುಡಿಮೆ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ದುಡಿಮೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದುಡಿಮೆಯಿಂದ, ದುಡಿಮೆ ಗಳಿಸಿದ ಹಣದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಮೆಚ್ಚಬೇಕು, ಮೆಚ್ಚಿ ಹುಚ್ಚರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಲೋಕೇಷಣ, ಪುತ್ರೇಷಣ, ವಿತ್ತೇಷಣ ಎಂಬ ಸಹಜದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ಅವನಗೂ ಇದ್ದವು.

ಈಷಣತ್ರಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಂಕಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ಬಹಳ ಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ವಿಫಲನಾದ. ಅವನೇನೋ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ದುಡಿಮೆ ಇವನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ ಯಾವುದೂ ಮಂಕಿಯ ಕೈಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಇವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಮಂಕಿ ಬೇಸತ್ತು ಉಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲದವ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಾನಲ್ಲವೆ?

“ಸರ್ವತ್ರ ಹಿಣಾಃ ಕೃಷಿಮಾತ್ರಯಂತಿ”

ಉಳಲೂ ಬಂಡವಾಳ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಕಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ. ಸಿಕ್ಕಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣದಿಂದ ಕರುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡ. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮರಿಗಳನ್ನೇ ನೋಗಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಉಳುವಷ್ಟು ತ್ರಾಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಉತ್ತರ ಮೇಲೆ ಮಂಕಿಯು ನೀರುಕುಡಿಸಲೆಂದು ಅವುಗಳ ನೋಗಬಿಟ್ಟದ.

ಇದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕರುಗಳು ಹೊಲದಿಂದ ಓಡಿದವು. ಆದರೆ ಕರುಗಳೆರಡರ ನಡುವೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆ ಹಗ್ಗವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವು ಹೆದರಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವು ಮಲಗಿದ್ದ ಒಂಟಿಯನ್ನು ಹಾದು ಓಡುವಾಗ ಗಂಟೆಯ ಸದ್ದಿನಿಂದ ಗಾಬರಿಗೊಂಡ ಒಂಟಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿತು.

ಮಂಕಿಯ ಕಾಣ್ಕೆ

ಇವರೆಡರ ಕತ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವು ಒಂಟಿಯ ಡುಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಒಂಟಿಯು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂಟಿಯ ಅಡೆ-ಈಚೆ ಕರುಗಳಿರದೂ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಂಕಿ ತನಗೆ ತಾನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡ, "ವಿಧಿಯ ಬಲದ ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯರ ಬಲ ಶಿಕ್ಷಕಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಬಲವು ವಿಧಿಯ ಬಲವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ." ಎಂದು.

"ನನ್ನ ಈ ಎರಡು ಕರುಗಳು ಒಂಟಿಯ ಆಭರಣಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ನನಗೀಗ ತಿಳಿಯಿತು, ನೆಜ್ಜೆಯವನ್ನು ವಡೆಯಲು ಆಸೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಯಾರು ಭೌತಿಕ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ದುಃಖ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ." ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ನೆಶ್ಚೆಯು, ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಯೋಗಿಯಾದ.

ಇದು, ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮಂಕಿ, ಮುಷಿಯಾದ ಕಥೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೬

ಬೋಧಿಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೧

೭.೨. ಜಾಪಕೆ

ತತ್ವವನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜೀವನದ ಗುರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜಪವು ಅವಶ್ಯ ಸಾಧನ. ಜಪಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಅಲ್ಲ. ಜಪದ ಫಲವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಭೀಷ್ಮರು ಜಪನಿರತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿರಂತರ ಜಪನಿರತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಜಪಕ್ಕೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಜಪದ ದೇವತೆ ವೇದಮಾತೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು. "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?" ಎಂದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೇಳಿದ, "ನನಗೇನೋ ಬೇಕು ಎಂದು ಜಪ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಜಪದಿಂದಲೇ ನನಗೊಂದು ಸುಖ. ವರ ಕೊಡುವುದಿದ್ದರೆ ಜಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲೆಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸು." ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ವೇದಾಭಿಮಾನಿನಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ವರವಿತ್ತು ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು.

ಅವನು ಜಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ಸರಪುರೀರ್ಘಕಾಲ ಕಳೆದ. ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮ, ಯಮ, ಕಾಲ ಮೂರು ಜನರೂ ಜಪನಿರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೂವರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆಸೀನರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಬಂದ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದ. ಮೃತ್ಯುವು, "ದೇಹ ಬಿಡು. ಆತ್ಮೆಯ ಲೋಕಗಳ ಭೋಗ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿದೆ" ಎಂದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಗದಾಸೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸ್ಪಂದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂವರ ಜತೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಬ್ಬಾಕು ವಂಶದ ರಾಜನೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದ. ಆ ರಾಜ ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ಅವನೂ ಜ್ಞಾನಿ. ಬಂದ ರಾಜನನ್ನು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾಡ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ. "ಅಭ್ಯಾಗತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವೇನಾದರೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳಬಹುದು" ಎಂದ. ರಾಜ ಹೇಳಿದ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನಿನಗೇ ದಾನಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನು. ನಿನಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವಾದುದೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಕೇಳು" ಎಂದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೇಳಿದ, "ಎರಡು ತರಹದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ. ನಾನು ನಿವೃತ್ತಿ. ದಾನ ಪಡೆಯುವುದು ನನಗೆ ವರ್ಜ್ಯ. ನಿನಗೇನಿಷ್ಟವೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು" ಎಂದು ರಾಜನನ್ನೇ ದಾನಪಡೆಯರು ಕೋರಿದ.

ರಾಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಜಪದ ಫಲವನ್ನೇ ಕೋರಿದ. ಜಪದ ಫಲ ಕೋರುವ ಮೊದಲು ಫಲದ ಪರಿಮಾಣದ ಬಗೆಗೂ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದ. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೇಳಿದ, "ರಾಜನೇ, ಫಲ ಕೋರಿ ನಾನು ಜಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜಪಕ್ಕೆನು ಫಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ". ಆದರೆ ರಾಜ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಮಾಣ ಗೊತ್ತಾಗದೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರೆ ಎಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದ. ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾದ ವಾಗ್ವಿವಾದ ಮುಗಿಯುವಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹೀಗೆ ಕದನಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಇಬ್ಬರ ದೇಹದಿಂದಲೂ ಎರಡು ಕಪ್ಪು ಆಕೃತಿಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಅವರಡು ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳು

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು. ಪಡೆಮುಪ್ಪದಕ್ಕಿಂತ ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾದ ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳವರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಮೂವರು ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ರಾಜ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು "ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಿರಿ" ಎಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಬ್ಬರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೫
ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಷ ೧೮೯ - ೧೯೩

೭.೨. ಜಾಪಕ

ತತ್ವವನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜೀವನದ ಗುರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜಪವು ಅವಶ್ಯ ಸಾಧನ. ಜಪದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಅಲ್ಲ. ಜಪದ ಫಲವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಭೀಷ್ಮರು ಜಪನಿರತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿರಂತರ ಜಪನಿರತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಜಪಕ್ಕೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಜಪದ ದೇವತೆ ವೇದಮಾತೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು. "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?" ಎಂದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೇಳಿದ, "ನನಗೇನೋ ಬೇಕು ಎಂದು ಜಪ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಜಪದಿಂದಲೇ ನನಗೊಂದು ಸುಖ. ವರ ಕೊಡುವುದಿದ್ದರೆ ಜಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸು." ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ವೇದಾಭಿಮಾನಿನಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ವರವಿತ್ತು ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು.

ಅವನು ಜಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ಸರಪುರೀರ್ಘಕಾಲ ಕಳೆದ. ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮ, ಯಮ, ಕಾಲ ಮೂರು ಜನರೂ ಜಪನಿರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೂವರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆಸೀನರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಬಂದ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದ. ಮೃತ್ಯುವು, "ದೇಹ ಬಿಡು. ಆತ್ಮೆಯ ರೋಗಗಳ ಭೋಗ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿದೆ" ಎಂದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಗದಾಸೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸ್ಪಂದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂವರ ಜತೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಬ್ಬಾಕು ವಂತರ ದಾಜನೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದ. ಆ ದಾಜ ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ಅವನೂ ಜ್ಞಾನಿ. ಬಂದ ದಾಜನನ್ನು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಉಪಹಾರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ. "ಅಭ್ಯಾಗತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವೇನಾದರೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳಬಹುದು" ಎಂದ. ದಾಜ ಹೇಳಿದ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನಿನಗೇ ದಾನ್ಯುಷಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನು. ನಿನಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವಾದುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಕೇಳು" ಎಂದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೇಳಿದ, "ಎರಡು ತರಹದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ. ನಾನು ನಿವೃತ್ತಿ. ದಾನ ಪಡೆಯುವುದು ನನಗೆ ವರ್ಜ್ಯ. ನಿನಗೇ ಇಷ್ಟವೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು" ಎಂದು ದಾಜನನ್ನೇ ದಾನಪಡೆಯರು ಕೋರಿದ.

ದಾಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಜಪದ ಫಲವನ್ನೇ ಕೋರಿದ. ಜಪದ ಫಲ ಕೋರುವ ಮೊದಲು ಫಲದ ಪರಿಮಾಣದ ಬಗೆಗೂ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದ. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೇಳಿದ, "ದಾಜನೇ, ಫಲ ಕೋರಿ ನಾನು ಜಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜಪಕ್ಕೆನು ಫಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ". ಆದರೆ ದಾಜ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಮಾಣ ಗೊತ್ತಾಗದೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರೆ ಎಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದ. ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾದ ವಾಗ್ವಿವಾದ ಮುಗಿಯುವಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹೀಗೆ ಕದನಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಇಬ್ಬರ ದೇಹದಿಂದಲೂ ಎರಡು ಕಪ್ಪು ಆಕೃತಿಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಅವರಡು ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳ

ಅಭಿಮಾನಿಗಳು. ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾದ ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳವರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಮೂವರು ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ರಾಜ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು "ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಆತ್ಮೆಯ ಶೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಿರಿ" ಎಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಬ್ಬರೂ ಸಂತೋಷವಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಶೋಕಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೫

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ಷ ೧೮೯ - ೧೯೩

೭೩. ದಿವ್ಯದಾಂಪತ್ಯ

ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಅವನನ್ನೇ ಸೇರುವುದು. ಆಶ್ರಮಗಳು, ವರ್ಣಗಳು, ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ನಿಯಮಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಅವನೆಡೆಯ ಪಯಣಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳು.

ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬುದೇನೂ ಸರಿ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರವು ಕೊಂಚವೇ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವರು. ಏಕೆ? ಸವಿಯುವ ಹೃದಯ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ; ಸಾಂಸಾರಿಕಜೀವನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣರಸಮಯವಾಗಿ, ಸಾರವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವದ ಭಗವದಾನಂದವನ್ನು ಸವಿಯುವುದು ಅವರವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಇದು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ ಮಾತಲ್ಲ. ವ್ಯಾಸರೇ ಅಪರೂಪದ, ಆದರ್ಶ ದಾಂಪತ್ಯದ ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವಲನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ. ಅವನು ಆಚಾರಶೀಲನು, ಧರ್ಮಶೀಲನು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿ. ಅವನಿಗೆ 'ಸುವರ್ಚಲಿ' ಎಂಬ ಮಗಳೊಬ್ಬರಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಸದ್ಗುಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ತಂದೆಯಂತೆ ವಿದ್ವಾಂಸಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ವಿವಾಹದ ವಯಸ್ಸು ಬಂದಾಗ, ತಂದೆಗೆ ಚಿಂತೆಯು ಹುಟ್ಟಿತು.

ವೇದಾಧ್ಯಯನಸಂಪನ್ನನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೂ, ತಪಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಉತ್ತಮ ವರನಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಮಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಸುವರ್ಚಲೆಯು ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು, "ಅಪ್ಪ, ನನಗೆ ಮದುವೆಮಾಡುವುದಾದರೆ ಕುರುಡನಾಗಿಯೂ ಕುರುಡನಲ್ಲದೆಯೂ ಇರುವ ವರನೊಡನೆ ಮಾತ್ರ. ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ವರನನ್ನು ಹುಡುಕು."

ದೇವಲನು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದನು, "ಮಗಳೇ! ಇದೇನು? ಅಸಂಭವವಾದುದನ್ನು ಆಸೆಪಡುತ್ತಿರುವೆ? ಒಬ್ಬನೇ ಕುರುಡನಾಗಿಯೂ, ಕುರುಡನಲ್ಲದೆಯೂ ಇರುವುದು ಹೇಗೆ? ನಿನ್ನ ಮಾತು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಸುವರ್ಚಲೆಯು ಅಪ್ಪನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಳು, "ತಂದೆಯೇ, ನಾನು ತಿಳಿದೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನು. ನನ್ನಾಸೆಯ ವರನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರಲೇ ಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಡು. ಅದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತೋರಿದರೆ, ನೀನು ಹುಡುಕಿದ ಎಲ್ಲ ವರರನ್ನೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಕರೆದು ತಾ. ನಾನೇ ಅವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವೆ. ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರನನ್ನು ನಾನೇ ಆರಿಸುವೆ."

ವಿವೃದಾಂಪತ್ಯ

ಮಗಳ ಯೋಚನೆಯು ಸರಿಯೆಂದು ದೇವಲನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು, "ಮಗಳ ಮದುವೆಗಾಗಿ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತನ್ನಿ, ವರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾಗಿ, ವೇದಜ್ಞನಾಗಿ, ಉಭಯಕುಲಶುದ್ಧನಾಗಿ, ಸ್ನಾತಕನಾಗಿ, ಆಹಾರಶುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸುಂದರಾಕಾರನಾಗಿರಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ದೃಢಕಾಯನಾಗಿರಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ಗುಣ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯಶೀಲನೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಗೋತ್ರದವನಾಗಿರಬಾರದು. ಅವನಿಗೆ ತಂದೆ - ತಾಯಿಗಳಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ವರಿಸುವವನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂತಹ ವರರನ್ನು ಆಯ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತನ್ನಿ".

ದೇವಲನ ಶಿಷ್ಯರು ವರಾನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಗುರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಆನೇಕರ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಒಡನೆಯೇ ಅನೇಕ ಯೋಗ್ಯಕುಮಾರರು ದೇವಲನ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಸುವರ್ತಲೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ವಿವಾಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ದೇವಲನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು, "ವತ್ತೇ, ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಯುಷ್ಮತುಮಾರರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವರು. ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಿ ಸತ್ಸಂತಾನ ಪಡೆಯುವ ಆಸೆಯುಳ್ಳವರಿವರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕುಲೀನರು, ಶೀಲವಂತರು. ನೀನೊಪ್ಪಿದವನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧ" ಎಂದನು.

ಸುವರ್ತಲೆಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು, "ಮಹಾತ್ಮರೇ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂಧನೂ, ಅಂಧನಲ್ಲದವನೂ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವನು ನನಗೆ ವರನಾಗಬಹುದು."

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಕುಮಾರರೂ ಭ್ರಾಂತರಾದರು. ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಅಸಂಬದ್ಧ ಹುಚ್ಚು ವಿವಾಹಕ್ಕೆಂದು ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಲನನ್ನು ಮನ್ನಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಹಿಂತಿರುಗಿಬಿಟ್ಟರು.

ಕೆಲವರನಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಕಳೆಯಿತು. ಸುವರ್ತಲೆಯು ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ವಿವಾಹದ ವೃತ್ತಾಂತವು ಉದ್ದಾಲಕರ ಮಗನಾದ ಶ್ವೇತಕೇತುವಿನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ದೇವಲನು ಹೇಳಿದ ವರನ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಶ್ವೇತಕೇತುವಿನಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅವನು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ದೇವಲನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ದೇವಲನು ಉದ್ದಾಲಕರ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು, "ಕುಮಾರಿ! ಇವನು ಉದ್ದಾಲಕರ ಮಗ ಶ್ವೇತಕೇತು. ಜ್ಞಾನಿ. ಇವನನ್ನು ವರಿಸುವೆಯಾ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಸುವರ್ಚಲೆಯು ಕೊರಳತ್ತಿ ಮುನಿಪುತ್ರನನ್ನೊಮ್ಮೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಅಪ್ಪ ಶ್ರೇತಕೇತುವಿಗೆ ಅವಳ ಇಂಗಿತವು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿದನು, "ಭದ್ರ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಾಸೆಯಂತೆ ನಾನು ಅಂಧನು! ಮತ್ತು ಅಂಧನಲ್ಲದವನು! ಹೇಗೆಂದು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕಣ್ಣಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುವನೋ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಶಬ್ದವೇ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಸದಾ ರಮಿಸುವನೋ ಅಂತಹ ಹೊರಗಣ್ಣು ನನಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕುರುಡ." "ತತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯರಹಿತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯು ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಒಳಗಣ್ಣು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಕುರುಡನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ಲೋಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನಿಯತವಾಗಿ ನಡೆಸುವೆನು. ಆದರೆ ಆತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದಾವುದರೊಡನೆಯೂ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತಿರುವೆನು. ನಿನ್ನ ಕನಸಿನ ಕುಮಾರನು ನಾನು. ಅಂಧನಾಗಿಯೂ ಅಂಧನಲ್ಲದವನು."

ಶ್ರೇತಕೇತುವಿನ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುವರ್ಚಲೆಯು ಹರ್ಷಗೊಂಡು ಹೇಳಿದಳು, "ಅಪ್ಪ! ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಪ್ರಾಜ್ಞನನ್ನು ವರಿಸಿದೆನು !! ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕಾದವರು ನೀವೇ."

ದೇವಲನು ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ತನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗಿ, ಉದ್ವಾಲಕರನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದನು, "ನನ್ನ ಮಗಳೇಗೆ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿ, ಸಹಧರ್ಮಿಬಾರಿಗಯನ್ನಾಗಿ ಇವಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವೆನು." ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮುದ್ದು ಮಗಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಶ್ರೇತಕೇತುವಿನ ಕೈಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅವನೂ ಇವಳ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯರೂ ಇವರನ್ನು ಹರಸಿದರು. ಹೀಗೆ ದೇವಲನು ಸುವರ್ಚಲಾ - ಶ್ರೇತಕೇತುಗಳ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

ಇವರಿಬ್ಬರ ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪತ್ನಿಯು ಪತಿಯನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಆಯಿತು, ಪ್ರಜಾತಂತುಂ ಮಾ ವ್ಯವಚ್ಛೇತ್ತೀಃ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಿದರು. ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೇತಕೇತುವು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು, " ಸುವರ್ಚಲೆ! ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನೀನು ನನಗೆ ಅನುರೂಪಳಾದ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರುವೆ. ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ 'ನಾನು' ಎಂಬ ಭಾವವು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಅದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಇರಲಿ, ಆದರೆ ಆ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ 'ಇವು ನನ್ನವು' ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿಬಿಡೋಣ. ಆತ್ಮಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ." ಪತ್ನೀಸಮೇತನಾಗಿ

ವಿವರಣೆ

ಶ್ರೀತೇಜಸ್ವಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಆರಾಧಿಸಿದನು. ಯಾಗ, ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಮದಿಂದ ನಡೆಸಿದನು. ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರಬ್ಬರೂ ಸದಾ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಖ-ದುಃಖಾದಿ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ನೀಗಿ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೊಂದನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನದೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಇಡದೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಸುವರ್ಚಲಿಯು ಪತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು, "ಸ್ವಾಮಿ, ನೀನು ಯಾರು? ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿದೆ." ಶ್ರೀತೇಜಸ್ವಿ ಪತ್ನಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನರಿತನು. ಅವಳು ಆತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು, "ಪ್ರಿಯೆ ! ಆತ್ಮನು ನಾನು. ಆತ್ಮನು ಮಾತನಾಡಲಾರನು. ಅವನು ಪ್ರಾಕೃತನಾಮರೂಪಗಳಲ್ಲದವನು."

ಸುವರ್ಚಲಿಯು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು, "ಮಹರ್ಷಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವೆಂದರೇನು? ಅರ್ಥವು ಯಾವುದು?"

ಶ್ರೀತೇಜಸ್ವಿ, "ವರ್ಣೋಚ್ಚಾರಣೆಯು ಶಬ್ದ. ಅದರಿಂದ ಬೋಧಿತವಾಗುವುದು ಅರ್ಥ."

ಸುವರ್ಚಲಿ, "ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವುಂಟೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಇದ್ದರೆ ಅದು ಯಾವುದು?"

"ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಂತ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ತಾವರೆ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವೆರಡರ ಸಂಬಂಧ."

"ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥದಿಂದಲೇ ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲವೇ? ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದವಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ."

"ಆ ಸಂಬಂಧವು ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅದು ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಆ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಾಗ ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಣದಿಂದ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಯುವುದು."

"ಅರ್ಥವು ಶಬ್ದಾತ್ಮಕವಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆ ಅವೆರಡರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೂ, ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನನಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ."

"ಇದರಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವೇನಿಲ್ಲ. ಲೋಕವು ಆಕಾಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದು. ಆದರೂ ಅದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೂ."

"ಸರಿ. 'ನಾನು' ಎಂಬ ಪದವು ಆತ್ಮನನ್ನೇ ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಹೀಗಿರುವಾಗ 'ನಾನು' ಎಂಬ ಪದವು ತನಗೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದು ಅಸಂಬಂಧವಲ್ಲವೇ?"

"ನಾನು" ಎಂಬುದು ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಆತ್ಮನಿಗಲ್ಲ."

"ಹಾಗಾದರೆ, ಆತ್ಮವಾವುದು? ಅಹಂಕಾರವಾವುದು? ಅವೆರಡಕ್ಕಿರುವ ಭೇದವೇನು?"

“ಪ್ರಿಯೆ! ಮಣ್ಣಿನ ಆಕಾರವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಘಟ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವಂತೆ, ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರವು ಆರೋಪಿತವಾಗಿರುವುದು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆತ್ಮವು ಅಚಿಂತ್ಯವೂ, ಪರವೂ ಆಗಿದೆ. ‘ನಾನು’, ‘ನನ್ನದು’, ‘ನೀನು’, ‘ಅವನು’, ‘ಅದು’, ‘ಇದು’, ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತಗಳೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ‘ನಾನು’ ಎಂಬುದು ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲ ಅಹಂಕಾರವೇ ಬೇರೆ. ಆತ್ಮನೇ ಬೇರೆ.”

“ಆಕಾಶವು ವಿಹಾರವಿಲ್ಲದ್ದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕಾಣುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಪ್ರಿಯೆ! ಆಕಾಶವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾಣದು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತ್ಯಗಿಂದ್ರಿಯವು ತಿಳಿಯುವುದು. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಧವನ್ನು ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯವು ತಿಳಿಯುವುದು. ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಹ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು. ತನ್ಮೂಲಕ ಆಕಾಶದ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮನನ್ನು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು.”

“ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ವೇದಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಪೌರಾಣಿಕರು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ವೇದಗಳೂ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರುವುವೋ ಹಾಗೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ.”

“ಪೌರಾಣಿಕರ ಮಾತು ಸತ್ಯ. ವೇದವು ಯಥಾರ್ಥವೇ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳು ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅರ್ಥದೊಡನೆ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದಾಗ, ವೇದವು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳೆಂದು ಜನರು ಭಾವಿಸುವರು. ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳಾವುವೂ ನಿರರ್ಥಕಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಅತೀತನಾದವನು. ಅವನು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯವನು. ನನ್ನಲ್ಲೂ, ನಿನ್ನಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವನು.”

ಪತಿಯಪ್ರೌಢ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಸುವರ್ಚಲೆಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಪತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದದ್ದು ತನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿದ್ದಳು.

ಶ್ವೇತಕೇತುವೂ ಅವಳೊಡನೆ ಎಲ್ಲ ನಿತ್ಯ-ನೈಮಿತ್ತಿಕಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಅದರ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಹರಿಗೇ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸದಾ ಹರಿಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ಥಕದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಗೃಹಸುಖಮದಿಂದಲೇ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೨೪

೭೪. ಜಾಜಲಿಯ ಗರ್ವಭಂಗ

ಜಾಜಲಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ವಾಸಪ್ರಸಾದ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ ವನದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಮಹಾತಪಸ್ವಿ. ಆತನಿಗೆ ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ಸಿದ್ಧಿಯಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ ಕಂಡಿದ್ದನು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜಲದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಅವನ ತಪಸ್ಸು ಸಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ತಪಸ್ಸೇ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸು ಮೂಡಿತ್ತು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಡುಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬರೀ ಗಾಳಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರ. ನಿಂತರೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ನಿಂತೇ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವನು. ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಅವನಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಸಾಧಕನಾಗಲಿ, ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಮ್ಮೆ ಮೋಟುಮರದಂತೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಅವನು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಆರೈಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ಶರೀರವು ಕವಾಗಿತ್ತು. ಕೂದಲು ಕೆದರಿ ಜಡೆಗಟ್ಟಿತ್ತು. ಎರಡು ಕುಳಿಗವತ್ತಿಗಳು ಅವನ ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದ್ದವು. ಕರುಣಾಳುವಾದ ಮುನಿಯು ಹಕ್ಕಿಗಳ ವಾಸವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟಿತು. ಮರಿಗಳು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಬಲಿತು ಹಾರಾಡಲು ಕಲಿತವು. ಆದರೂ ಜಾಜಲಿಯು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿದ್ದನು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ದಿನವೂ ಆಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಜೆಯಾದೊಡನೆ ಗೂಡನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ಮುನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಹೆಮ್ಮೆಯಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನ ಗೂಡಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸಂಸಾರವು ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದರೂ ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲ. ಜಾಜಲಿಯು ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಲವಿದ್ದಿಗೆ ತಾನೇ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗೆ ಗರ್ವಪಟ್ಟನು, ತನ್ನ ಭುಜವನ್ನು ತಾನೇ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅಶರೀರವಾಗಿಯೊಂದು ನುಡಿಯಿತು, "ಜಾಜಲಿ, ನೀನು ಗರ್ವಪಡುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನಗಿಂತಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಾರೂ ಹೀಗೆ ಗರ್ವಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ತುಲಾಧಾರನೆಂಬುವನಿಗೆ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಂಧಿಸು." ಜಾಜಲಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ತುಲಾಧಾರನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೊರಟನು. ತುಲಾಧಾರನೆಂಬುವನು ಒಬ್ಬ ವೈಶ್ಯ. ಅವನು ಹಗಲನ್ನು ಬಡ್ಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವರ್ತಕನು ಜಾಜಲಿಯು ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕೂಡಲೆ ಎದ್ದು ಅವನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ತಪಸ್ಸು, ಅವನ ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ವಾಸವು,

ಅಶರೀರವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದದ್ದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತುಲಾಧಾರನೇ ಹೇಳಿದನು. ಜಾಜರಿಗೆ ವರ್ತಕನ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತು. ತುಲಾಧಾರನು ಜಾಜರಿಗೆ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವನ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನಕಂಡು ಜಾಜರಿಗೆ ತಾನು ಅಲ್ಪಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ಅರಿವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಗರ್ವಭಂಗವಾಯಿತು. ಸಾಧಕನು ಎಂದೂ ಗರ್ವಪಡಬಾರದು. ಗರ್ವವನ್ನಡಗಿಸದ ಸಾಧನೆಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೬೭..೨೭೦

ಬೋಧಿಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೫೬

೭೫. ವತ್ಸನಾಭನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ

ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪು ನಡೆದು ಬಿಡುವುದು. ಅದು ದೇಹದಿಂದ, ಆಗಬಹುದು. ಮಾನಸಿಕದಿಂದ ನಡೆಯಬಹುದು. ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡ. ಹೇಗೆ ಘಟಿಸಿದರೂ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪೇ. ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನೊಬ್ಬ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಕೂಡಲೇ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಂತೂ ಖಂಡಿತ ಆಗುವುದು. ತನ್ಮೂಲಕ ಅವನು ಮುಂದೊದಗುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈಗಲೇ ಪಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುವನು. ಆಗ ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ, ದೈವವು ಅವನ ನೆರವಿಗೆ ಬರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪುಟ್ಟ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥಾಕಾರರು ಹೀಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ವತ್ಸನಾಭ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ಘೋರ ತಪಸ್ಸೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದನು. ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವನ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಹುತವೊಂದು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿದ್ದುದು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂದ್ರನು ಇವನ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಚು ಹೂಡಿದನು. ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲು, ಮಿಂಚುಗಳು ಕೂಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ವರ್ಷಧಾರೆಯು ಸಪ್ತಾಹವನ್ನಾಚರಿಸಿತು. ಆದರೂ ಮುನಿಯು ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಿಡಿಲು ಹುತವನ್ನು ಮುರಿಯಿತು. ಇದಾವುದರ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗ ನಾಮ್ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಶರೀರವು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಲೇಬೇಕೆಲ್ಲವೆ ?

ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ಮಹರ್ಷಿಗೊದಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಪತ್ತುನ್ನು ಕಂಡನು. ದೇವತೆಗೆ ವತ್ಸನಾಭನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಹೇಗಾದರೂ ಈ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಇವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ದೊಡ್ಡ ಮಹಿಷ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದನು. ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಮರೆಯಾಗಿ ನಿಂತು, ವತ್ಸನಾಭನ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಸುರಿಯದಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಚಳಿಗಾಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಏಳು ದಿನಗಳ ನಿರಂತರ ಮಳೆಯು ಬೇರೆ ದಾರಿಕಾಗದೆ ಸೋತಿತು. ಮಳೆನಿಂತು ಪ್ರಕೃತಿಯು ಶಾಂತವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಎಮ್ಮೆಯು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನಿಂತಿತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ವತ್ಸನಾಭನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡಿದನು. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿವೆ. ಗಿರಿಶಿಖರಗಳೆಲ್ಲ ವರ್ಷಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಂದು ಶುಭ್ರವಾಗಿವೆ. ಭೂಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ಒಲವುಗಾಣವಾಗಿವೆ. ಕೆರೆ, ಕೊಳಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಜಲಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇವನಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಈ ಮಳೆಯಿಂದ ತನಗಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದರಿತು ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು.

“ಇಪ್ಪು ದೊಡ್ಡ ಮಳೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದವರಾದು ?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಅತ್ತಿತ್ತ

ತಿರುಗಿದಾಗ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಎಮ್ಮೆಯೊಂದು ಕಂಡಿತು. "ಅರೆ ! ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಎಂತಹ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯಿದೆ. ಇದೇ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಬೇಕು." ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅವನ ಯೋಚನಾಲಹರಿಯು ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು, "ಅಹಾ! ಈ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಎಂತಹ ಮೈಕಟ್ಟಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ದೇಹವುಳ್ಳದ್ದನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪಶುವು ಬಲಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದುದು." ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ಬಗೆಗೆ ತನಗೇ ಹೇಸಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು, "ಛೇ! ನಾನು ಕೃತಘ್ನ ! ಉಪಕಾರದ ಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲದವ. ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕನಾಗಿರುವೆ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಈ ವಾಪದ ಯೋಚನೆಗೆ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲ. ಈ ನಿರ್ಧಾರವೇ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದುದು." ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ವತ್ಸನಾಭನು ತಾನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪುಟ್ಟ ವಾವಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆಯಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದೇ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮೇರುವರ್ವತದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಅವನ ವಾವದ ಯೋಚನೆಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಾಗದ ಅವನ ನಿರ್ಧಾರವೂ ಧರ್ಮದೇವತೆಗೆ ತಿಳಿದು ಥಟ್ಟನೆ ಬಂದು ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿತು,

"ಮಗು, ವತ್ಸನಾಭ! ನೀನು ಪ್ರಾಜ್ಞನು. ನಿಷ್ಕೋಳಗಾದ ತಳಮಳವನ್ನು ನಾನರಿತೆ. ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಜ್ಞರಾದರೆ ಲೋಕವು ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದಿರಬಹುದು. ಔಚಿತ್ಯಾನೌಚಿತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವವರಲ್ಲಿ ನೀನಿಗೆ ಸಮಾನದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ ನೀನೀಗ ಶುಭನಾದೆ. ಹಿಂತಿರುಗು. ಇನ್ನೂ ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ತಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು." ವತ್ಸನಾಭನು ದೇವತೆಗೆ ನಮಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗಿ ದೋಷವನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುವವನು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವನು.

ಶುಂಭಶೋಕಾಂ ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ 22

೭೬. ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನ ವರಪರೀಕ್ಷೆ

ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನೆಂಬ ಋಷಿಯು ಒಮ್ಮೆ ವದಾನ್ಯನೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದನು. ವದಾನ್ಯನು ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನಿಗೆ ವಿವಾಹಯೋಗ್ಯನಾದ ವರನು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸ ಹೊರಟನು.

“ವರನು ಅಮಿಷಾಹಿತನಾಗಿರಬೇಕು. ರೂಪವಂತನೂ, ಗುಣವಂತನೂ, ಒದ್ದಾವಂತನೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಸಾಂಗವಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವನಾಗಿರಬೇಕು. ವೀರನೂ, ವೀಣತನೂ, ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವನೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಕನ್ಯೆಯು ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕು.”

“ಜೊತೆಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀನು ಉತ್ತರದಿಕ್ಕನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಬರಬೇಕು. ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನ ವನವೃದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಬಾ. ವನದ ನಡುವೆ ತಪ್ಪುನಿಯಾದ ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬರುವಳು. ಅವಳು ವ್ರತಸಿಂಧಳು. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಗೌರವಿಸಿ ಬಾ.” ಎಂದು ವದಾನ್ಯನು ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನು, ವದಾನ್ಯನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟನು. ನೇರ ಅವನು ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪುಣ್ಯನದಿಯಾದ ಬಾಹುದಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಶೋಕತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮುಂದುವರಿದನು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಂದಾಕಿನೀ ನದಿಯನ್ನೂ , ಕೈರಾಸವನ್ನೂ ಹಾದು ಕುಟೀರನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಆತಿಥ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದನು. ರಮಣೀಯವಾದ ವನಗಳನ್ನೂ , ತಪ್ಪನ್ನಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆದು ದ್ವಾರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗುವುದಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ, “ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿರುವಿರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಒಳಗಿನಿಂದ ಏಳುಮಂದಿ ಸುಂದರಕುಮಾರಿಯರು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ವೃದ್ಧಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಅವನ ಕುಶಲೋಪರಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಸತ್ಕರಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೇ ಅವನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮುಖಾಯಿತು. ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದನು. ವೃದ್ಧಿಯು ಬಹಳಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಂತರ ತಾನೂ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಮಲಗಿದಳು.

ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯು ಚಳಿಗೆ ನಡುಗುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನ ಬಳಿ ಬಂದು ಅವನ ಹಾಸಿಗೆಯೇರಿ ಕುಳಿತಳು. ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಆದರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವಳು ಕಲುಷಿತಮನಸ್ಸಳಾಗಿ ಕಾಮಭಾವದಿಂದ ಅವನನ್ನು

ಆಲಂಗಿಸಿದಳು. ಅವನಾದರೂ ಆಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಬುದ್ಧಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದಾಗ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದನು.

ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆ ಮಹಿಳೆಯು ಸತ್ಕರಿಸಿದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಪುನಃ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನು ಮಲಗಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುನಃ ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದಳು. ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನು ಧರ್ಮದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು.

ಹೀಗೆ ಎರಡು ರಾತ್ರಿಗಳು ಕಳೆದರೂ, ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದರೂ ವಿಚಲಿತನಾಗದ ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ವೃದ್ಧೆಯು ಹೇಳಿದಳು,

“ಕುಮಾರ, ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವು ಬಲವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಗೆದ್ದಿರುವೆ. ನಾನು ಉತ್ತರದಿಗ್‌ದೇವತೆ. ನೀನು ವದಾನ್ಯಮುನಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.”

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಆಕೆ ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಿದಳು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ಅವಳು ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು.

“ನೀನನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗು. ನೀನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಕನ್ಯೆಯೇ ನಿನಗೆ ಪತ್ನಿಯಾಗುವಳು. ನಿನಗೆ ಮಂಗಲವಾಗಲಿ” ಎಂದು ಹರಸಿದಳು. ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನು ಸತ್ಯ ತಿಳಿದು ಮುದಗೊಂಡನು. ಅವಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ವದಾನ್ಯಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ವದಾನ್ಯನು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿದು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದನು.

ವಿವಾಹವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಧರ್ಮಮೂಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾಮವೊಂದೇ ಅದರ ಗುರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸರು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೦...೫೨

೭೭. ಗೋವಿನ ಬೆಲೆ

ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವದು ಹೆಜ್ಜೆನು ಸವಿದಂತೆ ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಬರೀ ಹೆಜ್ಜೆನಿನ ಸವಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ವೇದವ್ಯಾಸರು ಅದಕ್ಕೆ ನಿರರ್ಶನವಾಗಿ ಸತ್ಯಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಬೃಗುವಂಶದಲ್ಲಿ ಚೈವನನೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯಿದ್ದನು. ಅವನು ಕಠಿನವಾದ ವ್ರತವೊಂದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಜಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಹರಿದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ವ್ರತ. ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಚೈವನನು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಜಲಚರಗಳಿಗೂ ಪರಿಚಿತನಾದನು. ಎಲ್ಲ ಜಲಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಅವನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವನೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ನದಿಗಳು ಅವನ ದೃಢವ್ರತವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, ಗೌರವಿಸಿ ಅವನ ಬಳಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸದೆ, ವಿನೀತಳಾದ ವಧುವಿನಂತೆ, ಆತ್ಮಮನೆಯ ಸೊಸೆಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಗದ್ದಲ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಚೈವನನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಗದೊಮ್ಮೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗಲೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಮೀನುಗಳೇ ಮುಂತಾದ ಜಲಚರಗಳು ಅವನ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ಓಡಾಡಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಬೆಸ್ತರು ಬಲವಾದ ಬಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೀನಿಗಾಗಿ ಆತ್ಮ ಬಂದರು. ಬಲೆಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹರಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ ಎಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಲೆ ಬಹಳ ಭಾರವಿತ್ತು, ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದರು.

ನೋಡಿದರೆ, ಮೀನುಗಳ ನಡುವೆ ಮುನಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದ ! ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದರು. ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತರು. ಮುನಿಯು ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಮೀನುಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮುನಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕನಿಕರವುಂಟಾಯಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಸ್ತರು ಮಾತನಾಡಿದರು, "ಮಹರ್ಷಿ, ತಿಳಿಯದೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ ವಾಪಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ನಿಮಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಿದ್ದರೂ ನಡೆಸಿಕೊಡುವೆವು."

ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದನು, "ಕೇಳಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಮೀನುಗಳೊಡನೆ ನಾನೂ ಸಾಯಬೇಕು.

ಇಲ್ಲವೆ, ಇವುಗಳೊಡನೆ ನಾನೂ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಬೇಕು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ನಿಮಗಾವುದಿಷ್ಟವೋ ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ. ಈ ಮೀನುಗಳೊಡನೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಅವುಗಳನ್ನಗಲಿ ನಾನಿರಲಾರೆ."

ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬೆಸ್ತರಿಗೆಲ್ಲ ಭಯವಾಯಿತು. ರಾಜನಾದ ನಹುಷನಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದರು. ನಹುಷನು ಒಡನೆಯೇ ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಚೈವನನಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. "ಮಹಾತ್ಮನೇ ! ನನ್ನಿಂದೇನಾದರೂ ಆಗಬೇಕಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು. ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನಗಾಗಿ ನಡೆಸುವೆ."

"ರಾಜನೇ, ಈ ಬೆಸ್ತರು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿರುವರು. ಮೀನುಗಳೇ ಅವರ ಜೀವನಾಧಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸು."

ನಹುಷನು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು, "ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸಾವಿರ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೆಸ್ತರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ."

ಆಗ ಚೈವನನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಯಾವನೂ ತಾನೇ ತನ್ನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯು ಮಹಾಪಾಪ. ಆದರೂ ಸಾವಿರ ಹೊನ್ನು ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವೆ. ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು."

"ಹಾಗಾದರೆ ನೂರುಸಾವಿರ ಹೊನ್ನುನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕೊಡೋಣ. ಮುನಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?"

"ಆ ಬೆಲೆಯೂ ನನಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ."

"ಹಾಗಾದರೆ ಕೋಟಿ ಹೊನ್ನು ಅದೂ ಸಾಲದಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುವೆನು."

"ರಾಜ, ಕೋಟಿ ಹೊನ್ನು, ಅದರ ಮೇಲಿನ ಹಣವೂ ನನಗೆ ಸಮವಲ್ಲ."

"ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಸಮಸ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವೆನು. ಅದು ನಿಮಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿತ್ತು."

"ನಿನ್ನ ಸಮಸ್ತ ರಾಜ್ಯವೂ ನನಗೆ ಸಮನಾದುದಲ್ಲ. ಮಹರ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಒಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸು."

ನಹುಷನಿಗೆ ಯೋಚನೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ತನ್ನನ್ನು ಈ ಪಿಶರಾಡದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನರಸುತ್ತಾ ಹೊರಟನು. ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾ ಗೋಗರ್ಭದಿಂದ ಜನಿಸಿದ, ತಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಮಹರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಂಡನು. ಆತನ ಬಳಿ ತನಗೊದಗಿದ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನನ್ನೂ, ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿ

ಗೋವಿನ ಬೆಲೆ

ಚೈವನನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಚೈವನಮಹರ್ಷಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡರೆ ಸರ್ವವೂ ನಷ್ಟವಾದಂತೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಗೋವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮುನಿಯು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು, "ರಾಜ, ಗೋವಿನ ಕುಲವೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲವೂ ಒಂದೇ. ಅದು ಎರಡು ರೂಪಗಳಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಒಂದು ಯಾಗಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಧಾರ. ಮತ್ತೊಂದು ತುಪ್ಪವೇ ಮೊದಲಾದ ಹೋಮದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ, ಗೋವಿನಿಗೂ ಬೆಲೆಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಚೈವನನಿಗೆ ಸರಿದೂಗುವ ಬೆಲೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಗೋವು ಮಾತ್ರ. ಗೋವನ್ನು ನೀಡಿ ಆ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಬಹುದು." ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕಿತೆಂದು ಆನಂದದಿಂದ ಮರಳಿದನು ಮತ್ತು ಚೈವನ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ನನಗೆ ಸಮನಾದ ಬೆಲೆಯು ಗೋವೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅದನ್ನು ಬೆಸ್ತರಿಗೆ ನೀಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವೆನು."

ಚೈವನನು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು, "ಭಲೆ ರಾಜ! ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿದನು. ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಗೆ ಸಮನಾದದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಸುಗಳ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಕೀರ್ತನ, ಅವು ಮಾಡುವ ಮಧುರಶಬ್ದಗಳ ಶ್ರವಣ, ಅವುಗಳ ದಾಸ ಎಲ್ಲವೂ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನೀಗಿಸುವುದು. ಗೋವುಗಳೇ ದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತಿಗೂ ಮೂಲ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅನ್ನವೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸೂ ಗೋವುಗಳಿಂದಲೇ ದೊರಕುವುದು. ಯಾಗಗಳಿಗೆ ಆಧಾರ ಗೋವು. ಅದರ ಫಲವೂ ಗೋವು. ಎಲ್ಲಿ ಗೋವಿರುವುದೋ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ನಿಶ್ಚಿತಿಯಿಂದ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದು. ಗೋವುಗಳೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೋಪಾನ. ಅವು ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೂ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ."

ವಾಸನಿಗೂ, ಬೆಸ್ತರಿಗೂ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಬೆಸ್ತರು ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಹೇಳಿದರು, "ಮಹರ್ಷಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಸಜ್ಜನರ ಸ್ನೇಹವು ಅವರೊಡನೆ ಆಡುವ ಏಳು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಇಡುವ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ದೃಢಪಡುವುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ಈ ಗೋವನ್ನು ತಾವೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅನೇಕ ಪಾಪಕಾರ್ಯಮಾಡಿ, ನರಕವೇ ಗತಿಯಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು."

ಮಹರ್ಷಿ ಮಾತನಾಡಿದನು, "ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯು ಒಗಗಿದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹೇಗೆ ದಹಿಸುವುದೋ ಹಾಗೆ ಯೋಗ್ಯರ ಪಾಪವನ್ನೂ ಮಹರ್ಷಿಯೊಬ್ಬನು ಕರುಣೆ ತುಂಬಿದ

ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದಹಿಸುವನು. ನಿಮ್ಮ ಹಸುವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆನು. ನೀವು ವಾಪರಹಿತರಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಮೀನುಗಳೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿರಿ."

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಹುಷನು ಬೆಸ್ತರ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಳ ಅಮೋಘ ಅದೃಷ್ಟಿ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತನು. ಆಗ ಚ್ಯವನಮಹರ್ಷಿಯೂ, ಗೋಗರ್ಭದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಮಹರ್ಷಿಯೂ ನಹುಷನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ನಹುಷನು ಪರಮಾನಂದಭರಿತನಾಗಿ, "ಸದಾ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಮುನಿಗಳೀವರೂ ಅವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ನಹುಷನು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಸಜ್ಜನರ ದರ್ಶನ. ಸಹವಾಸಗಳಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಫಲವೂ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯೂ ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮೫, ೮೬

ಬೋದಿಸಂ. ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫೦-೫೧

೭೦. ನಚಿಕೇತ

ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬ ಋಷಿಯಿದ್ದ . ಅವನಿಗೆ ನಚಿಕೇತನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದ . ಒಮ್ಮೆ ಉದ್ದಾಲಕನು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ನಚಿಕೇತನಿಗೆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಮರತು ಬಂದ ಕಟ್ಟಿಗೆ, ದರ್ಭೆ, ಕಲಶ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದನು. ನಚಿಕೇತನು ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ತಂದೆ ಹೇಳಿದ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಆಹ್ವಾತ್ತಾಗಿ ಉಕ್ಕಿದ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಮರಳಿ ಬಂದ ನಚಿಕೇತ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರವಾಹ ಬಂದು ವಸ್ತುಗಳು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋದುದನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಉದ್ದಾಲಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಮಗನನ್ನು "ಸಾಯ" ಎಂದು ಶಪಿಸಿದ. ನಚಿಕೇತನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ದೇಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಮಗನ ಸಾವನ್ನು ನೋಡಿ ತಂದೆಯು ಕೋಪ ಇಳಿಯಿತು. ಕೋಪದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಶೋಕ ತುಂಬಿತು. ದುಃಖದಿಂದ ಆ ದಿವಸ ಕಳೆಯಿತು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಚಿಕೇತನಲ್ಲಿ ಸಂಚಲನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಚಿಕೇತ ಕಣ್ಣೆರೆದ. ಉದ್ದಾಲಕ ಸಂಭ್ರಮ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ ನಚಿಕೇತನನ್ನು ಕೇಳಿದ, "ಮಗೂ ಯಮಲೋಕದಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದೆಯಾ? ನಿನ್ನ ಮೈಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಗಂಧವೇ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ನೀನು ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದಾದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆ ಎಂದು. ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಲೋಕಗಳು ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೇಳು."

ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳು ಸುತ್ತುವರಿದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನಚಿಕೇತ ಹೇಳಿದನು, "ಅಪ್ಪ! ನಿಮ್ಮ ಅಸುಖಾಸನದಂತೆ ಯಮನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಯೋಜನ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಭೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಅಭ್ಯಾಗತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಯಮದೇವನು ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಅತಿಥಿಯೋಗ್ಯ ಉಪಚಾರಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಯಮನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, "ಯಮದಾಜ ನಾನೀಗ ನಿನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು" ಎಂದು. ಆಗ ಯಮ ಹೇಳಿದ, "ನಚಿಕೇತನೇ ನೀನು ಸತ್ತಿಲ್ಲ . ತಪ್ಪಿಯಾದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಲೇಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ಯಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ಅಪ್ಪ . ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಭೂಲೋಕದ ಬಾಳುವ ಉಳಿದಿದೆ. ಮರಳು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ. ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪ ಕಾತರರಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ನಿನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಚಿಕೇತನೆ ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳು" ಎಂದು. ನಾನು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದವರ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಯಮ ನನ್ನನ್ನು ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಕೃತದಿಂದ ಗಣಸಲ್ಪಡುವ ಲೋಕಗಳನ್ನು

ತೋರಿಸಿದ."

"ಆ ಲೋಕಗಳೋ ತೇಜೋಮಯವಾದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಚಿತ್ರ - ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಕಾರಗಳಿದ್ದವು. ರತ್ನಗಳ ಆಗರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಘಂಟೆಗಳಿಂದೂಡಗೂಡಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಉಪರಿಗೆಗಳ ದೂಡಗೂಡಿದ್ದವು. ಸರೋವರ, ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು. ವೈಡೂರ್ಯದಂತಹ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರಗಳಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಸೂರ್ಯನಂತಹ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಚರ ಸ್ಥಾವರಗಳಿದ್ದವು. ಭಕ್ತ - ಭೋಜ್ಯಗಳು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. ನದಿ, ಬೀದಿ, ಸಭೆ, ಇಳಿಭಾವಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿದ್ದವು. ಹಾಲಿನ ಹೊಳೆ, ರನ್ನದ ಗಿರಿ, ಶುದ್ಧ ತುಪ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ, ಇವುಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವರಾರಂದು ಯಮನನ್ನು ಕೇಳಿದ."

ಯಮ ಹೇಳಿದ, "ಗೋರಸಗಳನ್ನು, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಯಾರು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಈ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೋದಾನದಲ್ಲಿ ರತರಾಗಿರುವವರು ಇನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು. ಕೇವಲ ದಾನವೂ ಉಪಯೋಗವಲ್ಲ. ಪಾತ್ರ ಶುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು. ತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಬೇರೆಬೇರೆ ಗೋವುಗಳ ದಾನಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಿವೆ." "ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಪ್ಪುಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸದಾಚಾರಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾತ್ರರು. ಕರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಕಬಲೆಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಗೋವುಗಳ ರೋಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದಿವ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ." "ಹಾಗೆಯೇ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ, ನೊಗಹೊರಬಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಎತ್ತನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೃದ್ಧರಿಗಾಗಿ, ದೋಗಿಗಾಗಿ, ಹೊಲ ಉಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಹೋಮಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಲು, ಗುರುಗಳಿಗಾಗಿ, ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಕಾಲವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ." "ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವ ಯಮನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದೆ, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗದವನಿಗೆ ಗೋಲೋಕದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಹೇಗೆ?" ಯಮ ಹೇಳಿದ, "ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗ 'ಘೃತಮಯವಾದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಘೃತಮಯವಾದ ಗೋವುಗಳ ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗ ತಿಲಮಯ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಇವುಗಳ ಉಪಲಬ್ಧಿಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದಾಗ ಜಲಮಯ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು."

"ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಇವುಗಳ ಅನುಸರಣೆಯಿಂದಲೂ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಂತಹ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ

^೧ ಅಶ್ವತ್ಥ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಿ ಈ ಮೃಗಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಘೃತಮಯ ಗೋವೆಂದರೆ, ಗೋವಿನ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಿ ಕೊಡುವ ತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಮೃಗಗಳನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಚಿಕೇತ

ತನವೆ. ಯಮನ ಈ ರೀತಿಯ ಕರುಣೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದದ್ದು ನಿನ್ನ ಶಾಪದ ಹೊದಿಕೆ ಹೊರ್ದೆ
ವರದಿಂದ. ದಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೋಂದ ನಾನರಿತೆ. ಯಮಧರ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಉಪದೇಶದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನರಿತೆ. ಈ ಗೋದಾನ ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತರವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ದೇಶ ಕಾಲಗಳನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಾನ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಜನರು
ದೇಶ ಕಾಲಗಳನುಗುಣವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ
ದಿವ್ಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಡೆದೆ" ಎಂದು ನಚಿಕೇತನು ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ
ಹಂಚಿಕೊಂಡ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಅನುಶಾಸನ ಮರ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೬

ಬೋಧಿಸಂ. ಅನುಶಾಸನ ಮರ್, ೭೦

೭೯. ಛತ್ರಿ ಮತ್ತು ಪಾದುಕೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ

“ಪ್ರಾದರ್ದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಛತ್ರಿ ಮತ್ತು ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಆಗ ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಕಥೆ ಇದು.

ಹಿಂದೆ ಜಮದಗ್ನಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ರೇಣುಕೆಯೊಡನೆ ಬಾಣದಾಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಣ ಹೂಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲೋ ಬಿದ್ದ ಬಾಣವನ್ನು ರೇಣುಕೆ ತರಬೇತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಜಮದಗ್ನಿ ಬಾಣ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಆಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾದರೂ ನಿಲ್ಲದೇ ಮುಂದುವರೆದಿತ್ತು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಖರವಾಗಿದ್ದ ಇದರಿಂದ ರೇಣುಕೆ ಬಾಣ ತರುವುದು ವಿಳಂಬವಾಯಿತು. ಬಿಸಿಲಿನ ಝಳವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರಳನ್ನಿರಿಯೇ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು ರೇಣುಕೆ.

ಜಮದಗ್ನಿ ರೇಣುಕೆಯ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕೇಳಿದ. ರೇಣುಕೆಯಾದರೂ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ, ಬೆವರಿಂದ, ಪಾದಗಳ ಸುಡುವಿಕೆಯಿಂದ ದುಃಖಿತೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ದುಃಖವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಭತಕಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು, “ಆರ್ಯವೃತ್ತ, ಈ ಸೂರ್ಯನ ಆಸಕ್ತವಾದ ತಪವನ್ನು ತಡೆಯತಾರೆ. ತಲೆ, ಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಸಿಲಿನ ಕೊಡೆತದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿವೆ. ಬಿಸಿಲನ್ನು ತಡೆಯತಾರದೆ ಮರಗಳ ನೆರಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೋಪ ಮಾಡಬೇಡ.” ಪತ್ನಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು.

ರೇಣುಕೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ, “ರೇಣುಕೆ, ದುಃಖಿಸಬೇಡ. ಆಸಕ್ತತಾಪವನ್ನು ಬೀರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನೇ ನಾಶ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಹೀಗೆಂದು ಸೂರ್ಯನಡೆಗೆ ಬಾಣ ಹೂಡಿದ. ಸೂರ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದ, “ಜಮದಗ್ನಿಯುಷಿಯೇ, ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲಣೆ ನಿನಗೆ ಕೋಪ. ಸೂರ್ಯನು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ರಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೀರಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮಳೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಆಸ್ತಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆನ್ನದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆನ್ನದಿಂದಲೇ ಜಾತಕರ್ಮ, ವ್ರತಗಳು, ಉಪನಯನಗಳು, ಸತ್ತವರು, ಯಜ್ಞಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿನಗಿದಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯದೆಂದು ಎನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಿವೇದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಉಪಕಾರಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿರುವೆ ಎಕೆ?”

ಆಗ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಡ ತಿಳಿಯಿತು. ಇವಾದರೂ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸೂರ್ಯ ಮಧುರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೇಳಿದ, “ಜಮದಗ್ನಿ, ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ

ರಾಜರ ಕಥೆಗಳು

೧೦. ಪರಿಣಿತನ ದುರ್ಮರಣ

ಕಾರಾವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ನೋಯಿಸುವುದು ತನಗೇ ಕೇಡು ತಂದುಕೊಂಡಂತೆ. ತನ್ನಿಂದಾದ ತಪಸ್ಸು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ಬ್ರಹ್ಮಗಾನ ದುಬುಕ್ಕಿ ಕಾರಣವಾದ ರಾಜನು ದುರ್ಮರಣವನ್ನು ಪಡೆದ ಕಥೆ ಇದು.

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮಗ ಪರಿಣಿತ. ಅವನು ಮುತ್ತಾತ ಪಾಂಡುವಿನಂತೆಯೇ ಧರ್ಮಪೀಲನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಬೇಟೆಯ ಹುಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮೃಗವೊಂದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದನು. ಮೃಗವು ತಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಅದನ್ನರಸುತ್ತಾ ಅರಸನು ವನದ ಮಧ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ 'ಶಮಿಷ'ನೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜನು ತಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೃಗದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಮೌನವ್ರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನಿಗೆ ಅವನ ಮೌನವನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋಪಬಂತು. ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಸತ್ತಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹಾವೊಂದನ್ನು ಮುನಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅರಮನೆಗೆ ಮರಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೆನೋ ಎಂದು ಅನಿಸಿತು.

ಇತ್ತ ಮುನಿಯ ಮಗ ಶೃಂಗಿಯು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾದ ತಂದೆಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತಹಾವಿನ ಶರೀರ. ಒಡನೆಯೇ ಶೃಂಗಿಯು, "ಈ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದವನು ಎಳು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ತಕ್ಕಕ್ಷಣದಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಲಿ." ಎಂದು ಶಪಥಿಸಿದನು.

ನಂತರ ತಂದೆಯು ಪರಿಣಿತರಾಜನು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಮಗನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು, "ಮಗು, ನಮಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟ ರಾಜನಿಗೆ ನಾವು ತೊಂದರೆ ಮಾಡಬಾರದು. ನಾನು ಮೌನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ಅರಿಯದೆ, ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ರಾಜನು ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರುವನು. ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಅವನನ್ನು ನೀನು ಶಪಥಿಸಿದುದು ಸರಿಯಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆದರೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಮಾತು ಶೃಂಗಿಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಿತು. ಶಮಿಷನು ದೂತನೊಬ್ಬನನ್ನು ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಶಾಪದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದನು.

ದೂತನಿಂದ ವಿಷಯಗ್ರಹಿಸಿದ ರಾಜನು ನಡುಗಿದನು. ಅವಿವೇಕದ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸವೊಂದು ಎಂತಹ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ದುಬುಗೊಂಡನು. ಶಾಪದ ಭಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನಿಗೆಸಗಿದ ಅಪರಾಧದ ಬೇಸರವೇ ಅವನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಡಿತು.

ನಮ್ಮದಿಯಲ್ಲದ ರಾಜನು ಹಾವಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಉಪರಿಗಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಪ್ತರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಸಬ್ಬವ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಕಾವರಿಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು. ಗಾಳಿಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿದರು.

ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದೊಡನೆ ವಿಷವಿಳಸಲು ಬೇಕಾಗಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲರೀತಿಯ ಔಷಧಗಳೂ, ವೈದ್ಯರೂ, ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳೂ ಸದಾ ರಾಜನ ಜೊತೆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೇಗಾದರೂ ಎಳು ದಿನಗಳು ಕಳೆದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಕ್ಷಕನು ಹೇಗಾದರೂ ರಾಜನ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಳನೆಯ ದಿವಸ ಉಪಾಯವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದ ಕೆಲವು ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ನಿನ್ನೆಲ್ಲರೂ ಋಷಿಯ ವೇಷಧರಿಸಿ ಹಗ್ಗು ಹೂಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿರಿ."

ಆವನ ಪರಿವಾರವು ತಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿತು. ಮುನಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ಸಂಧಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಅವರು ತಂದ ಹೂ ಹಗ್ಗುಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಗಿತ್ತು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ರಾಜನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಹಗ್ಗನ್ನು ತನ್ನಗಿಂದು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

"ಎಳನೆಯ ದಿನವೂ ಕಳೆಯುತ್ತ ಬಂತು. ಇಂತಹ ಕಣ್ಗಾವರಿನ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಸರ್ಪವು ಇನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಋಷಿಯ ಶಾಪವು ಇನ್ನು ವಿಫಲವಾದಂತೆಯೇ." ಎಂದು ರಾಜನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು.

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೈಯಿರ್ದಿದ್ದ ಹಗ್ಗನ್ನು ತಿನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಮೃತ್ಯುವು ಹೇಗೆ ಬರುವುದೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಗ್ಗನ್ನೆಲ್ಲೊಂದು ಕೀಟವನ್ನು ಕಂಡನು. ಅದು ತನ್ನಗೇನೂ ಮಾಡದೆಂದು ಎತ್ತಿ ಭುಜದ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೀಟದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಉದಾಸೀನವಿತ್ತು. ಕೀಟವೇ ಅವನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಯಿತು. ಭುಜದ ಮೇಲಿದ್ದ ಅದು ಒಡನೆಯೇ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತು. ರಾಜನನ್ನು ಮುಗಿಸಿತು. ಅದರ ವಿಷದ ಜ್ವಾಲೆಯು ಭವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟಿತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಡುವ ಮಾತೂ, ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೂ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಶಂಭುಕೋಣಾ ಸಾ. ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪೦.....೪೩

ಬೋದಿ.ಸಾ. ಆದಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೬ - ೪೦

೮೧. ಯಯಾತಿ

ಚಂದ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ನಹುಷನೆಂಬ ಅರಸನಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಯತಿ, ಯಯಾತಿ, ಸಂಯಾತಿ, ವಿಯಾತಿಗಳೆಂದು ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಯತಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ವಿರಕ್ತನಾಗಿದ್ದ. ದಾಷ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಚ್ಛಿಸದೆ ಕಾಡಿಗೆ ತಪ್ಪುಗಾಗಿ ಹೋದ. ನಹುಷನ ನಂತರ ಎರಡನೆಯವನಾದ ಯಯಾತಿಯೇ ರಾಜನಾದ. ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟ. ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಬಾಯಾರಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಭಾವಿಯೊಂದರ ಬಳಿ ಬಂದ. ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟುಡುಗೆಯ ನೀರೆ ಇದ್ದಳು. ಯಯಾತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಮೇಲೆತ್ತುವಂತೆ ಬೇಡಿದಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ಕೈ ನೋಡಿ ಮೇಲೆತ್ತಿದ. ಮೇಲೆ ಬಂದ ನಾರಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಯಯಾತಿಗೆ ತಿಳಿದದ್ದಷ್ಟು.

ಆಕೆಯ ಹೆಸರು ದೇವಯಾನಿ. ದೈತ್ಯರ ಗುರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳು. ಗೆಳತಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯೊಡನೆ ವಿಹಾರಕ್ಕೇಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಅಸುರರಾಜನಾದ ವೃಷಪರ್ವನ ಎಕ್ಕೆಕೆ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರಿ. ಅವಳು ಜಲಕ್ರೀಡೆ ಮುಗಿಸಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದಾಗ ದೇವಯಾನಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ದೇವಯಾನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಮಗಳೆಂಬ ಹಮ್ಮುಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಗೆ. ದೇವಯಾನಿಗೆ ರಾಜಗುರುವಿನ ಮಗಳೆಂಬ ಬಮ್ಮು. ಮಾತು ಮುಗಿದು ಮುಷ್ಠಾಮುಷ್ಠಿಗಳೆ ಮೊದಲಿಟ್ಟು. ಕೂತಕೂದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ. ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಭಾವಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ಯಯಾತಿ ದೇವಯಾನಿಯ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದು ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಯುವತಿಯರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಕಂಡ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳ ಪರಿಚಯ ಯಯಾತಿಗಿತ್ತು. ಅವಳು ದೇವಯಾನಿ. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿ ಬಳಿ ಸಾರಿ ಕೇಳಿದ. ಆಗ ದೇವಯಾನಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದಳು, "ರಾಜನ, ಇವಳು ನನ್ನ ಗೆಳತಿ-ದಾಸಿಯಾದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ. ರಾಜನ ವೃಷಪರ್ವನ ಮಗಳು. ರಾಜನ ಮಗಳು ದಾಸಿಯೇ ಎಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಬೇಡ. ಎಲ್ಲವೂ ವಿಧಿಯ ರೀತಿ. ಅವಳು ಅಂದು ನನ್ನನ್ನು ಭಾವಿಗೆ ತಳ್ಳಿದಳು. ತಳ್ಳುವ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು "ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟನಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವ" ಎಂದಿದ್ದಳು. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಭಾವಿಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹೊರಟು ಹೋದೆ. ನೀನು ಹೋದ ಮೇಲೂ ನಾನಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ. ಸಾಕುತಾಯಿ ಘೋರ್ಣಿಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ, "ಘೋರ್ಣಿಕೆ! ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬರಲಾರೆ. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ತಿಳಿಸಿ ಬಿಡು" ಎಂದು.

ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅವಳು ಓಡಿಬಂದರು. "ಮಗಳೇ, ಮನೆಗೆ ಬಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ದುಃಖಂಶ

ನಾನು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ.

"ಅಪ್ಪ ನೀನು ವೃಷಪರ್ವನ ತೊತ್ತೇ?"

"ಅಲ್ಲ"

"ಅಸುರರ ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟನೇ?"

"ಅಲ್ಲ"

"ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಶರ್ಮಿಷ್ಠ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಭಿಕ್ಷುಕನ ಮಗಳೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನು ಇನ್ನು ಆ ನಗರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವುದಿಲ್ಲ." "ಮಗಳೇ, ಮಾನವಮಾನಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕು." ಅಪ್ಪನ ಈ ಸುದಿಯನ್ನು ಸಹಿಸಲು ನನಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಅಪ್ಪನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ನಗರಕ್ಕೆ ಮರಳುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಈರ್ವರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೈತ್ಯರಾಜ ವೃಷಪರ್ವ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಓಡೋಡಿ ಬಂದ. ಅಪ್ಪನ ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮಗನಿರ, ಓಣವಾಗಿ ಬೇಡಿದ.

"ಗುರುಗಳೇ ನನ್ನ ಕೈ ಬಿಡಬೇಡಿ. ನೀವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೈತ್ಯರ ಸರ್ವನಾಶ ಖಚಿತ. ದಯಮಾಡಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ." ಎಂದ. ಅಪ್ಪನನ್ನೆಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

"ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗಾದ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕಿದರೆ ಮರಳುವ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸಬಹುದು."

ವೃಷಪರ್ವರಾಜನು ಸಾಂತ್ವನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು.

"ಶರ್ಮಿಷ್ಠ ತಿಳಿಯದ ಹುಡುಗಿ....."

ಅಪ್ಪ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೇಳಿದರು, "ಬೆಂಕಿ ತಿಳಿಯದೇ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಸುಡುತ್ತದೆ. ತೇವೆ ಹಚ್ಚಬೇಡ." ವೃಷಪರ್ವನು ಅಳುಕುತ್ತಾ ನುಡಿದ.

"ಪರಿಹಾರ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ....."

ಅಪ್ಪ ನುಡಿದರು, "ನನ್ನನ್ನೇನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳು."

ರಾಜವೃಷಪರ್ವ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದ, "ತಾಯಿ, ತಪ್ಪು ಕಾಣಕೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳು." ಎಂದು ಅಂಗರಾಚಿದ. ನಾನು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಕೋರಿದೆ. ವೃಷಪರ್ವ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನೇ ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ! ರಾಜನ್, ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೊತ್ತು. ಭಾವಿಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತುವಾಗ ನನ್ನ ವಾಗ್ಗೃಹಣ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ!"

ಯಯಾತಿ ಈಗ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ. ದೇವಯಾನಿ ಹಟಮಾರಿ ಎನ್ನುವುದು ಅವಳ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಭಯ. ಯಯಾತಿಯ ಗೊಂದಲವನ್ನು ದೇವಯಾನಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಎಪ್ಪಾರರೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಲ್ಲವೆ! ಹೇಳಿದಳು.

“ರಾಜನ್, ಈ ವಿವಾಹ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಅಷ್ಟಸಮೃತ್ತವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಹೌದು. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಿದ ಕಪ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ನೋಡಿ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಪ್ಪ ಇದ್ದಾರೆ, ನಿನಗೆ ಭಯ ಬೇಡ.”

ಶುಕ್ರರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೇವಯಾನಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ನಿರೀಕ್ಷಿತವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರು ದೇವಯಾನಿ ಯಯಾತಿಯರ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರು. ಯಯಾತಿಗೆ ಹೇಳಿದರು, “ಯಯಾತಿ, ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಒಪ್ಪದ ಈ ವಿವಾಹದಿಂದ ನಿನಗೆ ಪಾಪ ಬರದಂತೆ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೆನಪಿಡು. ಇವಳ ಕಷ್ಟದ ಕಣ್ಣೀರು ನಿನ್ನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿ. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯೂ ನನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಅವಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸು.” ಹೀಗೆ ಯಯಾತಿ-ದೇವಯಾನಿಯರು ಮದುವೆಯಾಗಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿಬಂದರು. ದೇವಯಾನಿಗೆ ಯಯಾತಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಯದು ಮತ್ತು ತುರ್ವಸು. ದೇವಯಾನಿ, ಯಯಾತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಹೂರಗೆ ಉದ್ಯಾನದ ವಿಹಾರಧಾಮದಲ್ಲಿ ಅವಳೋ ಸಂಗಾತಿ ಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಯಯಾತಿ ಒಬ್ಬನೇ ಉದ್ಯಾನವಿಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಂಧಿಸಿದಳು. ಅವನಿಗೆ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ತನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಂಖದ ಮೂಲಕ ಸುರಿದಳು. ಯಯಾತಿಯೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆಯುವುದಾದರೆ ಶುಕ್ರರು ಶಾಪ ಕೊಡಲಾರರು ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿದ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಯಾತಿಯಿಂದ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಗೂ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಾದವು - ದ್ರುಹ್ಯ, ಅನು, ಪೂರು ಎಂದು. ಈ ವಿಚಾರ ದೇವಯಾನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಳುತ್ತಾ ಅಪ್ಪನ ಬಳಿ ಹೋದಳು. ಶುಕ್ರರು ಕೋಪದಿಂದ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ, ವಿಚಾರಿಸಿದರೂ ವಿವೇಕದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸದೆ, ಅಕಾಲಿಕವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಬರುವಂತೆ ಶಪಿಸಿದರು. ಯಯಾತಿ ನಿಂತ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪಾನುಮುದುಕನಾದ. ಆಚಾರ್ಯರು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಶಾಂತರಾದರು. ಆಗ ಯಯಾತಿ ಹೇಳಿದ, “ಶುಕ್ರರೇ! ವಿಚಾರಿಸದೇ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪ ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬ ಬಿತ್ತಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಈ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ದೇವಯಾನಿಗೇನೂ ಲಾಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉಶ್ವಾಸವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಿ.”

ಶುಕ್ರರೂ ಯೋಚಿಸಿದರು. ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. “ಮಗಳೇ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಪ್ರೇಮವಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಹೌದು. ಆದರೆ ಪೋಹವಿರಬಾರದು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೋಹವಿತ್ತು. ಇಂದಿಗಿದು ನಾಶವಾಯ್ತು. ಇನ್ನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಹಟಮಾರಿತನ ಬಿಡು.”

ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಿರುವ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು

ದುಃಖತ

ಯೌವನದೊಂದಿಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ವರವನ್ನು ನೀಡಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಡೆದರು.

ಇತ್ತ ತಮ್ಮ ಯೌವನವನ್ನು ನೀಡಿ ತಂದೆಯಾದ ಯಯಾತಿಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ದೇವಯಾನಿಯ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯ ಪುತ್ರರಿಬ್ಬರು ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಲ್ವರೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ತಂದೆಯಿಂದ "ಎಂದೂ ರಾಜರಾಗಲಾರಿರಿ" ಎಂಬ ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠಿಯ ಕೊನೆಯ ಪುತ್ರ ಪೂರು ಮಾತ್ರ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಂದೆಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಮತ್ತೆ ಯಯಾತಿ ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿದ. ಆದರೂ ಆತನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೂ ಭೋಗಕ್ಕಿಂತ ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖ ಎಂಬ ವಿವೇಕ ಉದಯಿಸಿತು. ಉಳಿದ ಬಾಳನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನರಸುತ್ತಾ ಕಳೆಯುವ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ಮುನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ,

"ಕಾಮದಿಂದ ಕಾಮದ ತೃಪ್ತಿ ಅಸಾಧ್ಯ.

ತುಪ್ಪದಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿದ ಹಾಗೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಯೆಂಬ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕೇ ಹೊರತು, ವಿಷಯಸುಖದಿಂದ ಅಲ್ಲ."

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೭೨...೭೯

ಬೋಧಿಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೭೦-೮೨

೧೨. ದುಃಷಂತ

ಪುರುವಂಶದ ರಾಜ ದುಃಷಂತ. ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ದಣೆದ. ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ, ಮಾಲಿನೀ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವೊಂದಿತ್ತು. ಅದು ಕಾಶ್ಯಪರಾದ ಕಣ್ವ ಮಹರ್ಷಿಗಳದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ತೋರಲು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ. ನಿರ್ಜನವಾದ ಎಲೆಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು 'ಕಣ್ವರೇ' ಎಂದು ಕರೆದ. ಕಣ್ವರು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ವ ಕಂಡಳು. ದುಃಷಂತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡದ್ದು ಕೇವಲ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಮೈದಾರ ಬಂದ ಮನಮೋಹಕ ಸೌಂದರ್ಯ! ಕಣ್ವರ ಬದಲು ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅನೇ ಹೊತ್ತ ಕನ್ಯೆ ರಾಜನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು, "ರಾಜನೇ! ಆಪ್ತ ಫಲತರಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರುವವರೆಗೂ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನನ್ನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ".

ಈ ಹೆಣ್ಣು ಉಲಿದಾಗ ದುಃಷಂತ ಕಣ್ವ ಬಿಟ್ಟು, ಕಣ್ವರ ದಿಗ್ರಮೆಯಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ, "ಮಹೋದಯ, ಕಣ್ವರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಲ್ಲವೇ?".

ಅವಳು ಕೂಡಲೇ ರಾಜನ ಶಂಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದಳು, "ನಾನು ಕಣ್ವರ ಸಾಕುಮಗಳು. ನನ್ನ ತಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮಹರ್ಷಿಗಳು, ತಾಯಿ ಮೇನಕೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಸಲು ಮೇನಕೆ ಬಂದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ತಪಸ್ಸು ಬಿಟ್ಟು ಮೇನಕೆಯೊಡನೆ ಕಾಲಕಳೆದ. ಅದರ ಫಲವೇ ನಾನು. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ, ತಂದೆಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ತಪಸ್ಕೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದ. ತಾಯಿ ದೇವತೆಗಳ ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಿದಳು. ಆಪ್ತ ಬಂದು ನೋಡುವವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಶಕುಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು 'ಶಕುಂತಲೆ' ಎಂದಳು. ದುಃಷಂತ ಶಕುಂತಲೆಗೆ ಹೇಳಿದ, "ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿರುವವನ ಮನಸ್ಸು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳತ್ತಲೇ ಧಾವಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲೇ ಹರಿದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಯಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಶಕುಂತಲೆ, ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸು."

ಶಕುಂತಲೆ ಅವಳ ಭಯದಿಂದ ಹಿಂಜರಿದಳು. ದುಃಷಂತನು ಈ ಮದುವೆಯು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವೂ ಹೌದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಗಾಂಧರ್ವವಿಧಿಯಿಂದ ಒಂದುಗೂಡಿದರು. ದುಃಷಂತ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ.

ಇತ್ತ ಶಕುಂತಲೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾದು ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾರರೂ ಅವನು ಮರಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನೊಡನಾದ ಮದುವೆಯ ಫಲ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಇತ್ತು. ಪುತ್ರನ ಜನನವಾಯಿತು. ಮಗ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದೊಡನೆ ಕಣ್ವರೇ ಹೇಳಿದರು, "ಮಗಳೇ, ನಿನ್ನ ಮಗ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಸರ್ವದಮನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀನು ತವರು

ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಹೋಗು, ದುಃಷಂತನೊಡನೆ ವಾಸಿಸು. ನಿನ್ನ ಮಗ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ." ಶಕುಂತಲೆ ಮಗನೊಡನೆ ದುಃಷಂತನ ಬಳಿಬಂದಳು. ದುಃಷಂತ ಆಪರಿಚಿತನಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ, "ಭದ್ರ, ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕು? ಯಾರು ನೀನು?" ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಶಕುಂತಲೆ ಹೇಳಿದಳು, "ರಾಜನೇ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬೆಸುಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ? ನಾನು ಶಕುಂತಲೆ. 'ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನಿನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆಯಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂಬ ನನ್ನ ಪರತ್ತಿನೊಡನೆ ನನ್ನ ಸೇರಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಈಗ ಆ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ, ನಾ ನಿನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇವನು ನಿನ್ನ ಮಗ. ನಮ್ಮ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸು."

ದುಃಷಂತ ಹೇಳಿದ, "ಹೆಂಗಸರು ಅಸತ್ಯವಾದಿನಿಯರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿಯಲು ಸಂಚು ಹೂಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿರಬಹುದು. ಸಂಪತ್ತಿನ ಆಸೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡುವೆ."

ಶಕುಂತಲೆ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಗುಡುಗಿದಳು!! "ರಾಜನ್, ಹೆಂಡತಿ ದೇವರು ಕೊಬ್ಬುಗಳಿತಿ. ಅವಳನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಈ ಬಾಳಗಳಿತಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳಿಗೆ ಜೊತೆಗಾತಿ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೊಣ್ಣಕ್ಕೂ ಸಹ. ಇಂತಹ ಬಾಳಗಳಿತಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವವನು ಅಧಃಪತನ ಹೊಂದುವನು. ರಾಜನೇ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಈ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು; ಪಂಚಭೂತಗಳು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಇವುಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವರು. ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೀನು ಅಲ್ಲಗಳೆದರೆ ನಿನಗೆ ದುರ್ಗತಿ ಖಂಡಿತ."

ಶಕುಂತಲೆಯ ಗುಡುಗಿನ ಜೊತೆಗೆ ಅಶರೀರವಾಗಿಯೂ ದನಿಗೂಡಿಸಿತು, "ರಾಜನೆ, ಶಕುಂತಲೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸತ್ಯ. ಈ ಹುಡುಗ ನಿನ್ನ ಮಗ. ಇವಳು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ."

ಆಗ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುಃಷಂತ-ಶಕುಂತಲೆಯಿಬ್ಬರನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರು.

ದುಃಷಂತ ನುಡಿದ, "ಭದ್ರ, ಜನಾಪವಾದ ಭೀತಿಯಿಂದ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ". ಶಕುಂತಲೆಯು ಮರುನುಡಿದಳು "ರಾಜನ್, ವಿಷಯ ಅರಿಯದೆ ಕೋಪದಿಂದಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸು." ಹೀಗೆ ಒಂದಾದ ದುಃಷಂತ-ಶಕುಂತಲೆಯರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಕೀರ್ತಿವಂತರಾದರು. ಶಕುಂತಲಾ ದುಃಷಂತರ ಪುತ್ರ ಭರತಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ಮೂಲಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು.

ಶುಭಕೋಣಾ ಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮೯...೧೦೦

ಬೋಧಿಸಂ. ಆದಿವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬೨ - ೬೯

೧೩. ಮಹಾಭಿಷೇಕ

ಮಹಾಭಿಷೇಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಶಸ್ವೀ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಇವನು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲಜಾತನು. ಈ ರಾಜನು ಪ್ರಜಾನುರಾಗಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ ಪರಾಕ್ರಮಿ. ಹಾಗೆಯೇ ನೂರು ವಾಜಪೇಯಿಯಾಗಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ್ದನು. ಇವನು ತನ್ನ ಭೂಲೋಕವಾಸದ ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅನೇಕ ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ನಡುವೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯತಮನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದನು.

ಒಮ್ಮೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದ್ದರು. ಮಹಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನದಿಯಾದ ಗಂಗಾದೇವಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಸುಂದರವಾದ ಮೈಕಟ್ಟುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ತಂಪಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳಿಗೆ ಅವಳ ದುಕೂಲವು ಹಾರತೊಡಗಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಅವಳ ಮೇಲಿನ ಗೌರವದಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತರು. ಆದರೆ ಮಹಾಭಿಷೇಕ ಮಾತ್ರ ಅವಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳ ರೂಪರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇವನ ಚಿತ್ತವು ಚಂಚಲವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜನು ಮೈಮರೆತ್ತಿದ್ದನು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಅವನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಶಪಿಸಿದನು.

“ನೀನು ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೈಮರೆತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುನಃ ಮಾನವನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು. ಅವಳೂ ಮಾನುಷಶರೀರಧಾರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಿನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಳು. ಆದರಿಂದ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗ ನಿನಗೆ ಕೋಪವು ಬರುವುದೋ ಆಗಲೇ ನೀನು ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವೆ.”

ಶಪ್ತನಾದ ಮಹಾಭಿಷೇಕ ಉತ್ತಮ ರಾಜನಾದ ಪ್ರತೀಪನನ್ನು ತಂದೆಯಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡನು. ಗಂಗೆಯು ನಡೆದ ಅಪ್ರಿಯಘಟನೆಯನ್ನೇ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಎಂಟು ಮಂದಿ ವಸುಗಳು ಅವಳ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಮೊಪ್ಪರ ಹೋಮಧೇನುವನ್ನು ಆಪಹರಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ನೊಂದ ಮೊಪ್ಪರು ಈ ವಸುಗಳನ್ನು, “ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವವರಾಗಿ” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಶಪ್ತರಾದ ಅಪ್ಪವಸುಗಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕಂಡದ್ದು. ನೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ತಮಗುಂಟಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಗಂಗಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡು, “ನಮಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆಯಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ನಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಹುಟ್ಟಬಹುದೇ?” ಎಂದು ವ್ಯಾಕುವರಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

“ನೀವು ಯಾರನ್ನು ತಂದೆಯಾಗಿ ಆರಿಸಿರುವಿರಿ?”

“ಪ್ರತೀಪ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಮಹಾಭಿಷೇಕ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ‘ಶಂತನು’ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವನು. ಅವನನ್ನೇ ತಂದೆಯಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.”

ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಹೇಳಿದಳು, “ದೇವತೆಗಳೆ! ನಿಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯು ಈಡೇರುವುದು. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಸನ್ನ ಕೈಲಾರ ಉಪಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುವೆನು.” ಅಷ್ಟವಸುಗಳು ಗಂಗಾದೇವಿಯ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಗುರಾಗಿ ಹೇಳಿದರು, “ದೇವಿ, ಮಾನುಷರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ನಮಗೆ ಆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಬದುಕಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಉಪಕರಿಸಬೇಕು.”

ಗಂಗೆಯು, “ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಕೂಡಲೇ ಕೊಂದರೆ, ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸನ್ನನ್ನು ವರಸಿರುವ ರಾಜನಿಗೆ ನಿದಾಶೆಯಾಗದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ವಸುಗಳು ಹೇಳಿದರು, “ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇನೂ ಯೋಚಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾವು ಎಂಟುಮಂದಿಯೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಜನ್ಮಪಡೆಯುವೆವು, ತಕ್ಷಣವೇ ಹತರಾಗುವೆವು. ನಂತರ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಂಶದಿಂದ ನಿನಗೆ ಎಂಟನೆಯ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನು. ಅವನನ್ನು ರಾಜನಿಗಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಹಿಂತಿರುಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನು ದೇವತೆಗಳ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಯಾವ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ವಿವಾಹವಾಗಲಾರ. ಸಂತಾನಭಾಗ್ಯವೂ ಅವನಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವನು. ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ನೋವಾಗದು.”

ಹೀಗೆ ಗಂಗಾದೇವಿಗೂ, ವಸುಗಳಿಗೂ ಮುಂದೆ ಪಡೆಯಲಿರುವ ಜನ್ಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಲವು ಒದಗಿ ಬರಬೇಕಿತ್ತು.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ‘ಪ್ರತೀಪ’ ನೆಂಬ ರಾಜನು ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅವನು ಹಲವು ಸಂವತ್ಸರಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಸುಂದರಸ್ವರೂಪಧರಿಸಿ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನೇರ ಪ್ರತೀಪರಾಜನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಅವನ ಬಲತೊಡೆಯೇರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ರಾಜನು ಕಣ್ತೆರೆದು ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರ್ದವು. ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಕೂತ ಸ್ವೀರತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಉದಿಸಿತು. ಅವನು ಕೇಳಿದನು, “ದೇವಿ, ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುದು ಏನು?”

“ನನಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

ಆಗ ಪ್ರತೀಪನು, “ಮಂಗಳಾಂ! ನಾನು ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡದವನು. ನೀನು ಸನ್ನ ಬಲತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರುವೆ. ಇದು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ, ಸೊಸೆಯರೂ

ಕೂಡುವ ಜಾಗ. ಎಡತೊಡೆಯು ಮಾತ್ರ ಪತ್ತಿಗೆ ಮೀಸಲು. ನೀನೀಗ ನನಗೆ ಸೊಸೆಯಾಗಿದ್ದು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸಲಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿರುವ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನೀನಿನ್ನು ಚಿಂತಿಸದಿರು."

ಗಂಗೆಯು ಹೇಳಿದಳು, "ರಾಜನಾ, ನೀನು ಧರ್ಮಜ್ಞ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ವರಿಸುವೆನು. ನಾನು ಸದಾ ಅವನಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಕೋರುವವಳೇ ಆಗುವೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಅವನು ಎಂದೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಬಾರದು." ಎಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಪ್ರತೀಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದನು. ಅವನು ಜಪ, ತಪಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಶಾಂತತೆಯಿಂದಿರುವಾಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಗನಿಗೆ 'ಶಂತನು' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಶಂತನು ಬೆಳೆದು ಯುವರಾಜನಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತೀಪನು ಹಿಂದೆ ಗಂಗೆಯ ಜೊತೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ನೀನು ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ತಾನು ಅಡವಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಮೇಡ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಮುಂದೆ ಗಂಗೆ-ಶಂತನು ಇವರ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಕಂದನನ್ನೂ ಗಂಗೆಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಂತನುವು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಮಡದಿಯ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ, ಎಳು ಬಾರಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋದಾಗ ಇವನ ಮನ ನೊಂದಿತು. ಎಂಟನೆಯ ಮಗುವಾದಾಗ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಡೆದನು. ಗಂಗೆಯು ಮಗುವನ್ನು ಶಂತನುವಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ತನ್ನ ಅವತಾರದ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ, ಬಂದ ಕಾರ್ಯವು ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಳು.

ಗಂಗಾಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಗಂಗೆಯ ಪಾಲಾಗದೆ ಉಳಿದ ಕಂದನಿಗೆ ದೇವವ್ರತನೆಂದು ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು. ಅವನು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೨.....೧೦೫

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೨ -೧೦೫

೮೪. ಭದ್ರಾ-ವೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರ

ಪಾಂಡುರಾಜನು ಶತಶೃಂಗವೆಂಬ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯರಾದ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಿಂದಮನೆಂಬ ಮುನಿಯೊಬ್ಬನ ಶಾಪದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ಅವಕಾಶಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜನು ಪುತ್ರಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದನು. ನಿಯೋಗದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕುಂತಿಯ ಮನವನ್ನು ಓಲೈಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕುಂತಿ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಪತಿವ್ರತೆ. ಇತಿಹಾಸ ದೃಷ್ಟಾಂತವೊಂದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಕುಂತಿಯು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, "ರಾಜನೇ! ನಿನ್ನ ಮಾತು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾದರೂ ನನಗದು ಸರಿಕಾಗದು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ, ಅದು ನಿನ್ನಿಂದ ಮಾತ್ರ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಮಗೆ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಾಯವೊಂದನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು."

ಹಿಂದೆ ಪರಮಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ, ಪೂರುವಂಶವರ್ಧಕನಾದ 'ವೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ಅನೇಕ ಯಾಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ನಡೆಸುವ ಯಾಗಗಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ತಾವೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಸೋಮಪಾನದಿಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ತೃಪ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ಋಷಿಗಳನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಂದೆಯಂತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು - "ಅಪಾಲಯತ್ ಸರ್ವವರ್ಣಾನ್ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಾನಿವಾರಣಾನ್."

ಅವನಿಗೆ ಭದ್ರೆಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸುಂದರಪತ್ನಿಯಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕಕ್ಷೇವಂತನೆಂಬ ರಾಜನ ಮಗಳು. ಮಾನವೇಂದ್ರನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ರಾಜನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸದಾ ಅನೋನ್ಯ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಕಾಮಸುಖದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನ ಕಾಮವು ಮಿತಿಮೀರಿದಾಗ ಕ್ಷಯರೋಗವು ಅವನನ್ನು ಬಾಧಿಸಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದಲೇ ಅವನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಪ್ರಿಯಪತಿಯ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಭದ್ರೆಯು ದುಃಖಗೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಪುತ್ರರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯವು ಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಪತಿಯ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ದುಃಖದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳು ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಮೃತ ಶರೀರದೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು, "ಪ್ರಭು, ನಿನ್ನನ್ನಗಲಿ ಕ್ಷಣವೂ ನಾನಿರಲಾರೆ. ನಾನೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವೆನು. ಪತಿಯನ್ನು ನೆರಳಿನಂತೆ ಅನುಸರಿಸುವುದೇ ಪತ್ನಿಯ ಧರ್ಮ. ಗಂಡನಿಲ್ಲದೆ

ಭದ್ರಾ-ವೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರ

ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಾಳು ಬಲು ದುರ್ಭರ. ಗತಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಆಗಲಿಸಿದ್ದೆನೋ ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಗಲಿರಬೇಕಿದೆ. ಹೃದಯಹಿಂಡುವ ಸಂಕಟವನ್ನೆಂದು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನಾನು ಶರೀರಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವವಳಲ್ಲ ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗುವೆನು. ಬೇಗ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡು." ಹೀಗೆ ಸಾಗಿತ್ತು ಭದ್ರೆಯ ವಿಲಾಪ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೊಂದು ಘಟಿಸಿತು. ಮೃತಶರೀರದಿಂದ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿತು! "ಭದ್ರೆ, ನೀನಿನ್ನು ರೋದಿಸಬೇಡ. ಶಾಂತಳಾಗು. ನಾನೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವೆನು. ಋತುಸ್ಥಾನವಾದ ನಂತರ ನೀನು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನವೊ, ಎಂಟನೆಯ ದಿನವೊ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಧಿಸು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದು." ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಭದ್ರೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡಳು. ಮೃತಪತಿಯಿಂದಲೇ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಏಳುಮಂದಿ ಪುತ್ರರಾದರು. ಕಾಲಸರಿದಂತೆ ಮೂವರು ಸ್ವಲ್ಪದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳಾದರು. ನಾಲ್ವರು ಮದ್ರದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳಾದರು.

ಕುಂತೀದೇವಿಯು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಈ ಉಪಾಯಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ, "ವೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರನಂತೆ ನೀನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೭

ಬೋದಿ.ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೨

೦೫. ಕಲ್ಯಾಣವಾದ

ವಸಿಷ್ಠ - ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗಂಧರ್ವನು ತಿಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾದನೆಂಬ ರಾಜನ ವಿಚಿತ್ರಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಇಶ್ವಾಕುಸುಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾದನೆಂಬ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಜನರು ಪ್ರೀತಿಸುವ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನವನು. ಅವನೊಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಅಡವಿಗೆ ಬಂದನು. ಹಲವು ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಂದನು. ಬಹಳಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಬಳಲಿದನು.

ಕಾಲುದಾರಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವಣಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾದನಿಗೆ ಇದಿದಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರನೊಬ್ಬನು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಹೆಸರು 'ಶಕ್ತಿ'. ವಸಿಷ್ಠನ ನೂರುಮಂದಿ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯು ಹಿರಿಯನು.

ಶಕ್ತಿಯೂ, ಕಲ್ಯಾಣವಾದನೂ ಪರಸ್ಪರ ಇದಿದಾರರು. ಈಗ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ದಾರಿಬಿಟ್ಟು ಸಾಗಬೇಕು. ರಾಜನು ಶಕ್ತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಆತ್ಮ ಸಂಬಂಧ ನನಗೆ ದಾರಿಬಿಟ್ಟು." ಶಕ್ತಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದನು, "ರಾಜನೇ, ನನಗೆ ನೀನೇ ದಾರಿಬಿಡಬೇಕು. ಅದೇ ಧರ್ಮ. ವೃದ್ಧನಿಗೆ, ಹೆದರಿರುವನಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಂದಿಗಿ, ರೋಗಿಗಿ, ಮದುವೆಯ ಗಂಡಿಗೆ ಮತ್ತು ರಥಿಕನಿಗೆ ಇತರರು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ರಾಜನಾದರೂ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ದಾರಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬುದು ಧರ್ಮ."

ರಾಜನು ಶಕ್ತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ವಾದಮಾಡಹತ್ತಿದ್ದನು. ವಿಧಿಯು ಬೇರೆಯೇ ಎನಿಸಿತ್ತು. ರಾಜನು ರಾಕ್ಷಸನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದನು. ಕೈಲಿಲ್ಲ ಚಾಟಿಯಿಂದ ಶಕ್ತಿಗೆ ಹೊಡೆದುಬಿಟ್ಟನು. ಶಕ್ತಿಯು ನೊಂದು, "ರಾಕ್ಷಸನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದ ನೀನು ರಾಕ್ಷಸನೇ ಆಗು. ನರಭಕ್ಷಕನಾಗಿ ಅಲೆಯುವಂತಾಗು." ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು.

ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಧು-ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ನೋಯಿಸಬಾರದು. ಅವರು ನೊಂದು ನುಡಿದರೆ ಅದೇ ಶಾಪ.

ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಈಗ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುರಿಸಿತು. ಎದುರಿಗಿದ್ದವನು ವಸಿಷ್ಠರ ಪುತ್ರ ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಅರಿವಾಯಿತು. ರಾಜನು ತನ್ನಿಂದ ಆವಮಾನಗೊಂಡ ಋಷಿಪುತ್ರನನ್ನು ಸಂತ್ಕೇಶು ಮುಂದಾದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಇವರ ನಡೆ-ನುಡಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕಿಂಕರನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ರಾಜನನ್ನು ಆವರಿಸುವಂತೆ ಅಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಕಲ್ಯಾಣವಾದನಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸನ ಆವೇಶವಾಯಿತು. ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂತ್ಕೇಶಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಮರೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ರಾಜನನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಇಲ್ಲಿಯೇ

ಕಲ್ಯಾಣವಾದ

ಹಿರಿಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದುವರಿದನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ದಾಜನಿಗೆ ಹುಡುಗನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನೆನಪಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಅಡುಗೆಯವನನ್ನು ಕರೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಆಹಾರ ಕಳಿಸಿ ಎಂದನು. ಅವನು "ಈಗ ಆಹಾರದ ಕಾಲ ಮೀರಿದೆ, ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದಿದೆ." ಎಂದಾಗ ಈ ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮಾಂಸದಿಂದಲಾದರೂ ಪಾಕಮಾಡಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಉಣಬಡಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಅಡುಗೆಯವನು ದಾಜನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಮರಗಾಂಡನೆ ವಿಧಿಸುವವರಿಂದ ಮಾನವಮಾಂಸವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಂದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದು ನರಮಾಂಸವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೋಪಗೊಂಡನು. ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮಾಂಸವನ್ನಿಟ್ಟ ದಾಜನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದನು, "ಅಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ಬಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದಾಜನು ಶಕ್ತಿಯ ಶಾಪದಂತೆ ನರಭಕ್ಷಕನಾಗಿ ಅಲೆಯಲಿ." ಎಂದು ನೊಂದು ನುಡಿದನು. ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿಯೂ ಅದೇ ಶಾಪವು ಬರಲು ದಾಜನಲ್ಲಿ ಅವಿವಶ್ಯವಾಗಿದ್ದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ದಾಜನಿಗೆ ಮಂಕು ಕವಿಯಿತು. ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೋದನು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು "ಮೊದಲು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಕ್ರೂರಶಾಪವು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ತಿನ್ನುವೆನು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಋಷಿಪುತ್ರನಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸುಮ್ಮನಾಗದೆ ಅವಿವಶ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣವಾದವನು ಮನುಷ್ಯಪುತ್ರನಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಶಕ್ತಿಯ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ತಿಂದನು.

ಪುತ್ರರೆಲ್ಲ ದಾಜನಿಂದ ಹತದಾದದ್ದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಪ್ರೇರಿಸಿದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನು ಕಾರಣನೆಂದರಿತನು. ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ನೊಂದನು. ಅದರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮೇಲೆ ಇವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮನುಷ್ಯನು ಪುತ್ರಶೋಕವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಮೇರುಪರ್ವತದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿದನು. ಆತನ ಪ್ರಾಣವಕ್ಕೆ ದೇಹ ಪಂಜರದಿಂದ ಹಾರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬೆಸತ್ತು ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅಗಲೂ ಮಹರ್ಷಿ ನಾಯಿಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಹಾನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನದಿಯು ಮುನಿಯ ಮೇಲೆ ಗೌರವದಿಂದ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ನ ಅಲೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಯವಾಗಿ ತಂದು ಅವನನ್ನು ದಡ ಮುಟ್ಟಿತು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ವಾಶಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ನದಿಗೆ 'ವಿವಾಶಿ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೈಮವತೀ ಎಂಬ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು. ಹೈಮವತಿಯೂ ಋಷಿಪುತ್ರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತು, ಅವನಿಂದ ದೂರಸರಿದು ನೂರು ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಮನುಷ್ಯನು ಪುನಃ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು. ತನ್ನಿಂದಾಗಿ ನೂರುಕವಲಾಗಿ ಹರಿದ ಹೈಮವತಿಗೆ 'ಶತದ್ರವ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದನು. ತನಗಿನ್ನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯು

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದರಿತನು. ವಸಿಷ್ಠನು ಹೀಗೆಯೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಕ್ತಿಯ ಪತ್ತಿಯು ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾವನನ್ನು ಅರುಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಚಿಂತೆಯು ದೂರಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸಂತಾನವು ಸೊಸೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನನ್ನು ಇವರು ಕಂಡರು. ಅವನು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಧಾವಿಸಿದನು. ವಸಿಷ್ಠನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರಜಲವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಹಿಂದಿನಂತಾದನು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ಸ್ವಯಂ ರಾಕ್ಷಸನೇ ಆಗಿ ಕಲ್ಮಾಷಪಾದನು ಈಗ ಶುದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಮುಸುಕಿದ್ದ ಮೇಘಗಳು ಚದುರಿದನಂತರ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

ಬಳಿಕ ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ವಸಿಷ್ಠರನ್ನು ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿದನು. ವಸಿಷ್ಠನು ಅವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. "ಇನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗು. ಎಂದೂ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಡ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಜನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ಮುನಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಸಂತಾನವೃತ್ತಿಯಾಗುವಂತೆಯೂ ಅನುಗ್ರಹಿತನಾದನು. 'ಅಶಕ್ತ'ನೆಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದು ಧನ್ಯನಾದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೨, ೧೯೩

ಬೋಧಿಸಂ. ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬೬

೮೬. ಸ್ತ್ರೀಶಾಪಕ್ಕೆ ವಶ್ಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣವಾದ

ರಾಜನಾದ ಕಲ್ಯಾಣವಾದನು ಶಕ್ತಿಮಹರ್ಷಿಯಿಂದಲೂ, ಹಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೂ ನರಭಕ್ಷಕ ರಾಕ್ಷಸನಾಗುವಂತೆ ಶಪ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಎಳೆದಂತೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಮತ್ತೊಂದು ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯೋರ್ವಳಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಪಪಡೆದ ದುರದೃಷ್ಟದ ವ್ಯಥೆಯ ಕಥೆಯಿದು. ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ಕಲ್ಯಾಣವಾದನು ಪತ್ನಿ ಮದಯಂತಿಯೊಡನೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗಾಗಲೇ ಅವನು ನರಭಕ್ಷಕನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಕಂಡ ಋಷಿಗಳನ್ನೂ , ಸಜ್ಜನರನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಅವನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಂಪತಿಗಳು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಯಪಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣವಾದನು ಹಿಡಿದನು. ಆತನ ಪತ್ನಿಯು ರಾಜನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. "ಮಹಾರಾಜ! ಇವನು ನನ್ನ ಪತಿ. ಬಹುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಸಂತಾನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ನಾನು ಇವನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದ ನೀನು ಇವನನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವೆ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ನಮ್ಮ ವಾಡಿಗೆ ನಾವು ಹೋಗುವೆವು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಶಾಭಂಗದ ನೋವೂ, ಪತಿವಿಯೋಗವೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡದು. ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ಬಿಡು."

ಮಹಾರಾಜ ಕಲ್ಯಾಣವಾದನಿಗೆ ಆ ಮಹಿಳೆಯ ಯಾವ ದೈನ್ಯದ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳುವ ವ್ಯವಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆ ಸತ್ತುರುವನನ್ನು ಹಿಡಿದೊಡನೆ ಹುಲಿಯು ತನ್ನ ಕೊಳ್ಳೆಯ ಮೇಲೆರಗಿ ಕೊಂದು ತಿಂದುಬಿಡುವಂತೆ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಪತಿಯ ದುರ್ಮರಣವನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಿಳೆಯು ರೋದಿಸಿದಳು. ಕೊರಗುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು, "ನನ್ನ ಆಸೆಯು ತೀರುವಮೊದಲೇ ನಾನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೇಳದೆ ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದೆ. ಅವನಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಬದುಕಲಿ? ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿದಾಗಲೇ ನಿನಗೆ ಮರಣವು ಸಂಭವಿಸಲಿ. ಯಾರಿಂದ ನಿನ್ನ ನರಭಕ್ಷಕತ್ವದ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದೋ ಅವನೇ ನಿನಗೆ ಸಂತಾನವನ್ನು ದಯವಾಲಿಸುವಂತಾಗಲಿ" ಎಂದು ಶಪಿಸಿದಳು.

ಹೀಗೆ ದುಃಖಿನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳಕಾಲವಾದರೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕೆ ವಸಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಶಾಪಗಳ ವಿಮೋಚನೆಯೂ ಅವನಿಗಾಯಿತು. ರಾಜನ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ಮದಯಂತಿಗೆ ಪುತ್ರನನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

೮೭. ಮಾಂಧಾತ್ಯ

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಅದೆಷ್ಟು ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಎಷ್ಟೇ ಏತಿತ್ವವೆನಿಸಿದರೂ ಅವು ಸತ್ಯ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ . ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಮಗನಿಗೆ ಜನ್ಮಪ್ರತ್ಯ ಕಥೆಯಿದು.

ಯವನಾಶ್ವನೆಂಬ ದಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನು ಸಂತಾನಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆದರೂ ಅಪುತ್ರನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದ. ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ದಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೊಬ್ಬ, ಕಾಡಿಗೆ ತರಳ ತಪೋನಿಡತನಾದನು.

ಒಂದುಸಲ ಅವನು ಉಪವಾಸದಿಂದ ಬಹಳ ಬಳಲಿ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಗಂಟಲೊಗಾಗಿ ಭೃಗುವಿನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅದೇ ದಿನ ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯ ಮಗನು ಯವನಾಶ್ವನ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಇಬ್ಬಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಕಲಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿತ ಜಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ದಾಜನ ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಿದ್ದನು. ಆ ತೀರ್ಥಸೇವನೆಯಿಂದ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿತ್ತು. ದಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ನಿద್ರಾವಶರಾಗಿದ್ದರು.

ದಾಹದಿಂದ ಗಂಟಲೊಗಾಗಿದ್ದ ಯವನಾಶ್ವನು ನೀರನ್ನರಸುತ್ತಾ ಯಜ್ಞಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಅದು ಮಂತ್ರಜಲವೆಂದರಿಯದೆ ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟನು. ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಸುಟನು.

ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತವರು ಬರಿದಾದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ಇದಾರ ಕೆಲಸವೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಯವನಾಶ್ವನು, "ಪೂಜ್ಯರೇ, ಆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದವನು ನಾನೇ" ಎನ್ನಲು

ಭಾರ್ಗವನು, "ದಾಜು, ನೀನು ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿ! ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಮಂತ್ರಿತ ಜಲವದು. ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದ್ದು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಕುಡಿದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ. ಆ ತೀರ್ಥದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಲವೀರ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವುದಂತೂ ಖಂಡಿತ!" ಎಂದನು. ಮುಂದುವರೆದು, "ಆಗಲಿ, ಅವನು ನಿನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುವನು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದೈವಲೀಲೆಗೆ ಯಾರೂ ಹೊರತಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಶ್ರಮವಾಗದಂತೆ ಪುತ್ರಜನನವಾಗಲಿ." ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು.

ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಯವನಾಶ್ವನ ಎಡಭಾಗದಿಂದ ಸುಂದರವಾದ, ತೇಜೋವಂತನಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಯವನಾಶ್ವನಿಗೆ ಕೊಂಚವೂ ವೇದಸಂಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷಗರ್ಭದಿಂದ ಗಂಡುಮಗುವಿನ ಜನನವೆಂಬ ವಿಷಯವು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿತು. ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯತಂದಿತು.

ಮಾಂಧಾತ್ಯ

ಸರಿ, ಇಂದ್ರನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಲು ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ರಾಜನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. “ಪ್ರಭು, ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಶಿಶುವು ಬೆಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ?” ಇಂದ್ರನು, “ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ವಾಸಮಾಡುವನು (ಮಾಂ ಧಾತ್ಯತಿ)” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ತೋರುಬೆರಳನ್ನು ಮಗುವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಮಗು ಆ ಬೆರಳನ್ನೇ ಚೀಪುತ್ತಾ ತೃಪ್ತಪಡೆಯಿತು. ಆ ಮಗುವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಮಾಂಧಾತನೆಂದೇ ಅವನನ್ನು ಕರೆದರು. ಮಾಂಧಾತನು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ದೇವತೆಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತು, ರಾಜನಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ತಂದೆಯಿಗೂ ಎಲ್ಲದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೭

ಚೋರಿ.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೬, ೧೨೭

౪౭. మాంధాత్య

మహాభారతంలో వేదవ్యాసరు ఆదేశపు వృత్తిగళన్న తిలకిద్దారి ఎచ్చె విచిత్రవేనిదరూ ఆవు సత్త. ఆచ్చె అల్ల , అల్లల్లి ఈగలూ కండు బరుత్తవ పురుషమోట్లను మగనిగే జన్మవిత్ర కథయిదు.

యవనాత్మనేంబ రాజనిదన్లు. అచను సంతానార్థియోగి అనేక యోగగళన్న మాడిదను. ఆదరూ అపుత్రనాగియే ఊద. విరక్తనాగి రాజ్యవన్న మంత్రిగళగొట్టు, కాడిగే తరళ తపూనిదనాదను.

ఒందుసల అచను ఊచనాసందిం బకళ బళలి, బాయారిశేయింద గంటలూగి భృగువిన ఆశ్రమశ్శే బందను. అదే దిన భృగుమహర్షియ మగను యవనాత్మన సంతానప్రాప్తిగా ఇచ్చియోందన్న మాడిదన్లు. కలశవోందరల్లి మంత్రిక జలవన్న సంగ్రహి, రాజన పత్నిగా ఆదన్న కుదిరిదన్లు. ఆ తీర్థసేవనీయంద సంతానప్రాప్తియగువృదిక్తు, రాత్రియోగిదేరింద బళలిదే ఎల్లరూ నిద్రావశరదాగిదేదు.

రాకడింద గంటలూగిదే యవనాత్మను నిరన్నరసుక్తు యజ్ఞమంటచ్చే బందను. వేదికేయ మేలిదే తీర్థవన్న అదు మంత్రిజలవందరియదే కుడిదు చిట్టను. పాత్రయన్న బిసుటను.

నిద్రేయింద ఎట్టితవదు బరిదాద పాత్రయన్న కండు ఆశ్చర్యగొండు ఇదార శీలవంద విచార మాడిదరు.

యవనాత్మను. "పూర్వరే , ఆ నిరన్న కుడిదవను నానే" ఎన్నలు

భాగవను. "రాజు, నిగు అత్యయవన్న మాడిబట్టి సంతానప్రాప్తిగా మంత్రిక జలవదు. నిన్న పత్నిగా తేగిదిరిదు. ఆదన్న నిగు కుడిదు తప్ప మాడిదే. ఆ తీర్థద శక్తియింద బలవిర్యగళుళ్ళ మగను కుట్టువుదంతూ బిండితే" ఎందను . ముందువరేదు , "అగలి, అచను నిన్న గర్భదర్లియే బేళియువను. ఆదన్న తప్పిసలంతూ నాధ్యవిల్ల దేవలీలీగే యారూ జోరకల్ల, సినగే శ్రమనాగదతే పుత్రజననాగలి." ఎందు ఆశీర్వాదిదను.

శీలకాలద నంతర యవనాత్మన ఎడభాగడింద సుందరవాద, తేజోవంతనాద మగను జనిదిను. ఇదరింద యవనాత్మనిగే కేంబేవో వేదనయాగలిల్ల పురుషగర్భడింద గండుమగువిన జననవేంబ విషయవు ఎల్లదే తరడితే ఇంద్రనన్న ముట్టుకు. ఆశ్చర్యకందితు.

ಮಾಂಧಾತ್ಯ

ಸರಿ, ಇಂದ್ರನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಲು ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ರಾಜನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. "ಪ್ರಭು, ಸ್ವರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಶಿಶುವು ಬೆಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆ?" ಇಂದ್ರನು, "ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವನು (ಮಾಂಧಾತ್ಯ)" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ತೋರುಬೆರಳನ್ನು ಮಗುವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಮಗು ಆ ಬೆರಳನ್ನೇ ಚೀಪುತ್ತಾ ತೃಪ್ತವಡೆಯಿತು. ಆ ಮಗುವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಮಾಂಧಾತನೆಂದೇ ಅವನನ್ನು ಕರೆದರು. ಮಾಂಧಾತನು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ದೇವತೆಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತು, ರಾಜನಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ತಂದೆಯಾಗಿಗೂ ಎಲ್ಲದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸೂ ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೬

ಬೋದಿಸೂ ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೬, ೧೨೭

೦೮. ಸೋಮಕನ ಪುತ್ರ ಜಂತು

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಸಂತಾನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮನೆ ತುಂಬಿರಬೇಕು. 'ಒಬ್ಬ ಮಗ ಮಗನಲ್ಲ ಒಂಟಿ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣಲ್ಲ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯುಂಟು. ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಬಲಿಶೊಟ್ಟಿ ವಿಚಿತ್ರ ಕಥೆಯಿದು.

ಸಹದೇವನ ಮಗ 'ಸೋಮಕ'. ಅವನು ಪಾಂಚಾಲದೇಶದ ರಾಜ. ಸೋಮಕನಿಗೆ ನೂರುಮಂದಿ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಅವನು ಅಷ್ಟುಮಂದಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದನು. ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ ಅನೇಕ ವ್ರತಗಳು, ಉಪವಾಸಗಳಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಸವಿಸಿರ ಮೇಲೆ. ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಮೊದಲ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಗನೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನ ಹೆಸರೇ ಜಂತು.

ಜಂತುವನ್ನು ನೂರುಮಂದಿ ಮಾತೆಯರೂ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಪ್ರೇಮದ ಪುತ್ರ್ನೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲ ತಾಯಂದಿರೂ ಇವನ ಲಾಲನೆಯಲ್ಲೇ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಇವರು ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಇರುವೆಯೊಂದು ಕಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಗುವು ಜೋರಾಗಿ ಆಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರ ರೋದನವನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ತಾಯಂದಿರೂ ಆಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು, "ಮೋಹಾತ್ ಬುದ್ಧಿವಿಗ್ನಶಕ್ತಿ" ಅಲ್ಲವೇ?

ಇವರ ಮುಗಿಲುಮುಟ್ಟಿದ ರೋದನವು ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ರಾಜನು ಅನಾಹುತವೇನೋ ಘಟಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದನು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಶಿಶುವಿನ ರೋದನವು ತಿಳಿಯಾದ ಮೇಲೆ ರಾಜನು ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಯೋಚನಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಮಂತ್ರಿ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಬೇರದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಮೇಲು. ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತೆಯೂ, ದುಃಖವೂ ತಪ್ಪದು. ಯಾವಾಗ ಯಾವ ವ್ಯಾಧಿಯು ಬರುವುದೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯು ಸರ್ವದಾ ಇರುತ್ತದೆ."

"ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಗುವಿನಂತೆ ನೂರು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ." ಎಂದನು.

ರಾಜಪುರೋಹಿತನು ಮಾತನಾಡಿದನು, "ಪ್ರಭೂ, ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕರ್ಮವೊಂದುಂಟು. ಅದನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂದು ನೀವು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು."

ಆಗ ರಾಜನು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ, ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ ನೂರು ಮಂದಿ ಪುತ್ರಲಾಭವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವುದೇ ಸರಿ." ಎಂದನು.

ಇಂದ್ರದ್ರುಮ್

"ರಾಜನೇ, ಆ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಎಕ್ಕೆಕ ಪುತ್ರನಾದ ಜಂತುವನ್ನು ಯಜ್ಞಪತುವನ್ನಾಗಿಸಬೇಕು. ಬಲಿಯನ್ನು ವಧಿಸಿ, ಅದರ ವಪೆಯಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಹೋಗಿಯನ್ನು ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಪತ್ನಿಯರೂ ಆಘ್ರಾಣಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಹಡೆಯುವರು. ಸತ್ತ ಜಂತುವು ಪುನಃ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟುವನು. ಅದಕ್ಕೆ ಗುರುತಾಗಿ ಅವನ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಮಚ್ಚೆಯೊಂದು ಕಾಣುವುದು." ರಾಜನು, "ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆಯಲಿ" ಎಂದನು. ಯಜ್ಞಮಂಟಪವು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಯಜ್ಞವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮಗನನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲು ಕರೆತರುವಾಗ ಅವನ ತಾಯಂದಿರ ಗೋಳು ಹೇಳತೀರದು. ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಜಂತುವನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ತಂದು ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಧಿಸಲಾಯಿತು. ಅವನ ವಪೆಯಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದರ ಗಂಧವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಪತ್ನಿಯರೂ ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ದುಃಖದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡು ಬಿದ್ದರು.

ಕೆಲಕಾಲದ ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೂ ಗರ್ಭವತಿಯರಾದರು. ನವಮಾಸಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತರು. ಮೊದಲ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಜಂತುವೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. ಗುರುತಿಗೆ ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಮಚ್ಚೆಯೊಂದಿತ್ತು. ರಾಜನಿಗೆ ನೂರುಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಭ್ರಮ ವರ್ಣಸಲಸದಳವಾಗಿತ್ತು.

ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜನು ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳಿದನು. ಕಾಲಾನಂತರ ಪುರೋಹಿತನೂ, ರಾಜನೂ ಕಾಲವಾದರು. ರಾಜನು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಚಕಿತನಾದನು. ಶಿಶುವಧೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯೆಂದು ಅವನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ತನ್ನಿಂದಲೇ ಆತನಿಗೆ ಈ ಗತಿಯೆಂದರಿತು, ತಾನೂ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದನು. ನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೮, ೧೨೯

ಬೋರಿ.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨೮

೦೯. ಶಿಬಿ - ಸುಹೋತ್ರ

ಸುಹೋತ್ರನು ಕುರುದಾಜ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಉಶೀನರದೇಶದ ದಾಜನಾದ ಶಿಬಿ ಎದುದಾದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಆಪ್ತಮಿತ್ರರು. ಪರಸ್ಪರ ಅದರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ದಾಜರಬ್ಬರೂ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಗಣಗಳು. ಪದವಿ ಇಬ್ಬರದೂ ಸಮಾನ. ಇಬ್ಬರೂ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ದಾರಿಬಡದ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಿರಿಯನು ಹಿರಿಯನಿಗೆ ವಿನೀತನಾಗಿರುವುದು ರೂಢಿ. ಕಿರಿಯನು ಹಿರಿಯನಿಗೆ ಮೊದಲು ನಮಿಸುವನು, ಗೌರವಿಸುವನು, ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುವನು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆದರಲ್ಲಿ ಸಮಾನರಾದ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ದಾರಿ ಬಡಬೇಕು? ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಾರದರ ಆಗಮನವಾಯಿತು. “ಹೀಗೆಣೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವಿರಿ?” ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ, “ವೂಜ್ಜರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾರಿಗೂ ದಾರಿ ಬಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಆತ್ಮೀಯರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಗೊಂದಲ” ಎಂದರು. ನಾರದರು ಗೊಂದಲವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದರು, “ಕ್ರೂರ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಮೃದುಸ್ವಭಾವದವನೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಯೋಗ್ಯನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ್ಯನೇ. ಅಯೋಗ್ಯನೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಲೋಕವು ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಯೋಗ್ಯನು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿಯೇ ಇರುವನಲ್ಲವೇ? ಉಪಕಾರ ಪಡೆದ ಸತ್ಪುರುಷನು ಅದರ ನೂರುಪಟ್ಟು ಉಪಕರಿಸುವನು.”

“ಲೋಭಿಯನ್ನು ದಾನದಿಂದಲೂ, ಸುಳ್ಳನನ್ನು ಸತ್ಯದಿಂದಲೂ, ಕ್ರೂರಿಯನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಲೂ, ದುಷ್ಟನನ್ನು ಸಾಧುತ್ವದಿಂದಲೂ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಉದಾರಿಗಳು. ಸಮಾನಗುಣವುಳ್ಳವರು. ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗಿಂತಲೂ ಸಾಧುವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ದಾರಿಬಡಲೇಬೇಕು. ಆಗಲೇ ದಾರಿ ಬಟ್ಟವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಜಯಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.” ಎಂದನು.

ಕೂಡಲೇ ಸುಹೋತ್ರನು ಶಿಬಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಧುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ನಮಿಸಿ, ದಾರಿಬಟ್ಟು ಹೊರಟನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೭

೯೦. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ

ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಪುಣ್ಯ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಮರಳಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ರಾಜನೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಅವನೂ ಪುಣ್ಯವು ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸತ್‌ಕಾರ್ಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ.

ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರನ್ನು ಕೇಳಿದ. "ಋಷಿವರ್ಯರೇ! ನಾನಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?" ಎಂದು. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳಿದರು. "ರಾಜನೇ, ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಕೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ ವ್ರತವಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆವೆ. ಯಾವ ಫಲಶಾಂತಿಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ಯಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸದವ. ಹೀಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗುರುತಿಲ್ಲ."

ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನರಾಜ ನಿರಾಶನಾದ. ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದ. "ಋಷಿಗಳೇ, ನಿಮಗೆ ಯಾರಾದರೂ ನಿಮಗಿಂತ ಹಳಬರು ಗೊತ್ತೇ?" ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳಿದರು. "ನನಗಿಂತಲೂ ಹಳಬನೆಂದರೆ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾವಾರಕರ್ಣ ಎಂಬ ಗುರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು". ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರೊಡನೆ ಗುರಿ ಇದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಗುರಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿದ, "ಅಯ್ಯಾ ಪ್ರಾವಾರಕರ್ಣನೇ, ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಾ ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಹೆಸರು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ"

ಪ್ರಾವಾರಕರ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೆನಪಿನ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿ ಹೇಳಿದ. "ಇಲ್ಲ ರಾಜನೇ. ನಿನ್ನ ಗುರುತು ಹತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ "ನನಗಿಂತ ಹಳಬರಾದರೂ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ?" ಪ್ರಾವಾರಕರ್ಣ ಹೇಳಿದ, "ಹೌದು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ 'ನಾಳೀಜಂಘ'ವೆಂಬ ಬಕವಿತ್ತು ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನನಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ." ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ರಾಜ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾವಾರಕರ್ಣರು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರೊಡನೆ ನಾಳೀಜಂಘನೆಡೆ ಹೊರಟರು. ನಾಳೀಜಂಘನಿಗೆ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾದಾಗ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. "ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗಿಂತಲೂ ಹಳಬನಾದ 'ಆಕೂವಾರ'ನೆಂಬ ಆಮೆ ಇದೆ."

"ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಏನಾದರೂ ಗೊತ್ತಾದೀತು" ಎಂದು ಆಶೆ ತೋರಿದ. ಸರಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಸಮಾಧಿ ಆಕೂವಾರ ನೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿತು. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಆಕೂವಾರನನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿದ, "ಅಯ್ಯಾ ಆಕೂವಾರ, ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೇನು?" ಆಕೂವಾರ

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೇ ಧೇನಿಸಿದ. ಅವನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಎದೆ ತುಂಬಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೇಳಿದ, "ಏನು? ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ? ನಾನು ಆ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯನೇ? ಸಾವಿರಾರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು. ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕಾದಾಗ ಸುರಿಸಿದ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಈ ಸರೋವರ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾನು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ."

ಅಕೂಪಾರನ ಮಾತು ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ವಿಮಾನ ಬಂದಿತು. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹಾಡಿಹೊಗಳುತ್ತಾ ಮುಖಗಳು ಹೇಳಿದರು.

"ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಕೀರ್ತಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಇರವು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸ. ಹಾಗೆಯೇ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕೀರ್ತಿಯ ಇರವು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸ. ಹೀಗಾಗಿ ಶುಭವನ್ನು ಆಶ್ವಸ್ತವವರು ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು."

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವಸವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦೨

ಬೋಧಿ. ಸಂ. ವಸವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೧

೯೧. ಧುಂಧುಮಾರ

ಹಿಂದೆ ಉದಂಕನೆಂಬ ಮುನಿಯು ತಪೋನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ವರ ಕೇಳಲು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಉದಂಕನು ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನನ್ನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ನಿಷ್ಕಾಮವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಮಪ್ರೀತನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಹೇಳಿದನು, “ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹಿತವಾದ ಕಾರ್ಯ ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ವರದಿಂದ ಅವಧ್ಯನಾದ ‘ಧುಂಧು’ ಎನ್ನುವ ರಾಕ್ಷಸನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಕೇಡುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮಧು - ಕೈಟಭರ ಮಗ. ಅವನನ್ನು ಬೃಹದಶ್ವನ ಮಗ ಕುವಲಾಶ್ವನು ನನ್ನ ವಿಶೇಷಾವೇಶದಿಂದ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕಾದವನು ನೀನು.”

ಉದಂಕನು ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಭಗವಂತನು ಅಂತರ್ಧಾನವಾದನು. ಇತ್ತ ಇಶ್ವಾಕುಲದ ರಾಜನಾದ ಬೃಹದಶ್ವನು, ಮಗನಾದ ಕುವಲಾಶ್ವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ವಾನಪ್ರಸ್ಥನೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಉದಂಕ ಬಂದು ತಡೆದನು. ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಬೃಹದಶ್ವ ಕೇಳಿದಾಗ ಉದಂಕನು, “ರಾಜನ್, ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣೆ ನಿನ್ನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಮಾಡದೇ ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಜರೂ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಆಚಾರದಿಂದ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಶ್ರಮದ ಸಮೀಪ ಧುಂಧುವೆನ್ನುವ ರಾಕ್ಷಸನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದ ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಬಹಳ ವಿಘ್ನಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಂತರ ನೀನು ಸಹ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಬೃಹದಶ್ವನು “ಮುನಿಯೇ, ನಾನೀಗ ವೃದ್ಧನಾಗಿರುವೆ. ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಾನಪ್ರಸ್ಥದ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ವಿಚಲಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಡ. ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಕುವಲಾಶ್ವ ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠ. ಧೈರ್ಯವಂತ. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹಳ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಛಾತಿ ಅವನಿಗಿದೆ. ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡು” ಎಂದನು.

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಉದಂಕನು ಬೃಹದಶ್ವನನ್ನು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕುವಲಾಶ್ವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾದ ಧುಂಧುಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಕುವಲಾಶ್ವ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದೊಡನೆ ಶುಭಶಕುನಗಳು ತೋರಿ ಬಂದವು. ನಾರಾಯಣನ ವಿಶೇಷಾವೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ, ತನ್ನ ಸಾವಿರಾರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕುವಲಾಶ್ವನು ಧುಂಧುರಾಕ್ಷಸನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಕುವಲಾಶ್ವನ ಮಕ್ಕಳು ಧುಂಧುವು ಮಲಗಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿ ನಿಂತರು. ಬಾಣ ಮೊದಲಾದ

ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಧುಂಧುವು ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿಂದ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂದನು. ವಿಚಲಿತವಾಗದ ಕುವರಾಶ್ವನು ಧುಂಧುವನ್ನು ಯೋಗದ ಬಲದಿಂದ ಕೊಂದನು. ಸಾವಿರಾರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ.

ಧೃಢಾಶ್ವ, ಕಪಿಲಾಶ್ವ, ಭದ್ರಾಶ್ವ ಎಂದು ಅವರ ಹೆಸರು. ಕುವರಾಶ್ವನ ಆಪ್ತನು ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು, ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಧುಂಧುಮಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದು "ವರ ಕೇಳು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ" ಎಂದರು. ಆದರೆ ಕುವರಾಶ್ವ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸತತವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿ, ಧರ್ಮದತಿ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿದ. ಕುವರಾಶ್ವನು ಧುಂಧುವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಧುಂಧುಮಾರನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಮಹತ್ವರವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟ ನಿಷ್ಠಾವಂತರು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦೮
ಬೋದಿಸಂ ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೨ - ೧೯೫

೯.೨. ಭಗೀರಥ

ಹಿಂದೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದಲ್ಲಿ ಸಗರನೆಂಬ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದ . ಅವನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿಯರು. ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಅಸಮಂಜಸ. ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ರುದ್ರನ ವರದಿಂದ. ರಾಣಿಯ ಉದರದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ತುಪ್ಪ ತುಂಬಿದ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಾಗ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಈ ಸಾವಿದಾರು ಮಕ್ಕಳು. ಮೊದಲಹೆಂಡತಿಯ ಮಗ ಅಸಮಂಜಸ ಬಹಳ ತುಂಬ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹುಡುಗನೆಂದು ಅವನ ಕಾಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕೌಮಾರ್ಯ ಮುಗಿದು ಮದುವೆಯಾದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ತುಂಬತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಷ್ಟ ನೋಡಲಾರದೆ ರಾಜ ಮಗನನ್ನೇ ಹೊರಹಾಕಿದ. ಅಸಮಂಜಸನಿಗೊಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದ . ಅಂಶುಮಾನ್ ಎಂದು ಅವನ ಹೆಸರು.

ಒಮ್ಮೆ ಸಗರನು ಅಶ್ವಮೇಧವೆಂಬ ಮಹಾಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ. ಇಂದ್ರನು ಯಾಗದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ. ಕಾಣೆಯಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರಮಂದಿ ಸಗರನ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರವೃತ್ತರಾದರು. ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಗಳೆಯುತ್ತಾ ಪಾತಾಳವನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಇತ್ತು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲನೆಂಬ ದೇವರ್ಷಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಗರನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವೇಚನೆ ಕಡಿಮೆ. ಕಪಿಲಮಹರ್ಷಿಯೇ ಕಳ್ಳ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಕಳ್ಳ ಋಷಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿವರೀತ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಋಷಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೋದರು. ತಪೋಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಋಷಿ ತನ್ನ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರುವವನಲ್ಲ. ಕಪಿಲನ ತೆರದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಉಗ್ಗಡಿಸಿ ಬಂದ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಸಗರ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲ ಉರಿದು ಬೂದಿಯಾದರು.

ಇತ್ತ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಸಗರಮಹಾರಾಜ ಕಾಣೆಯಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಅಂಶುಮಂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ. ಅಂಶುಮಂತ ಚಕ್ರಪಂದಿರ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಪಾಡು ಹಿಡಿದು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದ. ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಪಿಲನನ್ನು ನೋಡಿದ. ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಬೂದಿರಾಶಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದ. ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲ ಅಂಶುಮಂತನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಕಪಿಲ ಮುನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಅಂಶುಮಂತನ ವಿನಯ-ವಿವೇಚನೆಗಳು ಕಪಿಲಮಹರ್ಷಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಕಪಿಲ ಹೇಳಿದ, "ಅಂಶುಮಂತನೆ, ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದ

ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳು ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದ.

ಅಶ್ವಮಂತ್ರ ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಮೊದಲನೆಯ ವರ, "ಕುದುರೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಿ. ಯಜ್ಞವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಲಿ" ಎಂದು. ಎರಡನೆಯದು "ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂದಿರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗಲಿ" ಎಂದು ಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಿ ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಅಶ್ವಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾ ಕಬಲ ಹೇಳಿದ, "ಮಗು ಅಶ್ವಮಂತ್ರ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ನೆರವೇರುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ದಯೆ, ಕೃಷ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ಇವೆ. ನಿನ್ನಂತಹ ವಿವೇಕಿ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಿನ್ನಪ್ಪ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರಲಿ. ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂದಿರ ಸದ್ಗತಿಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗುವವನು ಆಕಾಶಗಂಗಿಯನ್ನು ಮಹಾದೇವನ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂದಿರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು" ಎಂದು.

ಕಬಲನ ಮಾತಿನಂತೆ ಅಶ್ವಮಂತ್ರ ಕುದುರೆಯನ್ನು ವಾತಾಳಲೊಗದಿಂದ ಯಜ್ಞಭೂಮಿಗೆ ತಂದ. ತಾನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದ. ಸಗರನು ಹೇಗೋ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ. ಯಜ್ಞಮುಗಿದೊಡನೆ ಅಶ್ವಮಂತ್ರನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕಿಟ್ಟ ಸಗರನು ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದ. ಅಶ್ವಮಂತ್ರನೂ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ವಿಲೀನನೆಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕಾಡಿಗೆ ತರಲಾದ. ವಿಲೀನನಿಗೆ ಭಗೀರಥನೆಂಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ. ವಿಲೀನನೂ ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿಗೆ ತರಲಾದ.

ಭಗೀರಥ ದೈವಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಕುಲದ ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಬಲಮುನಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದ. ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಹಿತವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಿರಿಯಾಸೆ ತೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಾದೋದ್ಭವನಾದ ಆಕಾಶಗಂಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದಳು. ಭಗೀರಥನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು, "ಮಗು ಭಗೀರಥ, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಏನು?" ಭಗೀರಥ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿದ, "ತಾಯಿ, ನನ್ನ ತಾತಂದಿರು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಕಬಲನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋದರು. ಅವರ ಸದ್ಗತಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಗಿಳಿದು ಬಾ."

ಗಂಗೆ ಹೇಳಿದಳು, "ಮಗು ನಾನೇನೋ ಭೂಮಿಗೆ ಬರಲು ಸಿದ್ಧ. ಆದರೆ ನನ್ನ ವೇಗವನ್ನು ಭೂಮಿ ತಡೆಯಬೇಕಲ್ಲ! ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದು ಶಂಕರಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡು. ಅವನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸು. ಇವಾರ್ಥ

ಭಗೀರಥ

ಸೌಯಾಗುತ್ತದೆ."

ಭಗೀರಥ ಗಂಗೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ದುರ್ದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ. ದುರ್ದ ಬೇಗ ಭಗೀರಥನಿಗೊಲಿದ. ಭಗೀರಥನ ಅಧಿರಾಜ್ಯವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತೇನೆಂದ. ಭಗೀರಥ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ. ಗಂಗೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಧುಮುಕಿದಳು. ಗಂಗೆಯ ಮೊದಲ, ಕುಣಿತ, ಹರಿತಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿದರು. ಬಳಿಯಾದ ನೊರೆಗಳಿಂದಲೂ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಅಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭೋರ್ಗೇರೆಯುತ್ತಾ ಗಂಗಾಮಾತೆ ಭುವಿಗಿಳಿದಳು.

ಭಗೀರಥನು ದೇವನದಿಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ರಥವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಭಗೀರಥನ ರಥವೇರಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಗಂಗಾಮಾತೆಯು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಭಗೀರಥ ವಾತಾಳಕ್ಕೆ ಸಗರನ ಮಕ್ಕಳ ಬಾರಿ ಇರುವೆಡೆಗೆ ಬಂದ. ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದ ಗಂಗೆ ಅದನ್ನು ತೋಯ್ದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ವಾವನಗೊಳಿಸಿದಳು. ಸಗರನ ಮಕ್ಕಳು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನೈದಿದರು. ಭಗೀರಥನಿಂದ ದೇವಗಂಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಮಹಾನದಿಗೆ ಭಗೀರಥಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಕುಂಭಕೋಶ ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೫
ಬೋರಿ ಪು.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೪-೧೦೯

ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅವಹರಿಸಿದ ದೋಷ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಹಾ ಅನರ್ಥಕರ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ವ್ಯಾಸರು ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೆಂಬ ರಾಜನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸುರೋಚನ ಎಂಬುವವಳಲ್ಲಿ ಶಲ, ದಲ, ಬಲರೆಂಬ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಶಲನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯೊಂದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ವೇಗದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲಾಗದೆ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಆ ಮೃಗವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಓಡಿಯಬೇಟೆಂಬ ಛಲವುಂಟಾಯಿತು. ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದ, "ವೇಗದಿಂದ ರಥವನ್ನೊಡಿಸು. ಮೃಗವನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲೇಬೇಕು."

"ಪ್ರಭು! ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಾಮದೇವನ ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಈ ಮೃಗವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ."

"ಸಾರಥಿ, ಮೃಗದ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ವಾಮದೇವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ? ಎನು ಆ ಕುದುರೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ?"

ಸಾರಥಿಗೆ ಎರಡುಕಡೆಯಿಂದ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. ಒಂದು ವಾಮದೇವನ ಶಾಪದ ಭೀತಿ, ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜನ ಆದೇಶದ ಭೀತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ತಟಸ್ಥನಾಗಿ ಹೇಳಿದ, "ರಾಜನ್, ವಾಮದೇವನ ಕುದುರೆಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ."

"ವಾಮದೇವನ ಆಶ್ರಮದಡೆಗೆ ರಥವನ್ನು ತಿರುಗಿಸು."

ಸಾರಥಿಯು ವಾಮದೇವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಶಲನನ್ನು ಕರೆತಂದನು. ಅವನು ದರ್ಪದಿಂದ ರಥ ಇಳಿದು ವಾಮದೇವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ, "ಭಗವನ್, ನಾನು ಶಲ. ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಜಿಂಕೆಯೊಂದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಜಿಂಕೆಗೆ ಗಾಳಿಯ ವೇಗ. ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳದ್ದು ಮಂದಗತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಉಪಕಾರವಾದೀತು." ಋಷಿ ಹೇಳಿದ, "ರಾಜನೇ, ನೀನು ಕೇಳಿದಂತೆಯೇ ನಾನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವಾದೊಡನೆ ನನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕು."

ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ ರಾಜ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ, ಪುನಃ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಬೇಟೆಯಾಡಿದನು, ಆದರೆ ಆಶ್ರಮದ ಕಡೆಗೆ ತಲೆಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಇತ್ತ ಕುದುರೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾದ ವಾಮದೇವನು ಅಪರಾಧಿಯಾದ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ದೂತನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಗುರುಗಳ

ಭಗೀರಥ

ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನು ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು, "ರಾಜನೇ, ನಾನು ಗುರುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ನನ್ನ ಗುರುಗಳು ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಅವರಿಂದ ತಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ. ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಿರಿ" ರಾಜನು ಹೇಳಿದ, "ಯಾರಿಗೆ ಯಾವುದು ಯೋಗ್ಯವೋ ಅದು ಅವರ ಬಳಿಯಿರಬೇಕು. ರಾಜನ ಬಳಿ ದರ್ಭೆ ಇದ್ದನೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಹಾಗೆಯೇ ಕುದುರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿಯಿರಲು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಬಳಿಯಿರಬೇಕು. ಬೇಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬೇರೇನು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆ" ರಾಜನು ಹಠಮಾಡಿದಂತೆ ನುಡಿದಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ಶಿಷ್ಯನು ರಾಜನ ಮಾತಿನ ಯಥಾವದನುವಾದವನ್ನು ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಮಾಡಿದ.

ಗುರುಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರಲು ತಾವೇ ಹೊರಟರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರು, "ಸಜ್ಜನನಾದವನು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದವನು ಕಳ್ಳ. ರಾಜನೇ, ನೀನು ಕಳ್ಳನಾಗಬೇಡ."

ಶಲ ಹೇಳಿದ, "ವಾಮದೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಾಹನ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲ ನಾನು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕುದುರೆಗಳನ್ನಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹೊರತಕ್ಕವು ವೇದಗಳು. ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲ"

"ರಾಜನೇ, ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಆ ವಾಹನ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಈ ಲೋಕದ ವಾಹನಗಳು ಇವುಗಳೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು." ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ, ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದರೂ, ರಾಜನು ವಾಮದೇವನುಬಿಟ್ಟ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗೆ ಶಲನ ಹಠದಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ವಾಮದೇವರು ಹೇಳಿದರು, "ಈ ಅಪರಾಧದಿಂದ ನಿನನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರು ಯಮನಿಗೆ ಬಲಿಹೊಡೆದರು."

ಶಲನು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಈ ಪೊಳ್ಳುಬೆದರಿಕೆಗೆ ನಾನು ಜಗ್ಗುವವನಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ನನಗೆದುರಾಗಿ ನಿಂತರೂ ಸರಿ. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ನುಡಿದ.

ಆದರೆ ವಾಮದೇವನ ಶಾಪದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರು ಶೂಲವಾಣಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ಶಲನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಅಹಂಕಾರಿ ರಾಜನೊಬ್ಬನ ಜೀವನ ದಾರುಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೫

ಬೋಧಿಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯೦

೯೪. ಧರ್ಮಜನ ಪರೀಕ್ಷೆ

ವಾಂಡವರು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋತು ವಸವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ವಸವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೊಸಕಾಡಿನ ಆನಂದವಾದರೆ, ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟವಾಸ ವಾಸಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರಲು ಧರ್ಮಜರು, ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಅದ ವಾಂಡವರ ಪರಿಚಯ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಕಾಮ್ಯಕವನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲ ಇದ್ದು ದ್ವೈತವನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ವಸವಾಸದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದು ಇನ್ನೇನು ಅಪ್ಪಾತವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೀಗೆ ಮೊರೆಯುತ್ತಾನೆ.

“ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ನನ್ನ ಅರಣಿ-ಮಂಥಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದೆ. ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ಬಂದು ಮೈಯನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಕವಲು ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅರಣಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಜಿಂಕೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಓಡಿಹೋಯಿತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಕಾರ್ಯ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

ಇಷ್ಟು ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾನೆಯೇ ಧರ್ಮದಾಯ. ಅಗ್ನಿನ ಅದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ವಿವಿಧ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮೃಗವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಪಡೆಯಲಾಗದೆ, ಆಯಾಸ, ದುಃಖಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಮಹಾವೃತ್ತದ ನೆರಳಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನಕುಲನು ತಮಗೊದಗಿದ ದುಃಖ, ದುರ್ಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು, ದುಃಖಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಕಾರಣವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲವನು ಧರ್ಮದೇವತೆಯೊಬ್ಬನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀಮನು,

“ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಆ ಧೂರ್ತರು ಎಳೆದಾಡಿದಾಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಈಗ ಈ ಕಷ್ಟವುಳ್ಳದೆಲ್ಲ ಬಂದಿರೋದು” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಅರ್ಜುನನು, “ಕೆಟ್ಟಮಾತಾಡಿದ ಕರ್ಣನ ಹುಟ್ಟದಗಿಸದ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಈ ವಾಡು” ಎಂದನು.

ಸಹದೇವನು, “ಅಹ್ಲಾ, ನನ್ನ ಶರಣಿ ಮೋಸದಿಂದ ಗೆದ್ದಾಗ ನಾನವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಕಷ್ಟ” ಎಂದು ಹಲುವಿದನು.

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಾತ್ರ ಶಾಂತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಕುಲನಿಗೆ, “ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ನೀರನ್ನು ಹುಡುಕು” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಕುಲನು ಮರವೇರಿ

ಧರ್ಮಜನ ಪರಿಣೆ

ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಾಗ ಆನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಂಸಕಾರಂಡವಹಕ್ಕಿಗಳ ಕಲರವವು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕೊಳವೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ . ನೀರು ತರಲೆಂದು ನಕುಲ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ, ಗಂಭೀರವಾದ ಒಂದು ವಾಣಿ ಹೀಗೆ ಮೊರೆಯುತ್ತದೆ, "ಅವ್ವಾ ನಕುಲ, ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟರೆ ಜೋಣಿ! ಈ ಕೊಳ ನನಗೆ ಸೇರಿದ್ದು . ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳದ ನಂತರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀರು ಕುಡಿಯಬಹುದು, ಒಯ್ಯಲೂ ಬಹುದು." ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಗಂಟಲು ಒಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ನಕುಲ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡದೆ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸತ್ತು ನೆಲಕ್ಕುರುಳುತ್ತಾನೆ.

ಇತ್ತ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಸಹದೇವ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೂ ಅದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನೂ ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನ ಬಿದ್ದ ಹಿಡಿದೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾನು ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಆ ಮಾತಿನ ಹುಟ್ಟಡಗುತ್ತದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಶಬ್ದವೇಧಿ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಎನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಜಲಪಾನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮಂದಿರ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಬಂದವನು ಭೀಮಸೇನ. ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ್ದ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕಂಡು ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂದು ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧವೇ ನನಗಾಗಿ ಕಾದಿದೆ. ಇರಲಿ, ಮೊದಲು ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಜಲಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದಾಗ ಮತ್ತದೇ ನಭೋವಾಣಿ. ಭೀಮನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಎನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀರು ಕುಡಿರು ತಮ್ಮಂದಿರ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಕುತ್ತ ಬಂದವನು ಧರ್ಮಪುತ್ರ. ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಎನಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಳಮಳ ಆವನಿಗೆ. ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಬಳಿ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಸತ್ತೇ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ! ದುಃಖ ಒತ್ತರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ವೀರಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಯಾವುದೋ ಮಹಾಭೂತವೇ ಕೊಂದು ಹಾಕಿರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಮನೋಹರ ತರು-ಗುಲ್ಲಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ ಕೊಳ. ನೀರು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚೀರಾಟ. ನೀರವವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ತಮ್ಮಂದಿರ ಮುಖಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಜಲಪಾನದಿಂದ ಈ ದುರ್ಘಟನೆ ಆಯಿತೆ ಎಂಬ ಸಂಶಯ. ಆದರೆ ಅವರ ಮುಖ ನೀರಿಗಿಟ್ಟಲ್ಲ. ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದೆ. ವಿಷಪಾನವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ದಾಹ ತಡೆಯಲಾರೆ ನೀರಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಿಡಿದರೆ - ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಧ್ವನಿ ಮೊಳಗಿತು, "ನಾನೊಬ್ಬ ಬಕಪಕ್ಷಿ. ನಾನೇ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕೊಂದಿರುವೆ. ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಿಸದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಐದನೆಯ ಬಲಿ ಎನಗೆ."

"ಓ ಮಹಾನುಭಾವ, ನೀನಾರು? ಹೇಳು. ಪರ್ವತಸಮಾನದಾದ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು

ಸಾಯಿಸುವ ನೀನು ಮಹಾಗಟ್ಟಗನೇ ಇರಬೇಕು. ಹೇಳು, ಭಯ, ಕುತೂಹಲ, ತಪ ಎಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಮೆತ್ತಗಾಗಿಸಿವೆ" ಎಂದು ಧರ್ಮರಾಜನು ಪ್ರಾಂಜಲವಾಗಿ ನುಡಿದನು. ಆಗ ಧ್ವಜ, "ನಾನು ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲ ಯಕ್ಷ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳದ ಆಚೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮರವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಹಾಕಾಯನೊಬ್ಬ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಅವನು ಎದೊಪ್ಪಾಕ್ಷನೂ, ಉರಿಯುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಮುಕ್ಕಳಿಸುವ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳವನೂ, ತಾಳೆಯ ಮರದಂತೆ ಎತ್ತರವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ, ಭಯಂಕರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಆ ವಿಶಾರದ ಮೂರ್ತಿಯು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು, "ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕೊಂದವನು ನಾನೇ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ನೀನಾದರೂ ವಿವೇಕದಿಂದ ವರ್ತಿಸು. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ, ನಂತರ ನೀರು ಕುಡಿದು" ಎಂದಿತು. ಆಗ ಧರ್ಮರಾಜನು, "ಆಗಬಹುದು. ಕೊಳದ ಮೇಲಿನ ನಿನ್ನ ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕೇಳಬೇಕೋ ಕೇಳು. ಯಥಾಮತಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದ.

ನಂತರ ಯಕ್ಷನು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಧರ್ಮರಾಜನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೀಗಿವೆ.

"ಕಿಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ" ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೇನು? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜನು, "ಸತ್ಯವೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ತಾವು ಮಾತ್ರ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಜನರು. ಇದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದು." ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

"ಕಃ ಪಂಥಾಃ" ದಾರಿ ಯಾವುದು? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಧರ್ಮರಾಜನು, "ತರ್ಕಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಶ್ರುತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಯಾವೊಬ್ಬ ಋಷಿಯ ಮತವನ್ನೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನಲಾಗದು. ಹೀಗಾಗಿ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳು ಎಲ್ಲೋ ಗೂಢವಾಗಿದೆ; ಮಹಾತ್ಮನಾದವನು ಹೋದದ್ದೇ ದಾರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು." ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. "ಕಾ ಚ ವಾರ್ತಿಕಾ" ಸುದ್ದಿಯೇನು? ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ, "ಈ ಮಹಾಮೋಹಮಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಹಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನುರಿಸಿ, ಮಾಸ, ಋತುಗಳೆಂಬ ಸೌಟಿನಿಂದ ತಿರುವುತ್ತಾ ಕಾಲವು, ಹುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇಯಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ವಾರ್ತೆ." ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಕೊಸರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದೆರಡನ್ನು ಕೇಳಿ, "ರಾಜನೇ, ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಕೊಡುವ. ಯಾರು ಬೇಕೋ ಆರಿಸಿಕೊ." ಎನ್ನಲು, ಧರ್ಮರಾಜನು, "ಯಕ್ಷನೇ, ನಕುಲನು ಜೀವಿಸಲಿ" ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. "ಸಹಸ್ರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಭೀಮನನ್ನು, ಗಾಂಡೀವಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು

ಧರ್ಮಜನ ಪರೀಕ್ಷೆ

ನಕುಲನನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೇ" ಎಂದು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಯಕ್ಷ. ಆಗ ಧರ್ಮನು, "ನಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು ಎಂದು ಜನರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಾನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರೆ. ತಂದೆ ಪಾಂಡುಮಹಾರಾಜನ ಇಬ್ಬರು ಮಡದಿಯಾದ ಕುಂತೀದೇವಿ, ಮಾದ್ರೀದೇವಿಯರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾದರೂ ಬದುಕಿರಲಿ. ನಕುಲನನ್ನೇ ಬದುಕಿಸು." ಎಂದಾಗ, ಯಕ್ಷನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಪರಮ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾಂಡವಜ್ಯೇಷ್ಠನು ಯಕ್ಷನನ್ನು "ಯಾರು ನೀನು, ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನೇ, ಅಥವಾ ತಂದೆಯೇ, ಹಿತೈಷಿಯು ಯಾರು? ಇಂತಹ ಸೌಖ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲಾ!" ಎಂದಾಗ, ಯಕ್ಷ ಹೇಳಿದ, "ಮಗು, ನಾನು ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಧರ್ಮದೇವತೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲೆಂದೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಯಾವ ವರವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಸಮಚಿತ್ತ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು."

"ಪೂಜ್ಯನಾದ ಎನ್ನ ತಂದೆಯ, ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸು. ಅವನ ಅಗ್ನಿಹಾರ್ಯ ನೆರವೇರಲಿ." ಎಂಬ ಧರ್ಮಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಕ್ಷನು ಮಹದಾನಂದದಿಂದ, "ಅಪ್ಪಾ ಕೌಂತೇಯ! ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದೇ ನಾನು ಮೃಗವೇಷದಿಂದ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ್ದು. ಅದರ ಚಿಂತೆ ಬಿಡು. ಮತ್ತೊಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳು." ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಧರ್ಮರಾಜನು, "ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸದಿರುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು" ಎಂದು ಬೇಡಿದಾಗ ಆದಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮತಿ ಮತ್ತೊಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಪಾಂಡವಜ್ಯೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಂತೆಯೂ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು ಸತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ತನ್ನ ಪುತ್ರನ ಧರ್ಮಶೌಂಡೀರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮಲೋಕದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಲೆಂದೆ ಬಂದಿದ್ದ ಯಮದೇವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪುತ್ರನು ತಾನು ನೀಡಿದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಜನ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದು. ಧರ್ಮಪೂಜನವನ ಸಮಚಿತ್ತ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಪ್ರಜ್ಞೆಗಳು ಎಂಥಹ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮನಂದನನೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೧೩..೩೧೫,

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೯೭ - ೨೯೮

వృత్తనన్న సంకరిద మేలీ ఇంద్రునగి బ్రహ్మత్వాదాకర దోష
అంటుంది. వాతకపు మేవత్తు అట్లుకొండు బంది. ఆగ ఇంద్రును ఆదరిం
తల్లికొళ్ళలు ఎల్లియో ఇరువ సరొవరద కమలద నాకరల్లి అడగింది. ఇ
మూరులొకగళియొ అదాకకే టుంటాయి. పరిహారకీ ఇంద్రనే బీటు
అథవా ఇంద్రన న్నానదల్లి కలస సేవ హిసువచను ఇన్నొబ్బాదరూ బీటు. దేవతగళు
భూలొకరడేగి దృష్ట తాయిదుగ కండర్తు నకుష ఆయుచిన మగ
చంద్రవంశీయనాద నకుష దాజ్జయాగిర్. న్నాధ్యాయ, కత్తకాశ్వుర నిరంత
చింతన నకుషగిర్. దేవతగళు నకుషనన్న వ్రాధిసి ఇంద్రన న్నానకీ కరెందరు.
నకుష మూరులొకగళియొ ఇంద్రన న్నానదిం ఆళు వ్రారంభిద. పురందరసంబ
ఇంద్రన బరలు నకుషసంబ ఇంద్ర స్వర్గద దాజ్జాద. మోదలు ధర్మద సమ్మావణ
అనుయాయుయిగిర్ నకుష క్రమేణ కుమాత్కూద. ఒమ్మ నకుషుగొండు
యోగిన బంది. "నాను ఇంద్ర. ఇంద్రానయిల్లదే ఇంద్రవదలి పడదేను
ప్రయోజన?"

కూడలే దేవతగళిగి హేద, "ననగి శరీరేచి బీటు. నన్నగి బరహే."
సుద్రి కేద శరీరేచిగి సిరిరేగిదంతాయ్. అచళు దేవగురుగళాద బ్రహ్మగళ
బళాబ శరణు కేదరళు. భయగొండ శరీయన్న సమాధానగొళిద బ్రహ్మగళు
దేవతగళమూలక నకుషగి చివరద మాతుగళన్న హే కళుఱిదరు. దేవతగళు
నకుష బళ బందు, "నకుషనే శరీయన్న భోగిసువ ఆశయన్న బడబీలేందు
సమ్మాశయ.

ధర్మ వాలకరు ధర్మదిందలే నడయబీలేల్లవే" ఎందరు. నకుష సిట్టు
నేత్తిగేరు. కేదదిం కేండుమండలవాగి కేద, "సమ్మ పురందర ఇంద్ర
అకల్మయన్న భోగిదుగి చి కడయిల్లి? ఇంతక ఇన్నొ ఆనేక ఆత్మగళాదాగ
తడయిల్లవే? నన్నేక తడయిచి" ఎందు. కడగి హేద, "నన్న బళి శరీరేచి
బరలే బీటు." దేవతగళు ఱియిగి బందు బ్రహ్మగళ కత్తిర ఎల్లవన్న హేదరు.
ఆగ శరీరేచియొ అచర బళయే ఇర్దళు. ఎల్లవన్న కుంతిత్తదిం కేద
బ్రహ్మగళు శరీగి హేదరు, "ఇంద్రా! భయపడబీడ. నకుష నన్న
పడయిర. ఇంద్ర మత్త చిరాజుత్తాన. దేచి అల్లియవరగి స్వల్ప సకనయింది.

ವೀತಹವ್ಯ

ನಹುಷನನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಾವಹಾಶ ಕೋರು."

ಅದರಂತೆಯೇ ಶಚೀದೇವಿಯು ನಹುಷನನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಳಿದಳು. "ದಾಜನ, ಪುರಂದರೇಂದ್ರ ಬದುಕಿದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆಯತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ನಂತರ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛದಂತೆ ಮುಂದುವರೆಯುವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಾವಹಾಶ ಕೊಡು." ನಹುಷ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ. ಇತ್ತ ಇಂದ್ರನ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಯಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನ ವಾಪಸಾಗುವುದಿಗಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಂದ್ರನ ವಾಪಸಾಗುವುದಾಯಿತು. ಆದರೂ ಇಂದ್ರನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಶಚೀದೇವಿಯು ಇಂದ್ರನ ಪತ್ನಿಗೆ ಉಪಶ್ರುತೀದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಳು. ಉಪಶ್ರುತೀದೇವಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಶಚೀದೇವಿಯು ಇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದಳು. ಇಂದ್ರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ನಹುಷನು ಅರ್ಧಪತನಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಶಚಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಶಚೀದೇವಿ ಇಂದ್ರ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಉಪಾಯದಂತೆ ನಹುಷನ ಬಳಿ ಹೋದಳು. "ದಾಜನೇ! ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಸೇರುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೋರಿಕೆ ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಋಷಿಗಳು ಹೊತ್ತ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು." ನಹುಷನೂ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಈ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಬರಲು ಒಪ್ಪಿದ. ಚಿನ್ನದ ಒಂದು ದಿವಸವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ. ಆ ದಿವಸ ಋಷಿಗಳು ಹೊತ್ತ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಶಚೀದೇವಿಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಹುಷನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. "ದಾಜನ, ವೇದ ಪ್ರಮಾಣವೋ? ಅಪ್ರಮಾಣವೋ?" ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳ ಚಿಂತನೆ ಹೀಗಿತ್ತು.

ನಹುಷನು ವೇದವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಪರನಾರಿಸಹವಾಸವೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಇಂದ್ರಪದವಿ, ಮಹಿಮೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಅವಶಾಪ ಮಾಡುತ್ತೀ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ಅಕಾರ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಒಮ್ಮುಖಗೊಳಿಸುವುದು.

ನಹುಷನು ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, "ವೇದ ಅಪ್ರಮಾಣ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಋಷಿಗಳು, "ವೇದ ಅಪ್ರಮಾಣ ಹೇಗೆ?" ಎಂದು ಕೇಳುವಾಗ, ನಹುಷನೇ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬಂದು ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯ ತಲೆಗೆ ಒದ್ದನು. ಇಂದ್ರಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾದವನು ಇಂಥಹ ಹೀನಕೃತ್ಯವೆಸಗಬಾರದಿತ್ತು, ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಋಷಿಗಳ ಕೋಪ ಮಿತಿಮೀರಿತು. "ಇಷ್ಟು ಅಜ್ಞಾನ-ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ನೀನು ತಿರ್ಯಗಗ್ರೋನಿಯನ್ನು ಹೊಂದು" ಎಂದು ಶಪಿಸಿದರು. ನಹುಷನು ಸರ್ಪವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ

ಪತನವಾದೊಡನೆ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ ಉದ್ಯೋಗವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧..೧೭

ಬೋಧಿಸಂ ವನವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೩ -೧೭೮

೯೬. ಸುವರ್ಣಾಪ್ತೀವಿ

ಎಷ್ಟೇ ಭಾಗ್ಯವಂತನಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವಿವತ್ತು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಿಗೆ ಬಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾಶ ವಿಚಿತ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಸಲು ವ್ಯಾಸರ ಈ ಕಥೆ ಬಹಳ ಸಹಕಾರಿ.

ನಾರದನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗನೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೆ. ನಾರದಮಹರ್ಷಿಗಳ ಪರ್ವತನೆಂಬ ಸೋದರಳಿಯನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಮಾವ ಅಳಿಯಂದಿರಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೆ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸೃಂಜಯನೆಂಬ ರಾಜನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ರಾಜನು ಇಬ್ಬರೂ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರೀತಿಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ಕಾಲ ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಸೇವೆಮಾಡಲು ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶವೆಂದು ಅರಿತು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು.

ರಾಜನ ಸೇವೆಯಿಂದ ಮುನಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡರು. ಮಳೆಗಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ರಾಜನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಆದರಿಸಿರುವನು. ಅವನಿಂದ ಸೇವೆ ಪಡೆದ ನಾವು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು "ರಾಜ, ನಿನ್ನ ಸ್ಮಾರದಿಂದ ನಾವು ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಿನಗೇನು ಬೇಕೋ ಕೇಳು. ನಮ್ಮ ತಪ್ಪಿದ್ದಿಯ ಎಲ್ಲ ಫಲವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆವು. ನೀನು ಕೇಳುವ ವರದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗಬಾರದು. ಅಂತಹ ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸು."

ಆಗ ಸೃಂಜಯನು "ಮುನಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಮಹದಾನಂದವಾಗಿದೆ. ಸಜ್ಜನರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಬರುವ ಫಲಕ್ಕಿಂತ ಹಿರಿದಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ." ಎಂದನು. ಆಗ ಪರ್ವತನು, "ರಾಜನು, ಹೀಗೆಲೇ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರುವೆ? ನಿನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಕಾಲದ ಆಸೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆ. ನೀನು ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಸೆ ಪಟ್ಟಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ? ಅವನು ಧರ್ಮಿಷ್ಠನೂ, ಭಾಗ್ಯವಂತನೂ, ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮೀರಿಸುವವನೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯು ನಿನಗಿದೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯು ನೆರವೇರಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಗನು

ಸುವರ್ಣ(ಚಿನ್ನ)ವನ್ನೇ ಸೀನುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಸುವರ್ಣಾಪ್ತೇ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಅವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವನು. ಆದರೆ ಮಗನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮೀರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗದಂತೆ ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಬದುಕುವನು." ಎಂದನು. ವಾಹನಿಗೆ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನೆಂದು ಸಂತೋಷವೇ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನು ಅಲ್ಪಾಯುವೆಂದು ತಿಳಿದು ನೊಂದು "ಮುನಿಗಳೇ, ಅವನು ಅಲ್ಪಾಯುವಾಗದೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಹರಸಬೇಕು" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಗ ನಾರದನು, "ನೀನೇನೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಆಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೋ. ಅವನು ಯಾವನು ಕೈಲಿದರೂ, ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರ ನನ್ನದು." ಎಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟನು.

ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಸೃಂಜಯನಿಗೆ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮಗನು ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದನು. ತೇಜೋವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವನು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಸೀನುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ವಿಚಿತ್ರಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನುಜರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡರು. ಇಂದ್ರನು ಮಾತ್ರ ಋಷಿಗಳ ವರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಇವನು, ಇವನಿಂದ ಮುಂದೆ ತನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೆದರಿದನು. ಬಳಿಕ ಬಹಳ ಯೋಚಿಸಿ ಮಗುವಿಗೆ ಕೇಡುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಸೇವಕನನ್ನು ಬಳಿಗೆ ಕರೆದು "ಈ ಕುಮಾರನು ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಮೀರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಹುಲಿಯ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ಈಗಲೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಾ." ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರನ ಮಾತಿನಂತೆ ಸೇವಕನು ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ರಾಜಪುತ್ರನು ಐದನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಗಂಗಾತೀರದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಗುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹುಲಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಇಂದ್ರಸೇವಕನು ಬಾಲಕನ ಬಳಿ ಬಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಬಾಲಕನು ಹೆದರಿ ನಡುಗಿದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಹುಲಿಯು ಅವನ ಮೇಲೆರಗಿ ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ವಾದಿಯು ಜೋರಾಗಿ ಚೀರಿದಳು. ಅವಳ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಓಡಿಬಂದನು. ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜನು ದುಃಖಿತಪ್ರನಾದನು.

ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿಬಂದ ಕುಮಾರನ ತಾಯಿ ಮುಂತಾದ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ಯ ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಳಾಡಹತ್ತಿದರು. ಮುದ್ದುಕುಮಾರನ ದುರ್ಮರಣದಿಂದ ನೊಂದ ರಾಜನು ಮಗನ ಶರೀರವನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ನೆನದನು. ನಾರದರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾದರು. "ಇವನು ಬದುಕಬೇಕೆಂದರೆ, ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮೀರದೆ

ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯೇವಿ

ಅವನ ಅನುವರ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಇವನು ಬದುಕುವನು." ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ರಾಜನು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ನಾರದನು ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು.

ಆಮೇಲೆ ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯೇವಿಯು ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿ, ಗುಣಾತ್ಮನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ತಂದತಾಯಿಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿದ್ದನು. ಉತ್ತಮರಾಜನಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದನು.

ಸಜ್ಜನರ ಸೇವೆಯು ಎಂದೂ ವಿಫಲವಾಗದು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೦

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಶಾಂತಿವರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೧

೯೭. ವೀತಹವ್ಯ

ಸಾಧಕರ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುಡಿಗಳೂ ಕೂಡ ಸತ್ಯವಚನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಮಾತೂ ಮುತ್ಸಾಸುತ್ಪದೆ. ಕೇವಲ ಸ್ವಲ್ಪದ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ದುಃಖಾರ್ಥವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಕೃತಿಯನ್ನೊಬ್ಬನು ಪಡೆದ ಕಥೆಯಿದೆ.

ಶರ್ಯಾತಿಯೆಂಬ ರಾಜನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹೈಹಯ ಮತ್ತು ತಾಳಜಂಘರಂಬ ಇಬ್ಬರು ರಾಜರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರದು ವತ್ಸದೇಶ.

ಹೈಹಯನಿಗೆ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಮಡದಿಯರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಳಲ್ಲೂ ಹತ್ತುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಒಟ್ಟು ನೂರು ಪುತ್ರರು ಆವನಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ವೀರರು. ಯುದ್ಧ ನಿಪುಣರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವೀತಹವ್ಯರೆಂದೇ ಹೆಸರು.

ಕಾಶೀದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರ್ಯಶ್ವನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನು. ವೀತಹವ್ಯರು ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು ಕಾಶಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು. ರಾಜನಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನನ್ನು ಕೊಂದು, ವತ್ಸದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಸುದೇವನೆಂಬ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮಗನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ತಂದೆಯು ಮೃತನಾದ ಮೇಲೆ ಸುದೇವನೇ ರಾಜನಾದನು. ಧರ್ಮಪುರುಷನಂತೆ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಪುನಃ ವೀತಹವ್ಯರು ಬಂದರು! ಸುದೇವನನ್ನೂ ಕೊಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಸುದೇವನ ಮಗ ದಿವೋದಾಸನು ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. ಗಂಗಾನದಿಯ ಉತ್ತರತೀರದಲ್ಲಿ ಗೋಮತೀನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ನಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ವೀತಹವ್ಯರು ದಿವೋದಾಸನ ಮೇಲೂ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದರು. ಇವನೂ ಅವರನ್ನೆದುರಿಸಿದನು. ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಘೋರಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ದಿವೋದಾಸನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

ಅವನು ಯುದ್ಧರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮುನಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗಿ ಆಶ್ರಯಕೋರಿದನು. ವೀತಹವ್ಯರಿಂದ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗಾದ ಅನ್ಯಾಯ, ವಂಶನಾಶ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದನು. ಮಹರ್ಷಿಯು ಶಾಂತನಾಗಿ ಶರಣಾಗತನ ಸಂಕಟವನ್ನರಿತು ಸಂತೈಸಿ ನುಡಿದನು, "ರಾಜನೆ, ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿವಿಶಾಲಿ ಮಗನೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಯಾಗಮಾಡುವೆನು."

ಫಲವಾಗಿ ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ಪ್ರತರ್ಧನನೆಂಬ ಬಲಶಾಲಿ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು.

ವೀತಹವ್ಯ

ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಅವನು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷದ ಯುವಕನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತನು. ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ಅವನಿಗೊಲಿದವು.

ಪ್ರತರ್ದನನು ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾಗಿ ಶತ್ರುನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟನು. ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧದ ಆರಂಭ. ಇತ್ತ ಶತ್ರುಗಳಾದ ವೀತಹವ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಬದುಕೊಂಡನು. ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಮಹರ್ಷಿಯ ಅಭಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಹಿಡಿದು ಕುಳಿತನು.

ಪ್ರತರ್ದನನು ಕುಲವೈರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಆತ್ಮಲೇ ಬಂದನು. "ಒಳಗೆ ಯಾರಿರುವಿರಿ? ಮಹರ್ಷಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆನು" ಎಂದನು.

ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯೇ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಪ್ರತರ್ದನನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ರಾಜನು ವೀತಹವ್ಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂತೆ ಋಷಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರಿಂದ ತನ್ನ ವಂಶಕ್ಕಾಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲು ಈ ಕತ್ತಿಯಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗಬೇಕಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಭೃಗುವು "ಮಗು, ಇಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ. ಕತ್ತಿಯಿದಾರೂ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ" ಎಂದನು. ಪ್ರತರ್ದನನು ಶಾಂತನಾದನು. ಮಹರ್ಷಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೀಗೆಂದನು, "ಮುನಿಗಳೇ, ನನಗೀಗ ಸಂತೋಷ ಒಳಗಿರುವ ವೀತಹವ್ಯನು ಕತ್ತಿಯನ್ನಲ್ಲವೆಂದರೆ ನನಗಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಕ್ಷಾತ್ರವನ್ನು ನಾನು ನಾಶಮಾಡಿದಂತೆಯೇ. ಅವನು ತನ್ನ ಜಾತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವು ನೆರವೇರಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ. ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಡುವೆನು" ಎಂದನು.

ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ವೀತಹವ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ದ್ವೇಷವನ್ನು ತೊರೆದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮

ಬೋಧಿ.ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೧

೯೮. ಭಂಗಾಸ್ವನ

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ತಾಯಿಗಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರೇಮವು ತಂದೆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗುವು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅವಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸುವುದು. ಅವನು ಬೆಳೆದು ಎಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೇರಿದರೂ, ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಗುವೇ. ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದವನೂ ಕೂಡ ತಾಯಿಗೆ ನಮಿಸುವನು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬಾಗದ ಮಗನಿರುವನೇನು?

ಅಮ್ಮನಲ್ಲವೆ ಮಗುವಿನ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು, ಅದು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಅರಿಯುವವಳು. ಅದರ ನಗುವನ್ನೂ, ಆಳುವನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವವಳು, ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವವಳು ಅವಳೊಬ್ಬಳೇ. ಅಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇನು?

ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಮತೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಕಥೆಯಿದು.

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಭಂಗಾಸ್ವನ'ನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನು ರಾಜರ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಸಂತಾನಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಅವನು ಇಚ್ಛಿಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಯೇ ಪ್ರಧಾನದೇವತೆ. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ರಾಜರ್ಷಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟಕೋಪ ಬಂತು. ಹೇಗಾದರೂ ಸರಿ ಈ ರಾಜನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನರಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಯಜ್ಞದ ಫಲವಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ನೂರುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವನು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದನು.

ಭಂಗಾಸ್ವನನೊಮ್ಮೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದನು. ಹೊಂಚುಹುಕ್ಕುತಿದ್ದ ಇಂದ್ರನು ಇದೇ ತಕ್ಕ ಸಮಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅವನು ರಾಜನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಬುದ್ಧಿಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು. ಸರಿ, ಇಂದ್ರನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿದ್ದ ಅವನು ದಿಕ್ಕುತೋಚದಂತಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾಡನ್ನು ಸುತ್ತಿದನು. ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಬಾಧಿಸಿದವು. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರೋವರವೊಂದು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕುದುರೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ತಾನು ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟು ನೀರುಕುಡಿದು, ಕುದುರೆಗೂ ಕುಡಿಸಿ ಮರವೊಂದಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದನು.

ಇವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ರಾಜನು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರೋವರದಲ್ಲಿಳಿದನು. ಅಷ್ಟೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮೇಲೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದ್ದನು. ನೋಡಿ, ಇಂದ್ರನು ಮಾಡಿದ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು. ವಾಪ್ಪ ಪುರುಷತ್ವವು ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಕಾರವು ಬಂದಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಬದಲಾದುದನ್ನರಿತು ಅವನಿಗೆ ಮಹಾಲಜ್ಜೆಯುಂಟಾಯಿತು. ತೀವ್ರವಾದ

ಭಂಗಾಸ್ವನ

ಚಿಂತೆಗೀಡಾದನು, "ಈ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದ ನಾನು ನಗಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಲಿ? ಕುದುರೆಯನ್ನೇರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಬೆಳೆದ ನನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಈ ಮುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಲಿ? ಪತ್ನಿಯರೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರೆ? ಅವರಿಗೆ ಎನೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಲಿ? ಹೇಗೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದಾಡಲಿ?" "ನನಗೀಗ ಒದಗಿರುವ ಈ ಮೃದುತ್ವವೂ, ಕೃಶತೆಯೂ, ಪದಾಧೀನ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಈ ವೈಯ್ಯಾರ, ಈ ಲಾವಣ್ಯ.... ಅಯ್ಯೋ! ಭಗವಂತ! ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಪುರುಷಸ್ವಭಾವವಾದ, ಅಂಗಸಾಧನೆಯೂ, ದೇಹಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ, ವೀರ್ಯೋತ್ಸಾಹವೂ, ದೃಢಮನಸ್ಕತಿಯೂ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದವು? ಈ ನನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಲಿ?"

ಹೀಗೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ರಾಜನು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಯೋಚಿಸಿ ಬೇರೆ ದಾರಿಕಾಗದೆ, ಎವಾದದಾಗಲಿ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಕುದುರೆಯೇರಿ ನಟ್ಟಿಗೆ ಆರಮಣಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಕೆಯನ್ನು ರಾಜನೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ ಸ್ವಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸುತ್ತುವರು, "ಇದೇನಿದು? ಎಕೆ ಹೀಗಾಯಿತು? ಹೇಗಾಯಿತು? ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೂರೇಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು, ರಾಜನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

ಇನ್ನೂ ಭೋಗದ ಆಸೆ ತೀರದ ಭಂಗಾಸ್ವನನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಬೇಸರಗೊಂಡನು. ಮಂತ್ರಿಸಾಮಂತರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರಿಗೂ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನು. ಅವರಿಗೆ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದ ಅವನು ಆಶ್ರಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ಋಷಿಯೋರ್ವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲಿ ಋಷಿಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಇವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ನೂರುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು, ಮೊದಲ ನೂರುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಹೇಳಿದನು, "ಮಕ್ಕಳೇ, ನಾನು ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದವರು ನೀವು. ಇದೋ ನೋಡಿ! ಇವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಹೋದರರು. ನೀವೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಒಂದಾಗಿರಿ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸಮನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸಿರಿ." ಆಕೆಯ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಇನ್ನೂರು ಮಂದಿ ಪುತ್ರರೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ನಿದಾಶೆಯಾಯಿತು, "ಭಂಗಾಸ್ವನನು ಬದಲಾದರೂಪದಲ್ಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಇರುವನಲ್ಲ! ಅವನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡಿಯೇ ಬಾಳುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂತ್ರವು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಇವರನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ನಾಶಮಾಡಬೇಕು." ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಭೇದೋಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ಇವ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಚಿಸಿದನು. ವೇಷಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಂಗಾಸ್ವನನ ಮೊದಲ ಮಕ್ಕಳ ಬಳಿ ಬಂದನು.

ಅವನು ಆ ಕುಮಾರರನ್ನು ಕಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಕುಮಾರರೇ! ನಿಮಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳಿ. ಒಂದೇ ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೇ ದಾಯಾದದ್ದೇಷವು ಕಾಣುವುದು. ನೋಡಿ. ದೇವತೆಗಳೂ, ದೈತ್ಯರೂ ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಆದರೂ ಹೇಗೆ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಭಂಗಾಸ್ವನನ ಮಕ್ಕಳಾದ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸುವುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಯಾವನೋ ತಾಪಸನ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸುವುದೆಂದರೇನು?"

ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನು ಅವರಲ್ಲಿ ಭೇದದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಮರೆಯಾದನು. ಅದು ಬೆಳೆದು ಹೆಮ್ಮರವಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವತ್ಸವು ಕಗ್ಗಾರೆಯಾಯಿತು. ಆಸಮಾಧಾನವು ನೆಲೆದಾಡಿತು. ದ್ವೇಷವು ಮೆರೆಯಿತು. ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ಭೀಕರ! ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದು ಕೆಡಹಿದರು. ಇನ್ನೂರು ಮಂದಿಯೂ ಸತ್ತರು.

ಮಕ್ಕಳ ಮರಣವು ಸ್ವೀಕಾರಪಡಲಿಲ್ಲ ಭಂಗಾಸ್ವನನಿಗೆ ದುಃಖ ತಂದಿತು. ಪುತ್ರಕೋಪವಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನಲ್ಲ ಇಬ್ಬರಲ್ಲ ಇನ್ನೂರುಮಂದಿಯೂ ಬಡಿದಾಡಿ ಸತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳ ದುಃಖದ ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆಯಿತು. ಇನ್ನಲ್ಲದಂತೆ ರೋದಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳ ಅಳು ಕಂಡ ಇಂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದನು. "ಅಮ್ಮ! ನೀನೇಳೆ ಆಳುತ್ತಿರುವೆ?" ಅವಳು ದೈನ್ಯದಿಂದ ನುಡಿದಳು, "ಅಯ್ಯಾ, ನನಗೆ ಇನ್ನೂರು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಅಷ್ಟು ಮಂದಿಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಡಿ ನಷ್ಟವಾದರು. ನಾನಾದರೂ ರಾಜನಾಗಿದ್ದೆವನು. ಆಗ ಹುಟ್ಟಿದವರು ನೂರುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು. ನನಗೆ ಸ್ವೀಕಾರವಪ್ಪುತ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದವರು ನೂರುಮಂದಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ವೈರವು ಬೇರೂರಿ ನಾಶವಾದರು. ಇದು ನನ್ನ ಯಾವ ಕರ್ಮದ ಫಲವೋ ಕಾಣೆ."

ಇಂದ್ರನು ಪ್ರತೀಕಾರದ ನಗುವಿನಿಂದ ಹೇಳಿದನು, "ನಾನು ಇಂದ್ರ. ನೀನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಡೆಸಿದ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕಡೆಗಣಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೀಗ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡೆನು. ನಿನ್ನ ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆಗೂ, ಪುತ್ರರ ಸಾವಿಗೂ ನಾನೇ ಕಾರಣನು." ಭಂಗಾಸ್ವನು ಹೇಳಿದನು, "ಇಂದ್ರ, ಪುತ್ರಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಾನು ಆ ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದು. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗಾವ ದ್ವೇಷವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸು". ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಇಂದ್ರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಿ, ವರವನ್ನು ಬೇಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು, ನಿನ್ನ ಇನ್ನೂರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾನು ಬದುಕಿಸಲಿ? ಪುರುಷತ್ವದಲ್ಲಿ

ಭಂಗಾಸ್ವನ

ಹುಟ್ಟದವರನ್ನೋ? ಸ್ವತ್ತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದವರನ್ನೋ ? ದೇವರಾಜ, ನನಗೆ ಸ್ವತ್ತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದ ಮಕ್ಕಳೇ ಬೇಕು. ಅವರನ್ನೇ ಬದುಕಿಸು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಹದಾಶ್ವರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಎಲಾ! ಇದೇನು ಇವಳ ಕೋರಿಕೆ ಎಂದುಕೊಂಡು, ನಿನಗೆ ಸ್ವತ್ತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಈ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾದರೂ ಉಂಟೇನು? ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಹೇಳು, ಎಂದನು.

ಇಂದ್ರನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ, ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ನಾ ಹಡೆದು, ಬೆಳೆಸಿದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಬದುಕುವುದೆಂದಾದರೆ, ಅವರೇ ಬದುಕಲಿ. ಎಂದು ಭಂಗಾಸ್ವನನು ಹೇಳಿದನು.

ಇಂದ್ರನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ನುಡಿದನು. ನಿಜ. ನೀನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿದಿರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಬದುಕಲಿ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಹತದಾಗಿದ್ದ ಇನ್ನೂರು ಮಕ್ಕಳ ಜೀವ ತಳೆದರು. ಭಂಗಾಸ್ವನನು ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ತಾಯಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದನು.

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೪

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಅನುಶಾಸನವರ್ಗ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨

೯೯. ನೃಗ

ತೀಯದೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ತೀಯದೇ ಮಾಡಿದರೂ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪೇ ಎಂಬುದು ಮಹಾಭಾರತದ ನಿಲುವು. ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಉಗ್ರ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಖಚಿತ. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನೃಗನೆಂಬ ರಾಜನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಹಾಭಾರತ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

ನೃಗ ಎಂಬ ಸತ್ಯಸಂಧನೂ, ದಾನಶೀಲನೂ ಆದ ರಾಜನಿದ್ದ. ಅವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವ ವ್ರತವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಾನವಾಗಿ ಬಂದ ಹಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ. ಆ ಮಂದೆಯ ಒಂದು ಹಸುವಿಗೆ ಅರಮನೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ಆಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಆ ಮಂದೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಮಾರನೇ ದಿವಸ 'ಆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ' ಹಸುವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳ ಮಂದೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನೃಗರಾಜ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ. ಹಿಂದಿನ ದಿವಸ ದಾನ ಪಡೆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ದನವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎರಡನೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಂದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಹಸುವನ್ನು ನೋಡಿದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ಬರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಸೊತ್ತಿನ ಬಗೆಗಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವಾದ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇದುವುಕಾಗಿ ರಾಜನ ಬಳಿ ತೆರಳಿದರು.

ರಾಜ ಅಸಹಾಯಕನಾದ. ಕುಪಿತನಾದ ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜನನ್ನೇ ಶಪಿಸಿದರು. ಈ ತಪ್ಪಿಗೆ ಒತ್ತಿಹತ್ತಿದ ದಿವ್ಯಬರಲಿ ಎಂದು. ರಾಜ ಅವರನ್ನು ಸಾಯಿಸಬೇಡ. ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನವಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಎಂಬ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಿದರು. ದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿದ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸರಸೃಪಜನ್ಮವೂ ನಂತರ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನವೆಂಬ ಲಾಭವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅಂತೂ, ಯಾವ ತಪ್ಪಿಗೇ ಆಗಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಖಚಿತ.

ಕುಂಭಕೋಣಂ ಸಂ. ಅನುಶಾಸನಾರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦೫

ಬೋಧಿಸಂ. ಅನುಶಾಸನಾರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬೯

ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಮರುತ್ತನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜೀವಿ ಹಾಗೂ ತತ್ವವೇತ್ತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧದಿಂದ ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನಾಧಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಾಯಿತು. ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿಸಲು ಪುರೋಹಿತರು ಬೇಕು. ಅಂತಿಂಥ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ರೇವಗುರು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಂತಹ ಪುರೋಹಿತರು. ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮಾತ್ರ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಂತಹ ಪುರೋಹಿತ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಮರುತ್ತನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳನ್ನು ಪೌರೋಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಳಿದ. ಈ ವಿಷಯ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ, "ಗುರುಗಳೇ, ನೀವು ರೇವಪುರೋಹಿತರು. ನಿಮ್ಮ ಮಟ್ಟ ದೊಡ್ಡದು. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪೌರೋಹಿತ ಮಾಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೀವು ಕೆಳಗಿಳಿಯಬೇಡಿ." ಈ ಮಾತು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳ ಮನಕ್ಕೆ ನಾಟಿತು. ಮರುತ್ತನ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಹಿಂಜರಿದರು. ಮರುತ್ತ ಹತಾಶನಾದಾಗ ನಾರದರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ನಾರದರಲ್ಲಿ ಮರುತ್ತನು ತನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋಡಿಕೊಂಡ. ನಾರದರು ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

"ರಾಜನಾ, ನಿರಾಶನಾಗಬೇಡ. ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ತಮ್ಮನಾಗಿರುವ ಸಂವರ್ತರನ್ನು ಕಾಣು. ಸಂವರ್ತರು ಅವಧೂತರು. ಅವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞ ಸಫಲ ಎಂದೇ ತಿಳಿ. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೊಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂರು. ಯಾರು ಅದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ತಿರುಗಿ ಹೋಗುವದೋ ಅವರೇ ಸಂವರ್ತರು. ಅವಧೂತರನ್ನು ಒಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಯಾರು. ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದವರಾದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡರು ಎನ್ನು." ಎಂದು.

ರಾಜಾ ಮರುತ್ತನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾರದರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಹೊರಟ. ಅವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನಡೆದು ಸಂವರ್ತರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ. ಸಂವರ್ತರೋ ಅವಧೂತಚರ್ಯೆಯಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಕಡೆಗೆ ರಾಜನು ಯಾಗ ಮಾಡಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಹ ಎಂದು ತಿಳಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕೇಳಿದರು, "ರಾಜನಾ, ನನ್ನ ಬಗೆಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು?" ಎಂದು. ಮರುತ್ತಹೇಳಿದ, "ನಾರದರು"

ಸಂವರ್ತರು ಕೇಳಿದರು, "ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ?" ಮರುತ್ತ ಹೇಳಿದ, "ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ." ಸಂವರ್ತರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಯಾಗದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಯಜ್ಞ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತರ ಹಿಂದಿರುವ ಮೂಜವಾನ ಪರ್ವತ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞನಡೆಸಲು ಸ್ಥಳದೈವ ಶಿವನ ಅನುಮತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಇತ್ತ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ತ ಅಶೋಕಶೋಕವಾಯಿತು, ಸಂವತ್ಸನು ಪೂರೋಹಿತ ಮಾಡುವನೆಂದು. ಇಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳ ಉದ್ದೇಗದ ಕಾರಣ ತಿಳಿದ. ಉದ್ದೇಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ದೂತನನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಅಗ್ನಿ ಮರುತ್ತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಇಂದ್ರನ ದೂತನಾಗಿ ಸಂದೇಶ ತಂದಿದ್ದ. "ಹಜನ್, ಈ ಸಂವತ್ಸರು ಒಳ್ಳೆಯ ಪೂರೋಹಿತರಲ್ಲ. ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳೇ ನಿನ್ನ ಪೂರೋಹಿತರಾಗಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇಂದ್ರನ ಆದೇಶ" ಅಗ್ನಿ ಹೇಳಿದ. ಮರುತ್ತ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಿಸಿದ, "ಇಂದ್ರನ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಮನೆಯಾರದೆ. ಅಮೃತವಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪೂರೋಹಿತವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳು ನನ್ನಂತಹ ಹುಲುಮಾನವರಲ್ಲಿ ಪೂರೋಹಿತ ನಡೆಸುತ್ತಾರೇನು? ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂವತ್ಸರೇ ನನಗೆ ಗತಿ."

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರೆದ, "ಹಜನ್, ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳನ್ನೇ ಪೂರೋಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದರೆ ಏಕೆ - ಆಮುಖ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳೆರಡೂ ನಿನಗಾಗುತ್ತವೆ, ಯೋಚಿಸು."

ಹಜ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಸಂವತ್ಸರು. "ಅಗ್ನಿ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿನಗಿಂತಹ ದೌತೃ ಬೇಡ. ಸುಮ್ಮನೇ ಮರಳು." ಅಗ್ನಿ ಬೆರಿದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಇಂದ್ರನ ಬಳಿ ತನ್ನ ಸಂಧಾನ ವಿಫಲವೆಂದ. ಆದರೂ ಇಂದ್ರನು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿಯ ದೌತೃಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೇ ಕೋರಿದ. ಅಗ್ನಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ಆಗ ಇಂದ್ರ ಆ ದೌತೃಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಧರ್ವರಾಜ ದೃತವಾಷ್ಪನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ. ಎರಡನೆಯ ಸಂದೇಶವು ಕರೋರವಾಗಿತ್ತು.

ದೃತವಾಷ್ಪ ಹೇಳಿದ, "ಹಜನ್, ನಾನು ಇಂದ್ರನ ದೂತ. ಗಂಧರ್ವರಾಜ ದೃತವಾಷ್ಪ, ಇಂದ್ರನ ಸಂದೇಶ ಹೀಗಿದೆ. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನೇ ಪೂರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇನ್ನೊಂದು ಅವಕಾಶ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ." ಈ ಸಂದೇಶಕ್ಕೂ ಮರುತ್ತ ಅಳುಕಲಿಲ್ಲ. ದೃಢವಾಗಿ ಸಂವತ್ಸರನ್ನೇ ನಂಬಿದ. ಹಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೆಂದು ತಾನೇ ಬಂದ ಇಂದ್ರನು ಸಂವತ್ಸರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಆತಿಥಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ. ಮರುತ್ತನೂ ಸಂತೋಷವಿಂದ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ. ಆತನ ಯಜ್ಞನಿಷ್ಠೆಗೆ ಇಂದ್ರ ಮಾರುಹೋದ. ದೇವಪ್ರಮುಖನಾಗಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಯಜ್ಞವು ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಯಜ್ಞದ ವೈಭವವನ್ನು ವೇದವೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ,

"ಅವಿಕ್ಷತ್ಯ ಕಾಮಪ್ರೇರ್ವಿಶ್ವೇ ರೇವಾಃ ಸಭಾಸದ ಇತಿ |

ತದವ್ಯೇಷು ಶ್ಲೋಕೋಽಭಿಗೀತೋ ಮರುತಃ ಪರಿವಾಣ್ಡುರೋ ||"

ಸಂವರ್ತ - ಮರುತ್ತ

ಮರುತ್ತನ ಯಜ್ಞ ಅವಾರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳೇ ಸಭಾಸದರು. ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೇ ಬಡಿಸುವವಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಮೊದಲು ಮುನಿದವರೇ ನಂತರ ಒಲಿದವರಾದರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಮರುತ್ತನ ಅಚಲನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಗುರೂಪಸ್ಥಿತಿ.

ಕುಂಭಕೋಗಾಂ ಸಂ ಆಶ್ವಮೇಧಿಕವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪...೧೦

ಬೋದಿಸಂ ಆಶ್ವಮೇಧಿಕವರ್ಷ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩ -೧೦

ಹಿಂದೆ ಅಲರ್ಕ್‌ನಂಬ ದಾರ್ಶನಿಕನು. ಧಾರ್ಮಿಕನೂ, ಸತ್ಯವ್ರತನೂ, ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಬಾಹುಬಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಮನಾಗಿದ್ದನು. ಶಿಖರವನ್ನೇರಿದ ಅವನು ಭೌತಿಕ ಉನ್ನತಿಯ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

“ಮನಸ್ಸೇ ಉದ್ದೇಗಗಳ ಮೂಲ. ಮನಸ್ಸು ಸೆಳೆತಕ್ಕೊಳಗಾಗುವುದರಿಂದಲೇ ಪರಮಸತ್ಯದ ಜ್ಞಾನವಿಂದ ಪಂಚತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಇಷ್ಟುದಿವಸ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಹೊರಗಡೆಯ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಬಾಣ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿ ಬಾಣ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ.”

ಆಗ ಮನಸ್ಸು ಮಾತನಾಡಿತು. “ಅಲರ್ಕ್, ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರವು. ಬದಲಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮರ್ಮ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನೇ ಛೇದಿಸುತ್ತವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸುವ ಬಾಣಗಳೇ ಬೇರೆ.”

ಅಲರ್ಕ್ ಮತ್ತೆ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾದ. ಅವನ ಚಿಂತನೆ ಸಾಗಿತು.

“ಮೂಗು ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಆ ಸುವಾಸಿತ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಸೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೂಗನ್ನೇ ಛೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ”

ಆಗ ‘ಮೂಗು ಮಾತನಾಡಿತು. “ಅಲರ್ಕ್, ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ತಲುಪಲಾರವು. ನಿನ್ನ ಮರ್ಮವನ್ನೇ ಛೇದಿಸುತ್ತವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸಲು ಬೇರೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕು.”

ಅಲರ್ಕ್ ಮತ್ತೆ ಚಿಂತನೆಯ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದ, “ಈ ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತದೆ. ನಾಲಿಗೆ ತಲುಪುವ ಮುನ್ನ, ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ರುಚಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಂಗುಲಗಳುಳ್ಳ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗಾಗಿ ಎನ್ನಿಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದಾದರೂ ಸುಖಿಯಾಗಬಹುದು”

ನಾಲಿಗೆ ಹೇಳಿತು, “ಅಲರ್ಕ್, ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸಲು ಬೇರೆಯದೇ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸು.”

ಅಲರ್ಕ್ ಪುನಃ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದ, “ಮೃದುವಾಗಿರುವ, ಮುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಸುಖ ಕೊಡುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚರ್ಮ ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಮೆತ್ತನೇ ಆಸನ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೃದು ಮೈ, ಮಗುವಿನ ಕುಕುಮಾರ ಸ್ಪರ್ಶ ಚರ್ಮದ ಬೇಕುಗಳು. ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಬಡವರ. ಹೀಗಾಗಿ ಚರ್ಮವನ್ನೇ ಛೇದಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಈಗ ಚರ್ಮ ಹೇಳಿತು, “ಅಲರ್ಕ್, ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಲರ್ಕ್

ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸಲು ಬೇರೆಯದೇ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸು."

ಅಲರ್ಕ್ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತನೆಗೀಡಾದ, "ಚಂದದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕಿವಿ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಮಾತು ಈ ರೇಹವೆಂಬ ಮನೆಯನ್ನೇ ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮೌನದ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿ, ಕೊಳಕು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಾಕುವ ಚಂದದ ಹೊದಿಕೆ ಮಾತು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಯಸುವ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಛೇದಿಸಿ ಸುಖವಿಂದಿರುತ್ತೇನೆ." ಈಗ ಕಿವಿಯ ಸರದಿ. ಅದು ಹೇಳಿತು, "ಅಲರ್ಕ್, ಈ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬಾಣಗಳಿವೆ, ಹುಡುಕು."

ಅಲರ್ಕ್ ಮತ್ತೂ ಚಿಂತನೆಗೊಳಗಾದ, "ಚಂದವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಿನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು, ನಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾನೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಯತ್ನಗಳು. ಕಣ್ಣನ್ನು ಛೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖವಿಂದ ಇರುತ್ತೇನೆ."

ಕಣ್ಣು ಮಾತನಾಡಿತು, "ಅಲರ್ಕ್, ಈ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸಲಾರವು. ಬೇರೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕು."

ಅಲರ್ಕ್ ಗಾಢವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದ, "ಈ ಎಲ್ಲರರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ - ನಿವೃತ್ತಿಗಳು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿವೆ. ಬುದ್ಧಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಸಾಪೇಕ್ಷತೆಯೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಬುದ್ಧಿಯೇ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ನಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಬುದ್ಧಿಯ ಕೆಡುಕಿನ ಕಾಣಿಕೆ. ಜ್ಞಾನಂ ಬಂಧಃ . ನಮ್ಮ ಸನ್ನಾತದ ಅಪೇಕ್ಷೆ , ಅವಮಾನದ ಅಸಹನೆ . ಮಾನವಮಾನಸಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ, ವಸ್ತು , ಮಾತು, ಬೇರೆಬೇರೆ ಪಾತಳಿಗಳು, ಸೇಡು, ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಭೂತಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸಲಿ? ಬುದ್ಧಿಯ ಹರಿವಿನ ನಾಲಿಕಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಬರಿದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾರವು. ಅದೇ ಸರಿ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಛೇದಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಇದೀಗ ಬುದ್ಧಿಯ ಸರದಿ. ಅದು ಹೇಳಿತು, "ಅಲರ್ಕ್, ಈ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸಲಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸಲೆಂದೇ ವಿಶೇಷ ಬಾಣಗಳಿವೆ."

ಅಲರ್ಕ್‌ನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಛೇದಿಸುವ ಬಾಣಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆಯ ಬಲ್ಲ ಒಂದೇ ಬಾಣವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ. ಅದೇ ಯೋಗವೆಂಬ ಮಹಾಸಾಯಕಿ(ಬಾಣ).

ಈ ಯೋಗವೆಂಬ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಅನುಭಾವಿಯಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹಾಡಿದ,

"ಅರಿವ ಹರಿವು ಹೊರಮೋರೆಯಾಗಿ, ಬಹುಭೋಗದಾಶೆಯಿಂದ
ಬರಿದೆ ಹೊರಗಣರಸೊತ್ತಿಗೆಯೊಳು ನಾನಿಂದ ಧನ್ಯನಂತೆ
ಅರಿತೆ ಈಗ ಒಳರಾಜ್ಯವೊಂದ, ಇದರಾಳುವಿಕೆಯ ಸೊಗವ
ಮರೆತ ಸಿರಿಯನು ಯೋಗಬೆಳ್ಳಿಯಿಂ ಪಡೆದು ಧನ್ಯನಾದೆ."

ಕುಂಭಕೋಣಂ. ಸಂ. ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೧

ಬೋರಿ.ಸಂ. ಆಶ್ವಮೇಧಿಕಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩೦

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

ಅನುಬಂಧ - 1

1) ಮಂದಪಾಲನ ಪುಣ್ಯಮುಕ್ತಿ

ಈ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿದೇವನನ್ನು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದು

ಅಯಮಗ್ನೇ ಜರಿತಾ..... ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಗೃಹಾ ಇಮೇ ||

ಎಂಟು ಪುಣ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಸೂಕ್ತ. 1..3 ಜಗತೀ ಉಳಿದದ್ದು ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್. 7 ಮತ್ತು 8 ಅನುಷ್ಟುಪ್.

ಈ ಸೂಕ್ತವು 10ನೇ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ 142ನೇ ಸೂಕ್ತ. ತೀರ್ಯಗ್ಗಂತುಗಳೂ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆಯೇ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತವೆಂದು ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ 26 - 8 - 3 - 1.

2) ಮಾತಲಿಯ ಕಥೆ

ನಾರದರ ಹುಟ್ಟು ಬೇರೆಬೇರೆ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ತರಹ. ಈ 28ನೇ ಕಲಿಯುಗದ ಅವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾರದರ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗೆಗೆ ಭಾಗವತದ ಹೇಳಿಕೆ ಹೀಗಿದೆ.

ಉತ್ಸಂಗಾನ್ನಾರದೋ ಜಜ್ಞೇ || 23 - 3 - ಭಾಗವತ

ನಾರದರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ತೊಡೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದರು.

3) ಮಾತಲಿಯ ಕಥೆ

ಇಂದ್ರ, ಮನು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲ. ಅವು ಪದವಿಯ ಹೆಸರು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು ಬೇರೆಯೇ ಇದೆ. ಒಂದೊಂದು ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬ ಇಂದ್ರ, ಅವನಿಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಉಪೇಂದ್ರ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಹೆಸರೂ ಮನ್ವಂತರದಿಂದ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ವಿವರವನ್ನು ಭಾಗವತದ ಅಷ್ಟಮಸ್ಕಂಧ ನಮಗೀಯುತ್ತದೆ.

	ಮನ್ವಂತರ	ಇಂದ್ರ	ಉಪೇಂದ್ರ
01	ಸ್ವಾಯಂಭುವ	ಯಜ್ಞ	---
02	ಸ್ವಾರೋಚಿಷ	ರೋಚನ	ವಿಭು
03	ಉತ್ತಮ	ಸತ್ಯಜಿತ್	ಸತ್ಯಸೇನ
04	ತಾಪಸ	ತ್ರಿಶಿಖಿ	ಹರಿ
05	ರೈವತ	ವಿಭು	ವೈಕುಂಠ
06	ಚಾಕ್ಷುಷ	ಮಂದ್ರದ್ರುಮ	ಅಜಿತ
07	ವೈವಸ್ವತ	ಪುರಂದರ	ವಾಮನ
08	ಸಾವರ್ಣಿ	ಬಲಿ	ಸಾರ್ವಭೌಮ

09	ದಕ್ಷಸಾವರ್ಗ	ಅದ್ಭುತ	ಋಷಭ
10	ಬ್ರಹ್ಮಸಾವರ್ಗ	ಶಂಭು	ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿ
11	ಧರ್ಮಸಾವರ್ಗ	ವೈದೃತಿ	ಧರ್ಮಸೇತು
12	ಮೇರುಸಾವರ್ಗ	ಋತಧಾಮಾ	ಸ್ವಧಾಮಾ
13	ರೇವಸಾವರ್ಗ	ದಿವಸ್ವತಿ	ಯೋಗೇಶ್ವರ
14	ಇಂದ್ರಸಾವರ್ಗ	ಶುಚಿ	ಬೃಹದ್ರೂಪ

ಈಗಿರುವ ಇಂದ್ರನ ಹೆಸರು ಪುರಂದರ. ವಾಮನ ಈ ಮನ್ವಂತರದ ಉಪೇಂದ್ರ, ಮೊದಲ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೇ ಯಜ್ಞನೆಂಬ ಇಂದ್ರನಾದ್ದರಿಂದ, ಉಪೇಂದ್ರ ಮೊದಲ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ವಿಭು ಮೊದಲಾದ ಹದಿಮೂರು ರೂಪಗಳಿಂದ ನಾರಾಯಣನು ಉಪೇಂದ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯಗಳು 1-12

4) ವೃದ್ಧಕನ್ಯೆ

ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು

ಪುಂಸವನ, ಗರ್ಭಾಧಾನ, ಅನವಲೋಚನ, ಸೀಮಂತೋನ್ನಯನ, ಜಾತಕರ್ಮ, ನಾಮಕರಣ, ನಿಷ್ಕರ್ಮಣ, ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ, ಚೌಲ, ಉಪನಯನ, ಮಹಾನಾಮ್ನಿ, ಮಹಾವ್ರತ, ಉಪನಿಷದ್ವ್ರತ, ಗೋದಾನ, ಸಮಾವರ್ತನ, ವಿವಾಹ.

ಪುಂಸವನ, ಗರ್ಭಾಧಾನ, ಅನವಲೋಚನ, ಸೀಮಂತೋನ್ನಯನ ತಂದೆಗೆ, ವಿಶೇಷತಃ ಅಯಿಯಾಗಲಿರುವವನಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು. ಜಾತಕರ್ಮ, ನಾಮಕರಣ, ನಿಷ್ಕರ್ಮಣ, ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ ಹೆಣ್ಣು - ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು, ವಿವಾಹ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆಗುವ ಸಂಸ್ಕಾರ.

ವಿವಾಹ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಉಪನಯನಸದೃಶ ಸಂಸ್ಕಾರವೆಂದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ.

5) ದೇಹಾಭಿಮಾನ

ವೇದವ್ಯಾಸ ಎನ್ನುವುದೂ ಪದವಿಯ ಹೆಸರು. ಈಗಿನ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣ. ಈಗಿನ ಹೆಸರು ಕೃಷ್ಣ. ಮನ್ವಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋಷಿಗಳು ವೇದವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ವಿಭಾಗಿಸಿ, ಪರಿನಿಶ್ಚಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ವೇದವನ್ನು ವಿಭಜಿಸುವವರೇ ವೇದವ್ಯಾಸರು.

ತೃತೀಯಂ ಯುಗಮಾರಭ್ಯ ವ್ಯಾಸೋ ಬಹುಷು ಜಜ್ಞವಾನ್ -

ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ ಪ್ರತಿ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಮನ್ವಂತರದ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಭಾಗವತ.

ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾಗವತ ೩ನೇ ಸ್ಕಂಧ ನೋಡಿ.

6) ದಿವ್ಯದಾಂಪತ್ಯ

ಸ್ನಾತಕವ್ರತ - ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಯಬಾರದು. ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಹಲ್ಲುಜ್ಜಬಾರದು. ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೂದಲು - ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬಾರದು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗುರುಗಳ ಅನುಜ್ಞೆ ಪಡೆದು ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ ಸ್ನಾನವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಬೇರೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

7) ಹಂಸ ಮತ್ತು ಕಾಕ

ಈ ಕಥೆ ಕರ್ಣಪರ್ವದ ನಲವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಇಪ್ಪತ್ತಾರರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಬ್ಬನೇಶ್ವರರ ತನಕ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾದಾಟದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉಡ್ಡೀನಮವಡಿಗಂ ಚ ಪ್ರಡಿಗಂ ಡೀನಮೇವ ಚ
ನಿಡಿಗಂ ಮಥ ಸಂಡಿಗಂ ತೀರ್ಯಗ್ನಿನಗತಾನಿ ಚ
ವಿಡಿಗಂ ಪರಿಡಿಗಂ ಚ ಪರಾಡಿಗಂ ಸುಡಿಗಂ ಮ್
ಅತಿಡಿಗಂ ಮಹಾಡಿಗಂ ಖಡಿಗಂ ಡಿನಡಿಗಂ ಮ್
ಸಂಡಿಗೋಡ್ಡಿನಡಿಗಂ ಚ ಪುನರ್ಡಿಗಂ ವಿಡಿಗಂ ಮ್
ಸಂಪಾತಂ ಸಮಡಿಗಂ ಚ ತಥಾನ್ಯದ್ವಿತೀರಶ್ಚಕಮ್

ಉಡ್ಡೀಗಂ - ಮೇಲ್ಬುಖಹಾಡು, ಅವಡಿಗಂ - ಕೆಳಮುಖ ಹಾಡು, ಪ್ರಡಿಗಂ - ವೇಗವಾದ ಹಾಡು, ಡೀಗಂ - ಸಮವಾದ ಹಾಡು, ನಿಡಿಗಂ - ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುದುರಿ ಹಾಡುವುದು, ಸಂಡಿಗಂ - ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ಹಾಡುವುದು, ವಿಡಿಗಂ - ಇನ್ನೊಂದು ಹಕ್ಕಿಯೊಡನೆ ಹೋರುವಾಗ ಮುಖವೆತ್ತಿ ಸಾಗುವಾಗಿನ ಹಾಡು, ಪರಿಡಿಗಂ - ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಡು, ಪರಾಡಿಗಂ - ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹಾಡು, ಸುಡಿಗಂ - ಸುಖವಾದ ಹಾಡು, ಮಹಾಡಿಗಂ - ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪಟಪಟನೆ ಬಿಡುತ್ತಾ ಹಾಡುವುದು, ಖಡಿಗಂ - ಆಕಾಶವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹಾಡು, ವರಡಿಗಂ - ಹಾರಾಡುತ್ತಲೇ, ಭಕ್ತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು

ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು.

ಆವಡೀನಂ, ಪ್ರಡೀನಂ, ಎನ್ನುವುದು ಕೆಳಹಾದಿಬದ ವಿಧಗಳು. ಡೀನಡೀನಕಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಾದುವುದು. ಸಂಡೀನಂ, ಉಡ್ಡೀನೊಡ್ಡೀನಂ ಎನ್ನುವುದು ಮೇಲುಹಾದಿಬದ ಪ್ರಭೇದಗಳು. ಸಂಪಾತಂ - ಬೇಗ ಹಾದಾಡುತ್ತಾ ಇದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಹಾದುವುದು.

ಇವು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಾದಿಬಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಪದಗಳು. ಹೀಗೆಯೇ ಭರತನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಸಕಲ ಆಂಗಿಕಚಲನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳಿರುವುದು ಸ್ವತಃ ಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಚಿತರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಆಶ್ವಕ್ರೀಡೆಗೆ (Equestrain sports) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು, ವಿವರಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಕೃತಿಯಾದ ವರದಾಂಬಿಕಾ - ಪರಿಣಯಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದ ಈ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವಳು ಅಚ್ಯುತದೇವರಾಯನ ಮಡದಿ ತಿರುಮಲಾಂಬೆ.

ಅನುಬಂಧ - 2

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಗವತ, ಭವಿಷ್ಯ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ವಾಮನ, ವಿಷ್ಣು ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮೋತ್ತರ, ವನಾಹ, ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಅಗ್ನಿ ನಾರದ, ಪದ್ಮ ಲಿಂಗ, ಗರುಡ, ಕೂರ್ಮ, ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲೂ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಗಳು.

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಗವತ

ಪರಶುರಾಮ - 9 - 14

ಯಯಾತಿ - 9 - 15

ದುಃಷಂತ - 9 - 17

ಸುಕನ್ಯೆ - 9 - 4

ಭಗೀರಥ - 9 - 8

ತ್ರಿಪುರದಹನ - 7 - 11

ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ರ - 6 - 7...12

ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಮರಣ - 12 - 5

ಸರ್ಪಯಾಗ - 12 - 5

ನೃಗ - 10 - 87

ಪಿಂಗಳೆ -

ಕಲ್ಮಷವಾದ -9 -8

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ

ಋಷ್ಯಶೃಂಗ - ಬಾಲಕಾಂಡ - 10

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ - ಬಾಲಕಾಂಡ - 52...65

ಭಗೀರಥ - ಬಾಲಕಾಂಡ - 38...44

ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ರ - ಉತ್ತರಕಾಂಡ - 84..86

ಸೃಗ - ಉತ್ತರಕಾಂಡ - 53

ಯಯಾತಿ - ಉತ್ತರಕಾಂಡ - 58, 59

ಕಲ್ಮಷವಾದ - ಉತ್ತರಕಾಂಡ - 65

ಸುರಭಿ - ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ - 74

ಅಗಸ್ತ್ಯ - ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ - 11

ಕಲ್ಮಷವಾದ -

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★